KALLELSE/FÖREDRAGNINGSLISTA

Instans: KOMMUNFULLMÄKTIGE

Tid: Tisdag den 13 februari kl. 18.30

Plats: Kommunhusets sessionssal

Protokollsjustering: Administrations- och kommunikationsenheten,
tisdag 2018-02-20 kl 15.30

Kent Johansson
Ordförande

Marie Johansson Nordqvist
Sekreterare

Nr	*Ärende*	*DNR*	*Kommentar*
1	Allmänhetens frågestund	KS 7/2018 910	
2	Information från revisionskollegiet	KS 19/2018 912	
3	Svar på medborgarförslag angående utökad gatubelysning i Hudene	KS 182/2017 356	KS 171218
4	Svar på motion om lättillgänglig upplevelse och motion för äldre och rörelsehindrade	KS 208/2017 739	KS 180122
5	Svar på motion avseende daglig schemalagd idrott i skolan	KS 40/2017 612	KS 180122
6	Svar på motion om att erbjuda kommunala ställplatser till husbilsägare för att främja besöksnäringen i kommunen	KS 97/2017 471	KS 180122
7	Proprieborgen för Herrljunga Hotellfastighets AB	KS 240/2017 942	KS 171218
8	Proprieborgen för Herrljunga Vatten AB	KS 259/2017 942	KS 171218
9	Proprieborgen för Herrljungabostäder AB	KS 260/2017 942	KS 171218
10	Proprieborgen för Nossan Förvaltningsaktiebolag	KS 261/2017 942	KS 171218
11	Proprieborgen Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	KS 262/2017 942	KS 171218
12	Hantering av balanserad fordran Herrljunga Folkets park	KS 238/2017 942	KS 171218
13	Ramväxling kapitalkostnadspott 2018 samt kapitalkostnader avseende internhyror	KS 254/2017 942	KS 171218

14	Revidering av ansöknings- och tillsynsavgifter enligt alkohollagen, tobakslagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel	KS 253/2017 7772	KS 171218
15	Revidering av lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö	KS 250/2017 901	KS 171218
16	Ansökan från Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler för köp av Ölltorp 1:16	KS 256/2017 910	KS 180122
17	Målbild för socialförvaltningens lokaler 2027	KS 8/2018 7704	KS 180122
18	Återremittering av förslag att tillsätta en fullmäktigeberedning för att ta fram en plan för socialförvaltningens verksamhetslokaler	KS 53/2017 101	KS 171120
19	Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun	KS 192/2017 901	KF 171212
20	Tillsättande av fullmäktigeberedningar	KS 193/2017 901	KF 171212
21	Inrättande av arvodesberedning	KS 194/2017 901	KF 171212
22	Utreda Framtida hantering av Besöksnäringen i Herrljunga kommun	KS 196/2017 901	KS 171218
23	Val av borgerlig vigslförrättare	KS 1/2018 111	
24	Medborgarförslag - Den smarta Herrljungabygden	KS 279/2017 945	
25	Medborgarförslag - Det digitala samhället	KS 280/2017 945	
26	Medborgarförslag - IT i skolan	KS 6/2018 610	
27	Medborgarförslag – Mer valfrihet i skolan	KS 16/2018 220	

28	Motion om aktivitetscenter för alla äldre i kommunen	KS 22/2018 731
29	Motion – Utöka Herrljunga Sportcenters öppettider	KS 29/2018 381

Nr	*Meddelanden*	*DNR*	*Kommentar*
1	Återrapportering av kommunfullmäktiges beslut 2017	KS 126/2017 101	
2	Ny lag gällande patientnämndsverksamhet	Postlista KS 2018:4	
3	Beslut om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande	KS 138/2017 900	KS 180122
4	Cirkulär från SKL om en ny kommnallag	Postlista LS 2017:61	KS 180122
5	Information om skatteprognos mot budget 2018-2020	KS 12/2018 942	KS 180122

KS § 227 DNR KS 182/2017 355

Svar på medborgarförslag angående utökad gatubelysning i Hudene

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2017-08-30 från Gerhard Franklin i Herrljunga. Förslaget är att: *"...gatubelysningen i Hudene utökas från Ljungholmen till korsningen vid väg 181."*
Kommunstyrelsen har i mars 2016 antagit en cykelstrategi med prioritering av utbyggnadsobjekt. Beslutet innehåller de prioriteringar av utbyggnad gällande cykelvägar som kommunen vill göra, fördelat på kort-, längre- och lång sikt. Cykelväg längs landsväg 1929/1933 mellan Hudene och Herrljunga finns med bland de prioriterade utbyggnadsobjekten. Förslaget är att gång- och cykelväg byggs i etapp 1 fram till väg 181 och i etapp 2 till Hudene skola.
Gång- och cykelväg (GC) för den sträcka som medborgarförslaget föreslår bedöms förbättra trafiksäkerheten i större utsträckning än vad belysning längs sträckan gör. Dessutom finns risk att belysning som sätts upp före ny GC-väg antingen hamnar på fel sida av vägen eller behöver flyttas när GC-väg byggs. Den föreslagna sträckan är ca 320 meter. Med avstånd på ca 40 meter mellan belysningspunkterna beräknas kostnaden till ca 360 tkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-10-24
Medborgarförslag "Utökad gatubelysning i Hudene"
Cykelstrategi med prioritering av utbyggnadsobjekt 2017-2019

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag:

- Medborgarförslaget beaktas i planeringen av framtida GC-väg längs den föreslagna sträckan.
- Kommunfullmäktige föreslås anse medborgarförslaget besvarat.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslaget till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Medborgarförslaget beaktas i planeringen av framtida GC-väg längs den föreslagna sträckan.
2. Kommunfullmäktige föreslås anse medborgarförslaget besvarat.

Expedieras till: Kommunfullmäktige, tekniska nämnden

TN § 130 DNR TK 236/2017

Svar på medborgarförslag angående utökad gatubelysning i Hudene

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2017-08-30 från Gerhard Franklin i Herrljunga. Förslaget är att:
"...gatubelysningen i Hudene utökas från Ljungholmen till korsningen vid väg 181."
Kommunstyrelsen har i mars 2016 antagit en cykelstrategi med prioritering av utbyggnadsobjekt. Beslutet innehåller de prioriteringar av utbyggnad gällande cykelvägar som kommunen vill göra, fördelat på kort-, längre- och lång sikt. Cykelväg längs landsväg 1929/1933 mellan Hudene och Herrljunga finns med bland de prioriterade utbyggnadsobjekten. Förslaget är att gång- och cykelväg byggs i etapp 1 fram till väg 181 och i etapp 2 till Hudene skola.

Gång- och cykelväg (GC) för den sträcka som medborgarförslaget föreslår bedöms förbättra trafiksäkerheten i större utsträckning än vad belysning längs sträckan gör. Dessutom finns risk att belysning som sätts upp före ny GC-väg antingen hamnar på fel sida av vägen eller behöver flyttas när GC-väg byggs. Den föreslagna sträckan är ca 320 meter. Med avstånd på ca 40 meter mellan belysningspunkterna beräknas kostnaden till ca 360 tkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-10-24
Medborgarförslag "Utökad gatubelysning i Hudene"
Cykelstrategi med prioritering av utbyggnadsobjekt 2017-2019

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag:

- Medborgarförslaget beaktas i planeringen av framtida GC-väg längs den föreslagna sträckan.
- Kommunfullmäktige föreslås anse medborgarförslaget besvarat.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Medborgarförslaget beaktas i planeringen av framtida GC-väg längs den föreslagna sträckan.
2. Kommunfullmäktige föreslås anse medborgarförslaget besvarat.

Expedieras till: Kommunfullmäktige via kommunstyrelsen

KF § 97 DNR KS 182/2017 355

Medborgarförslag om utökad gatubelysning i Hudene

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2017-09-30 från Gerhard Franklin, Herrljunga;
"Hudene är en av våra större tätorter inom kommunen, här finns skola och förskola, ett flertal företag med många anställda. Här finns också två restauranger samt golfbana.
Dagligen passerar ett stort antal fordon Hudene, många är lastbilstransporter till och från företagen men även skoltransporter och persontrafik är tät.
För att öka tryggheten, för oskyddade trafikanter (gående, cyklister, barn samt funktionshindrade) bör det finnas gatubelysning från väg 181 till Ljungholmen.
Idag finns en gång och cykeltunnel under väg 181. Vid dåligt väder blir tunneln ofta översvämmad och även isbelagd.
För de skolbarn som kommer från Stenunga och ska till Hudene skola, måste de ofta passera vägbanan för att komma över till andra sidan.
På den vägsträcka som saknar belysning råder ofta dimma och dis pga närheten till Nossan.

Jag föreslår att gatubelysningen i Hudene utökas från Ljungholmen till korsningen vid väg 181."

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till tekniska nämnden för beredning.

Ärende 3

HERRLJUNGA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2017 -08- 30
Dnr 182/2017 Beteckning 355

Kommunfullmäktige

Herrljunga Kommun

Medborgarförslag.

Utökad gatubelysning i Hudene.

Hudene är en av våra större tätorter inom kommunen, här finns skola och förskola, ett flertal företag med många anställda. Här finns också två restauranger samt golfbana.

Dagligen passerar ett stort antal fordon Hudene, många är lastbilstransporter till ooh från företagen men även skoltransporter och persontrafik är tät.

För att öka tryggheten, för oskyddade trafikanter (gående,cyklister,barn samt funktionshindrade) bör det finnas gatubelysning från väg181 till Ljungholmen.

Idag finns en gång och cykeltunnel under väg 181.Vid dåligt väder blir tunneln ofta översvämmad och även isbelagd.

För de skolbarn som kommer från Stenunga och skall till Hudene skola, måste de ofta passera vägbanan för att komma över till andra sidan.

På den vägsträcka som saknar belysning råder ofta dimma och dis pga närheten till Nossan.

Jag föreslår att gatubelysningen i Hudene utökas från Ljungholmen till korsningen vid väg 181.

Hudene 17-08-29

[redacted]

[redacted] Herrljunga

KS § 5 DNR KS 208/2017 739

Svar på motion om lättillgänglig upplevelse och motion för äldre och rörelsehindrade

Sammanfattning

Följande nedkortade motionsförslag inkom 2017-09-29 från Bert-Åke Johansson (S):

" *.....Med hjälp av cykeln kan även de med rörelsebesvär komma ut och motionerna eftersom cykling belastar kroppen mindre än promenader. Eldrivningen gör också att de hårdaste belastningarna kapas. Möjligheten att komma ut och återse platser som man kommer ihåg från yngre dagar har en uppiggande och lugnande effekt på många av de personer som har demens sjukdom. Fler och fler kommuner upptäcker denna möjlighet.*

För att kunna erbjuda så många som möjligt av våra omsorgstagare detta, är lämpliga platser att ha en e/cykel på: Hagens demenscentrum, Herrljunga. Gäsenegården/hemtjänsten, Ljung. Hemgården/hemtjänsten, Herrljunga.

Utifrån ovanstående yrkar vi, socialdemokraterna:

• *Att socialförvaltningen köper in eldrivna tandemcyklar av modell "side by side "for placering vid ovanstående platser.*

• *Att socialtjänsten får ta del av föregående års överskott till finansieringen"*

Kommunfullmäktige beslutade att överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning. Kommunstyrelsen överlämnade motionen till socialnämnden för beredning.

Socialförvaltningen har köpt in en tandemcykel av modell "side by side" under hösten till Hemgården. Beslutet var att börja med en cykel får att testa hur det fungerar, om det finns möjlighet att komma ut och cykla och om den uppskattas. Skulle det finnas möjlighet framöver ekonomiskt och tandemcykeln används och uppskattas kan flera cyklar köpas in.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-12-06
Motion inkommen 2017-09-29
Kommunfullmäktige §112/2017-10-17
Kommunstyrelsen §212/2017-11-20

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige rekommenderas att anse motionen besvarad.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige rekommenderas att anse motionen besvarad.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

SN § 122 DNR SN 103/2017

Motion om lättillgänglig upplevelse och motion för äldre och rörelsehindrade

Sammanfattning

Följande nedkortade motionsförslag inkom 2017-09-29 från Bert-Åke Johansson (S):

" ..... *Undersökningar visar att motion och att besöka platser som man är bekant med lugnar den oro som många personer med demenssjukdom känner. En eldriven tandemcykel av modellen "side by side" ger personalen inom omsorgen ytterligare ett verktyg att tillgodose omsorgstagarnas behov. Den ger också en möjlighet att besöka platser på längre avstånd än en promenad ger på samma tid. Med hjälp av cykeln kan även de med rörelsebesvär komma ut och motionerna eftersom cykling belastar kroppen mindre än promenader. Eldrivningen gör också att de hårdaste belastningarna kapas. Möjligheten att komma ut och återse platser som man kommer ihåg från yngre dagar har en uppiggande och lugnande effekt på många av de personer som har demenssjukdom. Fler och fler kommuner upptäcker denna möjlighet.*

För att kunna erbjuda så många som möjligt av våra omsorgstagare detta, är lämpliga platser att ha en elcykel på: Hagens demenscentrum, Herrljunga. Gäsenegården/hemtjänsten, Ljung. Hemgården/hemtjänsten, Herrljunga.

Utifrån ovanstående yrkar vi, socialdemokraterna:

- *Att socialförvaltningen köper in eldrivna tandemcyklar av modell "side by side "for placering vid ovanstående platser.*
- *Att socialtjänsten får ta del av föregående års överskott till finansieringen"*

Kommunfullmäktige beslutade att överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning. Kommunstyrelsen överlämnade motionen till socialnämnden för beredning.

Socialförvaltningen har köpt in en tandemcykel av modell "side by side" under hösten till Hemgården. Beslutet var att börja med en cykel för att testa hur det fungerar, om det finns möjlighet att komma ut och cykla och om den uppskattas. Skulle det finnas möjlighet framöver ekonomiskt och tandemcykeln används och uppskattas kan flera cyklar köpas in.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-12-06
Motion inkommen 2017-09-29
Kommunfullmäktige § 112/2017-10-17
Kommunstyrelsen § 212/2017-11-20

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige rekommenderas att anse motionen besvarad.

Fortsättning § 122

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Kommunfullmäktige rekommenderas att anse motionen besvarad.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till:

KS § 212 DNR KS 208/2017 739

Beredning av motion om lättillgänglig upplevelse och motion för äldre och rörelsehindrade

Sammanfattning

Följande nedkortade motionsförslag inkom 2017-09-29 från Bert-Åke Johansson (S):

".....Undersökningar visar att motion och att besöka platser som man är bekant med lugnar den oro som många personer med demenssjukdom känner.
En eldriven tandemcykel av modellen "side by side" ger personalen inom omsorgen ytterligare ett verktyg att tillgodose omsorgstagarnas behov. Den ger också en möjlighet att besöka platser på längre avstånd än en promenad ger på samma tid. Med hjälp av cykeln kan även de med rörelsebesvär komma ut och motionerna eftersom cykling belastar kroppen mindre än promenader. Eldrivningen gör också att de hårdaste belastningarna kapas.
Möjligheten att komma ut och återse platser som man kommer ihåg från yngre dagar har en uppiggande och lugnande effekt på många av de personer som har demenssjukdom.
Fler och fler kommuner upptäcker denna möjlighet.
För att kunna erbjuda så många som möjligt av våra omsorgstagare detta, är lämpliga platser att ha en elcykel på: Hagens demenscentrum, Herrljunga. Gäsenegården/hemtjänsten, Ljung. Hemgården/hemtjänsten, Herrljunga.

Utifrån ovanstående yrkar vi, socialdemokraterna:

- *Att socialförvaltningen köper in eldrivna tandemcyklar av modell "side by side" för placering vid ovanstående platser.*
- *Att socialtjänsten får ta del av föregående års överskott till finansieringen".*

Kommunfullmäktige beslutade att överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktige § 112/2017-10-17
Motion inkommen 2017-09-29

Förslag till beslut

Johnny Carlsson (C) föreslår att ärendet överlämna till socialnämnden för beredning.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslaget till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Ärendet överlämna till socialnämnden för beredning.

KF § 112 DNR KS 208/2017 739

Motion, om lättillgänglig upplevelse och motion för äldre och rörelsehindrade

Sammanfattning

Följande motion inkom 2017-09-29 från Bert-Åke Johansson (S):

"Befolkningen i Herrljunga kommun lever längre precis som i övriga Sverige. Man bor kvar i sitt hem längre och är äldre när man flyttar till ett omsorgsboende än tidigare.
Antalet personer med demenssjuk. dom ökar också med stigande ålder.
Detta ställer högre krav på både kvaliteten och mängden omsorgstimmar som varje person är i behov av. Med ökade kostnader till följd.
Ett sätt att öka kvaliteten och hjälpa de äldre att hålla sig friskare, med mindre omsorgstimmar som följd, är att erbjuda möjlighet till lättillgänglig motion och upplevelser.
Undersökningar visar att motion och att besöka platser som man är bekant med lugnar den oro som många personer med demenssjukdom känner.
En eldriven tandemcykel av modellen "side by side" ger personalen inom omsorgen ytterligare ett verktyg att tillgodose omsorgstagarnas behov. Den ger också en möjlighet att besöka platser på längre avstånd än en promenad ger på samma tid.
Med hjälp av cykeln kan även de med rörelsebesvär komma ut och motionerna eftersom cykling belastar kroppen mindre än promenader. Eldrivningen gör också att de hårdaste belastningarna kapas.
Möjligheten att komma ut och återse platser som man kommer ihåg från yngre dagar har en uppiggande och lugnande effekt på många av de personer som har demenssjukdom.
Fler och fler kommuner upptäcker denna möjlighet.
För att kunna erbjuda så många som möjligt av våra omsorgstagare detta, är lämpliga platser att ha en elcykel på: Hagens demenscentrum, Herrljunga. Gäsenegården/hemtjänsten, Ljung. Hemgården/hemtjänsten, Herrljunga".

Utifrån ovanstående yrkar vi, socialdemokraterna:

- *Att socialförvaltningen köper in eldrivna tandemcyklar av modell "side by side" för placering vid ovanstående platser.*
- *Att socialtjänsten får ta del av föregående års överskott till finansieringen".*

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Ärende 4

HERRLJUNGA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2017 -09- 29
Beteckning
208/2017 739

Motion.

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET I HERRLJUNGA

Lättillgänglig upplevelse och motion för äldre och rörelsehindrade.

Befolkningen i Herrljunga kommun lever längre precis som i övriga Sverige.
Man bor kvar i sitt hem längre och är äldre när man flyttar till ett omsorgsboende än tidigare.
Antalet personer med demenssjukdom ökar också med stigande ålder.
Detta ställer högre krav på både kvalitén och mängden omsorgstimmar som varje person är i behov av. Med ökade kostnader till följd.
Ett sätt att öka kvalitén och hjälpa de äldre att hålla sig friskare, med mindre omsorgstimmar som följd, är att erbjuda möjlighet till lättillgänglig motion och upplevelser.
Undersökningar visar att motion och att besöka platser som man är bekant med lugnar den oro som många personer med demenssjukdom känner.

En eldriven tandemcykel av modellen ”side by side” ger personalen inom omsorgen ytterligare ett verktyg att tillgodose omsorgstagarnas behov. Den ger också en möjlighet att besöka platser på längre avstånd än en promenad ger på samma tid.
Med hjälp av cykeln kan även de med rörelsebesvär komma ut och motionerna eftersom cykling belastar kroppen mindre än promenader. Eldrivningen gör också att de hårdaste belastningarna kapas.
Möjligheten att komma ut och återse platser som man kommer ihåg från yngre dagar har en uppiggande och lugnande effekt på många av de personer som har demenssjukdom.
Fler och fler kommuner upptäcker denna möjlighet.

För att kunna erbjuda så många som möjligt av våra omsorgstagare detta, är lämpliga platser att ha en elcykel på: Hagens demenscentrum, Herrljunga. Gäsenegården/hemtjänsten, Ljung. Hemgården/hemtjänsten, Herrljunga.

Utifrån ovanstående yrkar vi, socialdemokraterna:

- Att socialförvaltningen köper in eldrivna tandemcyklar av modell ”side by side” för placering vid ovanstående platser.
- Att socialtjänsten får ta del av föregående års överskott till finansieringen.

Socialdemokraterna, Herrljunga genom Bert-Åke Johansson.

KS § 6 DNR KS 40/2017 612

Svar på motion avseende daglig schemalagd idrott i skolan

Sammanfattning

Motion avseende schemalagd idrott i skolan inkom 2017-02-16 från Lennart Ottosson (KV). I motionen föreslås att Herrljunga kommun ska införa daglig schemalagd idrott i grundskolan och gymnasieskolan.
Bildningsnämnden har svarat på motionen. Utifrån skolans förändrade timplan från läsåret 2018, en redan beslutad utökning av idrottsundervisning om 100 timmar från 2019 samt brist på tillgången till idrottshallar anser bildningsnämnden att det i dagsläget inte är möjligt att bevilja motionen. De ställer sig dock positivt till att införa en pilotskola under läsåret 2018, förutsätt att erforderliga medel tillkommer om 200 tkr. Bildningsnämnden beslutar därför att motionen genom svarsskrivelsen ska anses vara besvarad och att bildningsnämnden tilldelas 200 tkr för att införa en pilotskola för 2018/2019.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-01-03
Bildningsnämndens § 128/2017-12-04
Tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2017-10-31
Motion inkommen 2017-02-16

Förslag till beslut

Bildningsnämndens förslag till beslut:

- Motionen anses besvarad.
- Bildningsnämnden tilldelas 200 tkr för ändamålet att införa en pilotskola för 2018/2019.

Kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen tillstyrker bildningsnämndens förslag att motionen kan anses besvarad.
- Verksamhetsutveckling genom pilotskola 2018-2019 bör finansieras inom fastställda budgetramar.

Gunnar Andersson (M) föreslår följande tillägg på kommunstyrelsens förvaltning punkt två:

- Vid behov kan tidigare års ackumulerade budgetöverskott användas.

Ronnie Rexwall (KV) bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar på vart och ett av förslagen och finner att kommunstyrelsen bifaller kommunstyrelsens förvaltnings förslag tillsammans med Gunnar Anderssons (M) tilläggsförslag.

Fortsättning KS § 6

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Motionen anses besvarad.
2. Verksamhetsutveckling genom pilotskola 2018-2019 bör finansieras inom fastställda budgetramar.
3. Vid behov kan tidigare års ackumulerade budgetöverskott användas.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2018-01-03
DNR KS 40/2017 612

Ang Bildningsnämndens svar på motion avseende daglig schemalagd idrott i skolan

Sammanfattning

Bildningsnämnden har svarat på motion avseende schemalagd idrott i skolan. I motionen föreslås att Herrljunga kommun ska införa daglig schemalagd idrott i grundskolan och gymnasieskolan. I Bildningsförvaltningens tjänsteskrivelse till Bildningsnämnden beskriver förvaltningen att den anser att det utifrån skolans förändrade timplan från läsåret 2018, en utökning av idrottsundervisning om 100 timmar från 2019 och tillgången till idrottshallar i kommunen inte i dagsläget är genomförbart med daglig schemalagd idrott i skolan. Förvaltningen ställer sig dock positivt till att införa en pilotskola under läsåret 2018, förutsätt att erforderliga medel tillkommer om 200 tkr.
Bildningsnämnden beslutar att motionen genom svarsskrivelsen ska anses vara besvarad och att Bildningsnämnden tilldelas 200 tkr för att införa en pilotskola för 2018/2019.
Det är väl dokumenterat att daglig motion och rörelse är av stor vikt för människors hälsa och utveckling. Det är vidare en angelägenhet för Bildningsnämnden att ta ställning till om, när och i vilken omfattning daglig idrott/motion i skolan kan eller ska införas. Bedömer Bildningsnämnden att det är viktigt och värdefullt för skolans elever och verksamhet, att införa någon form av daglig idrott/motion ligger det i motionärens intentioner. Införandet av någon form av daglig idrott/motion i form av en pilotskola 2018/2019 uppfattas i Bildningsförvaltningens skrivelse som angeläget.
Finansiering av utveckling av verksamheten genom pilotskola bör finansieras inom av Kommunfullmäktige för Bildningsnämndens fastställda budgetramar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-01-03
Bildningsnämndens beslut i ärendet § 128, daterat 2017-12-04
Bildningsförvaltningens tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2017-10-31
Utdrag från ”Idrottsmedicin” 2/06 ang. Bunkefloprojektet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tillstyrker Bildningsnämndens förslag att motionen kan anses besvarad.
Verksamhetsutveckling genom pilotskola 2018-2019 bör finansieras inom av Kommunfullmäktige, för Bildningsnämnden, fastställda budgetramar.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Kommunfullmäktige,
För kännedom till:

BN § 128 DNR UN 68/2017

Svar på motion avseende daglig schemalagd idrott i skolan

Sammanfattning
En motion avseende schemalagd idrott i skolan inkom 2017-02-16. I motionen föreslås att Herrljunga kommun ska införa daglig schemalagd idrott i grundskolan och gymnasieskolan. Förvaltningen anses att det utifrån skolans förändrade timplan från läsåret 2018, en utökning av idrottsundervisning om 100 timmar från 2019 och tillgången till idrottshallar i kommunen inte i dagsläget är genomförbart. Förvaltningen ställer sig dock positivt till att införa en pilotskola under läsåret 2018, förutsätt att erforderliga medel tillkommer om 200 tkr.

Beslutsunderlag
Presidieskrivelse i ärendet daterad 2017-07-11
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-10-31

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:
- Motionen anses besvarad
- Bildningsnämnden tilldelas 200 tkr för ändamålet att införa en pilotskola för 2018/2019

Presidiets förslag till beslut:
- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut
1. Motionen anses besvarad.
2. Bildningsnämnden tilldelas 200 tkr för ändamålet att införa en pilotskola för 2018/2019.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

BILDNINGS-
FÖRVALTNINGEN
Erik Thaning

Tjänsteskrivelse
2017-10-31
DNR UN 68/2017 601

Svar på remiss - motion avseende daglig schemalagd idrott i skolan

Sammanfattning

En motion avseende schemalagd idrott i skolan inkom 2017-02-16. I motionen föreslås att Herrljunga kommun ska införa daglig schemalagd idrott i grundskolan och gymnasieskolan. Förvaltningen anses att det utifrån skolans förändrade timplan från läsåret 2018, en utökning av idrottsundervisning om 100 timmar från 2019 och tillgången till idrottshallar i kommunen inte i dagsläget är genomförbart. Förvaltningen ställer sig dock positivt till att införa en pilotskola under läsåret 2018, förutsätt att erforderliga medel tillkommer om 200 tkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på remiss, 2017-10-31

Förslag till beslut

1. Motionen anses besvarad
2. Bildningsnämnden tilldelas 200 tkr för ändamålet att införa en pilotskola för 2018/2019

Erik Thaning
Utvecklingsledare

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

HERRLJUNGA KOMMUN

BILDNINGS-
FÖRVALTNINGEN
Erik Thaning

Bakgrund

En motion avseende schemalagd idrott i skolan inkom 2017-02-16. Kommunfullmäktige remitterade motionen till bildningsnämnden för beredning, 2017-03-14. I motionen föreslås att Herrljunga kommun ska införa daglig schemalagd idrott i grundskolan och gymnasieskolan. Vidare hänvisar motionen till bunkefloprojektet och ett pågående pulshöjande projekt i Larv i Vara kommun.

Från och med läsåret 2018/2019 ska en stadieindelad timplan införas i grundskolan, en timplan som kommer påverka skolans organisering och medföra en omfördelning mellan stadierna av undervisningstid och med utökning i vissa ämnen. Bland annat kommer språkval att bli ett obligatorium redan i åk 6 och betyg ska sättas i ämnet från denna årskurs. Ytterligare en stor förändring berör högstadiet där timplanen i ämnet matematik ökar väsentligt. Från och med läsåret 2019/2020 kommer även grundskolan att innehålla 100 extra timmar idrott för eleverna. Hur dessa kommer att fördelas har skolverket inte utrett färdigt. Förvaltningen ser att det utifrån nuvarande lokalutbud kommer bli oerhört krävande att inkludera 100 ytterligare timmar idrott och hälsa i befintliga lokaler. I dagsläget har skolorna i Herrljunga, en idrottslektion per vecka och vid en kommande utökning så bör detta fördelar över fler dagar. Förvaltningens bedömning är att det minst skulle krävas 2 ytterligare idrottshallar i kommunen för att kunna en sådan utökning på ett kvalitativt önskvärt sätt. Sammantaget finner förvaltningen det organisatoriskt problematiskt att även införa en ett projekt med daglig idrott/pulshöjande aktiviteter som skulle få påverkan på timplanen.

Bildningsförvaltningen är dock mån om elevernas hälsa och utveckling och ser att en mindre skolenhet inom ramen för skolans val skulle kunna få testa på en ökad idrottsutövning i skolan. Kostnaden för att införa ett sådant projekt beräknas till 200 tkr. Detta för att säkerställa att nödvändig utrustning kan köpas in, pulscensorer och övriga inventarier, samt för en ökad personalkostnad.

Förvaltningen föreslår därför att om erforderliga medel tilldelas bildningsnämnden, så inför bildningsförvaltningen en pilot omgång under 2018/2018 som utvärderas och följs upp av bildningsnämnden. Förvaltningen föreslår därmed att motionen ska anses vara besvarad.

Förutsättningar för bredd införande av pulshöjande aktiviteter
Det finns en positiv korrelation mellan fysisk aktivitet och prestationer i teoretiska ämnen som framförallt Rydsbergsskolan i Lerum i närtid lyft fram. Bildningsförvaltningen ser dock inte att Herrljunga kommun utifrån nuvarande tillgång på idrottshallar skulle kunna bedriva en ökad mängd fysisk aktivitet på ett lustfyllt och högkvalitativt sätt. Utan om kommunfullmäktige önskar en tydligare idrottsprofilering i kommunen skolor så bör en utredning om möjligheten till nyetablering av idrottshallar i kommunen till först.

Ekonomisk bedömning

Att organisera pulshöjande aktivitet för en mindre f-6 enhet beräkna kosta 200 tkr, baserat på att alla klasser ska få tillgång till pulshöjande aktivitet om två dagar i dag, inklusive investeringar av pulscensorer.

HERRLJUNGA KOMMUN

BILDNINGS-
FÖRVALTNINGEN
Erik Thaning

Tjänsteskrivelse
2017-10-31
DNR UN 68/2017 601

Förslag till beslut

1. Motionen anses besvarad
2. Bildningsnämnden tilldelas 200 tkr för ändamålet att införa en pilotskola för 2018/2019

Erik Thaning
Utvecklingsledare

KF § 26 DNR KS 040/2017 612

Motion avseende daglig schemalagd idrott i skolan

Sammanfattning
Följande motion inkom 2017-02-16 från Lennart Ottosson (KV).

"Bakgrund
Bunkefloprojektet har visat att daglig schemalagd idrott i skolan inte bara förbättrar skolresultatet med bättre betyg utan skapar också grund för folkhälsan i form av stärkt skelett och skydd för hjärtat mm. I vår grannkommun Vara har man tagit fasta på detta vid skolan i Larv som vi kunde läsa om i Knallebladet vecka 5 2017. Våra barn är värda en bra start i livet och det kan de ta med daglig idrott i skolan. Det skapar också grund för ett långt och hälsosamt liv.
Läs mer om Bunkefloprojektet i utdraget från Idrottsmedicin 2/06 som bifogas.

Förslag
Kommunens Väl föreslår att Herrljunga kommun inför daglig schemalagd idrott i grundskolan och gymnasieskolan."

Beslutsunderlag
I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till bildningsnämnden för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT
1. Ärendet överlämnas till bildningsnämnden för beredning.

Ärende 5

KOMMUNENS VÄL

MOTION
2017-02-15

HERRLJUNGA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2017 -02- 16
Dnr KS 40/2017
Beteckning 612

Till Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun

Motion avseende daglig schemalagd idrott i skolan.

1. Bakgrund

Bunkefloprojektet har visat att daglig schemalagd idrott i skolan inte bara förbättrar skolresultatet med bättre betyg utan skapar också grund för folkhälsan i form av stärkt skelett och skydd för hjärtat mm. I vår grannkommun Vara har man tagit fasta på detta vid skolan i Larv som vi kunde läsa om i Knallebladet vecka 5 2017. Våra barn är värda en bra start i livet och det kan de få med daglig idrott i skolan. Det skapar också grund för ett långt och hälsosamt liv.
Läs mer om Bunkefloprojektet i utdraget från Idrottsmedicin 2/06 som bifogas.

2. Förslag

Kommunens Väl föreslår att Herrljunga kommun inför daglig schemalagd idrott i grundskolan och gymnasieskolan.

För Kommunens Väl
Ljung 20170215

Lennart Ottosson

Bunkefloprojektet

Visade vägen till mer idrott i skolan

Ingegerd Ericsson

Att vara gästredaktör för detta temanummer om Bunkefloprojektet - en hälsofrämjande livsstil känns både hedrande och ansvarsfullt. Min medverkan i projektet har inneburit en rad spännande möten med olika forskargrupper, med skolledning och lärare på Ängslätt- och Sundsbroskolan, med alla elever och deras föräldrar samt med Bunkeflo IF, Friskis & Svettis med flera idrottsföreningar och deras ledare.

Flera olika forskningsresultat finns nu att ta del av, varav ett urval presenteras i detta temanummer. *Magnus Karlsson* skriver om hur fysisk aktivitet påverkar skelettets hållfasthet hos pojkar och flickor. I *Magnus Denckers* artikel redovisas skillnader i kondition och kroppsfett mellan mer och mindre fysiskt aktiva barn. *Peik Gustafsson* från BUP-kliniken vid UMAS skriver om uppmärksamhetsstörning i relation till omognad. *Marianne Lipiäinen-Rosenberg* och *Ulla Schröder* vid Folktandvården Skåne redovisar resultat från ett försök att kartlägga kost- och munhygienvanor hos barnen som är med i detta hälsofrämjande projekt.

Första doktorsavhandlingen

Den första doktorsavhandlingen i projektet blev klar 2003 och resultaten om relationer mellan motorik, koncentrationsförmåga och skolprestationer har redan tidigare presenterats i Svensk Idrottsmedicin. I artikeln om pendeln som äntligen svängt mot ökad fysisk aktivitet i skolan sätts dessa resultat i relation till Myndigheten för skolutvecklings slutrapport om hur Sveriges skolor följer läroplanstexten om daglig fysisk aktivitet för alla skolelever.

Att få vara med om Bunkefloprojektet är och har varit helt fantastiskt. Efter att inom Svenska Gymnastiklärareställskapet SGS under hela 90-talet ha kämpat mot marginalisering och nedskärning av skolans idrottsämne fick jag så möjlighet att vara med om att planera och starta ett projekt där eleverna skulle få en lektion schemalagd fysisk aktivitet varje skoldag. För att motivera även de mindre fysiskt aktiva barnen och försöka förebygga att eventuella motoriska brister skulle minska barnens intresse och naturliga rörelseglädje infördes motorikobservationer och extra motorisk träning i mindre grupper.

Förlängd skoldag

En oförglömlig upplevelse är ett informationsmöte för föräldrar till de elever som skulle få fysisk aktivitet varje dag i skolan och därmed skoldagen förlängd med 45 minuter. Den dåvarande rektorn Britten Synnergren läste högt ur kursplanen för idrott och hälsa och avslutade med orden: "Så står det i läroplanen. Då gör vi så här på den här skolan!" Det såg ut som om föräldrarna tacksamt nickade, neg och bockade. Aldrig tidigare under mina 25 år som idrottslärare hade en rektor så tydligt lyft fram och betonat betydelsen av skolämnet idrott och hälsa. Som läroplanen ser ut idag behövs det att varje skolledare vågar visa samma civilkurage.

En hel del intressanta forskningsresultat finns nu också från det norska projektet Barn-Bevegelse-Oppvekst, som delvis inspirerats av Bunkefloprojektet. I BBO-projektet har skolelevers fysiska, motoriska, sociala och kognitiva utveckling studerats och några exempel diskuteras i recensionen Barn, rörelse och uppväxt. En av många viktiga slutsatser man kan dra av resultaten från detta projekt och från Bunkefloprojektet är att det är en utmaning för idrotten, förskolan och skolan att förebygga att det moderna samhället hämmar barns naturliga rörelseglädje och spontana motorikträning. Det finns all anledning för politiker, skolledare, lärare, idrottsledare och andra beslutsfattare att engagera familjerna och med kraft påbörja förändringsarbetet att skapa en sundare livsstil för barn och unga.

Trevlig läsning!

INGEGERD ERICSSON
Fil.doktor i pedagogik
Universitetslektor i idrottsvetenskap
Lärarutbildningen, Malmö högskola

Bunkefloprojektet

En livsstil för bättre hälsa

När Bunkefloprojektet startade ville man se vad som händer när barn får mer fysisk aktivitet och rörelseträning i skolan.

Av Ingegerd Ericsson, Per Gärdsell, Christian Lindén och Magnus Karlsson

Planeringen för Bunkefloprojektet startade på ortopediska kliniken på universitetssjukhuset i Malmö redan 1996 efter det att en liknande studie innefattande äldre barn hade avslutats i Hässleholm och Sösdala och presenterats i en avhandling utgående från Malmö. Själva projektet startade först 1999, ett projekt som drevs som ett samverkansprojekt mellan skola, idrottsförening och forskningen via Lunds universitet. I och med studiestarten blev Ängslättskolan i Bunkeflostrand den första skolan i Sverige som införde fysisk aktivitet varje dag på schemat.

Både kropp och själ

Det hälsofrämjande arbetet i skolan hade dock startat redan i mitten av 1990-talet, då resurser hade avsatts för ett första hälsoprojekt på Ängslättskolan. En hälsogrupp bestående av flera lärare och en skolsköterska arbetade fram den första "hälsoutvecklingsplanen" som blev klar 1998. Planen innehöll strategier för hur skolan skulle arbeta med föräldrasamverkan, elevernas självförtroende och hälsorelaterande frågor. Den fysiska aspekten och motorikens betydelse för att nå förbättrad hälsa införlivades först i samband med Bunkefloprojektets start, då hälsoutvecklingsplanen revideras för att omfatta både kropp och själ. Tiden för skolämnet idrott och hälsa i läroplanerna har nämligen minskat under senaste decennierna. Även skolledningarnas möjligheter att till viss del styra mängden idrott och hälsa samt antalet friluftsdagar har bidragit till att ämnets undervisningstid under de senaste 30 åren konstant har minskat (Se diagram på sidan 12). Med Bunkefloprojektet ville vi därför utvärdera vad som händer hos våra växande barn om fysisk aktivitet, idrott och hälsa utökades till som det var tidigare, då varje barn hade betydligt mer rörelseträning i skolan.

Så föddes idén

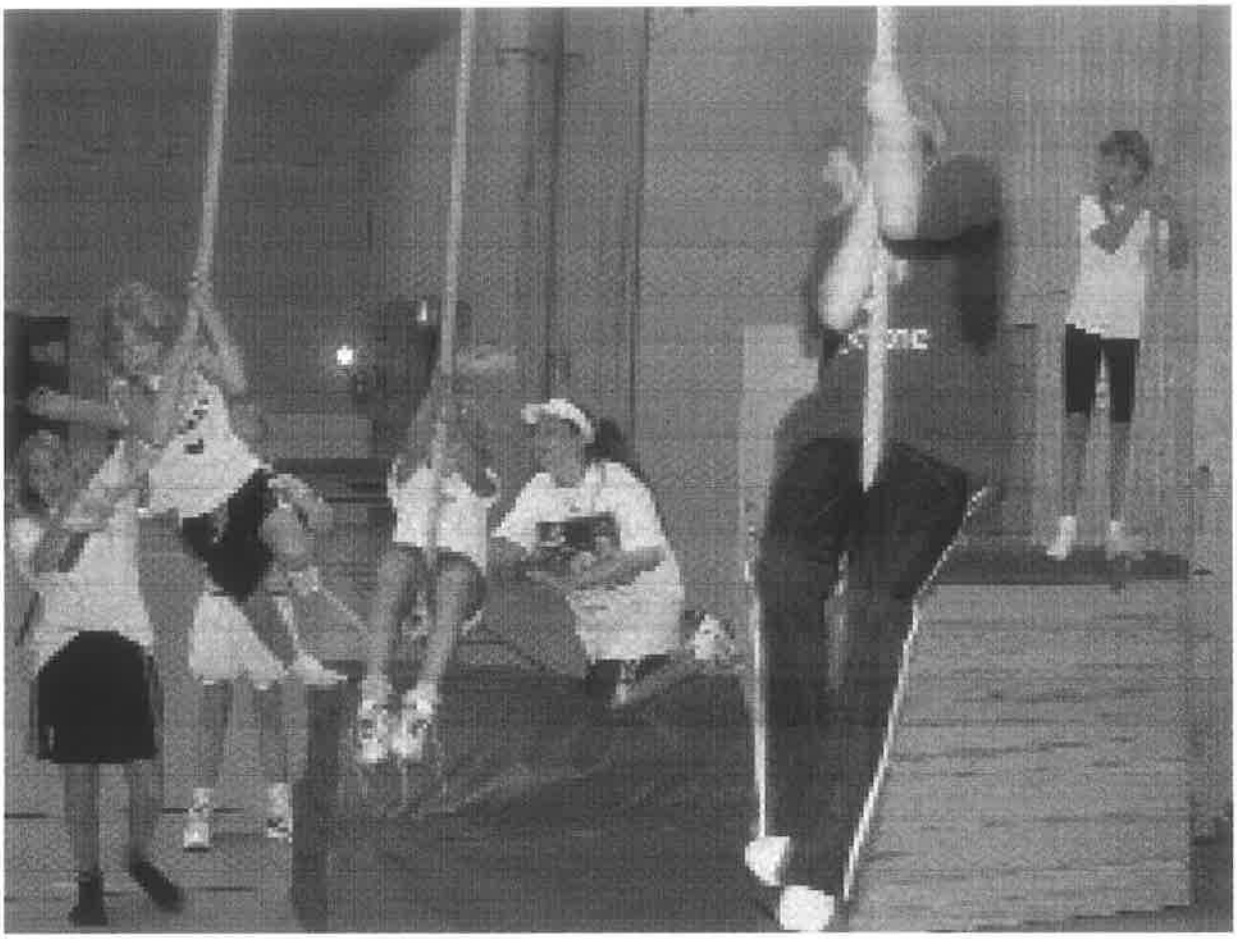
De forskningshypoteser som samtidigt hade definierats på ortopediska kliniken, att en ökning av den fysiska aktiviteten i skolan kunde ändra hälsobeteendet hos barnen och medföra en förbättrad allmän hälsa samt specifikt ge ett starkare skelett, gjorde att de vetenskapliga frågeställningarna direkt kunde knytas till hälsoplanen. Sedan tidigare var det känt att idrott på tävlingsnivå under uppväxten var associerad med ett starkare skelett. Nu ville vi även se om daglig aktivitet med måttlig intensitet, på en sådan nivå att alla barn kunde delta i aktiviteterna, kunde påverka även barn med lägre idrottsintresse. Om vi kunde visa att även de mindre intresserade barnen genom ökad fysisk aktivitet fick en gynnsam utveckling av sin benmassa, skulle i så fall ökad fysisk aktivitet i skolan kunna rekommenderas som en allmän intervention i samhället för att kanske i framtiden minska antalet frakturer. Idén till Bunkefloprojektet var född.

Första skolan

Ängslättskolan i Bunkeflostrand, en mindre förort i utkanten av Malmö där Öresundsbron ansluter till Sverige, blev den skola där alla förste- och andra- klassare skulle få daglig fysisk aktivitet på schemat. Upptagningsområdet betraktas som stabilt med relativt liten in- och utflyttning, vilket får ses som en fördel med tanke på att projektet beräknades pågå under flera år. Skolan hade just anställt en hälsopromotor – en lärare med hälsopedagogisk utbildning - som ett led i WHO's koncept om att skapa en "Hälsobefrämjande skola". Denna hälsopromotor blev nu ett nav på skolan som tillsammans med personal, elever, föräldrar samt föreningar kontinuerligt drev och utvecklade projektet på det lokala planet.

Den största lokala idrottsföreningen, Bunkeflo IF, involverades också och erbjöd sin hjälp med att organisera och tillhandahålla den utökade fysiska aktiviteten.

Ingegerd Ericsson, universitetslektor i idrottsvetenskap, Malmö högskola.
Per Gärdsell, Christian Linden och Magnus Karlsson arbetar vid ortopediska kliniken, Universitetssjukhuset MAS, Malmö.

Det enda kravet på träningen var att den skulle vara generellt hållen och på en sådan nivå att alla barnen skulle kunna delta.

Även Friskis och Svettis engagerades med barnanpassade träningspass på skoltid. Det enda kravet på träningen var att den skulle vara generellt hållen och på en sådan nivå att alla barnen skulle kunna delta, med en önskan om att aktiviteten innehålla ett stort inslag av rörelseglädje och ringa tävlingsmoment.

Från två till tre lektioner

Vid projektstart utökades ämnet idrott och hälsa från två till tre lektioner och olika idrottsföreningar ledde fysiska aktiviteter två pass per vecka, en insats som medförde att eleverna fick 225 minuter fysisk aktivitet i skolan per vecka. Dessutom fick elever som observerades ha motoriska brister 60 minuter extra motorikträning varje vecka. Denna träning var mer individuellt anpassad och utgick från den motoriska utvecklingsnivå, som respektive elev befann sig på. Eleven gavs möjlighet att träna i sin egen takt för att automatisera grovmotoriska grundrörelser. Dessutom ingick övningar som tränar samordning av kroppsrörelser och förmågan att känna skillnad mellan spänning och avspänning. Även samarbets- och koncentrationsövningar ingick för att öva aktivitetskontroll. Barn med låg motorisk aktivitetsnivå stimulerades till automatisering av grovmotoriska färdigheter genom lustfyllda motivationsskapande rörelseupplevelser på en anpassad motorisk nivå.

Längre skoldagar

Skolans alla lärare och de föreningsledare som engagerades i projektet fick under studiedagar och genom handledning utbildning i barns sensomotoriska utveckling och motorisk träning enligt MUGI-modellen, som bland annat bygger på teorier om grovmotoriska utvecklingsfaser och integrering av sinnesimpulser. I denna utbildning ingick att observera och stimulera barns motoriska utveckling på olika nivåer. Utbildningen, som även vände sig till övriga skolor i stadsdelen, fortsatte under projektet med workshops, studiecirklar och studiedagar kring idrottsämnets och motorikens didaktik i teori och praktik. Här diskuterades vad idrottsämnet ska innehålla och hur vi bäst kunde utnyttja den utökade fysiska aktiviteten för att nå läroplanens och kursplanens mål för idrott och hälsa. En referensgrupp med tio idrottslärarutbildare från olika universitet och högskolor i Sverige, bildades för att bistå projektets lärare och föreningsledare med handledning i frågor som rörde idrottsundervisning. Föräldrar och andra intresserade inbjöds till utbildningsdagar, studiebesök och seminarier med tema "Skolan – en hälsofrämjande arena" för att nå ett positivt gensvar från även föräldrarna. Trots att skoldagen förlängdes med 45 minuter kunde undervisningen skötas med befintlig lärarstab.

Jämförelse med andra grupper

Som jämförelsegrupp utvaldes förste- och andra- klassare i tre närliggande skolor i samma område av Malmö, där eleverna fick fortsätta med den nivå på idrottsundervisningen som de flesta

svenska skolor tillåter, en till två gånger per vecka, motsvarande ca 60 minuters fysisk aktivitet per vecka. Ytterligare en jämförelsegrupp bestod av alla elever i Ängslättskolan som vid projektetstart började skolår 3. En poäng med att jämföra resultaten även med elever från samma skola var att förutom den utökade fysiska aktiviteten var övrig läroplan identisk. Samma kompetensutveckling och handledning i motorik gavs dessutom till både lärare och föreningsledare i såväl jämförelsegrupp som interventionsgrupp. Jämförelsegruppen får antas vara så lika interventionsgrupperna som möjligt, eftersom alla eleverna i studien, såväl i jämförelse- som interventionsgrupper, kommer från samma bostadsområde och har likartad social bakgrund. Detta bekräftades vid studiens start då vi inte fann några skillnader mellan grupperna vare sig i social bakgrund, skolsituation, livsstil, sjukdomar, medicinering, kostintag, träningsnivå, kroppsbyggnad, längd, vikt, muskelstyrka, muskelmängd, fettmängd eller benmassa.

250 elever

Bunkefloprojektet omfattar totalt ca 250 elever. Grundtanken bakom projektet är att tvärvetenskapligt följa dessa elever genom hela grundskolan. I projektet involverades bland annat barnkliniken, barn- och ungdomspsykiatriska kliniken, kliniskt fysiologiska kliniken, lärarutbildningen och tandvården, knutna till antingen Malmö högskola eller Lunds universitet. Fem olika forskargrupper bedriver studier med mätningar och observationer på eleverna. De olika forskningsprojekten finansieras genom forskningsanslag från bland annat Allmänna arvsfonden, Centrum för idrottsforskning, Vetenskapsrådet, Lunds universitets fonder, Svenska Läkaresällskapet, region Skåne, ALF, Statens folkhälsoinstitut, Lärarutbildningen vid Malmö högskola, Svenska Gymnastikläraresällskapet, KK-stiftelsen och föreningen GCI-GIH.

Bunkefloprojektet en modell

När lärare, elever, skolledning och forskare efter knappt ett år fick utvärdera sina upplevelser av vad den dagliga rörelseträningen förde med sig i form av effekter på motorik, koncentrationsförmåga och övriga skolprestationer, ledde detta till att skolan beslutade att alla nya klasser som började på Ängslättskolan skulle ha daglig schemalagd fysisk aktivitet. Successivt har därför den fysiska aktiviteten utökats och från hösten 2006 har alla elever i skolår 1-5 på Ängslättskolan och alla elever i skolår 6-9 på den närliggande Sundsbroskolan minst 45 minuter fysisk aktivitet varje dag. Aktiviteterna är av varierande slag, från vanliga idrottslektioner till promenader och lek, då syftet med aktiviteten inte är att skapa världsmästare, utan individer som väljer daglig fysisk aktivitet och en hälsosam livsstil, en livsstil som förhoppningsvis följer individerna upp i vuxenlivet.

Nätverk av skolor

För att dra nytta av och sprida den kunskap som projektet har givit skapades även begreppet "Bunkeflomodellen", vars ideologi är enkel. Vardaglig fysisk aktivitet möjliggörs genom att identifiera arenor för hälsofrämjande arbete där samarbete mellan dessa olika intressenter skapar nya möjligheter för rörelseträning.

Projektets utveckling och den kunskap som erhållits förmedlas via Bunkeflomodellens hemsida: www.bunkeflomodellen.com. För skolor som är intresserade att ta upp vår arbetsmodell i sin egen miljö kan man via hemsidan ansluta sig till det nätverk av hälsobefrämjande skolor som skapats inom projektet. Bunkeflomodellen innebär också att skolorna i Bunkeflostrand har konserverat arbetsmodellen som en standard.

Arbetsmodellen är nu inte bara ett övergående projekt utan har definierats som ett arbetssätt där alla elever har daglig schemalagd fysisk aktivitet och där motorikobservationer genomförs rutinmässigt vid skolstarten. Vid behov ges sedan extra motorisk träning i mindre grupper. En revidering av hälsoutvecklingsplanen gjordes under hösten 2004, där nu även områden som föräldrasamverkan, livskunskap, fysisk aktivitet och kost prioriterats. Då hälsoarbetet inte heller avgränsas till ett speciellt skolämne genomsyrar denna inställning hela skolans arbete.

Enligt WHO-modell

Både Ängslättskolan och Sundsbroskolan arbetar därför nu efter WHO:s modell rörande en "Hälsofrämjande skola". Hälsan är i centrum och skolans hela vardag fungerar som en stödjande, lärande och hälsofrämjande miljö för fysisk, social och psykisk hälsa. Hälsofrämjande aktiviteter som Sundsbroskolan genomfört är bland annat: drama- och avslappningsövningar, massage, elevdemokrati, kostaktiviteter och mobbingförebyggande arbete.

Den första antimobbingplanen skrevs i början av 90-talet och stommen i denna lever vidare även idag.

Även på Sundsbroskolan har en hälsopromotor anställts som leder lektioner i fysisk aktivitet och som tillsammans med övrig personal driver hälsofrämjande arbete på skolan. Hälsopromotorn planerar verksamheten, arrangerar studiebesök på skolan, håller kontakt med sjukhuset UMAS samt sköter mycket av informationen om Bunkefloprojektet.

Starkare självförtroende

En annan viktig del i Sundsbroskolans hälsoarbete är att varje elev har ett så kallat hälsosamtal med skolsköterskan en gång per år. Områden som berörs vid samtalet är skoltrivsel, skolarbetet, kost, sömn, livsstilsrelaterade frågor, ANT och psykosociala frågor, det vill säga hur eleven mår. Syftet med hälsosamtalen är att försöka se helheten, att ge möjlighet till reflektion och undersöka om eventuellt stöd eller hjälp till självhjälp behövs.

Utifrån detta arbete har en aktivitetsgrupp bildats vars syfte är att öka elevens sociala nätverk bland jämnåriga. Elever med svaga nätverk träffas för att stärka elevernas självförtroende och skapa en känsla av samhörighet. På detta viset har Bunkeflomodellen visat att ett forskningsprojekt kan gå hand i hand med en samtidig förändring i skolan och samhället i övrigt.

Det måste dock nämnas att de aktiviteter som nu beskrivits som delar i skolans hälsofrämjande arbete inte fullt ut baseras på de vetenskapliga rapporter som presenterats från själva Bunkefloprojektet, utan även annan ny kunskap har tillvaratagits. De specifika vetenskapliga data som har framkommit ur projektet redovisas nu av respektive forskargrupp.

Bunkefloprojektet

Fysisk aktivitet ökar skelettets hållfasthet

Innan Bunkefloprojektet startade visste man att idrott på tävlingsnivå bland växande individer medför ett starkare skelett. Däremot visste man inte hur daglig fysisk aktivitet med måttlig intensitet påverkar skelettet.

Av Magnus Karlsson, Christian Linden, Per Gärdsell

De senaste 50 åren har antalet benskörhetsfrakturer i Sverige närmare fördubblats. I dag beräknas att varannan svensk kvinna och var fjärde svensk man någon gång kommer att drabbas av en benskörhetsfraktur. Denna utveckling har lett fram till att Sverige har den tveksamma förmånen att tillhöra världseliten i antalet benskörhetsfrakturer. Varför det har blivit så är till stor del oklart. En sannolik förklaring är att vi i övergången från industrisamhälle till kunskapssamhälle rationaliserat bort stora delar av den fysiska aktiviteten från vårt vardagsliv. Larmrapporterna rörande vår bristande aktivitet duggar tätt. Trappor har förvandlats till nödutgångar, bollspel har bytts mot TV-spel och varannan bilresa når aldrig över en halvmil. Nio av tio i befolkningen vet att motion är viktigt för hälsan, samtidigt som 75 procent inte motionerar tillräckligt ur hälsosynpunkt och 25 procent inte alls. Mest tydligt syns detta hos unga flickor där undersökningar visar att var femte flicka sällan eller aldrig deltar i skolgymnastiken samt att var fjärde flicka inte tränar eller motionerar på egen hand. Denna inaktivitet leder till en rad negativa hälsoeffekter. Andelen överviktiga barn har sexdubblats sedan mitten av 80-talet och man har också noterat att barn drabbas av vällevnadssjukdomar som man normalt associerar med ett betydligt äldre klientel. Men även skelettet påverkas i negativ riktning. Samtidigt som denna förändring i vår livsstil har försämrat skelettets kvalitet har vår medellivslängd det senaste seklet ökat med 25 år. Fem av dessa år tillskrivs sjukvården medan de resterande åren är en samlad effekt av alla insatser för en förbättrad vällevnad. Ekvationen som då uppkommer blir därför mycket svårlöst och resultatet blir närmast att dagens människa har blivit ett mekaniskt hållfasthetsproblem.

Kostnader för samhället

Frakturerna som uppkommer som ett resultat av det allt skörare skelettet innebär inte bara ett stort lidande för de drabbade individerna, utan medför även enorma kostnader för samhället. Då dessutom benskörhetsproblemet i framtiden beräknas öka, inte bara i västvärlden utan även globalt, måste vi omedelbart mobilisera alla möjliga resurser för att bryta den ogynnsamma utvecklingen. Vi måste helt enkelt hitta metoder som minskar antalet frakturer. Mycket av intresset har då fokuserats mot hur man får ett starkare och mer motståndskraftigt skelett.

Magnus Karlsson, Christian Linden och Per Gärdsell arbetar vid ortopediska kliniken, Universitetssjukhuset MAS, Malmö.
magnus.karlsson@med.lu.se
christian.linden@telia.com
per.gardsell@bunkeflomodellen.com

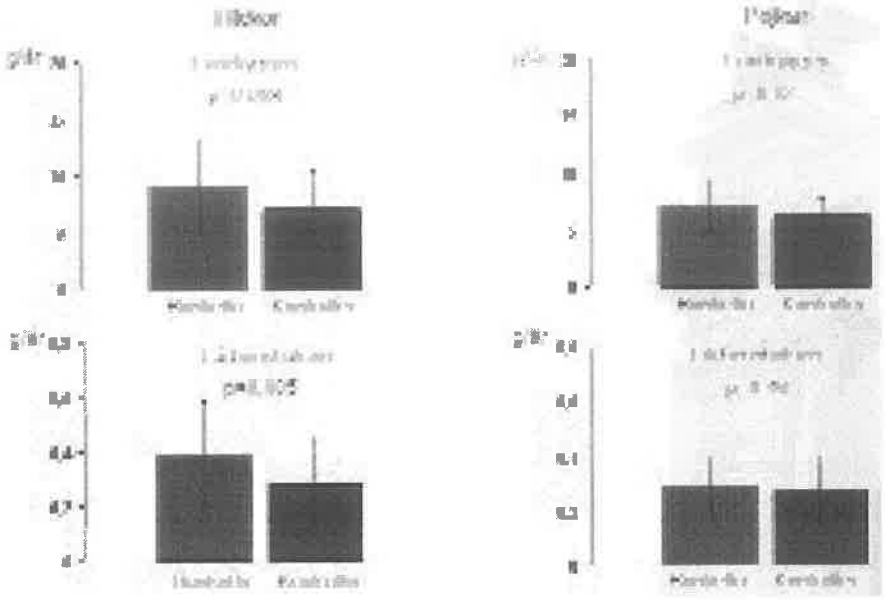

Bild 3.
Årliga utvecklingen av "bone mineral content" (BMC i gram) i ländrygg och lårbenshals hos flickor och pojkar under de fyra åren som vi hittills har följt barn som fick daglig fysisk aktivitet ("Bunkeflo") och barn som hade idrott och hälsa en till två gånger i veckan ("Kontroller"). Ett p < 0.05 uppfattas som en statistisk säkerställd skillnad.

Då benmassan inte är konstant under livet och då benmassan i hög grad bestämmer skelettets hållfasthet har studier fokuserats mot hur vi kan öka skelettets benmassa. Men, inte bara mängden mineral i skelettet, utan även skelettets arkitektur har kommit i fokus. Som jämförelse kan man tänka sig en bro. Visserligen är mängden stål av intresse, men även hur denna mängd formas i det tredimensionella rummet har betydelse för hållfastheten.

Skelettutvecklingen i unga år

Under de första decennierna i livet ökar benmassan och skelettet växer i storlek så att vi i 20-30-årsåldern når "peak bone mass", den högsta mängden benmassa vi lagrar in under livet. Med stigande ålder förändras benmetabolismen så att i stället en åldersberoende förlust av benmassa tar vid. Denna förlust är ganska konstant efter 30-40 års ålder med undantag av en övergående ökning hos kvinnor under de 5-10 åren som följer menstruationernas upphörande. Av tradition har man i forskningen länge letat efter faktorer som kan minskar den åldersberoende benförlusten. Men, om man även kunde påverka ungdomarnas växande skelett, så skulle de nå en hög peak bone mass. Dessa individer skulle då ha ett betydligt bättre utgångsläge när den åldersberoende förlusten startade då de hade satt in mer ben i benbanken, något som skulle medföra att de hade goda möjligheter att ta ut ett stort benkapital utan att bli "ruinerade".

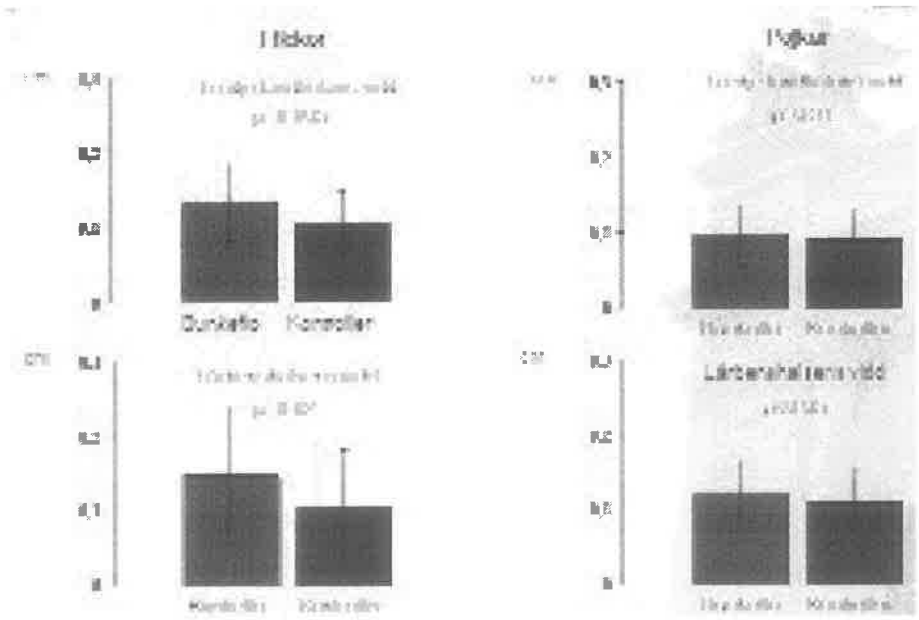

Bild 4.
Årliga utvecklingen av skelettets storlek (i cm) i ländryggens tredje kota och i lårbenshals hos flickor och pojkar under de fyra åren som vi hittills har följt barn som fick daglig fysisk aktivitet ("Bunkeflo") och barn som hade idrott och hälsa en till två gånger i veckan ("Kontroller"). Ett p < 0.05 uppfattas som en statistisk säkerställd skillnad.

Kan fysisk aktivitet påverka skelettet?

Vid projektstarten visste man att idrott på tävlingsnivå bland växande barn medförde ett starkare skelett. Nu ville vi alltså även se om daglig aktivitet med måttlig intensitet, på en sådan nivå att alla barnen kunde delta i aktiviteterna, kunde påverka skelettet. För närmare beskrivning av hur projektet startade och hur de barnen som fick daglig fysisk aktivitet samt hur kontrollerna som fick fortsätta med idrott och hälsa en till två gånger i veckan utvaldes hänvisas till den inledande artikeln om Bunkefloprojektet. Det enda kravet på träningen var att den skulle vara generellt hållen och på en sådan nivå att alla barnen skulle kunna delta. Som önskemål framlades också att aktiviteten skulle innefatta ett stort inslag av rörelseglädje och ringa tävlingsmoment. En lämplig symbol för Bunkefloprojektet och Bunkeflomodellen skapades, logotypen "Hoppzan" som återfinns invid många rubriker till artiklarna i denna tidning.

Den övergripande studiefrågan som vi i forskargruppen ställde var alltså om en ökning av den fysiska aktiviteten i skolan kunde ändra hälsobeteendet hos barnen samt medföra en förbättrad allmän hälsa, i vårt specifika fall en ökad muskulatur och ett starkare skelett. I just denna översikt

kommer vi endast att redovisa våra resultat rörande skelettets utveckling.

Så mäts benmassan

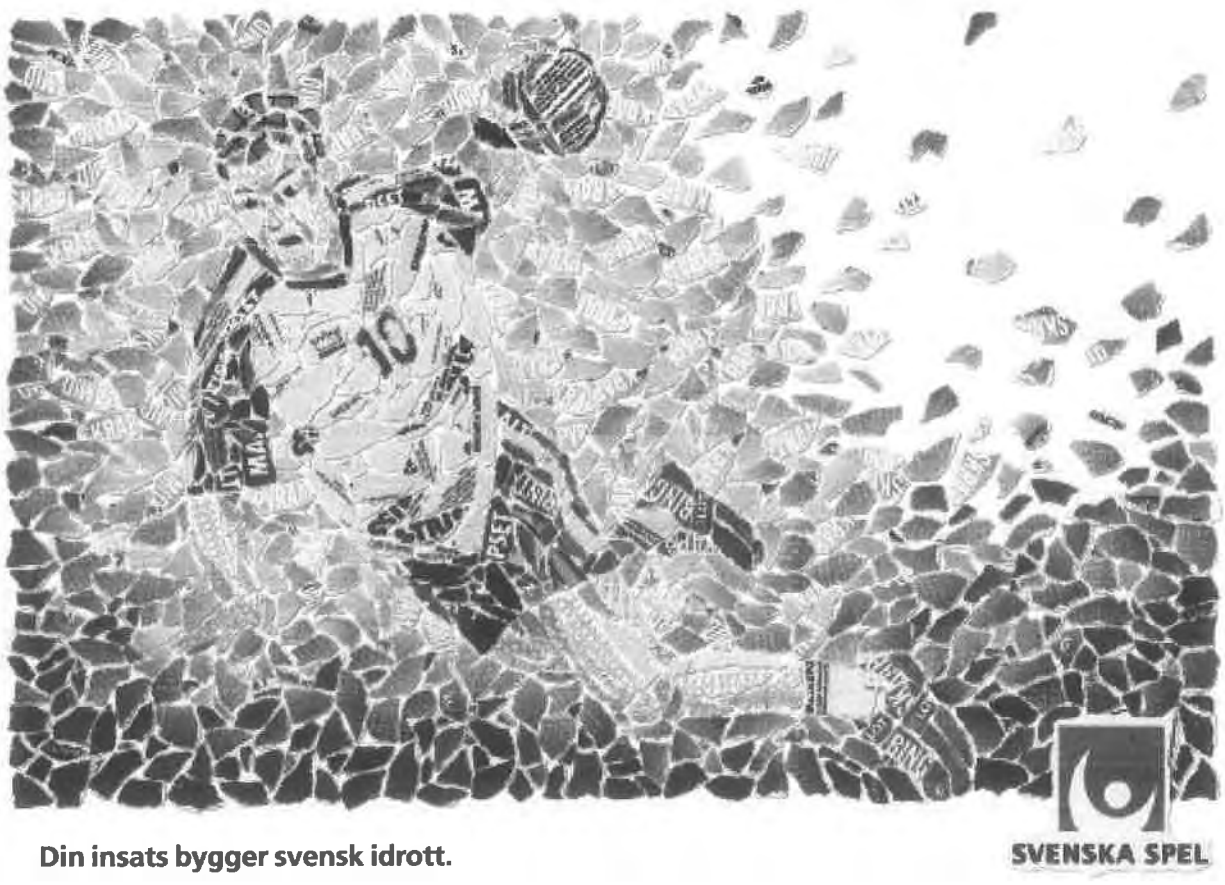
Projektet rörande utvärderingen av skelettet och muskulaturen är upplagt som en prospektiv kontrollerad interventionsstudie där vi följer barnen årligen med avseende på benmassan, skelettutvecklingen, muskelutvecklingen och funktionell utveckling. Benmassan och muskelmassan mäts då i hela kroppen och regionalt i armar och ben medan benmassan även mäts i ländryggen och höften med en slags röntgenteknik, den så kallade DXA tekniken. Detta är den metod som i dag är helt kliniskt dominerande när benmassan skall mätas. För varje lokal utvärderades (i) mängden benmassa (BMC) och (ii) scannad benmassa per ytenhet (BMD), det måttet man använder i kliniska samanhang när man skall bedöma risken hos en individ att drabbas av en fraktur. I ländryggens tredje kota och i lårbenshalsen utvärderades även (iii) skelettets storlek. Dessa storheter utvärderades eftersom man vet att samtliga storheter påverkar skelettets hållfasthet och att samtliga är oberoende prediktorer för framtida frakturer. Dessutom fyllde deltagarna i ett frågeformulär så vi kunde utvärdera graden av träning såväl inom som utom skolans ramar samt andra livsstilsfaktorer, sjukdomar och mediciner som kunde påverka skelettets utveckling.

Vad visar Bunkeflostudien?

Innan studiestarten fann vi inga skillnader när grupperna jämfördes i ålder, pubertetsutveckling, längd, vikt, benmassa, fettmängd eller muskelmassa. Vi kunde inte heller finna några skillnader i livsstilen som sjukdomar, medicinintag, kost, fysisk aktivitet. Med ledning av detta drog vi slutsatserna att grupperna var helt jämförbara innan studien startade. När studien väl startade medförde detta att den enda livsstilsfaktorn som skiljde sig mellan grupperna var att de i träningsgruppen hade mer idrottsaktiviteter såväl i skolan som när man räknade det totala idrottsaktiviteten (i skola samt på fritiden sammantaget).

Fyra års uppföljning

Under de fyra år vi hittills har följt barnen, den hittills längsta uppföljningen i en kontrollerad träningsstudie hos barn där man utvärderar om träning påverkar benmassan och skelettstorleken, har den pubertala utvecklingen varit jämförbar mellan grupperna. Tillika har de registrerade livsstilsfaktorerna varit lika i grupperna, förutom då förstås nivån på den fysiska aktiviteten. Detta motsäger att eventuella skillnader mellan grupperna har uppkommit som ett resultat av att barnen har nått olika långt i sin kroppsliga utveckling eller levt på helt skilda sätt i sitt dagliga liv. Efter fyra års daglig fysisk aktivitet fann vi att såväl flickorna som pojkarna som hade haft daglig fysisk aktivitet hade ökat sin benmassa mer *(Bild 3)* och dessutom ökat sin skelettets storlek mer *(Bild 4)* jämfört med de barn som

endast hade idrott och hälsa en till två gånger per vecka.

Slutsatser

Slutsatsen av de data som denna studie presenterar blir således att en ökad skolidrott bland såväl flickor som pojkar under de fyra första åren i grundskolan är associerad med en ökad mängd benmassa och en ökad skelettstorlek, två egenskaper som oberoende av varandra samverkar till att skapa ett starkare skelett. Kvarstår dessa gynnsamma effekter upp i vuxenlivet kan vi spekulera i om träning under ungdomsåren kan leda till ett mer hållfast skelett och på sikt även ett minskat antal frakturer.

Internationellt intresse

Även om vi hittills endast har följt barnen under fyra år har studien väckt ett stort intresse, även internationellt. Christian Lindén, som doktorand inom projektet, fick förra året pris för bästa vetenskaplig studie och presentation på Svenskt Ortopediskt Årsmöte och nyligen fick samma forskare det prestigefyllda "Young Investigator Award", utdelad av "The Amercian Bone and Mineral Society" på världens största benmöte. Projektet har även under de två senaste åren utvalts, som en av fem rapporter av mer än 2000 bidrag, att presenteras för den amerikanska pressen på det årligen återkommande benmineralmötet i USA som exempel på forskning med stor potential att påverka vår framtid. De frågeställningar som projektet har klarlagt bör kunna ligga till grund för en diskussion om samhället skall öka sitt stöd och sin satsning på ämnet idrott och hälsa samt bidrag till idrottsföreningar. Den nu nyvunna kunskapen om att effekten av fysisk aktivitet sannolikt är störst i unga år rimmar illa med det ras genom läroplanen som ämnet Idrott och Hälsa genomgått i modern tid. För 30 år sedan bestod skoldagen för barn i de första årskurserna av 20 procent idrottsundervisning medan dagens barn endast erhåller 6 procent *(Bild 5)*. Redan nu ser vi dock resultat av vårt arbete då utbildningsminister och regeringen har tagit ett beslut att arbeta för att dagens barn skall få daglig fysisk aktivitet på det svenska skolschemat. Kan vi genomföra detta på ett nationellt plan finns stora möjligheter att vi kan bromsa och på sikt kanske till och med reversera samhällets besvärande benskörhetsproblem.

Korrespondens
Magnus Karlsson
vetenskapligt ansvarig för Bunkefloprojektet, docent, ortopediska kliniken, Universitetssjukhuset MAS, 20502 Malmö; Telefon 040-331000; Fax 040 - 336200;
E-post: magnus.karlsson@med.lu.se

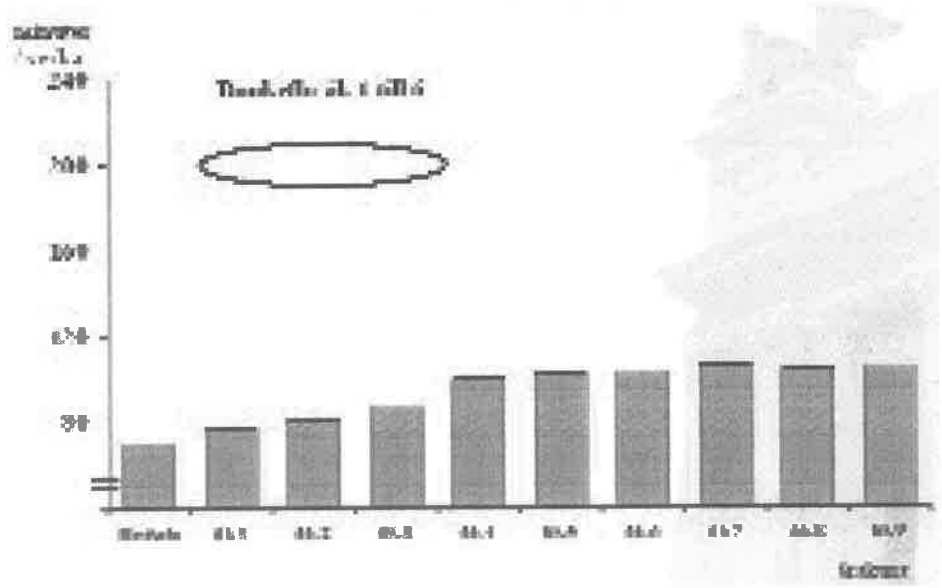

Bild 5.
Nivån av skolämnet idrott och hälsa i svenska skolor, i enlighet med en riksomfattande enkät till svenska grundskolor 1998 inom ramen för Bunkefloprojektet.

Annons Sportapoteket/
Skadebutiken

Bunkefloprojektet

Träning i barndom skyddar hjärtat

Resultat från Bunkeflostudien visar att fysisk aktivitet kan påverka riskfaktorer för hjärt- och kärlsjukdom hos barn i 9-10-årsåldern.

Av Magnus Dencker, Ola Thorsson, Magnus Karlsson, Christian Lindén och Lars Bo Andersen

Fysisk inaktivitet är hos vuxna individer idag en etablerad, stark riskfaktor för utveckling av hjärt-kärlsjukdom. Olika studier i USA och Väst-Europa har visat att uppskattningsvis endast 25-50 procent av den vuxna befolkningen är tillräckligt fysiskt aktiv för att ligga utanför riskområdet i detta avseende. Detta är ingen ny kunskap utan redan på 1960-talet kom en berömd studie från London, där busskonduktörer på Londons dubbeldäckare drabbades av betydligt färre hjärt-infarkter jämfört med busschaufförer (1). Trots att studien innehöll en hel del oklarheter så visade den ändå vart åt det lutade, det vill säga skillnaden berodde på att busskonduktörerna skuttade upp och ned för trapporna hela dagen medan busschaufförerna satt stilla. Många ansåg dock att eftersom fysisk inaktivitet oftast är kopplad till övervikt, så kunde denna sedan länge erkända riskfaktor förklara den ökade risken för hjärtinfarkt hos chaufförerna. På 1980-talet kom den mycket kända Framingham-studien i USA som visade att livsstilsfaktorer är klart kopplade till förekomst av hjärt-kärlsjukdom. Idag finns flera liknande studier som visar att fysisk inaktivitet isolerat är en mycket stark enskild riskfaktor för insjuknande i hjärt-kärlsjukdom hos vuxna. Dessa studier har också visat att överviktiga men fysiskt aktiva personer har en klart lägre dödlighet i hjärt-kärlsjukdomar jämfört med inaktiva överviktiga, men även jämfört med inaktiva normalviktiga individer. Tidigare ansågs bland annat att vissa blodfetter och då speciellt kolesterol samt rökning var starka riskfaktorer för hjärt- och kärlsjukdomar. Men idag finns det data som tyder på att fysisk inaktivitet troligen är en ännu starkare risk-faktor. Det är dock inte bara fysisk aktivitet som har betydelse för den vuxna individens hälsa utan det finns ett starkt samband mellan fysisk arbetsförmåga uttryckt som individens maximala syrgasupptag och risk för förtidig död. Ju lägre maximalt syrgasupptag individen har, ju kortare kvarvarande livslängd och ju mer sjukdom drabbas individen av.

Växande problem

Åderförkalkning (arterioskleros) är också ett växande samhällsproblem. Den arteriosklerosiska processen startar tidigt i livet, redan hos barn i 5-10 års ålder som dött i olyckor har man vid obduktioner sett förstadier till åderförkalkning. Även under Korea samt Vietnam krigen sågs betydande förekomst av åderförkalkning hos unga soldater som obducerades efter att ha dött i strid. Obduktioner av överviktiga barn och ungdomar (som framför allt dött på grund av olyckor) visar tydligt att barnfetma är kopplad till ökad förekomst av arterioskleros och samt även förekomst av riskfaktorer för hjärt-kärlsjukdom. Men hos barn studerar man oftast så kallade surrogatvariabler, det vill säga riskfaktorer för hjärt-kärlsjukdom istället för insjuknande i själva sjukdomen. Detta eftersom det är mycket ovanligt med hjärt-kärlsjukdom i yngre ålder. Förekomst av riskfaktorer för hjärt-kärlsjukdom som barn har även till viss del visat sig kvarstå upp i vuxenlivet, men bara för att man har riskfaktorer behöver ju inte nödvändigtvis betyda att man drabbas av sjukdom. Eftersom vi förändrar våra vanor (exempelvis beträffande rökning, alkohol, kost och fysisk aktivitet) under livets gång är det troligt att bara en liten del av den riskfaktor exponering för hjärt-kärlsjukdom hos den vuxne har startat i barndomen. Men för den enskilde individen har åldern när riskfaktorerna inträffar sannolikt en stor betydelse. Som exempel kan nämnas att mindre än 50 % av överviktiga tolvåringar blir normal-viktiga som vuxna, och att risken för att övervikt skall följa barnet upp i vuxen ålder

Magnus Dencker och Ola Thorsson arbetar vid Kliniskt Fysiologiska Avdelningen, Universitetssjukhuset MAS, Malmö.

Magnus Karlsson och Christian Lindén arbetar vid Ortopediska kliniken, Universitetssjukhuset MAS, Malmö.

Lars Bo Andersen arbetar vid Norges idrettshøgskole, Oslo

Variabel	Pojkar n=128	Flickor n=101	p-value
Antal minuters mätning per dag	716±83 (505-987)	712±78 (516-987)	0,58
Genomsnittlig fysisk aktivitet per dag (mean counts/min)	751±243 (189-1505)	618±154 (211-1121)	<0.001
Minuter måttlig fysisk aktivitet per dag (min)	210±51 (75-325)	190±38 (89-283)	<0.001
Minuter hård fysisk aktivitet per dag (min)	46±20 (4-116)	35±13 (6-70)	<0.001

Tabell 1.
Data för accelerometer mätt fysisk aktivitet bland 9-10 åriga pojkar och flickor (n=229). Data presenteras som medelvärde ± standarddeviation samt spridningen i gruppen.

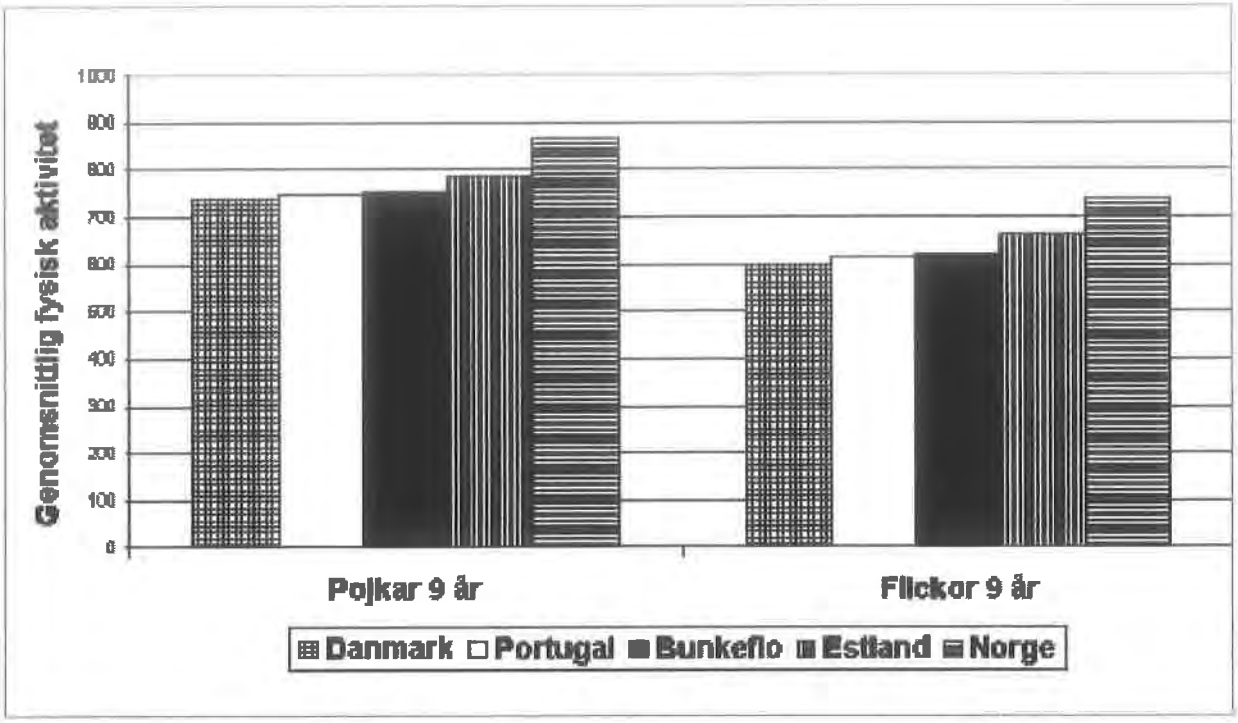
ökar ju äldre barnet blir. Detta talar utan tvekan för att man skall försöka företa hälsobefrämjande förändringar i livsstilsen så tidigt som möjligt i livet. Tidigare publicerade interventionsstudier med fysisk aktivitet på barn har dock avgörande metodologiska tillkortakommanden. Även om barn randomiseras till olika typer av organiserad fysisk aktivitet så kan man ju inte veta om de kompensatorisk rör sig mindre under resterande delen av dagen och vice versa. Ofta har försök gjorts att bedöma den totala mängden av fysisk aktivitet via självrapportering med diverse enkät- eller dagboksbaserade metoder. Dock har valideringsstudier visat att dessa metoder är tveksammt tillförlitliga för att bedöma graden av den fysiska aktiviteten hos barn under tolv års ålder. Med introduktionen av acccelerometerar förbättras våra möjligheter att på ett mer objektivt sätt uppskatta barns fysiska aktivitet och med ledning av det kunna uppskatta de eventuella hälsoeffekter som är förenade med en viss nivå av fysisk aktivitet. En accelerometer är en mätare stor som en tändsticksask och innehåller en kristall som komprimeras av acceleration. Graden av kompression registreras och kan sedan via databearbetning avläsas som ett aktivitetsmått. Valideringsstudier av accelerometer data visar att det är möjligt att beräkna den tid per dag som ett barn varit måttligt aktiv (ex. promenerat) respektive ägnat sig åt hård fysisk aktivitet (ex. sprungit).

Fysiologidelen i Bunkefloprojektet

Fysiologidelen i den prospektiva Bunkeflostudien är en fristående delstudie där effekten av objektivt mätt mängd daglig fysisk aktivitet under barndomsåren utvärderas. Det övergripande syftet med studien är att belysa sambanden mellan olika grader av fysisk aktivitet i barndomsåren och vilken eventuell relation som finnes med riskfaktorer för hjärt-kärlsjukdom. Studien omfattar fysiologiska mätningar som började när barnen var mellan 9-10 år på 248 pojkar och flickor. Direkta mätningar av daglig fysisk aktivitet utfördes under fyra dagar hos varje barn med hjälp av en accelerometer. Liknande mätningar av barnen planeras till och med det att barnen har uppnått åtminstone 12-15 års ålder. Barnens nivå av daglig fysisk aktivitet jämförs därefter med olika fysiologiska tester så som blodtryck i vila, hjärtstorlek mätt med ultraljud (ekokardiografi) och maximalt syrgasupptag mätt vid arbetsbelastning på ergometercykel, som ett mått på konditionen. Mängd kropps fett mäts av våra forskarkolleger på Ortopediska kliniken vid Universitetssjukhuset i Malmö med en röntgenteknik (DXA-teknink).

Studie resultat och dess betydelse

Ett stort problem med studier som stäcker sig över en längre tid är att både deltagare och undersökare tappar intresse, något som resulterar i hög bortfallsfrekvens. Minst lika ofta ger svårigheter med att finansiera studien över en längre tidsrymd upphov till att undersökningen avbryts i förtid. Dessa problem har ännu inte drabbat vår studie. Hittills har bortfallet mellan första mätningen och den första uppföljande mätningen varit lågt (< 10 procent), vilket ökar våra möjligheter att generalisera våra fynd. Det vi ser när accelerometer data utvärderas är barnen i studien tycks generellt vara mycket aktiva. I tabell 1 återfinns data för fysisk aktivitet för alla barnen. Som väntat ses en tydlig skillnad mellan pojkar och flickor. Pojkar var generellt (ca 20 procent) mer fysiskt aktiva jämfört med flickor och pojkar utförde ca 30 % mer hård fysisk aktivitet per dag än vad fickorna gjorde. Internationella rekommendationer för daglig fysisk aktivitet (2, 3) förespråkar minst 60 minuters acku-

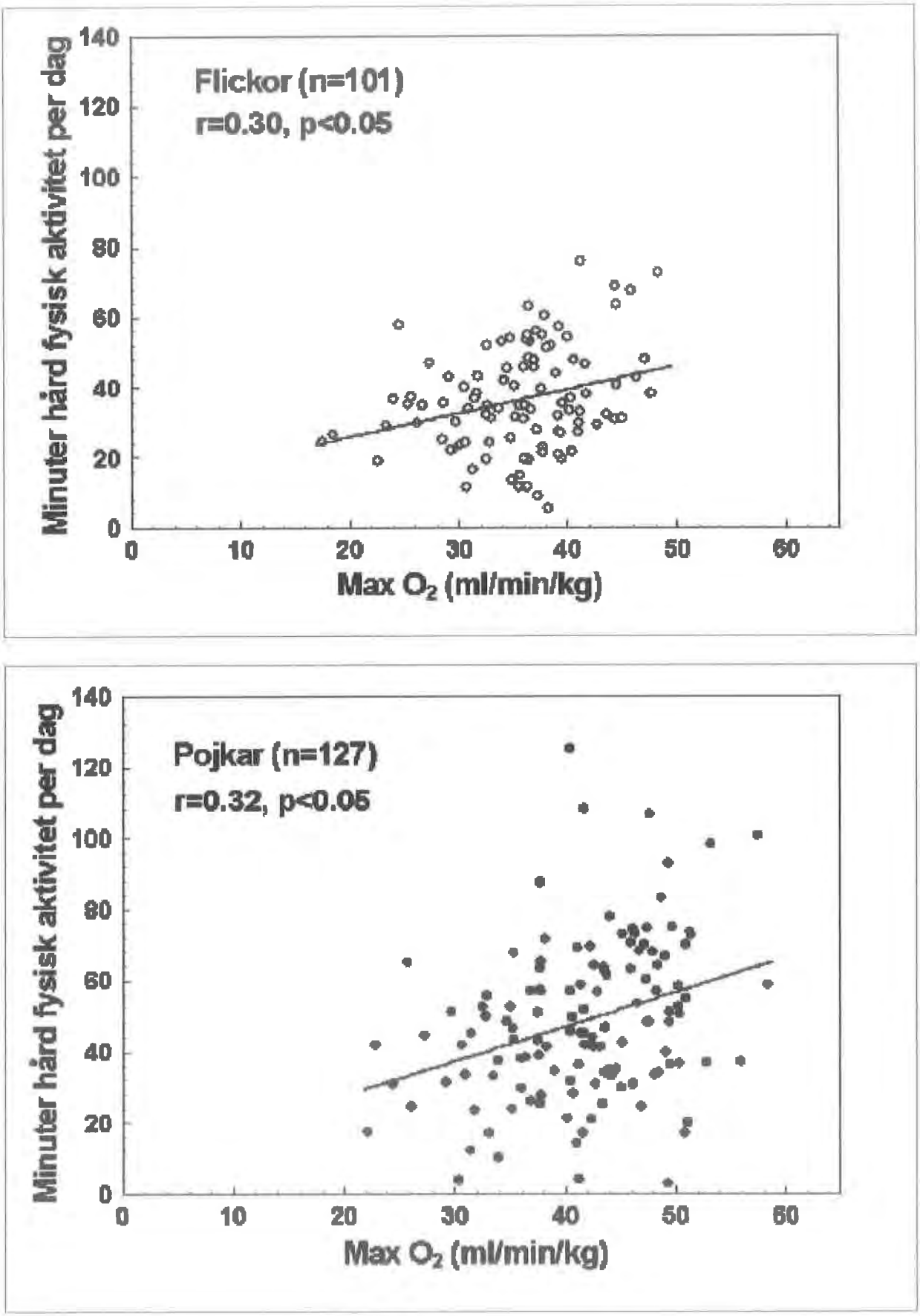

Figur 1. *Genomsnittlig fysisk aktivitet per dag (counts/minut) hos 9-10 åriga pojkar och flickor i Bunkeflostudien samt hos de barn i motsvarande ålder som deltog i European Youth Heart Study.*

mulerad mängd av minst måttligt intensiv fysisk aktivitet per dag. Detta uppnåddes med råge av alla undersökta barn (4). Nyligen publicerades resultaten från en annan studie på barn, den så kallade European Youth Heart Study (EYHS) där den fysiska aktiviteten mättes med samma typ av accelerometrar som de vi använde i vårt projekt. I figur 1 ses att det är relativt små skillnader i daglig fysisk aktivet hos barn i denna ålder oavsett om de bor i Danmark, Norge, Estland, Portugal eller i Malmö. Det finns dock ingenting som säger att 60 minuters måttligt intensiv fysisk aktivitet per dag, är tillräckligt för att undvika sjukdom. Denna rekommendation är inte så kallat evidensbaserad det vill säga det är inte veteskapligt bevisat att just denna gräns utgör en minimigräns för vad som kan anses som en hälsosam mängd fysisk aktivitet. Man måste även när man värderar deskriptiva studier vara medveten om att det finns flera eventuella metodologiska tillkortakommanden med att använda accelerometrar. En avgörande faktor är vilka gränser man skall använda vid analys av accelerometer data för att beräkna den tid som ett barn utfört aktivitet med en viss intensitet. Vilken gräns skall exempelvis sättas för måttlig aktivitet? Detta är på intet sätt klarlagt. Utöver det så mäts bara acceleration i vertikal riktning med de mätare som vi använt vilket leder till att fysisk aktivitet som inte innebär vertikal förflyttning av kroppen så som till exempel cykling undervärderas. En annan aktivitet som inte mäts över huvud taget är simning eftersom den typ av accelerometer som vi använde inte var vattentät. Det vore alltså arrogant att tro att de data som kommer från dessa mätare utgör någon absolut sanning när det gäller beräkningen av mängden fysisk aktivitet som barnet utfört. Dock kan man nog ändå fastslå att de data som genereras med denna metod troligen är betydligt säkrare än de uppgifter som man får fram med enkätbaserade metoder.

Mellanrubrik

Trots att alla barn uppfyllde rekommendationen för fysisk aktivitet så finns ändå en positiv relation mellan mängden fysikt aktivitet och maximal syreupptagningsförmåga (5). Detta kan ha betydelse, för lägre värden maximal syreupptagningsförmåga har tidigare visat sig vara förenat med ansamling av flertalet riskfaktorer för hjärtkärlsjukdom hos barn. Det verkar sålunda som att om man ökar aktivitetsnivån ytterligare så kan man få ytterligare gynnsamma hälsoeffekter på maximala syrgasupptaget. I figur 2 ses relationen mellan antalet minuter med hård fysisk aktivitet per dag och barnens maximala syreupptagningsförmåga. Det man först måhända lägger märke till är hur svagt sambandet är, figurerna har nästan karaktären av hagelsvärmsutseende. Detta är framför allt en följd av att maximal syreupptagningsförmåga beror på många olika faktorer exempelvis genetik, hjärtstorlek, mängd röda blodkroppar och lungfunktion. Sålunda är den fysiska aktiviteten bara är en faktor som påverkar maximala syreupptagningsförmågan. Men även det faktum att accelerometrar har en mätosäkerhet, vilket leder till att vissa barns aktivitetsnivå kan felklassificeras, kan påverka resultaten. I november 2005 presenterades våra data vid American Heart Associations vetenskapliga session i Dallas. Det faktum att USA leder ligan med såväl antalet feta barn som vuxna kan vara en förklaring till att presentationen blev mycket uppmärksammad. Detta trots att vi presenterade det förväntade resultatet att både pojkar och flickor med en högre andel kroppsfett är mindre fysikt aktiva jämfört med barn som har en mindre andel kropps fett (6). Sambandet visas i figur 3 som

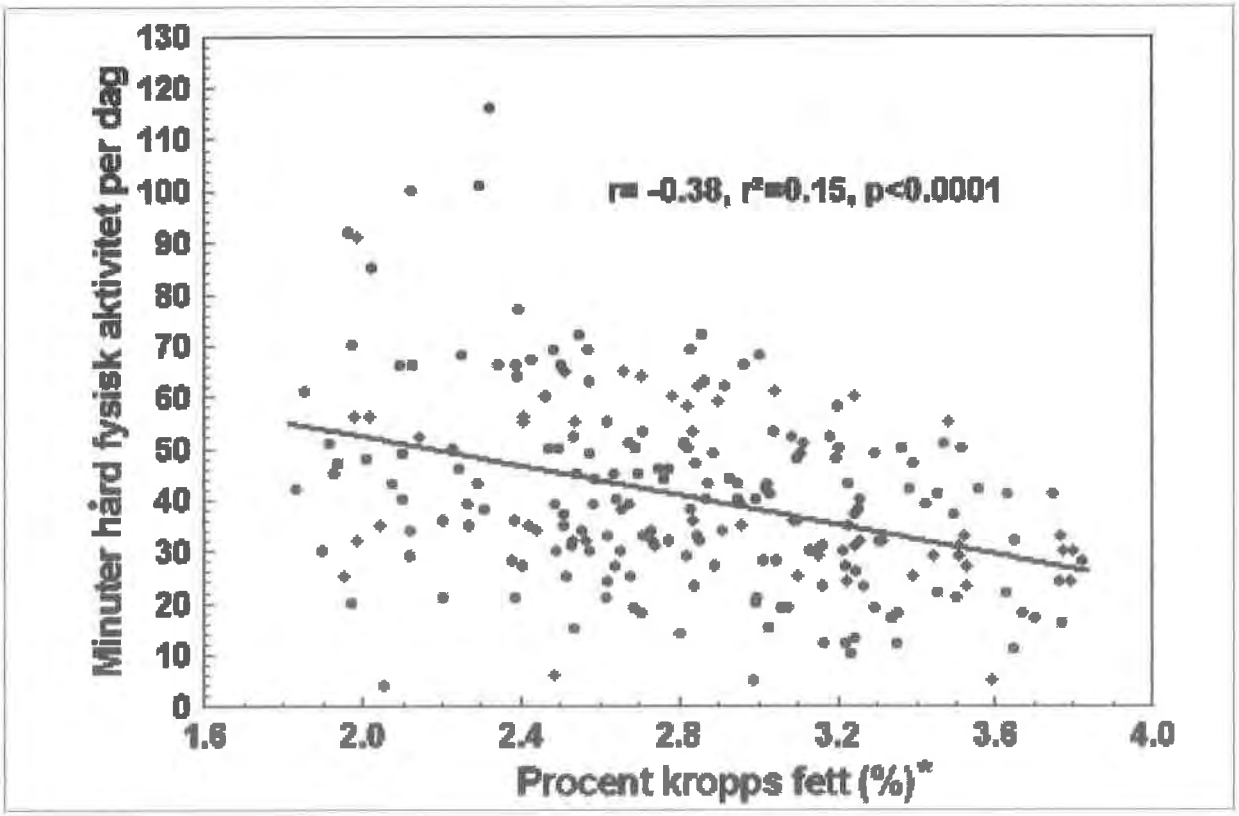
Figur 2. *Korrelation mellan maximal syreupptagningsförmåga (Max O2) och antalet minuter hård fysisk aktivitet per dag hos 9-10 åriga för pojkar och flickor.*

beskriver sambandet mellan procentandel fett (av totala kroppsvikten) och antalet minuter hård fysisk aktivitet per dag. Utöver ovan beskrivna resultat så kan det fysiologiskt vara av intresse att man ser svaga samband mellan mängden hård fysisk aktivitet per dag och hjärtstorleken, där barn som har en högre fysisk aktivitetsnivå också har något större hjärtan (7). Det är allmänt känt att elitidrottare inom uthållighetsidrotter som cykling eller långdistanslöpning får ökad hjärtstorlek, men detta är första gången man har kunnat visa att även en ökad daglig fysisk aktivitetsnivå hos barn är förenat med en större hjärtstorlek. Gemensamt för de fynd som vi har redovisat i denna genomgång är att fysisk aktivitet tycks påverka riskfaktorer för hjärt- och kärlsjukdom hos barn i 9-10 års ålder, om än i låg omfattning. Det blir särskilt intressant att utvärdera om skillnaderna mellan grupperna med låg respektive hög fysisk aktivitet växer med ökad ålder. Är de barn som i 9-10 års ålder visar tendens till minskad aktivitet också de som blir markant inaktiva som tonåringar? Och är det i så fall förenat med försämrad riskfaktorprofil gällande hjärt-kärlsjukdom? Om så är fallet kommer vi att kunna sätta mer veteskaplig tyngd bakom argument om att samhället bör prioritera åtgärder som har som målsättning att få dagens ungdomsgeneration mer fysiskt aktiv. Om detta sedan leder på sikt till minskad sjuklighet som vuxen är ett annat ämne kan denna studie kanske svara på om några decennier.

Korrespondens
Magnus Dencker, Specialistläkare
Kliniskt Fysiologiska Avdelningen,
ingång 44
Univesitetsjukhuset MAS
205 02 Malmö

REFERENSER

1) Morris JN, Kagan A, Pattison DC, Gardner M, Raffle PAB: Incidence and prediction of ischemic heart disease in London busmen. *Lancet* 1966: 2: 552-559.
2) Cavill N, Biddle S, Sallis JF. Health enhancing physical activity for young people: Statement of the United Kingdom Expert Consensus Conference. Pediatr Exerc Sci 2001: 13:12–25.
3) Strong WB, Malina RM, Blimkie CJ, Daniels SR, Dishman RK, Gutin B, Hergenroeder AC, Must A, Nixon PA, Pivarnik JM, Rowland T, Trost S, Trudeau F. Evidence based physical activity for school-age youth. J Pediatr 2005:146:732-7.
4) Dencker M, Thorsson O, Karlsson M.K, Lindén C, Svensson J, Wollmer P, Andersen L.B. Daily physical activity in Swedish children aged 8-11 years. *Scand J Med Sci Sports*, in press.
5) Dencker M, Thorsson O, Karlsson M.K, Lindén C, Svensson J, Wollmer P, Andersen L.B. Daily physical activity and its relation aerobic fitness in children aged 8-11 years. *Eur J Appl Physiol*, in press.
6) Dencker M, Thorsson O, Karlsson M.K, Lindén C, Hansen S-E, Wollmer P, Andersen L.B. Daily physical activity in relation to body fat in young children. Circulation 2005: 112: Suppl II: Abstract 3612.
7) M. Dencker, O. Thorsson, M.K. Karlsson, C. Lindén, J. Svensson, L.B Andersen, P.Wollmer. Objectively measured daily physical activity has a relation with left ventricular seize in young children. *European J of Echocardiography* 2005: 6: Suppl 1: 430.

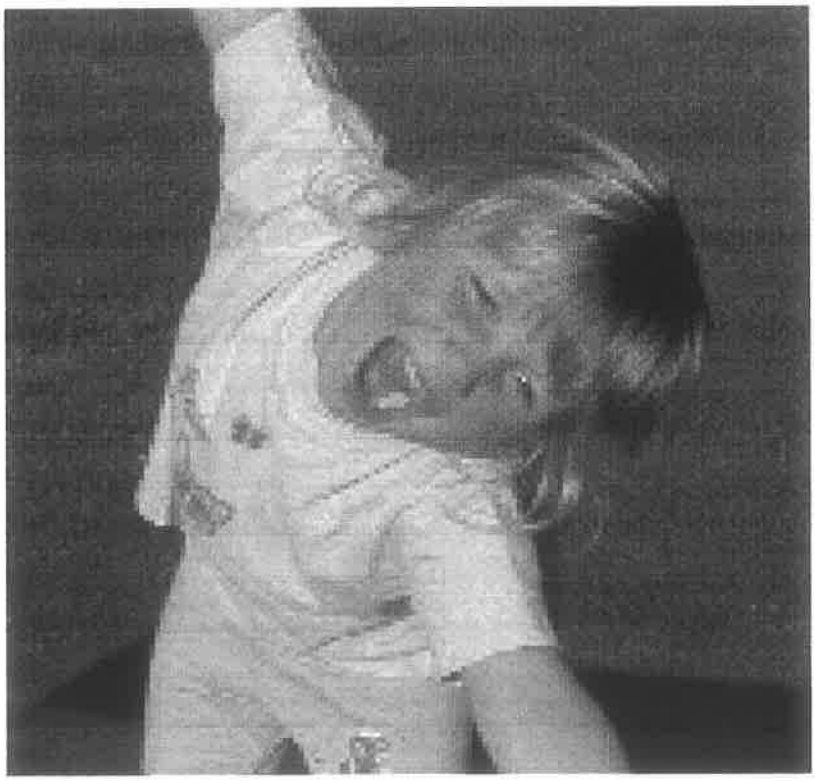
Figur 3. *Korrelation mellan den proportionella andelen kroppsfett och antal minuter hård fysisk aktivitet per dag (n=227).*
** logaritmerade värden.*

Bunkefloprojektet

Friskare tänder med små medel

Ökad fysisk aktivitet kan tänkas leda till tätare måltider. För att undersöka om munhälsan påverkas vid ökad aktivitet utförde folktandvården en studie i samband med Bunkefloprojektet. Resultatet visar att det går att få friskare tandkött med små medel.

Av Marianne Lipiäinen-Rosenberg & Ulla Schröder

När Bunkefloprojektet startades 1999 med docent Per Gärdsell, Ortopediklniken, UMAS, som projektledare, fick även folktandvården i Bunkeflo vara med. Bunkefloprojektets målsättning och syfte var att inom skolans ram studera effekten av daglig fysisk aktivitet på barnens fysiska och psykiska hälsa och utveckling. Frågeställningen i vår del var om man i en så kallad hälsoskola även skulle få positiva effekter på munhälsan. En hälsobefrämjande livsstil kan tänkas ha såväl positiv som negativ effekt på munhälsan. Ett ökat hälsomedvetande kan leda till goda kost- och munhygienvanor och därmed bättre munhälsa. En ökad fysisk aktivitet kan emellertid även medföra att man lättare blir hungrig och törstig, vilket kan leda till mer frekventa kostintag och konsumtion av söta drycker. Negativa effekter på munhälsan kan då bli följden.

Syftet med vår studie var att följa barnen avseende karies och gingivit (tandköttsinflammation) men även försöka kartlägga kost- och munhygienvanor.

Marianne Lipiäinen-Rosenberg & Ulla Schröder vid Specialistkliniken för pedodonti, Bangat 18, 214 26 Malmö
ulla.schroder@skane.se

Population

Barnen i klass 1 och 2 ht-99 samt i klass 1 ht-00, 206 barn, ingick i vår munhälsostudie, som avbröts och avslutades 2003. 168 barn hade då undersökts och följts under två år. Ytterligare 36 barn hade undersökts vid start men ej kommit till någon 2-årsuppföljning.

Metoder

Intervjuer

Föräldrarna intervjuades efter ett strukturerat formulär avseende barnens kost- och munhygienvanor. Man frågade även hur barnen upplevde tandvårdsbesöket. Graden av obehagskänsla bedömdes med hjälp av en VAS-skala (visual analogue scale).

Undersökning och behandling hos tandläkaren

I samband med de årliga undersökningarna mättes graden av tandköttsi-

inflammation. Mängden bakterieplack på tänderna registrerades efter infärgning av tänderna.

Efter rengöring och torrläggning av tänderna diagnosticerades tandytor med karies. Om nödvändigt togs även röntgenbilder. Barnen behandlades hos sin ordinarie tandläkare på kliniken enligt riktlinjer för barn och ungdomstandvården i folktandvården Skåne, det vill säga efter individuell riskbedömning.

Statistiska metoder

Wilcoxons teckenrangtest (stickprov i par) användes för att studera förändringar avseende förekomst av plack, gingivit och karies efter två år. Skillnader vid start mellan dem som inte kom och dem som kom till 2-årskontrollen undersöktes med Wilcoxons rangsumma test (= Mann-Whitneys test)

Resultat.

Kost- och munhygienvanor

Vid undersökningens start hade 66 procent av barnen mer än två olämpliga intag per dag. 90 procent av barnen borstade tänderna själva 1 – 2 gånger dagligen. I hälften av fallen hjälpte föräldrarna till en gång per dygn och i 20 procent fick barnen hjälp av vuxen två gånger dagligen. Åtta procent av barnen borstade aldrig tänderna själva utan fick hjälp av vuxen

Fluortandkräm användes av 98procent. Sju procent av barnen upplevde obehag i tandvårdssituationen.

Förekomsten av bakterieplack var i genomsnitt 29 procent (+13 procent) vid första undersökningen och sjönk till 19 procent (+ 8 procent) efter två år. Denna skillnad var statistiskt signifikant ($p < 0.0001$). Gingivitförekomsten var i genomsnitt 12 procent (+ 10 procent) vid första undersökningen och sjönk till 6 procent (+ 5 procent) efter två år. Skillnaden var statistiskt signifikant ($p = .0.0001$).

De 36 barn som ej kom till någon tvåårsuppföljning hade lägre förekomst av såväl plack som tandköttsinflammation vid start jämfört de barn, som vi kunde undersöka efter två år.

Förekomsten av karies var i stort oförändrad i gruppen efter två år *(Tabell 1).*

	Karlesfria Friska	Emaljkaries Ytlig karies	Dentinkarles /fyllning
Vid start	35 %	28 %	37 %
Efter två år	37 %	19 %	44 %
Skillnad	+2 %	- 9 %	+ 7 %

Tabell 1.
Jämförelse mellan kariesförekomst vid start och efter två år uttryckt i procen individer utan karies, med ytlig (emalj)karies och med dentinkaries som behandlats med fyllning.

Diskussion.

Intervjuerna med föräldrarna vid start visade att 66procent av barnen hade fler än två olämpliga kostintag, vilket knappast är tillfredsställande. Detta är i överensstämmelse med vad man tidigare har observerat, vilket är anmärkningsvärt med tanke på de förhållandevis goda socioekonomiska bakgrundsfaktorerna i området.

När det gällde munhygienvanor, framstod det klart att de flesta föräldrar tog ansvar för att tandborstningen skulle fungera och frekvensen barn som fick hjälp av vuxen får anses vara god. Förekomsten av plack och tandköttsinflammations var relativt sett låg och sjönk ytterligare vid 2-årsuppföljningen, en förändring som var statistiskt signifikant. Det är ett bra resultat och kan troligtvis förklaras av det faktum att barnens tänder färgades in för plack vid varje undersökning. På så sätt visualiserades plackförekomsten, vilket underlättade för patient och familj att se var det fanns brister, och de motiverades troligtvis till förbättrade åtgärder, vilket resultatet visade. Regelbunden infärgning av plack har även tidigare visats ha en motiverande effekt. Får man se var bristerna i munhygienen finns, så är det också lättare att åtgärda. I vår population visade familjen redan från start ansvar för barnens munhygien.

I stort var frekvensen karies oförändrad. Förekomst av fyllningar och dentinkaries ökade med 7 procent till 44 procent, medan förekomst av emaljkaries minskade från 28 procent till 19 procent. Frekvensen helt kariesfria munnar ökade med två procent. Två år är emellertid en relativt kort period för att studera karies utveckling. Under förutsättning att goda munhygienvanor, alltså låg förekomst av plack och tandköttsinflammation bibehålls bör det på sikt leda till lägre förekomst av karies, eftersom det är samma bakterier som orsakar tandköttsinflammation som karies. Det är emellertid inte möjligt att jämföra med den epidemiologi som rutinmässigt förs i folktandvården, eftersom dess parametrar är betydligt grövre än dem vi använt oss av. Det som var positivt med vår studie var att man med en relativt låg insats, infärgning av bakterieplack, grundlig undersökning av tänder och tandkött samt information och instruktion nådde klart förbättrad munhälsa, det vill säga friskare tandkött. På två år kan det inte förväntas att kariesbilden radikalt skall förändras men en ökning med två procent kariesfria individer och numeriskt minskad mängd ytlig karies, kan tolkas optimistiskt för framtiden. God munhygien innebär minskad risk för ny karies. Det är i tandytan karies startar. Kostvanorna borde däremot förbättras. Hur det var på den fronten fick vi inte möjlighet att bedöma men förhoppningsvis har den allmänna hälsoinriktningen på Bunkefloprojektet lyckats med detta!

Litteratur:

Goldberg P, Matsson L, Andersson H. (1985). Partial recording of gingivitis and dental plaque in children of different ages and in young adults. Community. Dent. Oral Epidemiol, 13:44 -46.

Klingberg G. (1995). Dental fear and behavior management problems in children. A study of measurement, prevalence, concomitant factors and clinical effect. Thesis. Gothenburg: Faculty of Odontology, Göteborg University. *Swed Dent J*, suppl 103.

Bunkefloprojektet

Barn med ADHD har sämre motorik

Kan uppmärksamhetsstörning hos barn i vissa fall betraktas som en form av omognad som senare växer bort?

Av Peik Gustafsson

Inom ramen för Bunkefloprojektet genomförde vi en undersökning gällande förekomsten av uppmärksamhetsstörning bland barn i årskurserna ett till tre. Undersökningen påbörjades i slutet av höstterminen 1999 och avslutades under vårterminen 2000.

Deltagare i studien har varit: dr Peik Gustafsson, BUP-Klin. UMAS, dr Gunilla Thernlund BUP-Klin. Lund, idrottslärare fil.dr.Ingegerd Ericsson, Malmö Högskola, dr Christian Lindén, ortopediska klinken UMAS, dr Magnus Karlsson, ortopediska kliniken UMAS samt dr Jack Besjakov, Röntgendiagnostiska avdelningen UMAS. Psykologtestningarna har genomförts av leg. psykolog Ann Zyto.

Bakgrund

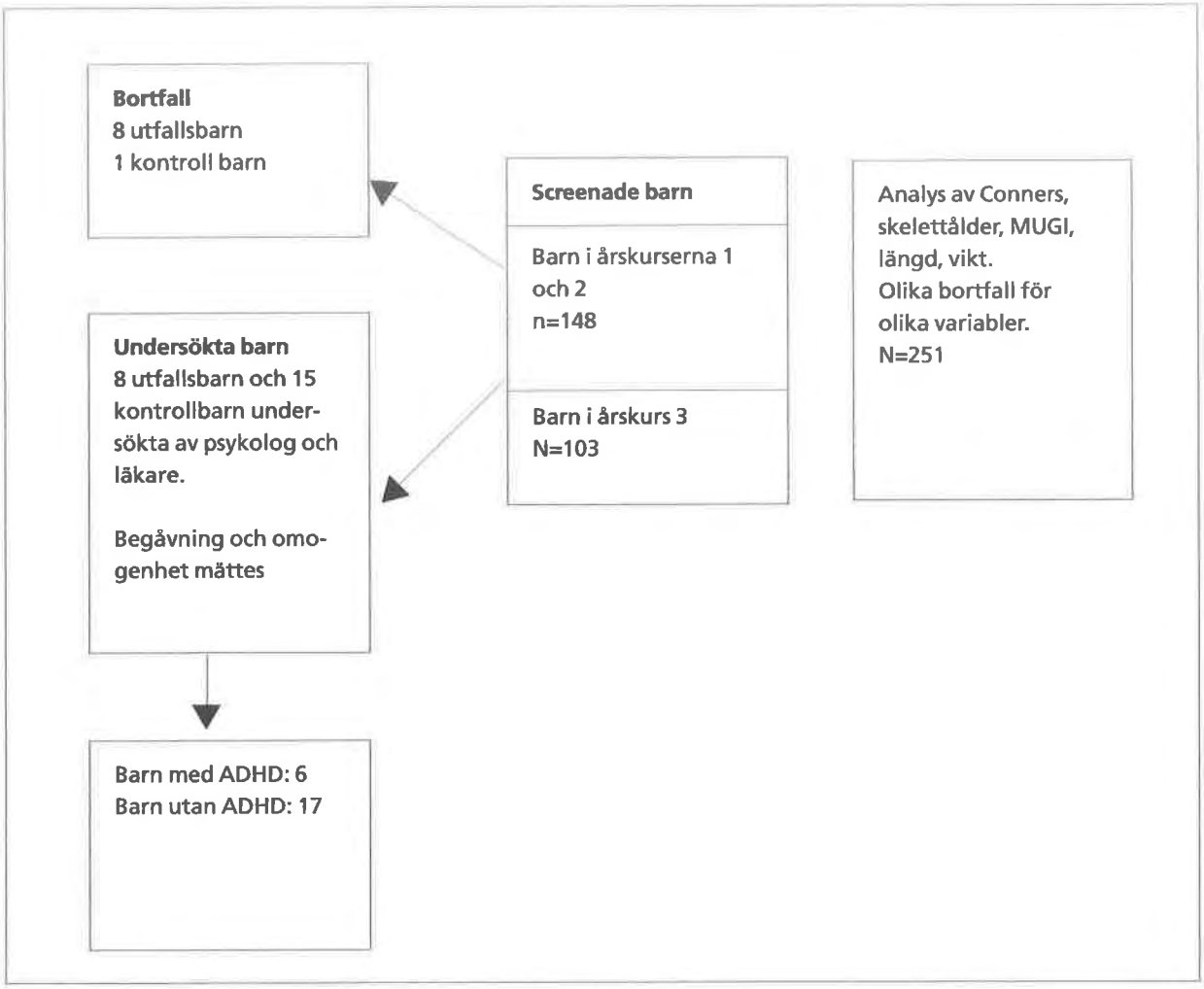
Under senare år har barn med koncentrationssvårigheter uppmärksammats som en viktig riskgrupp i skolan och i samhället. Barn med svår uppmärksamhetsstörning med eller utan hyperaktivitet får diagnosen ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder). De barn som utöver ADHD-symptom även har motoriska koordinationssvårigheter samt ibland perceptuella svårigheter, uppfyller kriterier för diagnosen DAMP (Deficits in Attention, Motor control and Perception). Det finns ett flertal studier som visar att barn med ADHD utgör en viktig riskgrupp vad gäller skolresultat och social anpassning. Barn med ADHD har svårt för att strukturera sitt skolarbete och presterar ofta dåligt i förhållande till sin begåvningsnivå. De kommer lätt i konflikt med jämnåriga och vuxna och har svårt för att fullfölja utbildningar och klara av en god yrkeskarriär som vuxna. Risken för social missanpassning, missbruk och kriminalitet är kraftigt ökad för personer med diagnosen ADHD. Många utvecklar psykiatriska symptom såsom ångest, depression, bipolär sjukdom och personlighetsstörning. Man anser därför idag att det är viktigt att tidigt försöka identifiera barn i denna riskgrupp och sätta in behandlings- och stödåtgärder för att förbättra framtidsutsikterna för dem.

Symptomen på ADHD liknar omogenhet, det vill säga barn med ADHD beter sig ofta mer som ett flera år yngre barn. Det finns därför teorier om att ADHD utgör en form av biologisk omogenhet. Då kan det också finnas hopp om att ett barn med ADHD så småningom kommer att mogna ikapp med sina jämnåriga så att symptomen försvinner. Det finns stöd för att detta ibland sker, men det finns också färska studier som tyder på att en majoritet av barn med ADHD fortsätter att ha diverse svårigheter som vuxna trots att högst ca 30-40 procent uppfyller kriterierna för diagnosen ADHD i 20-års åldern och att frekvensen kan minska ytterligare i vuxen ålder [1]. Genetiska faktorer slår igenom starkt i olika vetenskapliga studier och utgör den viktigaste förklaringsmodellen till varför vissa personer utvecklar ADHD-symptom. Det finns dock andra tänkbara orsaker såsom komplikationer i samband med graviditet och förlossning (virusinfektioner under graviditeten, inverkan av gifter tidigt under nervsystemets utveckling, näringsbrist under graviditeten, syrebrist vid förlossningen, för tidig födelse). Gränsen mot normala barn är diffus då det finns barn med ett fåtal ADHD-symptom som inte fullt ut uppfyller diagnoskriterierna. Omkring 4-5 procent av barn i åldrarna 6-12 år anses uppfylla kriterierna för ADHD och många fler har vissa symptom utan att kunna få diagnosen. Ibland har även barn som endast har ett fåtal symptom och som därför inte kan få en ADHD-diagnos stora problem i skolan eller hemma.

El-Sayed och medarbetare i Stockholm [2] har föreslagit att det finns en grupp barn med ADHD av en typ som kan uppfattas som en allmän omogenhet, med god chans att dessa barn så småningom kommer ikapp sina jämnåriga, till skillnad från en annan typ av

Peik Gustafsson (presentation)

peik.gustafsson@med.lu.se

ADHD med större avvikelser från det normala och med större risk för kvarstående problem i vuxen ålder. De har i en tvillingstudie identifierat olika genetiska faktorer, en mer specifik för ADHD och en som har samband med omogenhet hos barnet enligt föräldrarnas skattning.

I vår studie har vi närmare velat undersöka sambandet mellan ADHD och omogenhet genom att analysera olika omogenhetsfaktorer.

Metoder

Symptom på uppmärksamhetsstörning kartlades med hjälp av frågeformulär till föräldrar och lärare samt genom iakttagelser av barnet i samband med läkar- och psykologundersökningen. Conners formulär till föräldrar och lärare användes också som ett mått på misstänkta ADHD-symptom. Conners korta formulär som användes i studien består av 10 frågor gällande vanliga ADHD-symptom och har använts för att bedöma mängden av ADHD-symptom [3]. Utfallsbarnen som kallades till undersökning hade mer än 14 poäng enligt föräldrarna eller mer än elva poäng enligt läraren.

På ett frågeformulär fick föräldrar och lärare skatta om barnet är barnsligt för sin ålder (inte alls, stämmer någorlunda eller ibland, stämmer mycket eller oftast). Dessa svar användes som ett mått på omogenhet.

Barnets begåvningsnivå fastställdes med hjälp av begåvningstestet (WISC).

Barnets motorik bedömdes av idrottsläraren enligt en standardiserad metod kallad MUGI (Motorisk Utveckling som Grund för Inlärning) [4]. MUGI observationsschema innehåller 16 olika grovmotoriska övningar som mäter balansförmåga/bilateral koordination respektive öga-handkoordination.

Kön, ålder, längd och vikt registrerades i samband med att barnet undersöktes.

Barnets skelettålder fastställdes efter en röntgenundersökning som gjordes i samband med undersökningen av skelettstyrka som ingick i ortopediska klinikens forskning inom Bunkefloprojektet.

Resultat

Utgående från barnen i årskurs ett och två undersöktes 23 barn (8 utfallsbarn och 15 kontroller). Sex av barnen uppfyllde kriterier för diagnosen ADHD vilket motsvarar cirka 4 procent av barnen, *figur 1*.

Signifikanta skillnader mellan utfallsbarnen och kontrollbarnen fanns gällande Connerspoängen enligt svar från såväl föräldrar som lärare samt resultaten av den motoriska bedömningen (MUGI).

Utgående från barnen i alla tre årskurserna undersöktes korrelationen mellan barnets ålder och olika variabler som skulle kunna utgöra mått på mognad. Connerspoängen enligt föräldrar och lärare korrelerade inte till barnets ålder. Det gjorde däremot längd, vikt, skelettålder samt utfallet vid MUGI-undersökningen.

Då MUGI-resultaten jämfördes

med Connerspoängen enligt föräldrar och lärare, fann vi en signifikant korrelation. De barn som fick diagnosen ADHD hade en sämre motorik än barn som inte fick någon diagnos. MUGI-resultaten korrelerade däremot inte med de andra objektiva biologiska måtten på omognad, alltså längd, vikt och skelettålder, som emellertid korrelerade med varandra. Längd, vikt samt skillnaden mellan kronologisk ålder och skelettålder korrelerade inte med Connerspoängen enligt vare sig föräldrar eller lärare. Statistisk power-beräkning visar att en korrelation på mer än 0.20 borde kunna upptäckas med 80 procent sannolikhet om man utgår från fem procents signifikansnivå.

Då det gäller omogenhet enligt föräldrar och lärare fann vi att samtliga barn med ADHD bedömdes som omogna men endast 18 procent av dem utan diagnos, *figur 2*. Av utfallsbarnen bedömdes också samtliga som omogna men bara sju procent av kontrollbarnen. Bland de undersökta barnen skattades inget av barnen utan ADHD och med normal begåvning som omoget, medan två barn utan ADHD men med låg begåvning skattades som omogna. Ju högre graden av omogenhet var, desto lägre var begåvningen, *figur 3* och desto fler var antalet ADHD-symptom. MUGI-poängen korrelerade också till graden av omogenhet, *figur 4*. Med hjälp av logistisk regression kunde 71 procent av den statistiska variansen i graden av omogenhet förklaras av ADHD-symptom, motoriska svårigheter och låg begåvning. Med tanke på svårigheter i form av mätfel med mera är detta en mycket hög siffra! Det förelåg inte några statistiskt signifikanta korrelationer mellan omogenhetsskattningarna och de objektiva biologiska omogenhetsvariablerna, det vill säga längd, vikt och skelettålder.

Slutsatser

Vi kunde fastställa att graden av ADHD-symptom inte korrelerade till åldern hos barnen i årskurs 1-3. De objektiva måtten på allmän biologisk mognad som längd, vikt och skelettålder hade ett starkt samband med ålder medan motorisk förmåga hade ett något svagare samband med ålder. Den motoriska förmågan hade ett tydligt samband med ADHD-symptomen men inte med längd, vikt eller ske-

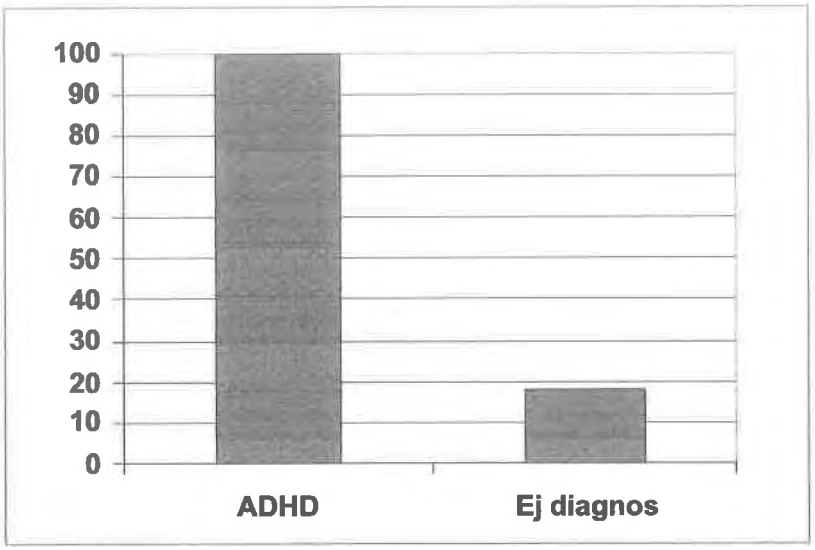

Fig 2.
Andel individer i procent skattade som omogna av föräldrar och lärare.

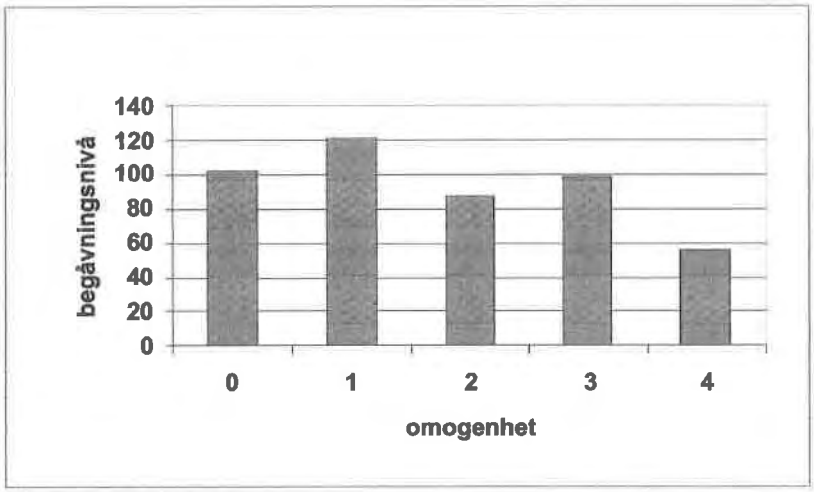

Fig 3.
Begåvningsnivå för olika grader av omogenhet.

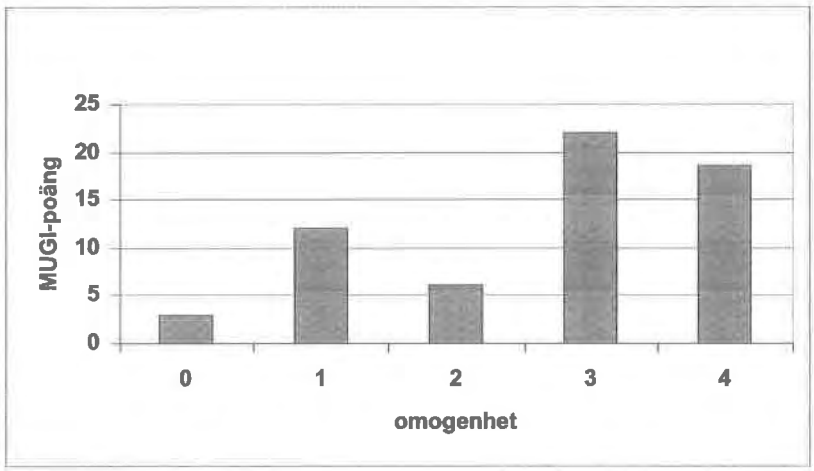

Fig 4.
MUGI-poäng för olika grader av omogenhet.

lettålder. Detta kunde man förvänta med tanke på att tidigare forskning identifierat ett sådant samband vilket lett till formulerandet av diagnosen DAMP.

De biologiska icke-beteende-variablerna längd, vikt och skelettålder kunde inte visas ha något samband med ADHD-symptom. Dessa variabler hade inte heller något samband med lärar- och föräldraskattningarna gällande omogenhet. Omogenhet enligt lärare och föräldrar hade däremot starka samband med ADHD-symptom, låg begåvning och motoriska svårigheter hos barnet. Det förefaller som om föräldrarnas och lärarnas omogenhetsskattningar identifierar barn med en varierande blandning av ADHD-symptom, låg begåvning och motoriska svårigheter. De barn som bedömdes som mest omogna hade oftast en kombination av ADHD, låg begåvning och motoriska svårigheter. I vår studie kunde vi inte urskilja någon speciell undergrupp av ADHD-barn med omogenhet skilt från en icke-omogen grupp. Om det finns en speciell "omogenhetsvariant" av ADHD så verkar det inte röra sig om en generell utvecklingsförsening som även drabbar kroppsutvecklingen eftersom det borde påverka längd, vikt och skelettålder hos barnen, och i vår studie hade dessa faktorer inte något samband med ADHD-symptomen. Ett problem med det subjektiva omogenhetsbegreppet enligt lärare och föräldrar är att det är orent och tycks fånga upp låg begåvning och motoriska svårigheter likaväl som ADHD. Enligt Christopher Gillbergs studier försvinner de motoriska svårigheterna hos två tredjedelar av barn med ADHD och motoriska problem, men kvarstår hos en tredjedel in i vuxen ålder [5]. Låg begåvning förändras oftast mycket litet med ålder. Gällande ADHD växer omkring två tredjedelar ur diagnosen men de flesta av dem har kvarstående problem. Sammantaget ser det ut som om omogenhetsbegreppet inte tillför så mycket jämfört med begreppen ADHD, låg begåvning och motorik. Den genetiska faktor som El-Sayed et al beskrivit som korrelerar till omogenhet men inte är specifik för ADHD kan mycket väl tänkas korrelera till låg begåvning och/eller motoriska svårigheter. Det är inte heller säkert att så många av de omogna barnen växer ifrån sin ADHD-problematik, särskilt som vår undersökning talar emot att det skulle finnas en speciell omogen typ av ADHD. De omogna ADHD-barnen verkar vara "vanliga" ADHD-barn.

Referenser

(Fullständig referenslista återfinns på www.svenskidrottsmedicin.org)

Annons
Stryker

Pendeln har svängt:

Ökad fysisk aktivitet i skolan

Det är skolans uppgift att bidra till att skapa ett livslångt intresse för fysisk aktivitet. Men vilka aktiviteter är det som skapar en lust för rörelse? Är det promenader eller att klättra, gunga, balansera och hoppa? Och hur ser den skolgård ut som bäst stimulerar barns motoriska utveckling?

Av Ingegerd Ericsson

Tre år efter att de första forskningsresultaten från Bunkefloprojektet presenterades, bland annat i Svensk IdrottsMedicin 4/00, började pendeln äntligen svänga mot ökad fysisk aktivitet och mer idrott och hälsa i skolan. Aldrig tidigare har Skolverket eller Myndigheten för Skolutveckling (fortsättningsvis benämnd myndigheten) lyft fram och betonat betydelsen av fysisk aktivitet så tydligt som nu. Från att skolans idrottsundervisning under hela 90-talet kraftigt skurits ner märks nu helt andra tongångar. I myndighetens rapport "Fysisk aktivitet för bättre kunskapsutveckling" framgår att elever klarar skolan bättre om de rör på sig mer. De blir gladare och får lättare att koncentrera sig, vilket gör att det blir lugnare i klassrummen. Detta leder i sin tur till att eleverna bättre tar till sig kunskaper, skriver myndigheten (2005A).

För att lärande ska fungera bra måste eleverna vara i god form och hjärnan vara i ett lärande tillstånd. Att trivas och må bra är förutsättningen för att utveckla förmågan att lära och att utvecklas. Därför bör fysisk aktivitet naturligt finnas med i skolans vardag, menar myndigheten (2005B).

Läroplanstillägg

Skolans ansvar att erbjuda alla elever regelbunden fysisk aktivitet inom ramen för skoldagen har tydliggjorts genom tillägg i läroplanerna. Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94 har fått följande tillägg (kursivt):

> *Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Skolan skall sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen. ...I skolarbetet skall de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Även hälso- och livsstilsfrågor skall uppmärksammas.*

I Läroplanen för de frivilliga skolformerna Lpf 94 har följande skrivits in:

> *Skolan skall utveckla elevernas kommunikativa och sociala kompetens samt uppmärksamma hälso- och livsstilsfrågor. Skolan skall även sträva efter att ge gymnasieeleverna förutsättningar att regelbundet bedriva fysiska aktiviteter.*

Läroplanstexterna ger dock inte några anvisningar om hur mycket tid som bör anslås per dag eller närmare definition av vad som menas med fysisk aktivitet.

Fysisk aktivitet, idrott och hälsa

Skolämnet Idrott och hälsa ska bidra till att alla elever får ett livslångt intresse för fysisk aktivitet. Ämnet ska ge eleverna erfarenhet av aktiviteter utifrån var och ens individuella behov. Trots detta har skolans idrottsämne alltmer kommit att likna föreningsidrotten där olika typer av bollspel dominerar, särskilt i klasser som har samundervisning (Ericsson, 2003; Carli, 2004). Dessutom får flickor ofta lägre betyg än pojkar i idrott och hälsa. Flertalet elever får ett gott utbyte av ämnet, men det finns elever som på grund av fetma eller annan problematik är fysiskt inaktiva både i skolan och på fritiden (Skolverket, 2003).

Att deltagande i idrott och annan fysisk aktivitet på fritiden varierar med social bakgrund, ålder och kön är väl känt. Även motoriska och fysiska förutsättningar påverkar graden av fysisk aktivitet. Därför blir skolans uppgift att nå alla elever med fysiska aktiviteter extra betydelsefull. Men alla skolor följer ändå inte läroplanstexten om att erbjuda eleverna daglig fysisk aktivitet. Två och ett halvt år efter att tilläggen skrevs in i läroplanerna är det fortfarande många som inte har uppmärksammat förändringen, eller gjort något åt den. Här kan man fundera över om fler skulle ha kommit igång med arbetet om läroplanstexten varit tydligare. Det är förmodligen inte tillräckligt tydligt att uttrycka att skolan skall sträva efter att erbjuda fysisk aktivitet. Anmärkningsvärt är att de skolor som ordnar daglig fysisk aktivitet ändå inte når alla elever. Det är framför allt i

Uppnår målen	Helt		Är på god väg		Otillräckligt	
	antal	%	antal	%	antal	%
Interventionsgrupp	102	67	47	31	3	2
Jämförelsegrupp	47	48	47	47	5	5

Tabell 1.
Resultat på nationella prov i svenska skolår 2 (n=251). Skillnaden mellan interventions- och jämförelsegrupp är signifikant (p<0,05).

Uppnår målen	Helt		Är på god väg		Otillräckligt	
	antal	%	antal	%	antal	%
Interventionsgrupp	73	48	65	43	14	9
Jämförelsegrupp	30	30	60	61	9	9

Tabell 2.
Resultat på nationella prov i matematik skolår 2 (n=251). Skillnaden mellan interventions- och jämförelsegrupp är signifikant (p<0,05).

grundskolans högre år och i gymnasieskolan som elever inte deltar i de fysiska aktiviteter som skolan anordnar. Flickor deltar i mindre utsträckning än pojkar. Bland de fysiska aktiviteter som grundskolor erbjuder är promenader vanligast förekommande och myndigheten beskriver utförligt hur skolor arbetar med promenerandet. En tänkbar förklaring till varför elever inte deltar i skolans promenader framkommer i en undersökning där elever i år 6 och 9 svarar att vandring är en av de aktiviteter de tycker allra sämst om (Meckbach, 2005A). Dessutom är elever vid skolor som har den minsta tiden schemalagd idrottsundervisning mindre fysiska aktiva än elever som har mer idrottsundervisning(Meckbach, 2005B).

Ökad kunskap

Det finns således ett tydligt behov av ökad kunskap om hur fysisk aktivitet i skolan ska organiseras; vilken typ av aktivitet skapar ett livslångt intresse för fysisk aktivitet? Förmodligen är svaret en kombination av många olika insatser. Engströms studier (2005) visar exempelvis att de mest aktiva motionsutövarna finns bland dem som har positiva erfarenheter av skolans idrottsundervisning i kombination med en högskoleutbildning.

De pågående forskningsprojekt som syftar till att utvärdera regeringens satsning på samverkan mellan skolan och idrottsrörelsen (RF, 2005) behöver kompletteras med forskning som tydligt belyser vilka effekter olika typer av fysisk aktivitet i skolan får.

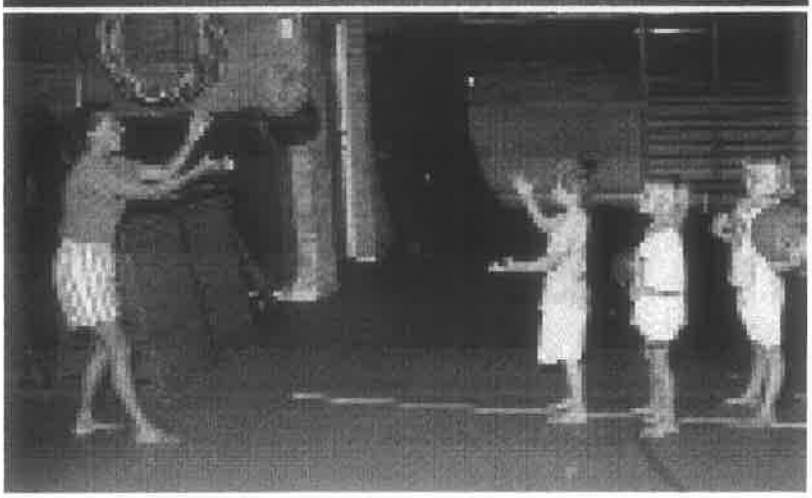
Är det promenader eller motoriska aktiviteter som att klättra, balansera, hoppa med mera som motiverar barn och ger ett livslångt intresse för fysisk aktivitet?

Specialpedagogiskt stöd

Såväl Skolverket som myndigheten lyfter fram behovet av att redan på ett tidigt stadium kunna upptäcka när elever behöver särskilt stöd i undervisningen (Sydsvenska Dagbladet, 2005). Vikten av att utveckla effektiva metoder för identifiering av barn med motorik- och koncentrationsproblem vid skolstarten framhålls också ofta av idrottslärare, läkare och forskare, så att dessa får den hjälp med motoriska och perceptuella svårigheter de behöver. Dessa synsätt förstärks av de resultat som framkommit i Bunkefloprojektet, såväl när det gäller motorik och koncentrationsförmåga som skolprestationer. Det finns alltså goda skäl till att utveckla tekniker för observationer och rutiner vid tidpunkten för barns skolstart.

Skolhälsovårdens rutiner vid skolstarten har kritiserats för bristande kunskap och resurser. Barn med risk att utveckla koncentrationssvårigheter, motoriska och/eller kognitiva svårigheter skulle kunna identifieras vid skolstarten med hjälp av relativt enkla metoder.

Flera förslag på hur en undersökning vid skolstarten skulle kunna se ut har presenterats men för närvarande finns inte konsensus inom området (Ericsson, 2003). Det mätinstrument som använts för att observera elevers motorik i Bunkefloprojektet, MUGI observationsschema, skulle kunna fungera som ett pedagogiskt hjälpmedel även i andra skolor. MUGI observationsschema (Ericsson, 1997) är avsett att användas framför allt vid skolstarten av idrotts- och speciallärare i samverkan med Skolhälsovården. Motorikobservationer bör genomföras rutinmässigt, för att tidigt fånga upp elever i behov av stöd i sin motoriska utveckling. Motorikobservationerna kan även vara ett komplement vid planeringen av generella pedagogiska metoder för alla elever och av specialpedagogiska individuella åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd.

I en studie om elever som behöver specialpedagogiskt stöd (Myndigheten för skolutveckling, 2005C) framkommer att andra generationens invandrare utgör den största andelen av de elever som bedöms behöva mer stöd än vad de får i skolan. Dessutom är det oroande stora grupper barn till arbetare, studerande och arbetslösa som inte får sina behov av särskilt stöd tillfredställda. Skäl som anges är resursbrist, inte bara i form av ekonomiska brister utan också brister i organisation och personalens kompetens.

Exempel på svårigheter som innebär att elever kan behöva extra stöd i skolan är: Språksvårigheter, uttalad aggressivitet och asocialitet, koncentrationsstörningar, fysiska funktionshinder, utvecklingsstörning, brister i socialt samspel, kognitiva svårigheter samt diagnoserna dyslexi, ADHD och DAMP. De perceptuella och motoriska svårigheter som även elever utan diagnos kan få berörs inte närmare i studien. "Synliga funktionshinder" leder ofta till adekvata åtgärder medan mindre synliga problem, såsom perceptuella och/eller motoriska brister, i högre grad blir utan specialpedagogiska insatser. Vanligast är att tysta, blyga barn får för lite stöd. De har svårt att koncentrera sig och beskrivs som initiativsvaga. Men även utagerande, "bråkiga" elever kommer ibland i kläm, då skolan sällan har tid eller möjlighet att på djupet analysera var roten till elevens beteende finns att söka, skriver myndigheten (2005C).

Det behövs således mer forskning som kan belysa orsaker till att elever får svårigheter i skolan och lärare behöver ha ökad kunskap om hur elever med olika förutsättningar kan identifieras och stödjas, exempelvis genom motorikobservationer och motorisk/perceptuell träning.

Lärmiljö

Myndigheten (2005B) lyfter fram skolgården som en viktig resurs i arbetet med att skapa en miljö som främjar lärandet. Skolorna behöver ha skolgårdar som stimulerar till fysisk aktivitet och de bör ses som en resurs för lärande och utveckling. Samtidigt visar Mårtenssons (2004) observationer att det finns barn som av olika anledningar inte kommer med i kamraternas rörelselekar utomhus utan drar sig undan eller söker sig till vuxna i närheten.

Grahn, Mårtensson m.fl (1999) har visat att barn i förskolor som hade en relativt naturlig och "klättervänlig" förskolegård utvecklade bättre styrka, balans och koncentrationsförmåga än barn som vistades på mer traditionellt utformade förskolegårdar. Men även forskning som visar hur skolgårdar och skolors närmiljö bör utformas för att stimulera motorisk utveckling och lärande behövs. De miljöer som är särskilt utsedda till utevistelse för barn kan för vissa barn, enligt Mårtensson

Hur ser den skolgård och närmiljö ut som bäst stimulerar barns motoriska utveckling? Kan "klättervänliga" skolgårdar påverka elevers styrka, balans och koncentrationsförmåga?

(2004), vara enda möjligheten att tillgodose existentiella behov av närhet till natur och landskap. Regeringens satsning på att samordna kunskapsutveckling och kunskapsspridning som rör barns och ungas utemiljöer känns därför angelägen. Även barns rätt till säkra och utvecklande miljöer ska behandlas (Neldestam, 2005).

Motorik och lärande

Arbetet med ökad fysisk aktivitet i skolan bör enligt myndigheten ses som en del av skolans kunskapsuppdrag. Elever, lärare, rektorer och föräldrar upplever att effekterna av skolornas arbete med daglig fysisk aktivitet är att eleverna är gladare, det är lugnare i klassrummet, det är lättare att koncentrera sig, det sociala klimatet är bättre och att elevernas kunskapsutveckling påverkas positivt.

De effekter som så gott som alla (elever, lärare, rektorer och föräldrar) lyfter fram och som också framkommer i utvärderingar och undersökningar är att fysisk aktivitet under skoldagen gör det lättare för eleverna att koncentrera sig och att det skapar lugn i klassrummet, vilket många upplever som en bristvara i skolan. Flera nämner också att barnen blir gladare. En annan effekt som så gott som samtliga lyfter fram är att det sociala klimatet mellan elever och mellan lärare och elever blir bättre. En förbättrad självkänsla hos elever tas upp av rätt många lärare. En del skolor anger att kränkningar inte längre förekommer eller har minskat. Några skolor säger att de har fått bättre resultat på nationella prov. Det verkar som om en satsning på daglig fysisk aktivitet i skolan ger en bättre miljö för lärande vilket resulterar i en förbättrad kunskapsutveckling hos elever (Myndigheten för skolutveckling 2005B, s. 17).

Forskningsresultat från Bunkefloprojektet (Ericsson, 2003), som även redovisats i Svensk IdrottsMedicin 4/03, visar att elever som haft utökad fysisk aktivitet och extra motorisk träning i skolan fick bättre resultat på nationella prov i svenska och matematik (tabell 1 och 2) än elever som endast haft skolans ordinarie idrottsundervisning två lektioner per vecka. Skillnaderna mellan interventions- och jämförelsegrupp är statistiskt säkerställda i både svenska och matematik ($p<0,05$). En tolkning är att eleverna fått mer energi och kapacitet till andra kognitiva funktioner i takt med att grovmotoriska rörelsemönster förbättrats och automatiserats.

I detta sammanhang måste framhållas att den motoriska träning som eleverna i Bunkefloprojektet har är mycket mer medveten än ett erbjudande om fysisk aktivitet vilket innebär att skolämnet idrott och hälsa utökats till tre lektioner per vecka, att idrottsföreningar leder lekfulla rörelselektioner utifrån grovmotorisk utveckling två lektioner per vecka och att elever som i strukturerade motorikobservationer visar sig behöva extra motorisk träning får individuellt anpassad sådan i en mindre grupp under ledning av utbildad idrottslärare minst en lektion per vecka. Alla elever har alltså 5-6 schemalagda rörelselektioner varje vecka.

Syftet med studien var att studera eventuella påverkanseffekter av utökad fysisk aktivitet och individuellt anpassad motorisk träning i skolan när det gäller motorisk status, koncentrationsförmåga och skolprestationer.

Ungefär fem procent av alla förskolebarn har svårt för att koncentrera sig samtidigt som de har motoriska och/eller perceptuella svårigheter. Omkring tio procent av alla nybörjare i skolan bedöms vara motoriskt osäkra och detta försvinner oftast inte av sig själv. Barn med inlärningssvårigheter i svenska och matematik har ofta även sensomotoriska brister, som gör att de kan ha svårt att koncentrera sig och därmed kan även inlärningsförmågan hämmas (Cratty, 1997; Ericsson, 1997; Cantell, 1998; Kadesjö, 2000). Inlärningsproblem har visat sig vara större bland barn som har både koncentrationssvårigheter och motoriska brister än bland barn som enbart har koncentrationssvårigheter (Kadesjö & Gillberg, 1999; Tannock & Brown, 2000).

Resultaten från genomförda motorikobservationer bekräftar studiens första hypotes att barns grovmotorik (balans- och koordinationsförmåga) förbättras med ökad fysisk aktivitet och motorisk träning i skolan. Resultaten visar också ett statistiskt säkerställt samband mellan motorik och koncentrationsförmåga. För elever som hade stora motoriska brister och som fått extra motorisk träning utöver den utökade fysiska aktiviteten märks tydliga positiva effekter på koncentrationsförmågan.

Dessa och andra forskningsresultat som visar effekter av medveten motorisk träning, exempelvis Hannaford (1997) och Mortensen (1997) torde kunna motivera en tydligare skrivning i skolans styrdokument, med betoning på barns motoriska utveckling och behov av regelbunden motorisk träning. Om skolan som idag enbart ska sträva efter att erbjuda fysisk aktivitet kan den goda intentionen komma att se väldigt olika ut från skola till skola, både i kvalitet och omfattning. För ett enskilt barn kan detta få avgörande konsekvenser för såväl trivsel som kunskapsutveckling.

Promenader och "Vandrande skolbuss" (Nilsson, 2000) är naturligtvis bättre för ett barns motoriska utveckling än att bli skjutsad i bil (Ericsson, 2005A; 2005B). Men sannolikt behövs en mer medveten motorisk träning för att åstadkomma effekter även på andra funktioner än de rent motoriska. Framför allt behövs kontrollerade vetenskapliga studier för att kunna dra generella slutsatser om eventuella effekter av promenader på elevers koncentrationsförmåga och kunskapsutveckling.

Värt att notera är att forskarna i det norska BBO-projektet (Mjaavatn & Gundersen, 2005) inte fann några samband mellan vare sig fysisk aktivitetsnivå eller intensiteten på den fysiska aktiviteten och elevernas prestationer i norska och matematik. Inte heller mellan fysisk form, det vill säga aerob kapacitet och elevernas teoretiska prestationer fanns några samband. Det var enbart vid motorisk kompetens de fann ett samband med skolprestationer i norska och matematik.

Vikiga forskningsfrågor

Sammanfattningsvis visar denna summariska redogörelse på några av de områden där det saknas kunskap och där således mer forskning behövs som kan belysa vilken betydelse och vilka effekter olika typer av fysisk aktivitet i skolan får. Viktiga forskningsfrågor är:

- Hur ser den undervisning ut som även möter behoven hos dem som ännu inte är fysiskt aktiva? Är det promenader eller är det motoriska aktiviteter som att gunga, klättra, balansera, hoppa med mera som motiverar barn och som ger ett livslångt intresse för att vara fysiskt aktiv?
- Vem/vilka ska leda arbetet? Är det

fritidspedagoger, föreningsledare, skolans idrottslärare eller annan skolpersonal?
- Vilken kunskap och utbildning behövs för att ansvara för elevers fysiska aktivitet i skolan? Vad behövs för att kunna leda motorisk träning för elever som har motoriska brister och andra funktionshinder?
- Hur och när bör motorikobservationer organiseras och genomföras i skolan?
- Hur ser relationer mellan motorik och självförtroende ut?
- Hur ser den skolgård och närmiljö ut som bäst stimulerar barns motoriska utveckling? Kan "klättervänliga" skolgårdar påverka elevers styrka, balans och koncentrationsförmåga?

Mer information om effekter av motorikobservationer och motorisk träning i Bunkefloprojektet finns på www.mugi.se och på www.bunkeflomodellen.com.

Fortsatt fart i Bunkeflo-projektet

Valfrihet och rörelseglädje är nyckelord i Bunkefloprojektet och tyngdpunkten ligger på att eleverna ska känna glädje i de olika fysiska aktiviteterna. På Ängslättskolan och Sundsbroskolan fortsätter arbetet med Bunkefloprojektet.

– Det är roligt att se eleverna. Jag kan bara öppna till idrottshallen och efter tre minuter är alla elever igång med någon aktivitet utan att jag säger något. De är så inskolade på rörelse, säger Linda Liljedahl som arbetar som hälsopromotor på Sundsbroskolan.

Projektklasserna på Ängslättskolan och Sundsbroskolan går numer i årskurs sex, sju och åtta och har sin vanliga skolidrott två gånger i veckan. Tre gånger i veckan har de så kallade Bunkeflo-lektioner då de är ombytta och har fysisk aktivitet.

Allt eftersom eleverna blir äldre ändras förutsättningarna. I det fortsatta arbetet på skolorna kommer de att arbeta med ledarskapsprofiler där de äldre eleverna från årskurs sex och uppåt får gå vidare och också lära sig att leda aktiviteter. Tanken är att elever i årskurs åtta och nio i sedan ska kunna vara behjälpliga vid friluftsdagar och liknande samt kunna vara med i skolidrottsföreningen och leda de yngre barnen.

De motorikstudier som utförts inom ramen för Bunkefloprojektet har identifierat elever med motoriska störningar. Dessa elever har sedan fått grovmotorisk träning som gett mycket goda resultat.

– Det är en tydlig skillnad mellan eleverna projektklasserna jämfört med övriga elever. De elever som haft grovmotorisk träning är trygga, de har en stor övningsbank de är aldrig oroliga för att prova en ny aktivitet. Och det märks framför allt bland tjejer, säger hon.

Trots de positiva resultaten från Bunkefloprojektet känner Linda Liljedahl ännu inte till några andra skolor som har lika mycket fysisk aktivitet på schemat där kravet är att eleverna ska vara ombytta till träningskläder. Men på Sundsbroskolan och Ängslättskolan fortsätter arbetet i samma spår.

Nästa år kommer samtliga elever i årskurserna ett till nio på att ha fysisk aktivitet varje dag. Det rör sig sammanlagt om omkring 1 000 elever men det finns gott om utrymme för alla att vara aktiva.

– Vi har en oändlig uppsjö av olika aktiviteter och tillgång till en stor idrottshall och en inomhusfotbollsarena med konstgräs så vi har stora ytor att jobba på, berättar Linda Liljedahl.

Nyckelreferenser

(Fullständig referenslista återfinns på www.svenskidrottsmedicin.org)

Cantell, M. (1998). Developmental coordination disorder in adolescence: perceptual-motor, academic and social outcomes of early motor delay. (Doctoral thesis. University of Lancaster, England). Jyväskylä: Foundation for Sport and Health Sciences.

Carli, B. (2004). The Making and Breaking of a Female Culture: The History of Swedish Physical Education 'in a Different Voice'. (Doktorsavhandling). Göteborg: Utbildningsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet.

Cratty, B. (1997). Coordination Problems Among Learning Disabled. In B. Cratty & R. Goldman (Eds.), Learning Disabilities, Contemporary Viewpoints (pp. 143-183). Amsterdam: Harwood Academic Publishers.

Engström, L-M. (2005). Barnidrott och vuxenmotion som kulturellt uttryck. Stockholm: Idrottshögskolan & Lärarhögskolan. http://idrottsforum.org/articles/engstrom/engstrom 050831.html.

Ericsson, I. (1997). MUGI Vi leker och tränar grovmotorik. MUGI observationsschema och andra övningar för att observera och stimulera barns motoriska utveckling. Malmö: Skåneidrotten; http://www.mugi.se.

KS § 7 DNR KS 97/2015 471

Svar på motion om att erbjud kommunala ställplatser till husbils ägare för att främja besöksnäringen i kommunen

Sammanfattning

Motion inkom från Elin Alavik (L(FP)), 2015-04-17 och föreslår att;

- *Herrljunga kommun skyndsamt ser över möjligheterna att anrätta enklare ställplatser vid strategiskt utvalda platser i vår kommun Herrljunga kommun samlar in information om eventuella privata eller föreningsägda ställplatser/campingplatser och tydliggör dem på hemsida och i ev. annat turistmaterial."*

Kommunens tätorter är normalt VA-område och uppkoppling till kommunalt vatten och avlopp är förenad med en anslutningsavgift. Utanför tätorten har kommunen inte samma tillgång till vatten och avlopp. För att inte kostnaderna ska bli för höga bör ställplatser därför anläggas utanför tätorten, men i anslutning till befintliga anläggningar med vatten och avlopp. En sådan befintlig anläggning, som är möjlig är på Orraholmen "Gula huset".
Kostnaden beräknas till 100 tkr. I investeringsbudget finns avsatta medel för mindre gatuanläggningar. Delar av dessa medel bedöms inte behövas under 2017 och är därför möjliga att omdisponera för ändamålet ställplatser

Beslutsunderlag

Motion "erbjuda ställplats till husbilsgäster för att främja besöksnäringen i kommunen"

Förslag till beslut

Tekniska nämndens förslag till beslut:

- 100 tkr investeringsmedel omdisponeras från projektet mindre gatuanläggningar till ställplatser husbilar på Orraholmen.
- Projektet ställplatser husbilar på Orraholmen startas.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. 100 tkr investeringsmedel omdisponeras från projektet mindre gatuanläggningar till ställplatser husbilar på Orraholmen.
2. Projektet ställplatser husbilar på Orraholmen startas.

Expedieras till: Kommunfullmäktige, tekniska nämnden, motionsställaren

TN § 141 DNR TK 337/2016

Svar på motion om att erbjuda ställplatser till husbilsägare för att främja besöksnäringen i kommunen

Sammanfattning

Motion har inkommit 2015-04-17 från Elin Alavik (FP(L)). Motionen föreslår att:
"Herrljunga kommun skyndsamt ser över möjligheterna att anrätta enklare ställplatser vid strategiskt utvalda platser i vår kommun.
Herrljunga kommun samlar in information om eventuella privata eller föreningsägda platser/campingplatser och tydliggör dem på hemsida och i ev. annat turistmaterial."

Ställplatser för husbilsgäster bör finnas placerade i närheten av de turistmål eller besökspunkter som finns i kommunen. För att underlätta för besökare att hitta platserna kan de sedan registreras i flera publika register på internet. Möjlighet att fylla på vatten och tömma avlopp samt elanslutning bör finnas för ställplatserna. För att inte kostnaderna ska bli för höga bör ställplatser anläggas utanför tätorten, men i anslutning till befintliga anläggningar med vatten och avlopp. En sådan befintlig anläggning, är på Orraholmen "Gula huset". Kostnaden beräknas till 100 tkr. I investeringsbudget finns avsatta medel för mindre gatuanläggningar. Delar av dessa medel bedöms inte behövas under 2017 och är därför möjliga att omdisponera för ändamålet ställplatser.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-11-20
Motion inkommen 2015-04-17

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag:

- 100 tkr investeringsmedel omdisponeras från projektet mindre gatu-anläggningar till ställplatser husbilar på Orraholmen.
- Projektet ställplatser husbilar på Orraholmen startas.
- Kommunfullmäktige föreslås anse Motionen besvarad.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. 100 tkr investeringsmedel omdisponeras från projektet mindre gatu-anläggningar till ställplatser husbilar på Orraholmen.
2. Projektet ställplatser husbilar på Orraholmen startas.
3. Kommunfullmäktige föreslås anse motionen besvarad.

Expedieras till: Kommunfullmäktige via kommunstyrelsen, teknisk chef

HERRLJUNGA KOMMUN

TEKNISK FÖRVALTNING
ALFRED DUBOW

TJÄNSTESKRIVELSE
2017-11-20
DNR TK337/2016

Svar på motion om att erbjuda ställplats till husbilsgäster för att främja besöksnäringen i kommunen

Sammanfattning

Motion har inkommit 2015-04-17 från Elin Alavik (FP(L)). Motionen föreslår att:
”Herrljunga kommun skyndsamt ser över möjligheterna att anrätta enklare ställplatser vid strategiskt utvalda platser i vår kommun.

Herrljunga kommun samlar in information om eventuella privata eller föreningsägda platser/campingplatser och tydliggör dem på hemsida och i ev. annat turistmaterial.”

Ställplatser för husbilsgäster bör finnas placerade i närheten av de turistmål eller besökspunkter som finns i kommunen. För att underlätta för besökare att hitta platserna kan de sedan registreras i flera publika register på internet, vilket gör dem sökbara med hjälp av dator eller smartphone. Möjlighet att fylla på vatten och tömma avlopp samt elanslutning bör finnas för ställplatserna.

Kommunens tätorter är normalt VA-område och uppkoppling till kommunalt vatten och avlopp är förenad med en anslutningsavgift. Utanför tätorten har kommunen inte samma tillgång till vatten och avlopp. För att inte kostnaderna ska bli för höga bör ställplatser därför anläggas utanför tätorten, men i anslutning till befintliga anläggningar med vatten och avlopp. En sådan befintlig anläggning, som är möjlig är på Orraholmen ”Gula huset”.

Kostnaden beräknas till 100 tkr. I investeringsbudget finns avsatta medel för mindre gatuanläggningar. Delar av dessa medel bedöms inte behövas under 2017 och är därför möjliga att omdisponera för ändamålet ställplatser.

Beslutsunderlag

Motion ”erbjuda ställplats till husbilsgäster för att främja besöksnäringen i kommunen”

Förslag till beslut

100 tkr investeringsmedel omdisponeras från projektet mindre gatuanläggningar till ställplatser husbilar på Orraholmen.

Projektet ställplatser husbilar på Orraholmen startas.

KF föreslås anse Motionen besvarad.

Alfred Dubow
Teknisk chef

Bakgrund

Ställplatser för husbilsgäster bör finnas placerade i närheten av de turistmål eller besökspunkter som finns i kommunen. För att underlätta för besökare att hitta platserna kan de sedan registreras i flera publika register på internet, vilket gör dem sökbara med hjälp av dator eller smartphone.

Kommunen kan uppmana privata aktörer som har ställplatser att registrera dem på samma ställe som kommunen själv gör. I de tre största registren finns enbart en plats för ställplatser registrerad i kommunen.

Möjlighet att fylla på vatten och tömma avlopp samt elanslutning bör finnas för ställplatserna. Kommunens tätorter är normalt VA-område och uppkoppling till kommunalt vatten och avlopp är förenad med en anslutningsavgift. Utanför tätorten har kommunen inte samma tillgång till vatten och avlopp. Finns inget vatten eller avlopp i anslutning till den tänkta ställplatsen behöver det anläggas. Att borra brunn och anlägga avlopp, alternativt anlägga en sluten tank, bedöms som kostsamt i förhållande till nyttan som det medför. För att inte kostnaderna ska bli för höga bör ställplatser därför anläggas utanför tätorten, men i anslutning till befintliga anläggningar med vatten och avlopp.

KF § 105 DNR KS 97/2015 471

Motion om att erbjuda ställplats till husbilsgäster för att främja besöksnäringen i kommunen

Motion inkom från Elin Alavik (FP), 2015-04-17.

"Husbilsregistreringana i Sverige ökar år efter år. Sverige är idag det husbilstätaste landet efter Finland och Tyskland. Många kommuner i vårt närområde tillhandahåller kommunala ställplatser får husbilsgäster.

Herrljunga Kommun har en värdefull och bred besöksnäring. Att komplettera den med enklare boendemöjligheter for husbilsgäster skulle öka attraktionen får vår kommun. Idag tillhandahåller inte Herrljunga kommun någon ställplats för husbilsgäster centralt i tätot1erna eller vid välbesökta turistmål på landsbygden. Ytterligare boendealternativ gynnar även våt1föreningsliv när t ex stortävlingar och konstrundor anordnas runt om i kommunen.

Husbilsdestination Sverige (som drivs av SCR Svensk Camping med flera) definierar en ställplats enligt följande:
" Ett för ändamålet lättillgängligt avsatt markområdeför uppställning/övernattning under kortare tid. Pa ställplatsen eller i dess närhet inom rimligt avstånd finns tillgång till tömning av avlopp och tömninglpåjj4lning av vatten. Tillgänglighel dygnet runt. Utrymmet för varje boende enhet skall vara så stort att rekommendationer för avstånd mellan enheter vid en övernattning tillgodoses. "

Ställplatser är ofta utrustade med service såsom el, färskvattenpåfyllning och tömning av gråvatten/ avlopp. Ställplatserna är inte bemannade och betalningen sker oftast via någon form av automat eller betaltjänst. Lämpligt är att det finns en informationstavla med regler, priser och infornlation om platsen samt en tillgänglig brandsläckare.

Folkpartiet yrkar därför på att
Herrljunga kommun skyndsamt ser över möjligheterna att anrätta enklare ställplatser vid strategiskt utvalda platser i vår kommun

Herrljunga kommun samlar in information om eventuella privata eller föreningsägda ställplatser/campingplatser och tydliggör dem på hemsida och i ev. annat turistmaterial."

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till teknsika nämnden för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till tekniska nämnden för beredning.

Herrljunga den 17 april 2015

Motion till Kommunfullmäktige

Erbjud kommunala ställplatser till husbilsgäster för att främja besöksnäringen i kommunen

Husbilsregistreringarna i Sverige ökar år efter år. Sverige är idag det husbilstätaste landet efter Finland och Tyskland. Många kommuner i vårt närområde tillhandahåller kommunala ställplatser för husbilsgäster.

Herrljunga Kommun har en värdefull och bred besöksnäring. Att komplettera den med enklare boendemöjligheter för husbilsgäster skulle öka attraktionen för vår kommun. Idag tillhandahåller inte Herrljunga kommun någon ställplats för husbilsgäster centralt i tätorterna eller vid välbesökta turistmål på landsbygden. Ytterligare boendealternativ gynnar även vårt föreningsliv när t ex stortävlingar och konstrundor anordnas runt om i kommunen.

Husbilsdestination Sverige (som drivs av SCR Svensk Camping med flera) definierar en ställplats enligt följande:
"Ett för ändamålet lättillgängligt avsatt markområde för uppställning/övernattning under kortare tid. På ställplatsen eller i dess närhet inom rimligt avstånd finns tillgång till tömning av avlopp och tömning/påfyllning av vatten. Tillgänglighet dygnet runt. Utrymmet för varje boende enhet skall vara så stort att rekommendationer för avstånd mellan enheter vid en övernattning tillgodoses."

Ställplatser är ofta utrustade med service såsom el, färskvattenpåfyllning och tömning av gråvatten/ avlopp. Ställplatserna är inte bemannade och betalningen sker oftast via någon form av automat eller betaltjänst. Lämpligt är att det finns en informationstavla med regler, priser och information om platsen samt en tillgänglig brandsläckare.

Folkpartiet yrkar därför på att

- Herrljunga kommun skyndsamt ser över möjligheterna att anrätta enklare ställplatser vid strategiskt utvalda platser i vår kommun
- Herrljunga kommun samlar in information om eventuella privata eller föreningsägda ställplatser/campingplatser och tydliggör dem på hemsida och i ev. annat turistmaterial

För Folkpartiet Liberalerna i Herrljunga

Elin Alavik
Ledamot i Kommunfullmäktige

Folkpartiet Liberalerna Herrljunga
www.folkpartiet.se/herrljunga

KS § 218

DNR KS 240/2017 942

Proprieborgen för Herrljunga Hotellfastighets AB

Sammanfattning

Kommuninvests jurister föreslår nya formuleringar i beslut gällande borgensförbindelser för Herrljunga kommuns bolag. Detta för att det juridiskt ska fungera vid eventuella återkrav. Om nya lånebehov uppstår hos bolagen eller om det finns anledning att skriva ner proprieborgens ram utifrån rådande lånesituation, tas beloppsramen om i nytt beslut. Beslutet är därmed inte bundet till ett enskilt år utan gäller så länge skulden finns kvar hos Kommuninvest.

För Herrljunga Hotellfastighets AB är proprieborgens ram oförändrad. Aktuell låneskuld för Herrljunga Hotellfastighets AB hos Kommuninvest är 6 600 tkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-12-04

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut;

- Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Herrljunga Hotellfastighets ABs låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 6 600 tkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Herrljunga Hotellfastighets ABs låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 6 600 tkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Expedieras till: Kommunfullmäktige, **Herrljunga hotellfastighets AB**

HERRLJUNGA KOMMUN

FÖRVALTNING
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse
2017-12-04
DNR KS-2017-240

Proprieborgen Herrljunga Hotellfastighets AB

Sammanfattning

Kommuninvests jurister föreslår nya formuleringar i beslut gällande borgensförbindelser för Herrljunga kommuns bolag. Detta för att det juridiskt ska fungera vid eventuella återkrav. Om nya lånebehov uppstår hos bolagen eller om det finns anledning att skriva ner proprieborgens ram utifrån rådande lånesituation, tas beloppsramen om i nytt beslut. Beslutet är därmed inte bundet till ett enskilt år utan gäller så länge skulden finns kvar hos Kommuninvest.

För Herrljunga Hotellfastighets AB är proprieborgens ram oförändrad. Aktuell låneskuld för Herrljunga Hotellfastighets AB hos Kommuninvest är 6 600 000 kr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-12-04

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för **Herrljunga Hotellfastighets ABs** låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om **6 600 000 kr**, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Herrljunga Hotellfastighets AB, Nossan Förvaltningsaktiebolag, Kommuninvest
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

KS § 219 DNR KS 259/2017 942

Proprieborgen för Herrljunga Vatten AB

Sammanfattning
Kommuninvests jurister föreslår nya formuleringar i beslut gällande borgensförbindelser för Herrljunga kommuns bolag. Detta för att det juridiskt ska fungera vid eventuella återkrav. Om nya lånebehov uppstår hos bolagen eller om det finns anledning att skriva ner proprieborgens ram utifrån rådande lånesituation, tas beloppsramen om i nytt beslut. Beslutet är därmed inte bundet till ett enskilt år utan gäller så länge skulden finns kvar hos Kommuninvest.

För Herrljunga Vatten AB är proprieborgens ram oförändrad. Aktuell låneskuld för Herrljunga Vatten AB hos Kommuninvest är 30 000 tkr.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse daterad 2017-12-04

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Herrljunga Vatten ABs låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 30 000 tkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
1. Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Herrljunga Vatten ABs låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 30 000 tkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader

---

Expedieras till: Kommunfullmäktige, **Herrljunga vatten AB**

HERRLJUNGA KOMMUN

FÖRVALTNING
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse
2017-12-04
DNR KS-2017-259

Proprieborgen Herrljunga Vatten AB

Sammanfattning

Kommuninvests jurister föreslår nya formuleringar i beslut gällande borgensförbindelser för Herrljunga kommuns bolag. Detta för att det juridiskt ska fungera vid eventuella återkrav. Om nya lånebehov uppstår hos bolagen eller om det finns anledning att skriva ner proprieborgens ram utifrån rådande lånesituation, tas beloppsramen om i nytt beslut. Beslutet är därmed inte bundet till ett enskilt år utan gäller så länge skulden finns kvar hos Kommuninvest.

För Herrljunga Vatten AB är proprieborgens ram oförändrad. Aktuell låneskuld för Herrljunga Vatten AB hos Kommuninvest är 30 000 000 kr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-12-04

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för **Herrljunga Vatten ABs** låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om **30 000 000 kr**, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Herrljunga Vatten AB, Nossan Förvaltningsaktiebolag, Kommuninvest
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

KS § 220 DNR KS 260/2017 942

Proprieborgen Herrljungabostäder AB

Sammanfattning
Kommuninvests jurister föreslår nya formuleringar i beslut gällande borgensförbindelser för Herrljunga kommunsbolag. Detta för att det juridiskt ska fungera vid eventuella återkrav. Om nya lånebehov uppstår hosbolagen eller om det finns anledning att skriva ner proprieborgensram utifrån rådande lånesituation, tas beloppsramen om i nytt beslut. Beslutet är därmed inte bundet till ett enskilt år utan gäller så länge skulden finns kvar hos Kommuninvest.
För Herrljungabostäder AB är proprieborgensram oförändrad. En avrundning har dock skett från 151 596 550 kr till 151 600 000 kr. Aktuell låneskuld för Herrljungabostäder AB hos Kommuninvest är 150 300 tkr.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-12-04

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:
Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Herrljungabostäder ABs låneförpliktelser upptill ett totalt högsta lånebelopp om 151 600 tkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
1. Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Herrljungabostäder ABs låneförpliktelser upptill ett totalt högsta lånebelopp om 151 600 tkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Expedieras till: Kommunfullmäktige, Herrljungabostäder AB

HERRLJUNGA KOMMUN

FÖRVALTNING
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse
2017-12-04
DNR KS-2017-260

Proprieborgen Herrljungabostäder AB

Sammanfattning

Kommuninvests jurister föreslår nya formuleringar i beslut gällande borgensförbindelser för Herrljunga kommuns bolag. Detta för att det juridiskt ska fungera vid eventuella återkrav. Om nya lånebehov uppstår hos bolagen eller om det finns anledning att skriva ner proprieborgens ram utifrån rådande lånesituation, tas beloppsramen om i nytt beslut. Beslutet är därmed inte bundet till ett enskilt år utan gäller så länge skulden finns kvar hos Kommuninvest.

För Herrljungabostäder AB är proprieborgens ram oförändrad. En avrundning har dock skett från 151 596 550 kr till 151 600 000 kr. Aktuell låneskuld för Herrljungabostäder AB hos Kommuninvest är 150 300 000 kr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-12-04

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för **Herrljungabostäder ABs** låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om **151 600 000 kr**, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Herrljungabostäder AB, Nossan Förvaltningsaktiebolag, Kommuninvest
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

KS § 221 DNR KS 261/2017 942

Proprieborgen Nossans Förvaltningsaktiebolag

Sammanfattning
Kommuninvests jurister föreslår nya formuleringar i beslut gällande borgensförbindelser för Herrljunga kommuns bolag. Detta för att det juridiskt ska fungera vid eventuella återkrav. Om nya lånebehov uppstår hos bolagen eller om det finns anledning att skriva ner proprieborgens ram utifrån rådande lånesituation, tas beloppsramen om i nytt beslut. Beslutet är därmed inte bundet till ett enskilt år utan gäller så länge skulden finns kvar hos Kommuninvest.

För Nossan Förvaltningsaktiebolag sänks ramen för proprieborgen från 95 140 tkr till 60 000 tkr. Detta då ett av lånen amorterats och den aktuella skulden totalt är 59 650 tkr.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-12-04.

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Nossan Förvaltningsaktiebolags låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 60 000 tkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
1. Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Nossan Förvaltningsaktiebolags låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 60 000 tkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Expedieras till: Kommunfullmäktige, **Nossan Förvaltningsaktiebolag**

HERRLJUNGA KOMMUN

FÖRVALTNING
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse
2017-12-04
DNR KS-2017-261

Proprieborgen Nossans Förvaltningsaktiebolag

Sammanfattning

Kommuninvests jurister föreslår nya formuleringar i beslut gällande borgensförbindelser för Herrljunga kommuns bolag. Detta för att det juridiskt ska fungera vid eventuella återkrav. Om nya lånebehov uppstår hos bolagen eller om det finns anledning att skriva ner proprieborgens ram utifrån rådande lånesituation, tas beloppsramen om i nytt beslut. Beslutet är därmed inte bundet till ett enskilt år utan gäller så länge skulden finns kvar hos Kommuninvest.

För Nossan Förvaltningsaktiebolag sänks ramen för proprieborgen från 95 140 000 kr till 60 000 000 kr. Detta då ett av lånen amorterats och den aktuella skulden totalt är 59 650 000 kr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-12-04

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för **Nossan Förvaltningsaktiebolags** låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om **60 000 000 kr**, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Nossans förvaltningsaktiebolag, Kommuninvest
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

KS § 222 DNR KS 2017/262 942

Proprieborgen Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Sammanfattning
Kommuninvests jurister föreslår nya formuleringar i beslut gällande borgensförbindelser för Herrljunga kommuns bolag. Detta för att det juridiskt ska fungera vid eventuella återkrav. Om nya lånebehov uppstår hos bolagen eller om det finns anledning att skriva ner proprieborgens ram utifrån rådande lånesituation, tas beloppsramen om i nytt beslut. Beslutet är därmed inte bundet till ett enskilt år utan gäller så länge skulden finns kvar hos Kommuninvest. För Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler är proprieborgens ram oförändrad. Aktuell låneskuld för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler hos Kommuninvest är 156 300 tkr.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-12-04.

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Stiftelsen Herrljunga Industrilokalers låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 179 000 tkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
1. Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Stiftelsen Herrljunga Industrilokalers låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 179 000 tkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Expedieras till: Kommunfullmäktige, **Stiftelsen Herrljunga industrilokaler**

HERRLJUNGA KOMMUN

FÖRVALTNING
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse
2017-12-04
DNR KS-2017-262

Proprieborgen Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Sammanfattning

Kommuninvests jurister föreslår nya formuleringar i beslut gällande borgensförbindelser för Herrljunga kommuns bolag. Detta för att det juridiskt ska fungera vid eventuella återkrav. Om nya lånebehov uppstår hos bolagen eller om det finns anledning att skriva ner proprieborgens ram utifrån rådande lånesituation, tas beloppsramen om i nytt beslut. Beslutet är därmed inte bundet till ett enskilt år utan gäller så länge skulden finns kvar hos Kommuninvest.

För Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler är proprieborgens ram oförändrad. Aktuell låneskuld för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler hos Kommuninvest är 156 300 000 kr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-12-04

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för **Stiftelsen Herrljunga Industrilokalers** låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om **179 000 000 kr**, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler, Nossan Förvaltningsaktiebolag, Kommuninvest
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

KS § 223 DNR KS 238/2017 942

Hantering av balanserad fordran Herrljunga Folkets park

Sammanfattning

Föreningen Herrljunga Folkets Park har sedan 1984 ett amorterings- och räntefritt lån om 100 tkr hos Herrljunga kommun. Under åren som gått har föreningen med jämna mellanrum begärt uppskov av amortering, vilket har beviljats av Kommunfullmäktige.
Kommunfullmäktige beviljade även den 12 maj 2009 ett amorterings- och räntefritt lån om totalt 1 200 tkr som avsåg medfinansiering av investeringar i föreningens fastighet. Enligt Kommunfullmäktiges beslut ska stödet maximalt ha en löptid om 30 år från utbetalningstillfället. Under denna löptid ska kommunen årligen, i samband med upprättande av årsbokslut, ta ställning till hur stor del av lånet som ska avskrivas. Varje sådan avskrivning ska kostnadsföras som föreningsbidrag. Någon avskrivning av lånet har till dags dato inte gjorts. Auktoriserade revisorer från PwC, har vid upprättande av årsredovisning 2016 påpekat att lån utan amortering bör i sin helhet ses som ett bidrag och således belasta resultaträkningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-11-10
Kommunstyrelsen § 194/2007
Kommunstyrelsen § 168/2008
Kommunstyrelsen § 37/2009
Kommunstyrelsen § 55/2009
Kommunfullmäktige § 54/2009

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige beslutar att aktivera fordran på Herrljunga Folkets park om 1,2 mkr som ett bidrag. Kostnaden för bidraget belastar kommunens konto för finansen.
- Kommunfullmäktige beslutar att en avbetalningsplan upprättas mellan Herrljunga Folkets park och Herrljunga kommun gällande lånet/fordran om 100 tkr.

Gunnar Andersson (M) föreslår att kommunens verksamhet får nyttja lokalerna och att kommunchefen får i uppdrag att förhandla.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.
Ordföranden frågar om Gunnar Anderssons (M) förslag antas eller avslås och finner att det antas.

Kommunstyrelsen § 223

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunchefen får i uppdrag att förhandla om kommunens verksamheters nyttjande av lokalerna.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

2. Kommunfullmäktige beslutar att aktivera fordran på Herrljunga Folkets park om 1,2 mkr som ett bidrag. Kostnaden för bidraget belastar kommunens konto för finansen.
3. Kommunfullmäktige beslutar att en avbetalningsplan upprättas mellan Herrljunga Folkets park och Herrljunga kommun gällande lånet/fordran om 100 tkr.

Expedieras till: Kommunfullmäktige, **Folkets park, kommunchef**

HERRLJUNGA KOMMUN

FÖRVALTNING
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse
2017-11-10
DNR KS-2017-238

Hantering av balanserad fordran Herrljunga Folkets park

Sammanfattning

Föreningen Herrljunga Folkets Park har sedan 1984 ett amorterings- och räntefritt lån om 100 tkr hos Herrljunga kommun. Under åren som gått har föreningen med jämna mellanrum begärt uppskov av amortering, vilket har beviljats av Kommunfullmäktige.
Kommunfullmäktige beviljade även den 12 maj 2009 ett amorterings- och räntefritt lån om totalt 1 200 tkr som avsåg medfinansiering av investeringar i föreningens fastighet. Enligt Kommunfullmäktiges beslut ska stödet maximalt ha en löptid om 30 år från utbetalningstillfället. Under denna löptid ska kommunen enligt beslut årligen, i samband med upprättande av årsbokslut, ta ställning till hur stor del av lånet som ska avskrivas. Varje sådan avskrivning ska kostnadsföras som föreningsbidrag. Någon avskrivning av lånet har till dags dato inte gjorts.
Auktoriserade revisorer från PwC, har vid upprättande av årsredovisning 2016 påpekat att lån utan amortering bör i sin helhet ses som ett bidrag och således belasta resultaträkningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-11-10
KS § 194/2007
KS § 168/2008
KS § 37/2009
KS § 55/2009
KF § 54/2009

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att besluta att:

- Aktivera fordran på Herrljunga Folkets park om 1,2 mkr som ett bidrag. Kostnaden för bidraget belastar kommunens konto för finansen.
- En avbetalningsplan upprättas mellan Herrljunga Folkets park och Herrljunga kommun gällande lånet/fordran om 100 tkr

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Ekonomichefen

Bakgrund

Föreningen Herrljunga Folkets Park har sedan 1984 ett amorterings- och räntefritt lån om 100 000 kr hos Herrljunga kommun. Under åren som gått har föreningen med jämna mellanrum begärt uppskov av amortering, vilket har beviljats av Kommunfullmäktige.
Kommunfullmäktige beviljade även den 12 maj 2009 ett amorterings- och räntefritt lån om totalt 1 200 000 kr som avsåg medfinansiering av investeringar i föreningens fastighet. Enligt Kommunfullmäktiges beslut ska stödet maximalt ha en löptid om 30 år från utbetalningstillfället. Under denna löptid ska kommunen enligt beslut årligen, i samband med upprättande av årsbokslut, ta ställning till hur stor del av lånet som ska avskrivas. Varje sådan avskrivning ska kostnadsföras som föreningsbidrag. Någon avskrivning av lånet har till dags dato inte gjorts.

Auktoriserade revisorer från PwC, har vid upprättande av årsredovisning 2016 påpekat att lån utan amortering bör i sin helhet ses som ett bidrag och således belasta resultaträkningen.

Den 13 november 2017 träffade Kommunstyrelsens presidium föreningen Herrljunga Folkets park och förde en dialog kring historiken och hur föreningens ekonomi och verksamhet ser ut just nu.

Kommunstyrelsen 2007-11-19, KS § 194
Föreningen Herrljunga Folkets Park ansöker om investeringsbidrag för utbyggnad av den danshall som uppfördes år 2006 (efter branden). Utbyggnaden avser invändiga toaletter, garderob och kök med serveringsutrymmen.

Totalkostnaden för projekterad och anbudsberäknad utbyggnad är
4 325 000 kr inkl stolar och bord. Statsbidrag ska sökas från Boverket, som kan bidra med 50% av kostnaden under förutsättning att kommunen ger bidrag med 30%. Kommunens del blir då 1 267 000:-.
Ansökan avslås med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut i samband med budget för år 2008.

Kommunstyrelsen 2008-10-13, KS § 168
Föreningen Herrljunga Folkets Park har inkommit med förnyad ansökan om investeringsbidrag för byggnation av toaletter, garderob och kök med serveringsutrymme.
Vid kommunstyrelsens sammanträde föreslår Kurt Hårsmar (c) att ärendet ska kompletteras med mer beslutsunderlag.
Kommunstyrelsen avvaktar mer beslutsunderlag i ärendet.

Kommunstyrelsen 2009-03-09, KS § 37
Föreningen Herrljunga Folkets Park har inkommit med förnyad ansökan om investeringsbidrag för byggnation av toaletter, garderob och kök med serveringsutrymme.
Man framhåller i ansökan vilka möjligheter utbyggnaden kan ge för framtiden samt att lokalerna delvis kan fungera som ersättning för Gamla kommunalhuset, som nu inte är tillgängligt för allmänheten.

Kommunchefen och t f ekonomichefen har informerat om de redovisningsregler som gäller.

Ordföranden redovisar även preliminärt uttalande från Öhrlings Pricewaterhouse Coopers (som anlitas av kommunrevisionen). I detta framhålls att kommunen inte uppfyller god redovisningssed och krav på rättvisande räkenskaper genom att besluta bokföra det obudgeterade bidraget år 2008.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRSLAG

1. Kommunfullmäktige beviljar föreningen Herrljunga Folkets Park bidrag med 30% av kostnaden (max 1,2 milj kr) för byggnation av toaletter, garderob och kök med serveringsutrymme enligt ansökan inkommen 2009-03-06. En förutsättning är att bidrag beviljas av Boverket.

2. Bidraget bokförs på år 2008 under kommunstyrelsens verksamhetsområde. Utbetalning sker sedan projektet genomförts.

Kommunstyrelsen 2009-04-09, KS § 55

Efter kommunstyrelsens beslut har kommunrevisionen uttalat att förfarandet med bokföring av bidraget på 2008 strider mot god redovisningssed och innebär att kommunstyrelsens och därmed hela kommunens årsredovisning inte uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper. Detta har lett till att fullmäktiges ordförande inte anser sig kunna ta upp årsredovisningen för behandling i kommunfullmäktige.

Vid kommunstyrelsens sammanträde kompletterar ordföranden med förslaget att stödet redan nu beslutas komma att ske genom ett ränte- och amorteringsfritt lån.

KOMMUNSTYRELSENS BESLUT

Kommunstyrelsen upphäver av juridiska skäl sitt beslut 2009-03-09 § 37 om bidrag till Herrljunga Folkets Park.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRSLAG

Kommunfullmäktige beslutar att Herrljunga kommun kommer att bidra med 30 % av kostnaden (max 1,2 milj kr) för Herrljunga Folkets Parks byggnation av toaletter, garderob och kök med serveringsutrymme. En förutsättning är att bidrag beviljas av Boverket. Stödet kommer att ges genom ett ränte- och amorteringsfritt lån när ärendet blir aktuellt.

Kommunfullmäktige 2009-05-12, KF § 54

KOMMUNFULLMÄKTIGE BESLUTAR

Herrljunga kommun bidrar med 30 % av kostnaden (max 1,2 milj kr) till föreningen ”Herrljunga Folkets Parks” byggnation av toaletter, garderob och kök med serveringsutrymme. En förutsättning är att bidrag även beviljas av Boverket.

Stödet kommer att ges som ett ränte- och amorteringsfritt lån som löper på maximalt 30 år från utbetalningstillfället. Under denna löptid kommer kommunen årligen, i samband med upprättande av årsbokslut, att ta ställning till hur stor del av lånet som ska avskrivas. Varje sådan avskrivning kostnadsförs som föreningsbidrag.

Lånets ränte- och amorteringsfrihet förutsätter att föreningen, och den anläggning lånet avser, finns kvar under lånets löptid. Ändrade omständigheterna medför att kommunen omprövar ovanstående lånevillkor.

Ekonomisk bedömning

Herrljunga kommuns prognos, upprättad per 31/10 2017, visar att årets resultat kommer att hamna på drygt 20 mkr, vilket är cirka 9 mkr bättre än budget. Om Kommunfullmäktige beslutar enligt detta förslag innebär det en resultatförsämring med totalt 1,2 mkr. Den ekonomiska bedömningen är att Herrljunga kommun kan ta beslutet för 2017 då kommunen visar en prognos som innebär att resultatet i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag befinner sig runt 4 %.

KS § 224 DNR KS 254/2017 942

Ramväxling kapitalkostnadspott 2018 samt kapitalkostnader avseende internhyror

Sammanfattning

Denna ramväxling består av två delar. Del 1.)
Kapitalkostnader flyttas från internhyrorna, vilka är budgeterade på respektive verksamhetsnämnd, till Tekniska nämnden.
Internhyrorna består i nuläget av följande delar: kapitalkostnader (avskrivningar och internränta), fastighetsskötsel, el, värme och övrig förbrukning. I detta förslag till beslut kommer kapitalkostnadsdelen i hyrorna att flyttas från verksamhetsnämnderna till Tekniska nämnden. Denna hantering kommer att förenkla hanteringen av kapitalkostnader samt att kapitalkostnaderna kan hanteras som en helhet i tekniska nämnden. En annan fördel med att genomföra denna ramväxling är att återrapportering till SCB i Räkenskapssammandraget (RS) blir mer rättvisande.
Beloppen som föreslås att ramväxlas avseende internhyra är:

NÄMND/styrelse	Belopp kr
Kommunstyrelsen	-841 406
Bildningsnämnden*	-10 706 460
Socialnämnden*	-5 085 542
Bygg och miljönämnden	-952 985
Tekniska nämnden	17 586 393

*Notera att en del av ramväxlingen regleras genom ett lägre måltidspris då kökens hyror också justerats.

Del 2.)
Kapitalkostnadspotten som räknades fram i budgetprocessen 2018-2020 avseende 2018 års budget, fördelas ut på respektive nämnd utifrån beslutade investeringar. I budgeten som beslutades på kommunfullmäktige den 14/11 2017, framgår det att den totala kapitalkostnadspotten är -2 506 tkr. Anledningen till att potten är negativ är att internräntan har sänkts från 2,5 % till 1,75 %.
Beloppen som föreslås att ramväxlas avseende kapitalkostnadspotten är:

NÄMND/styrelse	Belopp kr
Kommunstyrelsen	-219 954
Bildningsnämnden	85 165
Socialnämnden	138 073
Bygg och miljönämnden	125 738
Del av komponentöverskott	-1 607 778
Tekniska nämnden	-1 027 244
Total summa enligt beslutad kapitalkostnadspott:	**-2 506 000**

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-12-04
Budget och verksamhetsplan KF/2017§121

Fortsättning kommunstyrelsen § 224

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta om ramväxling i enlighet med följande tabell:

NÄMND/Styrelse (kr)	Hyra	Kapitalkostnadspott	Summa ramväxling
Kommunstyrelsen	-841 406	-219 954	-1 061 360
Bildningsnämnden	-10 706 460	85 165	-10 621 295
Socialnämnden	-5 085 542	138 073	-4 947 469
Bygg och miljönämnden	-952 985	125 738	-827 247
Tekniska nämnden	17 586 393	-2 635 022	14 951 371
Total summa enligt beslutad kapitalkostnadspott:	**0**	**-2 506 000**	**-2 506 000**

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta om ramväxling i enlighet med följande tabell:

NÄMND/Styrelse (kr)	Hyra	Kapitalkostnadspott	Summa ramväxling
Kommunstyrelsen	-841 406	-219 954	-1 061 360
Bildningsnämnden	-10 706 460	85 165	-10 621 295
Socialnämnden	-5 085 542	138 073	-4 947 469
Bygg och miljönämnden	-952 985	125 738	-827 247
Tekniska nämnden	17 586 393	-2 635 022	14 951 371
Total summa enligt beslutad kapitalkostnadspott:	**0**	**-2 506 000**	**-2 506 000**

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

FÖRVALTNING
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse
2017-12-04
DNR KS-2017-254

Ramväxling kapitalkostnadspott 2018 samt kapitalkostnader avseende internhyror

Sammanfattning

Denna ramväxling består av två delar;

1) Kapitalkostnader flyttas från internhyrorna, vilka är budgeterade på respektive verksamhetsnämnd, till Tekniska nämnden.

   Internhyrorna består i nuläget av följande delar: kapitalkostnader (avskrivningar och internränta), fastighetsskötsel, el, värme och övrig förbrukning. I detta förslag till beslut kommer kapitalkostnadsdelen i hyrorna att flyttas från verksamhetsnämnderna till Tekniska nämnden. Denna hantering kommer att förenkla hanteringen av kapitalkostnader samt att kapitalkostnaderna kan hanteras som en helhet i Tekniska nämnden. En annan fördel med att genomföra denna ramväxling är att återrapportering till SCB i Räkenskapssammandraget (RS) blir mer rättvisande.

   Beloppen som föreslås att ramväxlas avseende internhyra är:

NÄMND/styrelse	**Belopp kr**
Kommunstyrelsen	-841 406
Bildningsnämnden*	-10 706 460
Socialnämnden*	-5 085 542
Bygg och miljönämnden	-952 985
Tekniska nämnden	17 586 393

   *Notera att en del av ramväxlingen regleras genom ett lägre måltidspris då kökens hyror också justerats.

2) Kapitalkostnadspotten som räknades fram i budgetprocessen 2018-2020 avseende 2018 års budget, fördelas ut på respektive nämnd utifrån beslutade investeringar.

   I budgeten som beslutades på kommunfullmäktige den 14/11 2017, framgår det att den totala kapitalkostnadspotten är -2 506 tkr. Anledningen till att potten är negativ är att internräntan har sänkts från 2,5 % till 1,75 %.

HERRLJUNGA KOMMUN

FÖRVALTNING
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse
2017-12-04
DNR KS-2017-254

Beloppen som föreslås att ramväxlas avseende kapitalkostnadspotten är:

NÄMND/styrelse	**Belopp kr**
Kommunstyrelsen	-219 954
Bildningsnämnden	85 165
Socialnämnden	138 073
Bygg och miljönämnden	125 738
Del av komponentöverskott	-1 607 778
Tekniska nämnden	-1 027 244
Total summa enligt beslutad kapitalkostnadspott:	**-2 506 000**

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-12-04
Budget och verksamhetsplan KF/2017§121

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta om ramväxling i enlighet med följande tabell:

NÄMND/Styrelse	**Hyra**	**Kapitalkostnads-pott**	**Summa ramväxling**
Kommunstyrelsen	-841 406	-219 954	-1 061 360
Bildningsnämnden	-10 706 460	85 165	-10 621 295
Socialnämnden	-5 085 542	138 073	-4 947 469
Bygg och miljönämnden	-952 985	125 738	-827 247
Tekniska nämnden	17 586 393	-2 635 022	14 951 371
Total summa enligt beslutad kapitalkostnadspott:	**0**	**-2 506 000**	**-2 506 000**

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Tekniska nämnden, Bildningsnämnden, Socialnämnden, Bygg och miljönämnden
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

KS § 225 DNR KS 253/2017 7772

Revidering av ansöknings- och tillsynsavgifter enligt alkohollagen, tobakslagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel samt e-cigaretter

Sammanfattning

Herrljunga kommun ingår i Tillståndsenheten I Samverkan. Tillståndsenheten ombesörjer upprätthållandet och genomförandet av arbete i enlighet med alkohollagen, tobakslagen och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i all fall där kommunen inte specifikt måste fatta beslut enligt lag. Detta innebär att kommunen köper tjänsterna av Lidköpings kommun.
Tillståndsenheten har tagit fram rekommendationer på ansöknings- och tillsynsavgifter enligt alkohollagen, tobakslagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel samt e-cigaretter.
Ändringen sedan förra avgifterna är ett tillägg av avgift e-cigaretter med påfyllnadsbehållare som har tillkommit i socialnämndens ansvars område sedan förra avgifterna antogs.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-11-13
Ansöknings och tillsynsavgifter (bilaga 1, SN § 114/2017-11-18)

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Ansöknings- och tillsynsavgifter godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige för fastställande.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Ansöknings- och tillsynsavgifter godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige för fastställande (bilaga 1, SN § 114/2017-11-18).

Expedieras till: Kommunfullmäktige

SN § 114 DNR SN 91/2017

Revidering av ansöknings- och tillsynsavgifter

Sammanfattning

Herrljunga kommun ingår i Tillståndsenheten I Samverkan. Tillståndsenheten ombesörjer upprätthållandet och genomförandet av arbete i enlighet med alkohollagen, tobakslagen och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i all fall där kommunen inte specifikt måste fatta beslut enligt lag. Detta innebär att kommunen köper tjänsterna av Lidköpings kommun.

Tillståndsenheten har tagit fram rekommendationer på ansöknings- och tillsynsavgifter enligt alkohollagen, tobakslagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel samt e-cigaretter.

Ändringen sedan förra avgifterna är ett tillägg av avgift e-cigaretter med påfyllnadsbehållare som har tillkommit i socialnämndens ansvars område sedan förra avgifterna antogs.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2017-11-13
Ansöknings- och tillsynsavgifter (bilaga 1, SN § 114/2017-11-18)

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Ansöknings- och tillsynsavgifter godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige för fastställande.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Ansöknings- och tillsynsavgifter godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige för fastställande (bilaga 1, SN § 114/2017-11-18).

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

SOCIALFÖRVALTNINGEN
Linnea Holm

Tjänsteskrivelse
2017-11-13
DNR SN 91/2017 7706

Ansöknings- och tillsynsavgifter enligt alkohollagen, tobakslagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel samt e-cigaretter

Sammanfattning

Herrljunga kommun ingår i Tillståndsenheten I Samverkan. Tillståndsenheten ombesörjer upprätthållandet och genomförandet av arbete i enlighet med alkohollagen, tobakslagen och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i all fall där kommunen inte specifikt måste fatta beslut enligt lag. Detta innebär att kommunen köper tjänsterna av Lidköpings kommun.

Tillståndsenheten har tagit fram rekommendationer på ansöknings- och tillsynsavgifter enligt alkohollagen, tobakslagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel samt e-cigaretter.

Ändringen sedan förra avgifterna är ett tillägg av avgift e-cigaretter med påfyllnadsbehållare som har tillkommit i socialnämndens ansvars område sedan förra avgifterna antogs.

Beslutsunderlag

Ansöknings- och tillsynsavgifter

Förslag till beslut

Ansöknings- och tillsynsavgifter godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige för fastställande

Linnea Holm
Stabschef

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

HERRLJUNGA KOMMUN

SOCIALFÖRVALTNINGEN
Linnea Holm

Tjänsteskrivelse
2017-11-13
DNR SN 91/2017 7706

Bakgrund

Lidköpings kommun har tagit fram rekommendationer för ansöknings- och tillsynsavgifter. Övriga kommuner som för nuvarande ingår i tillståndsenheten (från 1 januari 2018 kommer enheten utökas med ytterligare kommuner från Skaraborg) kommer föreslå kommunfullmäktige att anta rekommendationen från Lidköping förutom Vårgårda som har tagit fram egna avgifter.

Ekonomisk bedömning

Herrljunga kommun köper tjänsterna kring arbetet enligt alkohollagen, tobakslagen och elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare samt läkemedel. Kommunens kostnad för dessa tjänster uppgår till 220 tkr/år. Intäkterna för 2017 uppgår till ca 110 tkr vilket innebär att tjänsten går 110 tkr/år minus.

Juridisk bedömning

Enligt alkohollagen kap 8 § 10 får kommunfullmäktige besluta om de ansöknings- och tillsynsavgifter. Dock får dessa avgifter inte överstiga kommunens självkostnad (Kommunallagen).

DIARIENUMMER:	SN-2017-91
FASTSTÄLLD:	
VERSION:	1
SENAS T REVIDERAD:	-
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Socialchef

Ansöknings- och tillsynsavgifter enligt alkohollagen, tobakslagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel

Socialförvaltningen

Tillämpas från och med 2018-01-01

Ansökningsavgifter

Stadigvarande serveringstillstånd	
Allmänheten, slutet sällskap eller cateringverksamhet i slutna sällskap	8 000 kr
Paustillstånd	5 000 kr
Ändringar i tillståndet stadigvarande (t.ex. serveringstid, utökad serveringsyta, alkholdryck)	3 500 kr
Ändringar i stadigvarande tillstånd tillfälligt (t.ex. enstaka tillfällen, serveringstid, utökad serveringsyta)	600 kr
Provsmakning vid tillverkning	6 000 kr
Konkursförvaltare (max 3 mån)	3 000 kr
Ändringar i ägarförhållande med samma juridiska person/ Bolagsändring	4 500 kr
Servering vid gemensamt serveringsutrymme	4 000 kr
Tillfälliga serveringstillstånd	
Allmänheten längre än tre dagar	6 500 kr
Allmänheten upp till 3 dagar	5 500 kr
Slutna sällskap	800 kr
Slutna sällskap sammanhängande dagar – plus 100 kr/dag	100 kr
Paustillstånd (max 3 mån)	1 000 kr
Provsmakning vid arrangemang	4 000 kr
Servering i gemensamt serverings utrymme (max 1 mån)	1 000 kr
Övrigt	
Kunskapsprov (ingår möjlighet till två stycken omprov)	1 500 kr

Tillsynsavgifter

Tillsynsavgifterna består av en fast del och en rörlig del. Fast del innefattar avgift för förebyggande och inre tillsyn av alla stadigvarande serveringstillstånd.

Rörlig del innefattar yttre tillsyn på alla stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten baseras på omsättningen i kronor per år.

Avgifterna debiteras 1 gång per år i förskott och försäljnings-/serveringsställe.

Serveringstillstånd

Grundavgift tillsyn årligen

Grupp A: Stadigvarande slutna tillstånd till föreningar som ej driver försäljning med vinstintresse, samt restauranger med tillstånd till kl. 22.00.	2 500 kr
Grupp B: Restauranger med tillstånd till kl. 00.00	4 000 kr
Grupp C: Restauranger med tillstånd till kl. 01.00	5 000 kr
Grupp C: Restauranger med tillstånd till kl. 02.00	6 000 kr

Tillsynsavgift omsättning

0 – 50 000 kr	750 kr
50 001 – 100 000 kr	1 500 kr
100 001 – 250 000 kr	3 000 kr
250 001 – 500 000 kr	6 000 kr
500 001 – 1 000 000 kr	8 000 kr
1 000 001 – 5 000 000 kr	12 000 kr
5 000 001 – 10 000 000 kr	13 000 kr
10 000 001 –	14 000 kr

Försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel

Detaljhandel/servering av:	
Folköl	1 500 kr
Tobak	1 500 kr
Receptfria läkemedel	1 500 kr
E-cigaretter och påfyllningsbehållare	1 500 kr

Avgifterna:
Debiteras 1 gång per år i förskott och försäljnings-/serveringsställe.

KS § 226 DNR KS 250/2017 961

Revidering av kommunens lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö

Sammanfattning

Då kommunens webbsida görs om och att uppdatering sker i vårt avtal med kommunjägarna så finns vidta brister i de lokala föreskrifterna för att skydda människors hälsa och miljö när det gäller skyddsjakt. Bedömningen är att det behöver beskrivas klarare vad som gäller vid skyddsjakt. Miljöenheten föreslår kommunfullmäktige att följande skrivning för tillfogas:

"Skyddsjakt
Skyddsjakt får endast ske utav kommunens utsedda kommunjägare, deras uppdrag är att undanröja olägenhet för människors hälsa och miljö. Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig."

Detta är reglerat i 9 kap 3 § Miljöbalken

Beslutsunderlag

Bygg- och miljönämnden § 61/2017-11-29

Förslag till beslut

Nämndens förslag till beslut:

- Bygg- och miljönämnden föreslår kommunfullmäktige att miljöenhetens förslag skrivs in i föreskrifterna.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Följande skrivning tillfogas kommunens lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö;

   "Skyddsjakt
   Skyddsjakt får endast ske utav kommunens utsedda kommunjägare, deras uppdrag är att undanröja olägenhet för människors hälsa och miljö. Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig."

Expedieras till: Kommunfullmäktige, bygg- och miljönämnden

BMN § 61 BMN 022/17

REVIDERING AV KOMMUNENS LOKALA FÖRESKRIFTER FÖR ATT SKYDDA MÄNNISKORS HÄLSA OCH MILJÖ

Då kommunens webbsida görs om och att uppdatering sker i vårt avtal med kommunjägarna så finns vissa brister i de lokala föreskrifterna för att skydda människors hälsa och miljö när det gäller skyddsjakt. Bedömningen är att det behöver beskrivas klarare vad som gäller vid skyddsjakt. Miljöenheten föreslår kommunfullmäktige att följande skrivning bör tillfogas:

Skyddsjakt
Skyddsjakt får endast ske utav kommunens utsedda kommunjägare, deras uppdrag är att undanröja olägenhet för människors hälsa och miljö. Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Detta är reglerat i 9 kap 3§ Miljöbalken.

Presidiets förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden föreslår kommunfullmäktige att miljöenhetens förslag skrivs in i föreskrifterna.

Förslaget överlämnas till kommunstyrelsen.

BYGG- OCH MILJÖNÄMNDENS BESLUT

Enligt presidiets förslag till beslut.

KS § 4 DNR KS 256/2017 910

Ansökan från Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler för köp av Ölltorp 1:16

Sammanfattning
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler har inkommit med ansökan om att köpa Ölltorp l: 16 (tidigare Talent plastics AB).

I stadgarna för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler står angivet att "Stiftelsen får ej utan kommunfullmäktiges medgivande igångsätta bygg- och anläggningsprojekt som överstiger en kostnad på 2 miljoner kronor". De planerade åtgärderna kostnadsberäknas till 7,2 mnkr och ryms inom beslutad budgensram.

Beslutsunderlag
Ordförandeskrivelse daterad 2018-01-14
Tillståndsansökan från Stiftelsen Herrljunga industrilokaler daterad 2017-12-04

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut;

- Ansökan från Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler om att köpa Ölltorp 1:16 beviljas.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
1. Ansökan från Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler om att köpa Ölltorp 1:16 beviljas.

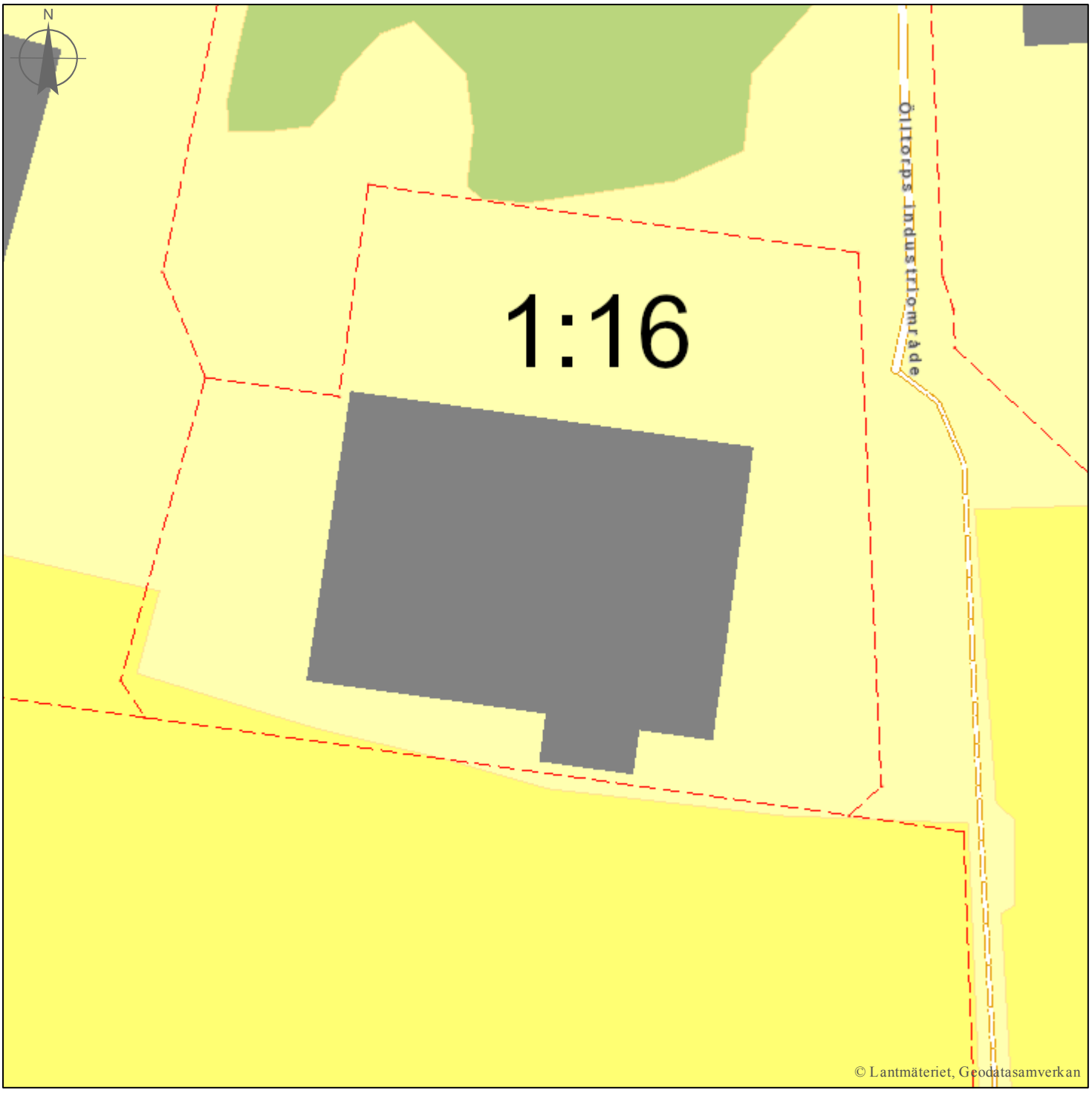
Expedieras till: Kommunfullmäktige, Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler
För kännedom till: Ekonomiavdelningen

Ärende 16

HERRLJUNGA KOMMUN

Ölltorp 1:16

januari 29, 2018

5 0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 [m]

1:1 000

Teckenförklaring

- Gränspunkter
- Traktgräns
- Kvarterstraktgräns
- Fastighetsgräns
- Fastighetsstrand
- Tätningsgräns för fastighetsind
- Kraftledning, stam
- Kraftledning, region
- Kraftledning, fördelning
- Bostad
- Ekonomibyggnad
- Industri
- Komplementbyggnad
- Samhällsfunktion
- Verksamhet
- Övrig byggnad
- Större vägar
- Bilväg/gata
- Sämre bilväg
- Traktorväg
- Cykelväg
- Vandringsled
- Elljusspår
- Järnväg
- Sankmark
- Sankmark, svårframkomlig
- Torg
- Bebyggelse
- Industri
- Vatten
- Öppen mark
- Åker
- Barr- och blandskog
- Lövskog

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Johnny Carlsson

Tjänsteskrivelse
2018-01-01
DNR KS 256/2017 910

Bevilja Stiftelsen Herrljunga industrilokaler att köpa Ölltorp 1:16

Sammanfattning

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler har inkommit med ansökan om att köpa Ölltorp l: 16 (tidigare Talent plastics AB).
I stadgarna för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler står angivet att ”Stiftelsen får ej utan kommunfullmäktiges medgivande igångsätta bygg- och anläggningsprojekt som överstiger en kostnad på 2 miljoner kronor”. De planerade åtgärderna kostnadsberäknas till 7,2 mnkr och ryms inom beslutad budgensram.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse daterad 2018-01-14
Tillståndsansökan från Stiftelsen Herrljunga industrilokaler daterad 2017-12-04

Förslag till beslut

Ansökan från Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler om att köpa Ölltorp 1:16 beviljas.

Johnny Carlsson
Ordförande kommunstyrelsen

Expedieras till: Kommunfullmöktige, Stiftelsen Herrljunga Indistrilokaler
För kännedom till: Ekonomiavdelningen

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Johnny Carlsson

Tjänsteskrivelse
2018-01-04
DNR KS 256/2017 910

Bakgrund
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler har inkommit med ansökan om att köpa Ölltorp l: 16 (tidigare Talent plastics AB).
Byggnadens yta är ca 4600m2 och ska hyrköpas av Blomdahls mekaniska AB. Beräknad kostnad 7,2 mnkr.
I stadgarna för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler står angivet att ”Stiftelsen får ej utan kommunfullmäktiges medgivande igångsätta bygg- och anläggningsprojekt som överstiger en kostnad på 2 miljoner kronor”. De beräknade kostnaderna ryms inom beslutad budgensram.

Ekonomisk bedömning
Byggnadens yta är ca 4600m2 och ska hyrköpas av Blomdahls mekaniska AB.
Beräknad kostnad uppgår till 7,2 mnkr och ryms inom beslutad borgensram.

Juridisk bedömning
I stadgarna för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler står angivet att ”Stiftelsen får ej utan kommunfullmäktiges medgivande igångsätta bygg- och anläggningsprojekt som överstiger en kostnad på 2 miljoner kronor. Kommunfullmäktige måste således besluta om att bevilja eller avslå ansökan.

Motivering av förslag till beslut
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler har som ändamål att inom Herrljunga förvärva fastigheter eller tomträtt till tomter. Förvärv av fastigheten Ölltorp 1:16 faller inom stiftelsens uppdrag. Blomdahls Mekaniska AB ges härmed möjlighet att få tillgång till mer ändamålsenliga lokaler som ger bättre möjligheter till en effektivare produktion samt gynnsammare utvecklingsmöjligheter gentemot nuvarande läge på Hudenevägen.

2017-12-04

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler
Box 31, 524 21 Herrljunga
(Org. nr. 864000-0892)
0703 313 062

Kommunfullmäktige i Herrljunga

Tillstånds ansökan!

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler avser att köpa Ölltorp 1:16 (tidigare Talent plastics AB)

Byggnadens yta är ca 4600m2

Byggnaden skall hyrköpas av Blomdahls mekaniska AB

Beräknad kostnad 7 200 000,-

Härmed ansöks enligt ovan, tillstånd att förvärva Ölltorp 1:16.
Våra stadgar säger att vi skall ha fullmäktiges tillstånd för investeringar över 2 miljoner.

Kostnaden ryms inom beslutad borgensram.

För Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler,

Bengt Ottosson, Ordförande

KS § 8 DNR KS 8/2018 7704

Målbild för socialförvaltningens lokaler 2027

Sammanfattning

Socialnämndens fattade beslut, 2017-12-19, att anta av förvaltningen föreslagen målbild för socialförvaltningens lokaler 2027 och att Socialnämndens beslut ska delges kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
Socialnämndens arbetsutskott har tillsammans med förvaltningsledningen sett över behoven inom nämndens verksamhetsområde de nästkommande tio åren.
Kommunstyrelsen har tagit del av Socialnämndens beslut avseende målbild för socialförvaltningens lokaler 2027 och ska i beredningen av ärendet till kommunfullmäktige ange kommunstyrelsens uppfattning i ärendet.
Målbild 2027 bygger på befolkningsprognos och anger Socialnämndens bedömning av inriktning och behov av verksamhetslokaler på tio år. Målbild 2017 är väl genomarbetad och anger färdriktningen med syfte att tillgodose Herrljunga kommuns behov av verksamhetslokaler för Socialnämndens verksamheter.
De framtida ekonomiska förutsättningarna och budgetprocesserna för Herrljunga kommun ska ange genomförandetakten avseende "Målbild 2027".

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens underlag avseende "Målbild 2027", 2017-12-06
Socialnämndens beslut avseende "Målbild 2027", 2017-12-19
Denna tjänsteskrivelse i ärendet, 2018-01-05

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ställa sig bakom socialnämndens antagna "Målbild 2027", avseende tioårsperiodens bedömda behov av verksamhetslokaler.

Ronnie Rexwall (KV) föreslår följande tillägg:

- Beslutet ska beaktas i budgetarbetet 2019.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om samtliga förslag antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ställa sig bakom socialnämndens antagna "Målbild 2027", avseende tioårsperiodens bedömda behov av verksamhetslokaler.
2. Beslutet ska beaktas i budgetarbetet 2019.

Expedieras till: Kommunfullmäktige, ekonomiavdelningen

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2018-01-05
DNR KS 8/2018 7704

Socialnämndens målbild avseende verksamhetslokaler 2027

Sammanfattning

Socialnämndens fattade beslut, 2017-12-19, att anta av förvaltningen föreslagen målbild för socialförvaltningens lokaler 2027 och att Socialnämndens beslut ska delges kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
Socialnämndens arbetsutskott har tillsammans med förvaltningsledningen sett över behoven inom nämndens verksamhetsområde de nästkommande tio åren.
Kommunstyrelsen har tagit del av Socialnämndens beslut avseende målbild för socialförvaltningens lokaler 2027 och ska i beredningen av ärendet till kommunfullmäktige ange kommunstyrelsens uppfattning i ärendet.
Målbild 2027 bygger på befolkningsprognos och anger Socialnämndens bedömning av inriktning och behov av verksamhetslokaler på tio år. Målbild 2017 är väl genomarbetad och anger färdriktningen med syfte att tillgodose Herrljunga kommuns behov av verksamhetslokaler för Socialnämndens verksamheter.
De framtida ekonomiska förutsättningarna och budgetprocesserna för Herrljunga kommun ska ange genomförandetakten avseende ”Målbild 2027”.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens underlag avseende ”Målbild 2027”, 2017-12-06
Socialnämndens beslut avseende ”Målbild 2027”, 2017-12-19
Denna tjänsteskrivelse i ärendet, 2018-01-05

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ställa sig bakom Socialnämndens antagna ”Målbild 2027”, avseende tioårsperiodens bedömda behov av verksamhetslokaler.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till:

Bakgrund

Socialnämndens arbetsutskott har tillsammans med förvaltningsledningen sett över behoven inom nämndens verksamhetsområde de nästkommande tio åren. Antalet äldre invånare i Herrljunga kommer öka med ca 11 procent till 2027 och det innebär också att behovet av stöd och hjälp från socialförvaltningen kommer att öka. Antalet medarbetare i behov av ett kontor kommer också öka och det finns önskemål om att hela förvaltningen sitter samlat för att förbättra samarbetet. Utifrån dessa förutsättningar har en målbild för 2027 tagits fram.

Socialnämnden beskriver att utifrån SCB:s senaste befolkningsprognos från 2017 kommer antalet personer som är över 65 år i Herrljunga öka med ca 240 personer till 2027. Detta är en ökning med ca 11 %, jämfört med antal äldre i Herrljunga kommun idag.
För att kunna möta de ökade behov som detta innebär behöver socialnämnden redan nu besluta om en målbild för äldreomsorgen i perspektivet 3, 5 och 10 år.
Ökningen av antalet invånare över 65 år innebär att behovet av särskilt boende platser ökar.

Utifrån statistik och befolkningsprognos har följande behov beräknats. :

År	Totalt	Demens	Omvårdnad	Hemtjänst
2017	82	54 (63 från mars 2018)	28	190
2020	84	63	21	209
2022	87	66	22	216
2027	103	77	26	250

Utförligare information om bakgrund till statistik enligt ovan finns tillgängligt i Socialnämndens underlag inför beslut.

Den största ökningen i behovet sker mellan år 2022 till år 2027 även om behovet de närmaste fem åren också ökar.

Socialnämndens Målbild 2027 avseende verksamhetslokaler är beskriven enligt nedan.

Hagen
Socialnämnden har beslutat att Hagen ska utvecklas till kommunens demenscentra. För att kunna verkställa beslutet fullt ut behöver antalet platser på Hagen utökas från dagens 40 lägenheter till 80 lägenheter (77 bostadslägenheter och 3 avlastning/växelvårdsplatser) 2027. Utöver utökningen av antalet lägenheter på Hagen behöver dag verksamheten för personer med minnesproblematik flyttas från Stationsvägen, Ljung till Hagen.

Hemgården
På Hemgården bor de personer som får stöd och hjälp på grund av att de har omvårdnadsbehov. Till 2027 är behovet 26 lägenheter till personer med omvårdnadsbehov. Detta innebär att det finns lokaler som inte kommer nyttjas på Hemgården. Den äldsta delen (A1 och A2) föreslogs byggas om till kontor för socialförvaltningen i en utredning 2010. Förvaltningen har behov av ca 48 kontorsplatser till 2027. Dessa bör inrymmas i den

gamla delen på Hemgården. Hemtjänsten ska fortsatt utgå från Hemgården.

Gäsenegården
Korttidsboendet bör på sikt avvecklas från Gäsenegården och anpassas efter framtidens behov. Denna del föreslås byggas om till trygghetsboende. Gruppbostaden på Ringvägen beräknas klara sig på de lägenheter de har idag och sjuksköterskor och hemtjänst behöver finnas kvar i huset för att kunna erbjuda medborgare i den södra delen av kommunen stöd och hjälp.

TB-huset
Används inte längre då inte behovet kvarstår.

Thors hus
Arbetsmarknadsenheten, Träffpunkten samt IFO verkställighet har fortsatt behov av Thors hus. Lokalerna kommer förbli konstanta då behovet av kontor kommer kvarstå där.

Nästegårdsgatan
Oförändrat.

Övrigt
Utöver det ovan nämnda kommer antalet sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter öka med anledningen av det ökade antalet äldre samt att mer vård utförs i det egna hemmet.
Daglig verksamhet ska kommunen fortsatt erbjuda. En utredning om vilka lokaler som är bäst lämpade för verksamheten behöver genomföras.

Ekonomisk bedömning

Socialförvaltningen har i underlaget bedömt kostnadsförändringarna utifrån målbild 2027 med befolkningsprognosen som underlag. I enlighet med antagna Verksamhets- och Ekonomistyrningsprinciper för Herrljunga kommun ska driftsbudgetförutsättningarna för kommande verksamhetsår fastställas årligen i budgetprocessen.

Socialförvaltningen tillsammans med socialnämndens arbetsutskott beräknar att driftskostnaderna för särskilt boende, utifrån dagens siffror och personaltäthet samt prognosen för 2027, behöver utökas till 57 761 tkr 2027.
Det är en ökning med ca 15 000 tkr från dagens kostnader vilket motsvarar en kostnadsökning med 27 %.

Investeringskostnaderna för tillbyggnation Hagen beräknas till ca 39 000 tkr.
Investeringskostnaderna för ombyggnation av gamla delen på Hemgården beräknas till 10 000 tkr.
Beräkningarna utgår från 2010 års utredning som räknats upp med byggnadsprisindex.

Juridisk bedömning

Respektive facknämnd ansvarar för planering av behovsbilden, med syfte att skapa förutsättningar för ändamålsenliga verksamhetslokaler på kort och lång sikt.
Herrljunga kommun ska planera för och tillse att verksamheterna har ändamålsenliga verksamhetslokaler.

Samverkan

Ärendet är samverkat på FSG 2017-12-07 inom Socialnämndens ansvarsområde. De fackliga har inget att invända.
Ärendet har kommunicerats inom det reguljära samverkanssystemet för kommunstyrelsen genom CSG.

Motivering av förslag till beslut

Det är angeläget att respektive facknämnd har en långsiktig planering avseende behov av verksamhetslokaler.
Socialnämndens antagna Målbild 2027, uppfyller behovet av en långsiktig behovsbild och långsiktig planering av verksamhetslokaler.

SN § 125 DNR SN 105/2017

Socialförvaltningens lokaler 2027

Sammanfattning
Socialnämndens arbetsutskott tillsammans med förvaltningsledningen har sett över behoven inom nämndens verksamhetsområde de nästkommande 10 åren.

Antalet äldre invånare i Herrljunga kommer öka med ca 11 procent till 2027 och det innebär också att behovet av stöd och hjälp från socialförvaltningen kommer att öka. Antalet medarbetare i behov av ett kontor kommer också öka och det finns önskemål om att hela förvaltningen sitter samlat för att förbättra samarbetet. Utifrån dessa förutsättningar har en målbild för 2027 tagits fram.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-12-06
Befolkningsprognos 2017

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden antar föreliggande målbild för socialförvaltningens lokaler 2027.

Lennart Ottosson (KV) föreslår följande tillägg:

- Socialnämndens beslut delges kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut med Lennart Ottossons (KV) tilläggsförslag antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut
1. Socialnämnden antar föreliggande målbild för socialförvaltningens lokaler 2027.
2. Socialnämndens beslut delges kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Expedieras till: Kommunstyrelsen, kommunfullmäktige

KS § 204 DNR KS 53/2017 101

Återremittering av förslag att tillsätta en fullmäktigeberedning för att ta fram en plan för socialförvaltningens verksamhetslokaler

Sammanfattning

Socialnämnden har den 28 februari 2017 till fullmäktige skickat en begäran om tillsättande av en fullmäktigeberedning för att ta fram en plan som tillgodoser socialförvaltningens lokalbehov för tidsperioden 2018-2028. Kommunstyrelsen beslutade den 24 april 2017 att återremittera ärendet till socialnämnden. Socialnämnden har den 7 juni 2017 beslutat att skicka åter samma begäran till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har den 14 augusti 2017 fastställt att planering av verksamhetslokaler genomförs av förvaltningarna och i lokalplaneringsgruppen och återremitterat ärendet till socialnämnden för att ta fram en uppdragsbeskrivning, förslag till finansiering samt tidsavgränsning för en framtida fullmäktigeberedning.

Beslutsunderlag

Socialnämnden § 93/2017-10-03
Kommunstyrelsen § 126/2017-08-14

Förslag till beslut

Socialnämndens förslag till beslut:

- Socialnämndens beslut § 18/2017-02-28 skickas åter i sin ursprungliga form till kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om socialnämndens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige tillsätter en fullmäktigeberedning med uppgift att till 2018-01-31 ta fram en plan som tillgodoser socialförvaltningens lokalbehov för tidsperioden 2018-2028.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

SN § 93

Extraärende 2: Återremittering av förslag att tillsätta en fullmäktigeberedning för att ta fram en plan för socialförvaltningens verksamhetslokaler

Sammanfattning

Socialnämnden har den 28 februari 2017 till fullmäktige skickat en begäran om tillsättande av en fullmäktigeberedning för att ta fram en plan som tillgodoser socialförvaltningens lokalbehov för tidsperioden 2018-2028. Ärenden till fullmäktige bereds av kommunstyrelsen som den 24 april 2017 beslutade att återremittera ärendet till socialnämnden. Av protokollet går att läsa att styrelsen ansett att lokalplanering är en fråga på nämndnivå medan fullmäktige tar ställning till frågor av visionär karaktär. Socialnämnden har den 7 juni 2017 beslutat att skicka åter samma begäran till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen har därefter den 14 augusti 2017 fastställt att planering av verksamhetslokaler på kort och lång sikt genomförs av förvaltningarna och i lokalplaneringsgruppen. Kommunstyrelsen har även begärt att socialnämnden ska ta fram en uppdragsbeskrivning, förslag till finansiering samt tidsavgränsning för en framtida fullmäktigeberedning.

Beslutsunderlag

Beslut KS § 126/2017-08-14

Förslag till beslut

Magnus Lennartsson (M) föreslår att socialnämndens beslut § 18/2017-02-28 skickas igen i sin ursprungliga form till kommunfullmäktige.

Andreas Johansson (M) och Auli Karnehed (SD) bifaller Magnus Lennartssons (M) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om Magnus Lennartssons (M) förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

Socialnämndens beslut § 18/2017-02-28 skickas åter i sin ursprungliga form till kommunfullmäktige.

Expedieras till

KS § 126 DNR KS 53/2017 101

Återremittering av förslag att tillsätta en fullmäktigeberedning för att ta fram en plan för socialförvaltningens verksamhetslokaler

Sammanfattning

Ärendet behandlades på kommunstyrelsens sammanträde 2017-04-24. Ärendet omfattade äldreomsorgens framtida behov av verksamhetslokaler och ärendet återremitterades till socialnämnden efter omröstning.
För vidare hantering av socialnämnd framkom behovet av motivering till kommunstyrelsens beslutade återremiss.
Planering av verksamhet och planering av verksamhetslokaler åvilar förvaltningen/arna. Lokalplaneringsgruppen ansvarar för den gemensamma planeringen av verksamhetslokaler på kort och lång sikt. Planeringsförutsättningarna och planeringsförslagen redovisas inför budgetarbetet nästkommande budget-årsperiod samt i den strategiska långsiktiga planen för verksamhetslokaler. Den korta 1-3 åriga planeringen framläggs inför budgetarbetet 2019. Den långsiktiga 10-åriga planen framläggs till kommunstyrelsen maj 2019.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-08-07
Socialnämnden § 63 2017-06-07
Kommunstyrelsen § 83 2017-05-29

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen fastställer att planering av verksamhetslokaler på kort och lång sikt genomförs av förvaltningen/arna och i lokalplaneringsgruppen.

Johnny Carlsson (C) förslår att socialnämnden får återkomma med en uppdragsbeskrivning, finansiering och tidsavgränsning för en framtida fullmäktigeberedning.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut tillsammans med Johnny Carlssons (C) tilläggsförslag antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen fastställer att planering av verksamhetslokaler på kort och lång sikt genomförs av förvaltningen/arna och i lokalplaneringsgruppen.
2. Socialnämnden får återkomma med en uppdragsbeskrivning, finansiering och tidsavgränsning för en framtida fullmäktigeberedning.

SN § 18

DNR SN 19/2017

Förslag att tillsätta fullmäktigeberedning för att ta fram en plan för socialförvaltningens verksamhetslokaler

Sammanfattning

Socialförvaltningens verksamhetslokaler har i dag brister som påverkar effekten i verksamheten. Behovet av äldreboende ökar under perioden och frågan om Gäsenegårdens och Hemgårdens framtida användning måste få en långsiktig hållbar lösning. De mest akuta lokalbehoven finns för individ- och familjeomsorgen.

Beslut om lokaler kräver långsiktighet och bred politisk enighet som håller över flera mandatperioder.

Socialnämndens arbetsutskott föreslår att en fullmäktigeberedning tar fram en plan för socialförvaltningens lokalbehov för tidsperioden 2018-2028.

Beslutsunderlag

SNAU-skrivelse i ärendet daterad 2017-02-15

Förslag till beslut

Socialnämndens arbetsutskotts förslag till beslut:

- Socialnämnden hemställer om att kommunfullmäktige tillsätter en fullmäktigeberedning med uppgift att till 2018-01-31 ta fram en plan som tillgodoser socialförvaltningens lokalbehov för tidsperioden 2018-2028.

Inger Gustavsson (L) bifaller socialnämndens arbetsutskotts förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden hemställer om att kommunfullmäktige tillsätter en fullmäktigeberedning med uppgift att till 2018-01-31 ta fram en plan som tillgodoser socialförvaltningens lokalbehov för tidsperioden 2018-2028.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN SOCIALNÄMNDEN

SNAUskrivelse
2017-02-15
DNR SN 19/2017 7704

Socialförvaltningens verksamhetslokaler 2018-2028.

Sammanfattning

Socialförvaltningens verksamhetslokaler har i dag brister som påverkar effekten i verksamheten. Behovet av äldreboende ökar under perioden och frågan om Gäsenegårdens och Hemgårdens framtida användning måste få en långsiktig hållbar lösning. De mest akuta lokalbehoven finns för individ och familjeomsorgen.

Beslut om lokaler kräver långsiktighet och bred politisk enighet som håller över flera mandatperioder.

Socialnämndens arbetsutskott föreslår att en fullmäktigeberedning tar fram en plan för socialförvaltningens lokalbehov för tidsperioden 2018-2028.

Beslutsunderlag

Förslag till beslut

Socialnämnden hemställer om att kommunfullmäktige tillsätter en fullmäktigeberedning med uppgift att till 2018-01-31 ta fram en plan som tillgodoser socialförvaltningens lokalbehov för tidsperioden 2018-2028.

Lennart Ottosson
Socialnämndens ordförande

Andreas Johansson
Socialnämndens vice ordförande

Anette Rundström
Ledamot SNAU

Expedieras till: Kommunfullmäktige

KF § 139
KS § 159

DNR KS 192/2017 901

Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.
Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande inrättande av ett samarbetsråd i Herrljunga kommun, bestående av fullmäktiges presidium och kommunstyrelsens presidium. Med syftet att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse.
I en tid av ökade krav på följsamhet och förändringar i samhället, är det nödvändigt att kommunens politiska ledning samverkar och söker lösningar där de kan finnas.

Förslaget föreslås remitteras ut till partigrupperna för inhämtning av ytterligare tankar.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2017-09-18
Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag till beslut:
Demokratiberedning 2016-2017 föreslår fullmäktige besluta att:

- Samarbetsråd inrättas bestående av fullmäktiges och kommunstyrelsens presidium.
- Kommunfullmäktiges ordförande är tillika Samarbetsrådets ordförande.
- Kommunfullmäktiges bägge vice ordföranden är tillika Samarbetsrådet vice ordföranden.
- Samarbetsrådets sammanträden ingår i den kommunala mötesplaneringen, däl iill träffas rådet när så rådet anser nödvändigt.
- Fullmäktiges arbetsordning och styrelsens reglemente, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om *Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun* sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Fortsättning KF § 139
Fortsättning KS § 159

Ronnie Rexwall (KV) föreslår att demokratiberedningens förslag ska ligga till grund för beslutet.

Gunnar Andersson (M) bifaller Ronnie Rexwalls (KV) förslag.

Björn Wilhelmsson (S) föreslår att bägge förslagen avslås.

Elin Alavik (L) bifaller Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Omröstning.

Ordföranden ställer följande förslagsordning:
Ja – bifall för Björn Wilhelmssons (S) förslag
Nej – avslag för Björn Wilhelmssons (S) förslag

Med 7 ja-röster mot 4 nej-röster beslutar kommunstyrelsen att avslå demokrati-Beredningens och kommunstyrelsens ordförandes förslag (röstningsbilaga 1, KS §159/2017-09-25).

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Demokratiberedningens och kommunstyrelsens ordförandes förslag avslås.

I kommunfullmäktige föreslår Uno Sanfridsson (C) att ärendet bordläggs.

Ordföranden frågar om ärendet ska bordläggas eller avgöras idag och finner att kommunfullmäktige bordlägger ärendet.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet bordläggs.

KF § 124
KS § 159

DNR KS 192/2017 901

Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.
Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande inrättande av ett samarbetsråd i Herrljunga kommun, bestående av fullmäktiges presidium och kommunstyrelsens presidium. Med syftet att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse.
I en tid av ökade krav på följsamhet och förändringar i samhället, är det nödvändigt att kommunens politiska ledning samverkar och söker lösningar där de kan finnas.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2017-09-18
Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag till beslut:
Demokratiberedning 2016-2017 föreslår fullmäktige besluta att:

- Samarbetsråd inrättas bestående av fullmäktiges och kommunstyrelsens presidium.
- Kommunfullmäktiges ordförande är tillika Samarbetsrådets ordförande.
- Kommunfullmäktiges bägge vice ordföranden är tillika Samarbetsrådet vice ordföranden.
- Samarbetsrådets sammanträden ingår i den kommunala mötesplaneringen, därtill träffas rådet när så rådet anser nödvändigt.
- Fullmäktiges arbetsordning och styrelsens reglemente, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om *Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun* sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Fortsättning KF § 124
Fortsättning KS § 159

Ronnie Rexwall (KV) föreslår att demokratiberedningens förslag ska ligga till grund för beslutet.

Gunnar Andersson (M) bifaller Ronnie Rexwalls (KV) förslag.

Björn Wilhelmsson (S) föreslår att bägge förslagen avslås.

Elin Alavik (L) bifaller Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Omröstning.

Ordföranden ställer följande förslagsordning:
Ja – bifall för Björn Wilhelmssons (S) förslag
Nej – avslag för Björn Wilhelmssons (S) förslag

Med 7 ja-röster mot 4 nej-röster beslutar kommunstyrelsen att avslå demokratiberedningens och kommunstyrelsens ordförandes förslag (röstningsbilaga 1, KS §159/2017-09-25).

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Demokratiberedningens och kommunstyrelsens ordförandes förslag avslås.

I kommunfullmäktige föreslår Ingemar Kihlström (KD) att ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.

Elin Alavik (L), Elin Hegg (MP) och Anette Rundström (S) föreslår att demokratiberedningens förslag avslås.

Johnny Carlsson (C) bifaller Ingemar Kihlström (KD) förslag att återremittera ärendet.

Ordföranden frågar om ärendet ska återremitteras eller om ärendet ska avgöras idag och finner att ärendet ska återremitteras.

Omröstning

Ordföranden ställer följande förslagsordning
Ja - ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.
Nej – ärendet ska avgöras idag.

Fortsättning § 124

Med 14 ja-röster mot 14 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att återremittera ärendet till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning. (omröstningsbilaga 1, KF § 124/2017-11-14).

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

Omröstning

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omröstning § 123 Fullmäktige-beredningar			Omröstning § 124 Samarbetsråd			Omröstning § 126 KS organisation					
	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR			
C														
Thorbjörn Holgersson														
Andreas Molin														
Johnny Carlsson	x		x			x			x					
Pia Bondesson														
Ersättare:														
Christer Amnehammar	x		x			x			x					
Niclas Emanuelsson	x		x			x			x					
Brita Hårsmar	x		x			x			x					
KD														
Ingemar Kihlström	x		x			x			x					
Staffan Setterberg	x		x			x			x					
Ersättare:														
Åke Henningsson														
Ove Severin														
KV														
Lennart Ottosson	x			x		x			x					
Ronnie Rexwall	x			x			x		x					
Kent Johansson (KV)	X			x		x			x					
Ersättare:														
Gun Carlsson														
Börje Aronsson														
L														
Finn Svensson														
Elin Alavik	x		x				x			x				
Jan-Olof Brorsson	x			x			x			x				
Ersättare:														
Inger Gustavsson														
Håkan Körberg	x		x				x			x				
Summa **denna sida**			8	4		8	4		9	3				

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

	NÄRVARO		Omröstning § 123 Fullmäktige-beredningar			Omröstning § 124 Samarbetsråd			Omröstning § 126 KS organisation					
LEDAMÖTER	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR			
MP														
Elin Hegg	x			x			x			x				
Ersättare:														
Kjell Johansson														
Börje Lundgren														
M														
Christina Abrahamsson	x			x		x			x					
Gunnar Andersson	x			x		x			x					
Andreas Johansson	x			x		x			x					
Karin Carlsson														
Ersättare:														
Göran Elfving														
Göran Lindgren	x			x		x			x					
S														
Kerstin Johansson	x			x			x			x				
Anette Rundström	x		x				x			x				
Björn Wilhelmsson														
Lise-Lotte Hellstadius	x		x				x			x				
Tomas Svennberg	x		x				x			x				
Marie Frost														
Bert-Åke Johansson	x		x				x			x				
Kari Hellstadius														
Jan Bengtsson	x		x				x			x				
Ersättare:														
Armina Dzananovic	x		x				x			x				
Kurt Hallberg														
Kitty Andersson	x		x				x			x				
Jarl Barkenfelt	x		x				x			x				
Linnéa Johansson														
Summa **denna sida**			8	6		4	10		4	10				

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

	NÄRVARO		Omröstning § 123 Fullmäktige-beredningar			Omröstning § 124 Samarbetsråd			Omröstning § 126 KS organisation					
LEDAMÖTER	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR			
SD														
Alexandra Ekman														
Maria Hjalmarson (-)														
Tony Niva (-)														
Ersättare:														
Anders Wall														
Christer Ahlgren														
V														
Lillemor Fritioff														
Ersättare:														
Mika Andersson	x			x		x			x					
Magnus Jonsson														
Ordförande														
Uno Sanfridsson (C)	x		x			x			x					
Summa **denna sida**			1	1		**2**	**0**		2	0				
Totalt samtliga sidor			17	11		14	14		15	13				

KS § 159 DNR KS 192/2017 901

Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.
Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande inrättande av ett samarbetsråd i Herrljunga kommun, bestående av fullmäktiges presidium och kommunstyrelsens presidium. Med syftet att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse.
I en tid av ökade krav på följsamhet och förändringar i samhället, är det nödvändigt att kommunens politiska ledning samverkar och söker lösningar där de kan finnas.

Förslaget föreslås remitteras ut till partigrupperna för inhämtning av ytterligare tankar.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2017-09-18
Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag till beslut:
Demokratiberedning 2016-2017 föreslår fullmäktige besluta att:

- Samarbetsråd inrättas bestående av fullmäktiges och kommunstyrelsens presidium.
- Kommunfullmäktiges ordförande är tillika Samarbetsrådets ordförande.
- Kommunfullmäktiges bägge vice ordföranden är tillika Samarbetsrådet vice ordföranden.
- Samarbetsrådets sammanträden ingår i den kommunala mötesplaneringen, däl iill träffas rådet när så rådet anser nödvändigt.
- Fullmäktiges arbetsordning och styrelsens reglemente, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om *Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun* sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Fortsättning KS § 159

Ronnie Rexwall (KV) föreslår att demokratiberedningens förslag ska ligga till grund för beslutet.

Gunnar Andersson (M) bifaller Ronnie Rexwalls (KV) förslag.

Björn Wilhelmsson (S) föreslår att bägge förslagen avslås.

Elin Alavik (L) bifaller Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med Björn Wilhelmssons (S) förslag.

Omröstning.

Ordföranden ställer följande förslagsordning:
Ja – bifall för Björn Wilhelmssons (S) förslag
Nej – avslag för Björn Wilhelmssons (S) förslag

Med 7 ja-röster mot 4 nej-röster beslutar kommunstyrelsen att avslå demokrati-Beredningens och kommunstyrelsens ordförandes förslag (röstningsbilaga 1, KS §159/2017-09-25).

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Demokratiberedningens och kommunstyrelsens ordförandes förslag avslås.

Expedieras till: Samtliga partigrupper i Herrljunga kommun
För kännedom till:

Röstningsbilaga 1 KS § 159 /2017-09-25	Tjänstgörande	§ 159/2017 Björn Wilhelmssons (S) avslagsförslag		
		JA	NEJ	Avstår
Johnny Carlsson (C), ordf.	X	X		
Christina Abrahamsson (M), vice ordf.	X		X	
Andreas Molin (C)				
Ronnie Rexvall (KV)	X		X	
Gunnar Andersson (M)	X		X	
Elin Hegg (MP)	X	X		
Elin Alavik (L)	X	X		
Anette Rundström (S)	X	X		
Björn Wilhelmsson (S)	X	X		
Kari Hellstadius (S)	X	X		
Marita Andersson (C)				
Jan-Olof Brorsson (L)				
Fredrik Svensson (KD)				
Christina Glad (KV)	X		X	
Göran Elfving (M)				
Alexander Rahm (S)				
Kerstin Johansson (S)				
Lise-Lotte Hellstadius (S)				
Kurt Hallberg (S)				
Simon Fredriksson (C)	X	X		
Tony Niva (-)				
Summa		**7**	**4**	**0**

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Johnny Carlsson

Tjänsteskrivelse
2017-09-18
DNR KS 192/2017 901

Remiss - Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.

Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande inrättande av ett samarbetsråd i Herrljunga kommun, bestående av fullmäktiges presidium och kommunstyrelsens presidium. Med syftet att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse.
I en tid av ökade krav på följsamhet och förändringar i samhället, är det nödvändigt att kommunens politiska ledning samverkar och söker lösningar där de kan finnas.

Förslaget föreslås remitteras ut till partigrupperna för inhämtning av ytterligare tankar.

Beslutsunderlag

Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun
Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18

Förslag till beslut

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om *Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun* sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Johnny Carlsson,
ordförande

Expedieras till: Samtliga partigrupper i Herrljunga kommun
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

DEMOKRATIBEREDNING
2016-2017

Tjänsteskrivelse
2017-08-09
DNR KS 192/2015

Förslag från Demokratiberedning 2016-2017 -Inrättande av Samarbetsråd i Herrljunga kommun

Sammanfattning

För att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse.
I en tid av ökade krav på följsamhet och förändringar i samhället, är det nödvändigt att kommunens politiska ledning samverkar och söker lösningar där de kan finnas. Ett samarbetsorgan kan ges speciella uppgifter vid exempelvis tillsättandet av utredningar och/eller beredningar samt vara allmänt den kommunikationspunkt, som är ett måste mellan det beslutande och det verkställande organet i kommunen. Förslaget är att Samarbetsrådet består av presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-08-09

Förslag till beslut

Demokratiberedning 2016-2017 föreslår fullmäktige besluta att:

- Samarbetsråd inrättas bestående av fullmäktiges och kommunstyrelsens presidium.
- Kommunfullmäktiges ordförande är tillika Samarbetsrådets ordförande. Kommunfullmäktiges bägge vice ordföranden är tillika Samarbetsrådet vice ordföranden.
- Samarbetsrådets sammanträden ingår i den kommunala mötesplaneringen, därtill träffas rådet när så rådet anser nödvändigt.
- Fullmäktiges arbetsordning och styrelsens reglemente, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kent Johansson
Ordförande

Bakgrund

Fullmäktige beslutade 2015-12-08 om inrättande av Demokratiberedning 2016-2017 med uppdraget att *"utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag for Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur infor mandatperioden 2019-2022."*

Under hösten 2016 anordnade Demokratiberedning 2016-2017 ett seminarie där fullmäktiges ledamöter och ersättare diskuterade en alternativ styrorganisation för Herrljunga kommun. Därefter sände beredningen ut en remiss till partigrupperna angående beredningens framtida arbete, om arbetet skulle inriktas mot en organisationsförändring eller ej. Av remissvaren framgick att befintlig organisation ska bestå och eventuella förändringar ska ske i den. Vidare innehöll remissvaren en rad frågeställningar som partigrupperna önskat att beredningen ska arbeta vidare med. Däribland återfinns frågeställningen om Inrättande av Samarbetsråd i Herrljunga kommun.

Demokratiberedningen 2016-2017 ska leverera beredningens resultat i enlighet med uppdrag, senast före augusti månads utgång 2017.

Ekonomisk bedömning

Arvoden för respektive uppdrag har Demokratiberedning 2016-2017 inte tagit ställning till, en arvodesberedning föreslås hantera frågan.

KS § 189 DNR KS 192/2017 901

Utredning – inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 Demokratiberedning 2016-2017. Beredningen fick i uppdrag att utifrån nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden, SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022.
Demokratiberedningen har behandlat frågan om inrättande av samarbetsråd. För att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse.
Kommunstyrelsen beslutade 2017-09-25 att föreslå kommunfullmäktige avslå Demokratiberedningens förslag till Samarbetsråd.
Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva, kostnadsberäkna samt lägga förslag till finansiering av beslutet. Kommunledningsförvaltningen har genom kommunchef, genomfört uppdraget. Kompletteringen utgör bilaga till ärendet "Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun".

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-10-09

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen godkänner kompletterande information avseende exemplifiering, konsekvensbeskrivning, kostnadsberäkning samt förslag till finansiering i KS-ärende "Inrättande av Samarbetsråd i Herrljunga kommun" (KS 2017-09-25) och översänder ärendet till kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner kompletterande information avseende exemplifiering, konsekvensbeskrivning, kostnadsberäkning samt förslag till finansiering i KS-ärende "Inrättande av Samarbetsråd i Herrljunga kommun" (KS 2017-09-25) och översänder ärendet till kommunfullmäktige.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-10-09
DNR KS 192/2017 901

Kompletterande information i beredning av förslag från Demokratiberedning 2016-2017 – Inrättande av Samarbetsråd i Herrljunga kommun.

Sammanfattning

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 Demokratiberedning 2016-2017. Beredningen fick i uppdrag att utifrån nya kommunallagen ”En kommunallag för Framtiden, SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022.

Demokratiberedningen har behandlat frågan om inrättande av samarbetsråd. För att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse. I en tid av ökade krav på följsamhet och förändringar i samhället, är det nödvändigt att kommunens politiska ledning samverkar och söker lösningar där de kan finnas.
Ett samarbetsorgan kan ges speciella uppgifter vid exempelvis tillsättandet av utredningar och/eller beredningar, samt vara allmänt den kommunikationspunkt, som är ett måste mellan det beslutande och det verkställande organet i kommunen.
Förslaget är att Samarbetsrådet består av presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse.

Kommunstyrelsen beslutade föreslå kommunfullmäktige avslå Demokratiberedningens förslag till Samarbetsråd.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har till uppgift att ansvara för beredning av ärenden till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva och kostnadsberäkna samt lägga förslag till finansiering av inrättande av Samarbetsråd i Herrljunga kommun.

Kommunledningsförvaltningen har genom Kommunchef, genomfört förvaltningsberedning utifrån uppdraget; Exemplifiering – Konsekvensbeskrivning – Kostnadsberäkning – Förslag till finansiering.

Kompletteringen utgör bilaga till KF-ärende ”Tillsättande av fullmäktigeberedningar i Herrljunga kommun”.

Beslutsunderlag

Denna tjänsteskrivelse

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner kompletterande information avseende exemplifiering, konsekvensbeskrivning, kostnadsberäkning samt förslag till finansiering i KS-ärende ”Inrättande av Samarbetsråd i Herrljunga kommun” (KS 2017-09-25) och översänder ärendet till kommunfullmäktige.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
20171009
DNR KS

Niels Bredberg
Kommunchef

Expedieras till: Vem som ska ha beslutet för vidare handläggning eller beslut
För kännedom till: Vem som ska ha beslutet för kännedom

Bakgrund

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 Demokratiberedning 2016-2017. Beredningen fick i uppdrag att utifrån nya kommunallagen ”En kommunallag för Framtiden, SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022.

Demokratiberedningen 2016-2017 har, bland andra ärenden, behandlat ärendet ”Alternativ styrmodell för den politiska organisationen för Herrljunga kommun”. Den ”Alternativa styrmodellen för den politiska organisationen för Herrljunga kommun” omfattade ett idéförslag, att avveckla befintlig facknämndstruktur och övergå till politisk styrande organisation med Kommunfullmäktige och Kommunstyrelse. I idéförslaget beskrevs Kommunfullmäktiges och Kommunstyrelsens olikartade ansvar och ledande respektive styrande roller. Redskapet och möjligheterna med ”Fullmäktigeberedningar” beskrevs i samband med idéförslaget.
Demokratiberedningen skickade ut ärendet på remiss till partigrupperna. Beredningen beslutade, i enlighet med partigruppens yttranden, att inte arbeta vidare med en större organisationsförändring.

Demokratiberedningens övriga behandlade frågeställningar och ärenden redovisas i Demokratiberedningens slutrapport. En del av slutrapporten omfattar tillsättande av fullmäktigeberedningar.
Demokratiberedningen föreslår tillsättande av fullmäktigeberedningar med följande delförslag;

- Fullmäktiges presidium ansvarar, efter behandling i Samarbetsrådet, för framtagande av uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för fullmäktigeberedningar
- Fullmäktiges arbetsordning, samt övriga dokument som påverkas förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Vidare har Demokratiberedningen behandlat frågan om inrättande av Samarbetsråd.
För att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse.
I en tid av ökade krav på följsamhet och förändringar i samhället, är det nödvändigt att kommunens politiska ledning samverkar och söker lösningar där de kan finnas.
Ett samarbetsorgan kan ges speciella uppgifter vid exempelvis tillsättandet av utredningar och/eller beredningar, samt vara allmänt den kommunikationspunkt, som är ett måste mellan det beslutande och det verkställande organet i kommunen.
Förslaget är att Samarbetsrådet består av presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse.

Förslaget omfattar följande beslutspunkter;

- Samarbetsråd inrättas bestående av fullmäktiges och kommunstyrelsens presidium
- Kommunfullmäktiges ordförande är tillika Samarbetsrådets ordförande
- Kommunfullmäktiges bägge vice ordföranden, är tillika Samarbetsrådets vice ordförande
- Samarbetsrådets sammanträden ingår i den kommunala mötesplaneringen, därtill träffas rådet när så rådet anser nödvändigt.
- Fullmäktiges arbetsordning och styrelsens reglemente, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.

- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsen beslutade (2017-09-25) föreslå kommunfullmäktige avslå Demokratiberedningens förslag avseende inrättande av Samarbetsråd.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har till uppgift att ansvara för beredning av ärenden till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva och kostnadsberäkna samt lägga förslag till finansiering av ”Inrättande av Samarbetsråd” i Herrljunga kommun

Kompletteringen utgör bilaga till KF-ärende ”Inrättande av Samarbetsråd” i Herrljunga kommun”.

<u>Exemplifiering</u>
Samarbetsrådet består enligt förslaget av fullmäktiges presidium och kommunstyrelsens presidium. Uppdraget och ansvaret är ett utökat formellt uppdrag för resp. presidium.

Exemplifieringen omfattar 6 protokollförda formella sammanträden för Samarbetsrådet á ca. 3 timmar, varav 3 sammanträden på våren och 3 sammanträden på hösten.
Bedömningen är att representanternas årsarvoden inkluderar uppdraget i Samarbetsrådet. En förändring av nivåerna för årsarvoden är inte omhändertaget i nedanstående beräkning av utökade kostnader.

Samarbetsrådets arbetsförutsättningar ska kvalitetssäkras och rättssäkerheten ska garanteras, vilket kräver förvaltningsstöd i olika former.
Kommunchef medverkar i sammanträden för Samarbetsrådet.
Sammanträdena ska protokollföras och Samverkansrådet kräver beredning före genomförande av Samarbetsrådets sammanträde, med därtill hörande administrativa insatser, före, under och efter beredningen av Samarbetsrådet och före, under och efter sammanträdet med Samarbetsrådet.
Erforderligt förvaltningsstöd bedöms omfatta 6 + 8 timmar = 14 timmar per genomförande av sammanträde med Samarbetsrådet.
Samarbetsrådets 6 sammanträden/år kräver förvaltningsstöd omfattande ca 6x14 timmar = 84 timmar.

<u>Konsekvensbeskrivning</u>
Att kvalitetssäkra kommunikationen mellan Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen genom dess presidier, kan ske i olika former. Ett alternativ är att skapa formella protokollförda sammanträden med tydliga mandat avseende styrning av Samarbetsrådet. Formellt kan fastställas i vilken omfattning Samarbetsrådet ska sammanträda med tillfredställande frekvens och efter behov.

I praktiken sker kommunikationen mellan de personer, vilka givits olika förtroendeuppdrag, i den politiskt styrande organisationen för Herrljunga kommun. I förtroendeuppdraget ligger ett stort mått av personligt ansvar för hur kommunikationen mellan personerna och funktionerna hanteras.
Överläggningar mellan partiers företrädare och förtroendevalda kan även ske under mer

informella former. Det är av stor vikt att skilja på, vanligen förekommande informella överläggningar och formella protokollförda samarbetsformer.
Det är vidare viktigt att rättssäkerheten är garanterad vid genomförande av olikartade sammanträdesformer respektive överläggningar samt att rollernas mandat och ansvarsfrågan alltid är tydlig och klarlagd för samtliga parter.
Kommunstyrelsens ansvar och roll är tydligt beskriven i Kommunallagen.

Sammantaget genomförs ca 65 formella beslutssammanträden inom organisationen, tillkommer motsvarande antal beredningssammanträden, sammanlagt ca 130 sammanträden.
Förvaltningsorganisationen är anpassad därefter.
Förslaget om påbyggnad med formellt Samarbetsråd i den politiskt styrande organisationen är noggrant beskrivet i Demokratiberedningens förslag. Samarbetsrådets sammanträden ska ingå i den kommunala mötesplaneringen. Ordförandeskapet och vice ordförandeskapet åläggs enligt förslaget, kommunfullmäktiges ordförande resp. vice ordföranden.

<u>Kostnadsberäkning</u>
Kostnadsberäkningen är grundad på beskrivningen i exemplifieringen ovan.

<u>Arvodesberäkning</u>
Arvoden avseende representanterna i Samarbetsrådet bedöms ingå i respektives ansvar som ordförande resp. vice ordförande.
Nivåförändringar på årsarvoden med anledning av förändrade uppdragsinnehåll är ej medräknade i kostnadsberäkningen.
<u>Slutsats:</u> Ökade kostnader beräknas vid eventuella nivåförändringar på årsarvoden.

<u>Administrationsberäkning</u>
Förvaltningsstöd avseende beräknade 84 arbetstimmar motsvarar ca 5% av heltidsanställning (inkl semester).
5% av en heltidsanställning motsvarar brutto ca 30 tkr/år.
<u>Slutsats:</u> Ökade kostnader beräknas till brutto 30 tkr/år.

<u>Förslag till finansiering</u>
Nuvarande budgetförutsättningar täcker inte beräknade utökade kostnader.
- *Ej beräknade kostnadsökningar avseende eventuella nivåförändringar för årsarvoden bör omhändertas i budgetbeslut 2019-2021*
- *Ökade kostnader avseende förvaltningsstöd med 30 tkr/år bör omhändertas i budgetbeslut 2019-2021.*

Ekonomisk bedömning
Beroende på eventuella förändringar avseende nivåer för årsarvoden bör kostnaderna beräknas i samband med budgetbeslut 2019-2021.
Beräknade tillkommande kostnader avseende förvaltningsstöd bör omhändertas i budgetbeslut 2019-2021.

Juridisk bedömning
I enlighet med gällande lagstiftning.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Miljökonsekvensbeskrivning
Försumbara miljökonsekvenser.

Jämställdhetsbeskrivning
Urval, nominering och fastställande av representation sker inom det politiska beslutsfattandet.

Samverkan
Ärendet i sig är inte föremål för samverkan, men har kommunicerats inom det ordinarie samverkanssystemet, CSG.

Motivering av förslag till beslut
Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva och kostnadsberäkna ”Inrättande av Samarbetsråd” i Herrljunga kommun samt lägga förslag till finansiering.

Ärendet omfattar kompletterande information i beredning av förslag från Demokratiberedning 2016-2017 – ”Inrättande av Samarbetsråd” i Herrljunga kommun”.

KF § 140
KS § 157

DNR KS 193/2017901

Tillsättande av kommunfullmäktigeberedningar

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.
Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande processen vid tillsättande av fullmäktigeberedningar.
Förslaget föreslås remitteras ut till partigrupperna för inhämtning av ytterligare tankar.

Beslutsunderlag
Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18
Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Tillsättande av fullmäktigeberedningar

Förslag till beslut
Demokratiberedningens förslag:

- Fullmäktiges presidium ansvarar, efter behandling i Samarbetsrådet, för framtagandet av uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för fullmäktigeberedningar.
- Fullmäktiges arbetsordning, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om *Tillsättande av fullmäktigeberedningar* sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Gunnar Andersson (M) föreslår att ärendet går vidare direkt till fullmäktige och går enligt demokratiberedningens förslag.

Ronnie Rexwall (KV) bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Beslutsgång
Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Kommunstyrelsens beslut
1. Ärendet går vidare direkt till fullmäktige och går enligt demokratiberedningens förslag.

Fortsättning KF § 140

I kommunfullmäktige föreslår Uno Sanfridsson (C) att ärendet bordläggs.

Ordföranden frågar om ärendet ska bordläggas eller avgöras idag och finner att kommunfullmäktige bordlägger ärendet.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet bordläggs.

KF § 123
KS § 157

DNR KS 193/2017 901

Tillsättande av fullmäktigeberedningar

Sammanfattning
Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.
Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande processen vid tillsättande av fullmäktigeberedningar.

Beslutsunderlag
Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18
Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Tillsättande av fullmäktigeberedningar

Förslag till beslut
Demokratiberedningens förslag:

- Fullmäktiges presidium ansvarar, efter behandling i Samarbetsrådet, för framtagandet av uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för fullmäktigeberedningar.
- Fullmäktiges arbetsordning, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om *Tillsättande av fullmäktigeberedningar* sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Gunnar Andersson (M) föreslår att ärendet går vidare direkt till fullmäktige och går enligt demokratiberedningens förslag.

Ronnie Rexwall (KV) bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Beslutsgång
Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Kommunstyrelsens beslut
1. Ärendet går vidare direkt till fullmäktige och går enligt demokratiberedningens förslag.

Fortsättning KF § 123

I kommunfullmäktige bifaller Kent Johansson (KV), Gunnar Andersson (M), Lennart Ottosson (KV), Ronnie Rexwall (KV) och Mika Andersson (V) demokratiberedningens förslag till beslut.

Elin Hegg (MP) föreslår följande ändring i demokratiberedningens förslag:
I beslutspunkt 1 stryks *"efter behandling i Samarbetsrådet"*

Ingemar Kihlström (KD) föreslår att ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.

Johnny Carlsson (C) och Elin Alavik (L) bifaller Ingemar Kihlströms (KD) förslag att återremittera ärendet.

Ordföranden frågar om ärendet ska återremitteras eller avgöras idag och finner att ärendet ska återremitteras.

Omröstning.

Ordföranden ställer följande förslagsordning
Ja - ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.
Nej – ärendet ska avgöras idag.
Med 17 ja-röster mot 11 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att återemittera ärendet till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning. (omröstningsbilaga 1, KF § 123/2017-11-14).

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet återremitteras till kommunfullmäktiges presidium för att ärendet ska hanteras i rätt ordning.

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

Omröstning

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omröstning § 123 Fullmäktige-beredningar			Omröstning § 124 Samarbetsråd			Omröstning § 126 KS organisation					
	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR			
C														
Thorbjörn Holgersson														
Andreas Molin														
Johnny Carlsson	x		x			x			x					
Pia Bondesson														
Ersättare:														
Christer Amnehammar	x		x			x			x					
Niclas Emanuelsson	x		x			x			x					
Brita Hårsmar	x		x			x			x					
KD														
Ingemar Kihlström	x		x			x			x					
Staffan Setterberg	x		x			x			x					
Ersättare:														
Åke Henningsson														
Ove Severin														
KV														
Lennart Ottosson	x			x		x			x					
Ronnie Rexwall	x			x			x		x					
Kent Johansson (KV)	X			x		x			x					
Ersättare:														
Gun Carlsson														
Börje Aronsson														
L														
Finn Svensson														
Elin Alavik	x		x				x			x				
Jan-Olof Brorsson	x			x			x			x				
Ersättare:														
Inger Gustavsson														
Håkan Körberg	x		x				x			x				
Summa **denna sida**			8	4		8	4		9	3				

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

	NÄRVARO		Omröstning § 123 Fullmäktige-beredningar			Omröstning § 124 Samarbetsråd			Omröstning § 126 KS organisation					
LEDAMÖTER	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR			
MP														
Elin Hegg	x			x			x			x				
Ersättare:														
Kjell Johansson														
Börje Lundgren														
M														
Christina Abrahamsson	x			x		x			x					
Gunnar Andersson	x			x		x			x					
Andreas Johansson	x			x		x			x					
Karin Carlsson														
Ersättare:														
Göran Elfving														
Göran Lindgren	x			x		x			x					
S														
Kerstin Johansson	x			x			x			x				
Anette Rundström	x		x				x			x				
Björn Wilhelmsson														
Lise-Lotte Hellstadius	x		x				x			x				
Tomas Svennberg	x		x				x			x				
Marie Frost														
Bert-Åke Johansson	x		x				x			x				
Kari Hellstadius														
Jan Bengtsson	x		x				x			x				
Ersättare:														
Armina Dzananovic	x		x				x			x				
Kurt Hallberg														
Kitty Andersson	x		x				x			x				
Jarl Barkenfelt	x		x				x			x				
Linnéa Johansson														
Summa **denna sida**			8	6		4	10		4	10				

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

	NÄRVARO		Omröstning § 123 Fullmäktige-beredningar			Omröstning § 124 Samarbetsråd			Omröstning § 126 KS organisation					
LEDAMÖTER	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR	JA	NEJ	AV-STÅR			
SD														
Alexandra Ekman														
Maria Hjalmarson (-)														
Tony Niva (-)														
Ersättare:														
Anders Wall														
Christer Ahlgren														
V														
Lillemor Fritioff														
Ersättare:														
Mika Andersson	x			x		x			x					
Magnus Jonsson														
Ordförande														
Uno Sanfridsson (C)	x		x			x			x					
Summa **denna sida**			1	1		**2**	**0**		2	0				
Totalt samtliga sidor			17	11		14	14		15	13				

KS § 157 DNR KS 193/2017 901

Tillsättande av fullmäktigeberedningar

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.
Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande processen vid tillsättande av fullmäktigeberedningar.
Förslaget föreslås remitteras ut till partigrupperna för inhämtning av ytterligare tankar.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18
Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Tillsättande av fullmäktigeberedningar

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag:

- Fullmäktiges presidium ansvarar, efter behandling i Samarbetsrådet, för framtagandet av uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för fullmäktigeberedningar.
- Fullmäktiges arbetsordning, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om *Tillsättande av fullmäktigeberedningar* sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Gunnar Andersson (M) föreslår att ärendet går vidare direkt till fullmäktige och går enligt demokratiberedningens förslag.

Ronnie Rexwall (KV) bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Kommunstyrelsens beslut

1. Ärendet går vidare direkt till fullmäktige och går enligt demokratiberedningens förslag.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Johnny Carlsson

Ordförandeskrivelse
2017-09-18
DNR KS 193/2017 901

Tillsättande av fullmäktigeberedningar

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.

Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande processen vid tillsättande av fullmäktigeberedningar. Demokratiberedning 2016-2017 föreslår att ansvaret för formulering av mandat och uppdragsbeskrivning läggs på fullmäktiges presidium. Därefter följer sedvanlig beredning av kommunstyrelsen innan slutgiltigt beslut i fullmäktige.

Förslaget föreslås remitteras ut till partigrupperna för inhämtning av ytterligare tankar.

Beslutsunderlag

Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Tillsättande av fullmäktigeberedningar
Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18

Förslag till beslut

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om *Tillsättande av fullmäktigeberedningar* sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Johnny Carlsson,
ordförande

Expedieras till: Samtliga partigrupper i Herrljunga kommun
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

DEMOKRATIBEREDNING
2016-2017

Tjänsteskrivelse
2017-08-09
DNR KS 192/2015

Förslag från Demokratiberedning 2016-2017 -Tillsättande av fullmäktigeberedningar

Sammanfattning

Beslutet om att tillsätta en fullmäktigeberedning fattas av fullmäktige med sedvanlig beslutsgång via kommunstyrelsen, detta regleras i kommunallagens 3 kap § 7. Demokratiberedningen har utrett och behandlat frågan om vem som ska ansvara för uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för en kommande fullmäktigeberedning. I utredningsarbetet har en omvärldsanalys genomförts bestående främst av kontakt med andra kommuner och Sveriges kommuner och landsting (SKL). Av analysen framgår att olika kommuner hanterar tillsättandet av fullmäktigeberedningar på olika sätt. Demokratiberedning 2016-2017 önskar att ansvaret för formulering av mandat och uppdragsbeskrivning läggs på fullmäktiges presidium. Därefter följer sedvanlig beredning av kommunstyrelsen innan slutgiltigt beslut i fullmäktige.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-08-09

Förslag till beslut

Demokratiberedning 2016-2017 föreslår fullmäktige besluta att:

- Fullmäktiges presidium ansvarar, efter behandling i Samarbetsrådet, för framtagandet av uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för fullmäktigeberedningar.
- Fullmäktiges arbetsordning, samt övriga dokument som påverkas av förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag.
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kent Johansson
Ordförande

Bakgrund

Fullmäktige beslutade 2015-12-08 om inrättande av Demokratiberedning 2016-2017 med uppdraget att *"utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag for Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur infor mandatperioden 2019-2022."*

Under hösten 2016 anordnade Demokratiberedning 2016-2017 ett seminarie där fullmäktiges ledamöter och ersättare diskuterade en alternativ styrorganisation för Herrljunga kommun. Därefter sände beredningen ut en remiss till partigrupperna angående beredningens framtida arbete, om arbetet skulle inriktas mot en organisationsförändring eller ej. Av remissvaren framgick att befintlig organisation ska bestå och eventuella förändringar ska ske i den. Vidare innehöll remissvaren en rad frågeställningar som partigrupperna önskat att beredningen ska arbeta vidare med. Däribland återfinns frågeställningen om Tillsättande av fullmäktigeberedningar.

Demokratiberedningen 2016-2017 ska leverera beredningens resultat i enlighet med uppdrag, senast före augusti månads utgång 2017.

Ekonomisk bedömning

Arvoden för respektive uppdrag har Demokratiberedning 2016-2017 inte tagit ställning till, en arvodesberedning föreslås hantera frågan.

KS § 187 DNR KS 193/2017 901

Utredning – tillsättande av fullmäktigeberedningar

Sammanfattning

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 Demokratiberedning 2016-2017. Beredningen fick i uppdrag att utifrån nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden, SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022.
Demokratiberedningen föreslår tillsättande av fullmäktigeberedningar med följande delförslag;

- Fullmäktiges presidium ansvarar, efter behandling i Samarbetsrådet, för framtagande av uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för fullmäktigeberedningar
- Fullmäktiges arbetsordning, samt övriga dokument som påverkas förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsen beslutade överlämna ärendet direkt till kommunfullmäktige för diskussion med demokratiberedningens förslag till grund. Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva, kostnadsberäkna samt lägga förslag till finansiering av beslutet. Kommunledningsförvaltningen har genom kommunchef, genomfört uppdraget. Kompletteringen utgör bilaga till ärendet "Tillsättande av fullmäktigeberedningar i Herrljunga kommun".

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-10-09
SKL, Fullmäktigeberedningar, Seminariedokumentation 2014-12-09.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen godkänner kompletterande information avseende exemplifiering, konsekvensbeskrivning, kostnadsberäkning samt förslag till finansiering i ärendet "Tillsättande av fullmäktigeberedningar i Herrljunga kommun" (KS 2017-09-25) och översänder ärendet till kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner kompletterande information avseende exemplifiering, konsekvensbeskrivning, kostnadsberäkning samt förslag till finansiering i KS-ärende "Tillsättande av fullmäktigeberedningar i Herrljunga kommun" (KS 2017-09-25) och översänder ärendet till kommunfullmäktige.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-10-09
DNR KS 193/2017 901

Kompletterande information i beredning av förslag från Demokratiberedning 2016-2017 – Tillsättande av fullmäktigeberedningar.

Sammanfattning

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 Demokratiberedning 2016-2017. Beredningen fick i uppdrag att utifrån nya kommunallagen ”En kommunallag för Framtiden, SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022.

Demokratiberedningen föreslår tillsättande av fullmäktigeberedningar med följande delförslag;
- Fullmäktiges presidium ansvarar, efter behandling i Samarbetsrådet, för framtagande av uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för fullmäktigeberedningar
- Fullmäktiges arbetsordning, samt övriga dokument som påverkas förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Kommunstyrelsen beslutade överlämna ärendet direkt till kommunfullmäktige för diskussion med demokratiberedningens förslag till grund.

Demokratiberedningen har även behandlat frågan om inrättande av samarbetsråd. För att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse. I en tid av ökade krav på följsamhet och förändringar i samhället, är det nödvändigt att kommunens politiska ledning samverkar och söker lösningar där de kan finnas.
Ett samarbetsorgan kan ges speciella uppgifter vid exempelvis tillsättandet av utredningar och/eller beredningar, samt vara allmänt den kommunikationspunkt, som är ett måste mellan det beslutande och det verkställande organet i kommunen.
Förslaget är att Samarbetsrådet består av presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse. Samarbetsrådet ska enligt förslaget även vara ett formaliserat forum för samråd avseende förberedelser och avstämningar avseende eventuella fullmäktigeberedningars uppdrag, mandat och sammansättning.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har till uppgift att ansvara för beredning av ärenden till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva och kostnadsberäkna samt lägga förslag till finansiering av tillsättandet av fullmäktigeberedningar i Herrljunga kommun.

Kommunledningsförvaltningen har genom Kommunchef, genomfört förvaltningsberedning utifrån uppdraget; Exemplifiering – Konsekvensbeskrivning – Kostnadsberäkning – Förslag till finansiering.

Kompletteringen utgör bilaga till KF-ärende ”Tillsättande av fullmäktigeberedningar i Herrljunga kommun”.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
20171009
DNR KS

Beslutsunderlag

Denna tjänsteskrivelse
och

Bilaga:
Sveriges kommuner och landsting, Fullmäktigeberedningar, Seminariedokumentation 2014-12-09.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner kompletterande information avseende exemplifiering, konsekvensbeskrivning, kostnadsberäkning samt förslag till finansiering i KS-ärende ”Tillsättande av fullmäktigeberedningar i Herrljunga kommun” (KS 2017-09-25) och översänder ärendet till kommunfullmäktige.

Niels Bredberg
Kommunchef

Expedieras till: Vem som ska ha beslutet för vidare handläggning eller beslut
För kännedom till: Vem som ska ha beslutet för kännedom

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
20171009
DNR KS

Bakgrund

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 Demokratiberedning 2016-2017. Beredningen fick i uppdrag att utifrån nya kommunallagen ”En kommunallag för Framtiden, SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022.

Demokratiberedningen 2016-2017 har, bland andra ärenden, behandlat ärendet ”Alternativ styrmodell för den politiska organisationen för Herrljunga kommun”. Den ”Alternativa styrmodellen för den politiska organisationen för Herrljunga kommun” omfattade ett idéförslag, att avveckla befintlig facknämndstruktur och övergå till politisk styrande organisation med Kommunfullmäktige och Kommunstyrelse. I idéförslaget beskrevs Kommunfullmäktiges och Kommunstyrelsens olikartade ansvar och ledande respektive styrande roller. Redskapet och möjligheterna med ”Fullmäktigeberedningar” beskrevs i samband med idéförslaget. Demokratiberedningen skickade ut ärendet på remiss till partigrupperna. Beredningen beslutade, i enlighet med partigruppens yttranden, att inte arbeta vidare med en större organisationsförändring.

Demokratiberedningens övriga behandlade frågeställningar och ärenden redovisas i Demokratiberedningens slutrapport. En del av slutrapporten omfattar tillsättande av fullmäktigeberedningar.

Demokratiberedningen har behandlat frågan om tillsättandet av fullmäktigeberedningar. Beslutet om att tillsätta en fullmäktigeberedning fattas av fullmäktige med sedvanlig beslutsgång via kommunstyrelsen. Detta regleras i kommunallagens 3 kap § 7.
Beredningen har utrett och behandlat frågan vem som ska ansvara för uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för en fullmäktigeberedning. Beredningen föreslår att ansvaret för formulering av mandat och uppdragsbeskrivning läggs på fullmäktiges presidium. Därefter följer sedvanlig beredning av kommunstyrelsen innan slutgiltigt beslut i fullmäktige.

Demokratiberedningen föreslår tillsättande av fullmäktigeberedningar med följande delförslag;
- Fullmäktiges presidium ansvarar, efter behandling i Samarbetsrådet, för framtagande av uppdragsbeskrivning och formulering av mandat för fullmäktigeberedningar
- Fullmäktiges arbetsordning, samt övriga dokument som påverkas förändringen, ses över för att anpassas till demokratiberedningens förslag
- Beslutet gäller från 2018-11-01.

Demokratiberedningen har även behandlat frågan om inrättande av samarbetsråd. För att öka kontaktytorna mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse föreslår beredningen en formalisering av kontakterna mellan presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse. I en tid av ökade krav på följsamhet och förändringar i samhället, är det nödvändigt att kommunens politiska ledning samverkar och söker lösningar där de kan finnas.
Ett samarbetsorgan kan ges speciella uppgifter vid exempelvis tillsättandet av utredningar och/eller beredningar, samt vara allmänt den kommunikationspunkt, som är ett måste mellan det beslutande och det verkställande organet i kommunen.
Förslaget är att Samarbetsrådet består av presidierna för kommunfullmäktige och kommunstyrelse. Samarbetsrådet ska enligt förslaget även vara ett formaliserat forum för samråd avseende förberedelser och avstämningar avseende eventuella fullmäktigeberedningars uppdrag, mandat och sammansättning.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
20171009
DNR KS

Kommunstyrelsen beslutade (2017-09-25) överlämna ärendet direkt till kommunfullmäktige för diskussion med demokratiberedningens förslag till grund.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har till uppgift att ansvara för beredning av ärenden till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva och kostnadsberäkna samt lägga förslag till finansiering av tillsättandet av fullmäktigeberedningar i Herrljunga kommun

Kompletteringen utgör bilaga till KF-ärende ”Tillsättande av fullmäktigeberedningar i Herrljunga kommun”.

Exemplifiering
Kommunstyrelsen beslutade i enlighet med Demokratiberedningens förslag.
Exemplifieringen omfattar inrättande av 2 fullmäktigeberedningar, med 7 utsedda beredningsrepresentanter. Fullmäktigeberedningarna bedöms genomföra 8 protokollförda sammanträden per år á 4 timmar samt motsvarande beredning av fullmäktigeberedningarnas sammanträden.

Konsekvensbeskrivning
I Sveriges kommuner och Landstings seminariedokumentation (2014-12-09) finns styrkor och svagheter, risker och möjligheter beskrivna vid tillsättandet av fullmäktigeberedningar.

Herrljunga kommun har fastställt politisk styrande organisation med kommunfullmäktige, kommunstyrelse och 4 facknämnder samt Servicenämnder. Sammantaget genomförs ca 65 formella beslutssammanträden inom organisationen, tillkommer motsvarande antal beredningssammanträden, sammanlagt ca 130 sammanträden. Förvaltningsorganisationen är anpassad därefter.
Av kommunfullmäktiges fastställda reglementen till nämnderna framgår respektive nämnds ansvar avseende den pågående bedrivna verksamheten och planering för framtida verksamhet utifrån Vision 2020 med därtill hörande gemensamma inriktningsmål.
Kommunstyrelsens reglemente beskriver kommunstyrelsens totala ledningsansvar i enlighet med kommunallagen och ett tydligt övergripande ansvar avseende styrning, ledning, uppföljning och kontroll vari ingår kommunstyrelsens uppsiktsplikt över bolag och nämnder (Kommunstyrelsens reglemente).

Vid införande av redskapet fullmäktigeberedningar är det av stor vikt att risken för dubbelkommando för verksamhetsansvaret och framtidsplanering utifrån facknämndernas och kommunstyrelsens totala ansvar, elimineras.

Fullmäktigeberedningar tillsätts för mandatperiod och/eller tidsbegränsat för särskilda avgränsade uppdrag.
Till respektive fullmäktigeberedning ska väljas ordförande och vice ordförande.

Se även bilaga ”Sveriges kommuner och landsting, Fullmäktigeberedningar, Seminariedokumentation 2014-12-09”.

Vid tillsättande av fullmäktigeberedningar som ett aktivt redskap i den politiska styrningen är det av stor vikt att resurser ställs till förfogande för att säkerställa kvalitet i beredningarnas arbete med det erforderliga förvaltningsstöd, som därmed följer. Tillsättande av fullmäktigeberedningar kräver tillskott av resurser till den politiskt styrande organisationen.
Bemanningen på avdelning ”Administration och kommunikation” samt övrig verksamhet, är anpassad till nuvarande organisation och bedöms behöva förstärkas vid införande av redskapet fullmäktigeberedningar.

Kostnadsberäkning
Eventuella arvodesförändringar avseende nivåer för förtroendeuppdrag är ej medräknade då dessa inte går att förutse.

Beräkning kostnader för arvoden
Fullmäktigeberedning 1: 7 beredningsrepresentanter x 8 protokollförda sammanträden per år x 4 timmar = 224 arvodestimmar (56 ”första timmes arvodering” + 168 ”nästkommande-timmes-arvodering” =60 tkr inkl. PO-påslag och pensionskostnader.
Fullmäktigeberedning 2: 7 beredningsrepresentanter x 8 protokollförda sammanträden per år x 4 timmar = 224 arvodestimmar (56 ”första timmes arvodering” + 168 ”nästkommande-timmes-arvodering” = 60 tkr inkl. PO-påslag och pensionskostnader.

Tillkommer kostnader för ordförande och vice ordförande.
Tillkommer kostnader för förlorad arbetsförtjänst, ev reskostnadsersättningar, ev. förrättningsarvoden, vilket inte är beräknat.

Slutsats:
Med exemplifieringen som grund är den totala kostnaden avseende arvodesberäkning till minst 120 tkr (Brutto).

Beräkning kostnader för administration inkl. registratur, sekreterarskap, kommunikation samt verksamhetsexpertis och/eller verksamhetschefer
Fullmäktigeberedning 1 och 2:
Administration inkl. registratur, sekreterarskap samt kommunikation beräknas utifrån 2x8 protokollförda sammanträden och 2x8 protokollförda beredningssammanträden inför fullmäktigeberedningarnas sammanträden.

För facknämnd beräknas ca 35 % + 25 % tjänst av heltid för motsvarande ansvar och uppdrag inkl. sammanträdesberedning och registratur + del av kommunikatörstjänst + vid behov medverkan från verksamhetsspecialist resp. verksamhetschef/förvaltningschef/kommunchef. Facknämnd har ca 9-10 nämndsammanträden per år.

Beräkningen utgår sammantaget från 2 x 50% tjänst av heltid inkluderande samtliga bedömda berörda tjänster.

Total beräknad kostnad administration inkl. registratur, sekreterarskap, kommunikation samt vid

behov verksamhetsspecialister resp verksamhetschefer/förvaltningschefer:
100 % tjänst av heltid motsvarar bruttokostnad om 550 tkr (inkl Po-påslag och pensionsavgift).

Total beräknad utökad kostnad vid införande av fullmäktigeberedningar enligt exemplifiering:
Arvodesberäkning: 120 tkr/år
Administrationsberäkning: 550 tkr/år

Slutsats:
Med exemplifieringen som grund beräknas utökade kostnader för tillkommande arvodering och erforderligt utökat förvaltningsstöd till 670 tkr/år.

Förslag till finansiering
Nuvarande budgetförutsättningar täcker inte beräknade utökade kostnader.
- *Kommunfullmäktige bör erhålla tillskott vid budgetplanering 2019-2021 med motsvarande 120 tkr/år*
- *Avdelning avseende administration och kommunikation bör erhålla budgettillskott vid budgetplanering 2019-2021 med motsvarande 550 tkr/år.*

Ekonomisk bedömning

Den befintliga fastställda politiskt styrande organisationen för Herrljunga kommun erfordrar förvaltningsstöd bestående av olika kompetenser. Till dessa kompetenser hör administrativa delar, såsom registrator, sekreterarskap och kommunikationsinsatser samt verksamhetsexpertis och/eller verksamhetschefsinsatser. Vid påbyggnad av den politiskt styrande organisationen, utöver fastställda kommunfullmäktige, kommunstyrelse och facknämnder, tillkommer ytterligare kostnader för den politiskt styrande organisationen och erfordras ytterligare påbyggnad av förvaltningsstöd genom olika kompetenser.

Vid beslut om genomförande av påbyggnad av fullmäktigeberedningar är det av stor vikt att kvalitetssäkra fullmäktigeberedningarnas arbetsförutsättningar. Fullmäktigeberedningar ska erhålla motsvarande administrativt och kommunikativt stöd, som övriga delar av den politiskt styrande organisationen.

Tillsättande av fullmäktigeberedningar enligt exemplifiering innebär beräknade utökade kostnader motsvarande;
Fullmäktige: 120 tkr/år
Förvaltningsorganisation: 550 tkr/år
Totalt: 670 tkr/år

Tillkommer kostnader för fullmäktigeberedningarnas ordförande och vice ordförande liksom kostnader för förlorad arbetsförtjänst, ev. reskostnadsersättningar, ev. förrättningsarvoden, vilka inte är beräknade.
Eventuella nivåförändringar avseende arvoden är ej omhändertagna i beräkningen.

Kommunchefens bedömning:

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Vid beslut om tillsättning av fullmäktigeberedningar enligt Demokratiberedningens förslag, beräknas behoven av utökad arvodesbudget och utökat förvaltningsstöd motsvara 670 tkr/år, vilket bör omhändertas i budgetbeslut 2019-2021.

Juridisk bedömning
I enlighet med gällande lagstiftning.

Miljökonsekvensbeskrivning
Försumbara miljökonsekvenser.

Jämställdhetsbeskrivning
Urval, nominering och fastställande av representation sker inom det politiska beslutsfattandet.

Samverkan
Ärendet i sig är inte föremål för samverkan, men har kommunicerats inom det ordinarie samverkanssystemet, CSG.

Motivering av förslag till beslut
Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva och kostnadsberäkna ”Tillsättande av fullmäktigeberedningar” i Herrljunga kommun samt lägga förslag till finansiering.

Ärendet omfattar kompletterande information i beredning av förslag från Demokratiberedning 2016-2017 – ”Tillsättande av fullmäktigeberedningar i Herrljunga kommun”.

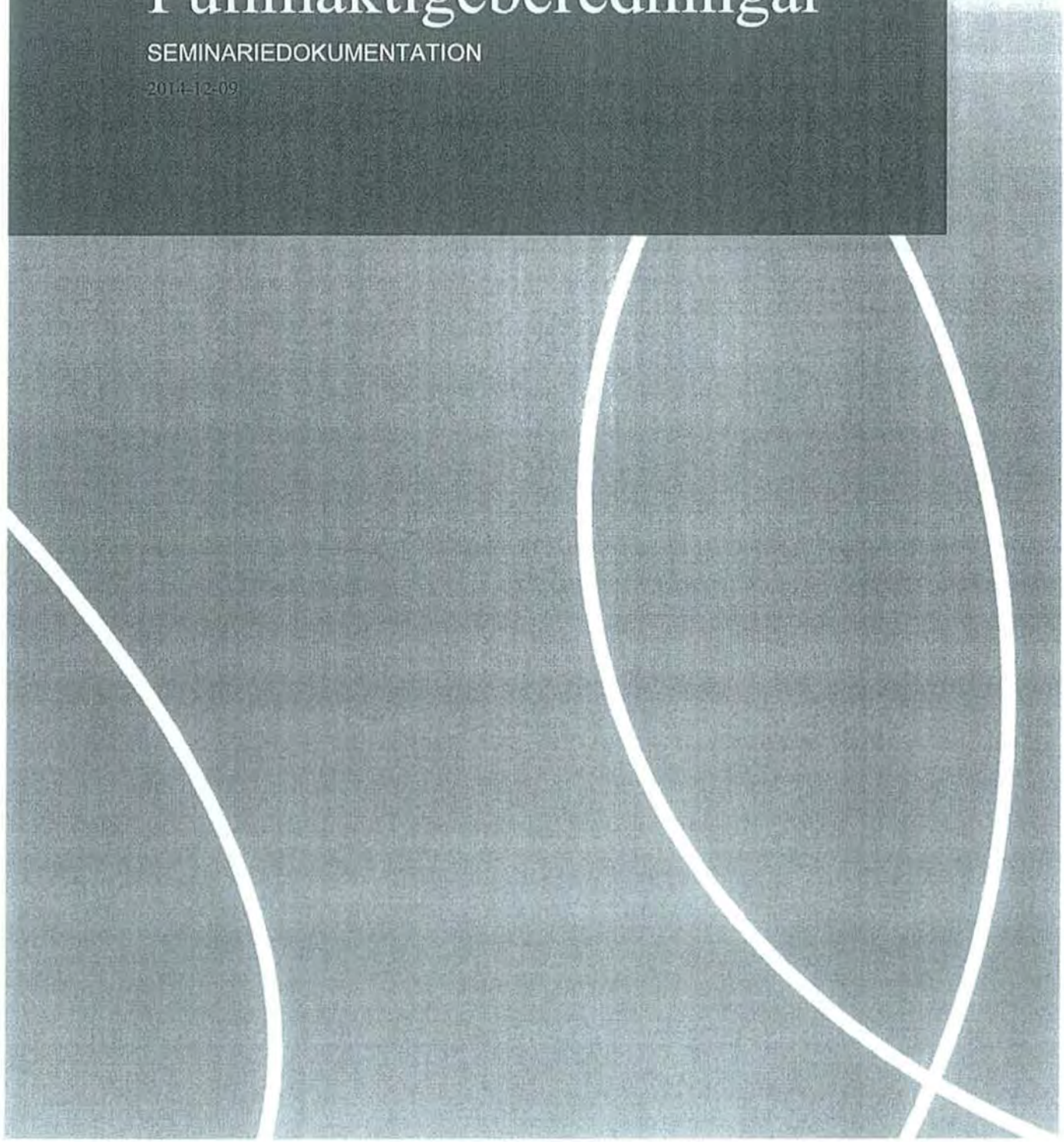
Till KF

Ärende 20

Fullmäktigeberedningar

SEMINARIEDOKUMENTATION

2014-12-09

Sveriges Kommuner och Landsting

Innehåll

Förord 3
Fullmäktige **4**
Att lämna gamla spår och hitta nya vägar 4
Fullmäktigeberedningar **7**
Kommunallagen 7
Fullmäktigeberedningarnas sammansättning 9
Från initiativ till valärende 9
Fullmäktiges arbetsordning **10**
Beredningsprocessen **13**
Ett uppdrag med nytt innehåll **14**
Erfarenheter **15**

Förord

Under de senaste mandatperioderna har allt fler kommuner, landsting och regioner beslutat inrätta fullmäktigeberedningar. Syftet har oftast varit att vitalisera fullmäktige men också uppdraget som förtroendevald. Den här dokumentationen är från ett seminarium som genomfördes i december 2014.

Ett stort tack till de kommuner och landsting som bidragit till kunskapsutvecklingen!

Stockholm i december 2014

Kjell-Åke Eriksson
Anna Lindström
Avdelningen för Ekonomi och styrning

KAPITEL 1

Fullmäktige

I kommunallagen finns bestämmelsen om att det i varje kommun och landsting ska finnas en beslutande församling - fullmäktige. I många fall beskrivs fullmäktige som "den högsta beslutande församlingen". I fullmäktige är ledamöterna valda av folket vid de allmänna valen. Övriga uppdrag tillsätts av fullmäktige. Kommunallagen fastställer vilka beslut som fullmäktige inte får delegera till styrelse eller nämnd. Dessa är av principiell beskaffenhet eller av annan större vikt för kommunen eller landstinget. Kommunallagen ger också fullmäktige möjlighet att själv bereda vissa frågor samt att ställa krav på återredovisning från nämnder och styrelse.

Fullmäktiges uppdrag skulle också kunna beskrivas som:

1. Uppdraget som demokratisk arena där politiken synliggörs och där besluten fattas.
2. Uppdraget att fatta beslut i valärenden bl a utse nämnder och styrelser.
3. Uppdraget att fatta beslut om förutsättningar för verkställighet t ex mål, budget mm
4. Uppdraget att fatta beslut om principiella frågor av mer innehållsmässig karaktär t ex strategiska planer
5. Uppdraget att pröva ansvar

I realiteten har fullmäktige allt mer kommit att ses som en församling som i praktiken legitimerar beslut som redan är fattade i styrelse/ nämnder. Detta har bland annat fått konsekvensen att fullmäktige beskrivs som ett "transportkompani" och att delar av fullmäktiges ledamöter upplever att uppdraget är oviktigt och ointressant.

Om man kritiskt granskar den utveckling som skett ser man att fullmäktige inte utnyttjat de möjligheter som finns för att vara en aktiv part i styrningen. Vill man vitalisera fullmäktige bör man först och främst lyfta fram de verktyg som faktiskt finns och att utveckla kunskap och erfarenheter utifrån dessa.

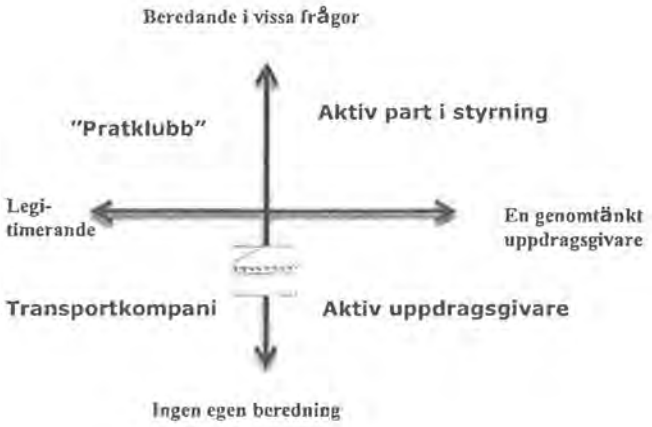
Att lämna gamla spår och hitta nya vägar

Vilken funktion bör fullmäktige ha, beredande och beslutande eller enbart legitimerande? Vad finns det för alternativa vägar?

Oavsett organisationsmodell har diskussionen om att stärka fullmäktige länge funnits på agendan för demokratiutveckling i landets kommuner och landsting. Många olika projekt och förbättringsförslag har sjösatts men få konkreta resultat har uppnåtts. Utvecklingsarbetet har framförallt fokuserat på frågor som talartider, möblering, ljussättning och till viss del vilka arbetsformer som skulle kunna komplettera de formella beslutsmötena.

Om utgångspunkten är att diskutera vad det i praktiken betyder att fullmäktige är den beslutande församlingen kommer diskussionen mera att handla om fullmäktige som beslutsfattare, uppdragsgivare och ansvarsprövare kombinerat med kommunallagens möjligheter att fullmäktige själv bereder vissa frågor.

Bilden nedan visar fyra fullt möjliga scenarier för fullmäktiges funktionssätt. Alla fyra är juridiskt rätt men skillnader är att de förtroendevalda har olika aktörskap. Konsekvensen blir att även övriga politiska institutioner som styrelse, nämnder m fl får förändrade uppdrag beroende på vilken position fullmäktige intar.

Den bild som ofta förknippas med fullmäktige är som ett "transportkompani" där uppdraget framförallt är att legitimera andras förslag till beslut, formalisera besluten och att göra beslutsprocessen transparent. Fullmäktigesammanträden upplevs som välregisserade föreställningar där de ledande partiföreträdarna debatterar sina ståndpunkter. Att debatten leder fram till nya alternativ och ställningstaganden är sällsynt.

Ett vanligt försök att stärka fullmäktige och uppdraget som förtroendevald blir att tillsätta fullmäktigeberedningar. Om beredningarna inte får reella uppdrag och resurser samt om deras arbete inte påverkar fullmäktiges dagordning och beslut upplevs dessa beredningar som "pratklubbar". Ledamöterna får nya ibland spännande uppdrag men som tenderar till att bli meningslösa eftersom det inte påverkar beslutsprocesserna och fullmäktige som beslutande församling.

Att röra sig i en utvecklingsriktning som också innebär att fullmäktige ska vara en genomtänkt uppdragsgivare kräver att inte bara nya organisatoriska enheter skapas utan att ledarskap, organisationskultur mm förändras. Ett fullmäktige som en "aktiv uppdragsgivare" lämnar tydliga uppdrag för beredningen av ett

ärende, ställer krav på att bli involverad under beredningsprocessen och på att utifrån fattade beslut få återredovisning från nämnder och styrelse. Däremot bereder inte fullmäktige själv några frågor.

Att vara en "aktiv part i styrning" innebär att fullmäktige dessutom själv bereder vissa frågor. Det kan vara frågor av mera långsiktig och strategisk karaktär som en översiktsplan, skolplan eller liknande. Arbetssättet betyder att styrelse och nämnder utifrån kommunallagens krav ges möjlighet att yttra sig över de förslag som beredningarna arbetat fram. Att se fullmäktige som en aktiv part i styrning innebär att de direkt valda förtroendevalda blir involverade i flera steg än själva beslutsfattandet nämligen att: ta initiativ, problemformuleringen, bereda ärendet, skapa förslag men också att följa upp vad som skett.

KAPITEL 2

Fullmäktigeberedningar

Allt fler kommuner, landsting och regioner ser ett behov av att stärka fullmäktiges roll i styrningen. I praktiken innebär det att allt fler inrättar fullmäktigeberedningar. Ibland i kombination med att samtliga verksamhetsnämnder avvecklas. Beredningarna tillsätts för en mandatperiod men kan också tillsättas för en mandatperiod men kan också tillsättas för ett visst uppdrag dvs att de är tillfälliga. En tillfällig beredning avslutar sitt uppdrag när beredningen fullgjort uppdraget de fått av fullmäktige. I uppdragen ingår ofta att genomföra medborgardialoger under beredningsprocessen men också att följa upp fattade beslut för återredovisning till fullmäktige.

Beredningarna får i huvudsak två olika uppdrag:

Ta fram kunskapsunderlag inför fullmäktiges budget- och planeringsprocess.

Bereda fullmäktiges långsiktiga program och policies.

En fullmäktigeberedning kan, till skillnad från en nämnd, endast ha beredningsuppdrag. Att ansvara för förvaltning och verkställigheten av fullmäktiges beslut kan således inte läggas på en beredning.

Utvärderingar visar att uppdraget som beredningsledamot å ena sidan kan upplevas frustrerande eftersom man inte ansvarar för verkställigheten. Å andra sidan upplever andra att de äntligen kan lämna sammanträdesbordet för att utveckla ett medborgarföreträdarskap på riktigt.

Kommunallagen

Kommunallagen (KL) innehåller ett beredningstvång. Av 5 kap. 26-28 §§ KL följer att ett ärende ska beredas av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning. I de fall ärendet beretts av en fullmäktigeberedning ska en nämnd vars verksamhetsområde berörs alltid ges tillfälle att yttra sig. Styrelsen ska *alltid* ges till- fälle att yttra sig i ett ärende som beretts av en nämnd eller fullmäktigeberedning. Har styrelsen en annan syn på ärendet än det organ som berett det ska det framgå då ären- det läggs fram för fullmäktige. Fullmäktige har dock viss frihet att bestämma om for- merna för beredningen av sina ärenden och kan enligt förarbetena på sakliga grunder bestämma om beredningens omfattning.

I kommunallagen finns ett antal paragrafer som reglerar förutsättningarna och uppdrag för fullmäktigeberedningarna.

Fullmäktigeberedningar KL 3 KAP.7 §

För beredning av ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden som skall avgöras av fullmäktige får fullmäktige inrätta fullmäktigeberedningar.

En fullmäktigeberednings sammanträden skall hållas inom stängda dörrar. En sådan beredning får dock besluta att dess sammanträden ska vara offentliga, om fullmäktige har medgett det.

Proportionella val KL 5 KAP 46§

Under de förutsättningar som anges i 2§ i lagen om proportionellt valsätt skall följande val vara proportionella:

1. Val till ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar
2. .....
3. .....
4. .....

Ärenden i fullmäktige KL 5 KAP 23 §
Ärenden i fullmäktige får väckas av
4. En fullmäktigeberedning, om fullmäktige har föreskrivit det

Hur ärenden bereds KL 5 KAP 26 §- 28 §

26 §

Innan ett ärende avgörs av fullmäktige, skall det ha beretts antingen av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning

27 §

Om ett ärende har beretts bara av en fullmäktigeberedning, skall en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör alltid ges möjlighet att yttra sig.

28 §
Styrelsen skall alltid ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en annan nämnd eller av en fullmäktigeberedning.

Styrelsen ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon annan nämnd eller en fullmäktigeberedning har gjort det

Anmärkning från revisorerna KL 9 KAP 17§

Om anmärkning framställs, skall anledningen till denna anges i revisinsberättelsen.

Anmärkning får riktas mot

- Nämnder och fullmäktigeberedningar, samt
- De enskilda förtroendevalda i sådana organ

Berättelsen skall innehålla också ett särskilt uttalande huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller ej.

Fullmäktiges arbetsordning

I fullmäktiges arbetsordning fastställer fullmäktige vad som ska gälla för de egna beredningarnas uppdrag.

I fullmäktiges arbetsordning kan bl a följande var angivet:

- Antal ordinarie fullmäktigeberedningar, deras namn samt när val till beredningarna ska hållas.
- Antal ledamöter och ersättare. Att man bland dessa ska välja en ordf och v ordf.
- Om beredningen får väcka ärenden inom sitt uppgiftsområde.
- Att fullmäktige får tillsätta en eller flera särskilda fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller en viss fråga. Fullmäktige beslutar för varje särskild beredning hur många ledamöter och ersättare det ska finnas samt den särskilda beredningens mandattid.
- Om beredningens möten ska vara offentliga.

Fullmäktigeberedningarnas sammansättning

Ledamöter i beredningarna ska utses på samma sätt som övriga förtroendevalda. Lagen om proportionellt valsätt ska tillämpas men kan frångås om enighet råder.

Valbar till ledamot eller ersättare är den som vid tidpunkten uppfyller de krav som ställs i 4kap 3§§ KL. Det är möjligt att till fullmäktigeberedningar välja även personer som inte redan är förtroendevalda. Den person som fullmäktige väljer till ledamot i en beredning och som inte redan är förtroendevald kommer därför att bli förtroendevald i och med detta.

Det strider mot KL att i arbetsordningen föreskriva att ledamöter och ersättare i en beredning måste vara ledamöter eller ersättare i fullmäktige. En sådan bestämmelse innebär att man ställt ett lokalt valbarhetskrav, vilket inte är tillåtet.

Det behöver inte finnas ersättare till beredningens ledamöter.

Från initiativ till valärende

Att tillsätta en beredning kräver en förberedelse innan arbetet väl kan starta

1. Initiativet att tillsätta en beredning kan tas av alla med initiativrätt.
2. Styrelsen bereder ärendet och föreslår fullmäktige tillsätta en beredning för en särskild fråga eller grupp av frågor. Beredningens uppdrag fastställs. Fullmäktige beslutar om antalet ledamöter, ersättare och beredningens mandattid.
3. Val av ledamöter till beredningen är ett särskilt ärende.
4. Fullmäktige utser bland beredningens ledamöter en ordf och v ordf.

KAPITEL 3

Fullmäktiges arbetsordning

I SKL:s cirkulär 11:45 "Underlag för normalarbetsordning för lokala bedömningar" finns ett avsnitt särskilt om fullmäktigeberedningar.

Kompletterande bestämmelser om fullmäktigeberedningar
I 3 kap. KL finns reglerna om kommunernas och landstingens organisation. Där stad-gas bl.a. (3 kap. 7 § KL) att fullmäktige får inrätta fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. I det följande ges exempel på bestämmelser om fullmäktigeberedningar som kan tas in i arbetsordningen. Detta motiveras bl.a. med att fullmäktiges roll kan behöva stärkas om antalet nämnder reduceras. Vilka bestämmelser som behövs och hur de ska vara utformade beror givetvis på den organisation som ska finnas.

1 § De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige för den löpande mandatperioden ... (antalet) ordinarie fullmäktigeberedningar.
Valen förrättas på ett sammanträde som hålls före utgången av december.
Alt. Valen förrättas på det sammanträde vid vilket fullmäktige väljer styrelsen och övriga nämnder.

2 § Fullmäktige bestämmer före valen antalet ledamöter och ersättare i beredningarna.
Bland ledamöterna väljer fullmäktige en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts till ledamöter.

3 § De ordinarie fullmäktigeberedningarna är ... (finansberedningen, allmänna beredningen, socialberedningen, miljöberedningen).

4 § En fullmäktigeberedning bereder de ärenden inom sitt uppgiftsområde som fullmäktige ska avgöra.
En fullmäktigeberedning får väcka ärenden i fullmäktige inom sitt uppgiftsområde.
Alt. En fullmäktigeberedning bereder de ärenden som fullmäktige beslutar att överlämna till beredningen.

5 § En fullmäktigeberedning ska följa den verksamhet inom kommunen/landstinget som hör till fullmäktigeberedningens uppgiftsområde och hos fullmäktige göra de framställningar som fullmäktigeberedningen finner påkallade.

6 § En fullmäktigeberedning får från kommunens/landstingets nämnder och anställda begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att fullmäktigeberedningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

7 § Fullmäktige får tillsätta ett eller flera särskilda fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller behandling av en viss fråga.

8 § Fullmäktige bestämmer för varje tillfälle antalet ledamöter och ersättare i en särskild beredning samt mandattiden för denna.

9 § För fullmäktigeberedningar ska i tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträden, beslutförhet och protokoll.

Fullmäktigeberedningar kan bestå av en eller flera personer. Det är även möjligt att till ledamot eller ersättare i en fullmäktigberedning välja en person som inte redan är för troendevald. Ledamöter i fullmäktigeberedningarna ska utses på samma sätt som övriga förtroendevalda. Valbar till ledamot och ersättare i fullmäktigeberedningarna är den som vid tidpunkten för sådant val uppfyller de villkor som ställs enligt 4 kap. 2 och 3 §§ KL. Den person som fullmäktige väljer till ledamot i en fullmäktigeberedning och som inte redan är förtroendevald kommer därför att bli förtroendevald i och med detta.

Den som är vald till revisor är inom den kommunen eller det landstinget inte valbar som ledamot eller ersättare i en fullmäktigeberedning.

Det får bedömas som stridande mot KL att i arbetsordningen föreskriva att ledamöterna och ersättarna i en fullmäktigeberedning ska vara ledamöter eller ersättare i full-mäktige. En sådan bestämmelse skulle innebära att ett lokalt valbarhetsvillkor ställdes upp, vilket inte är tillåtet. En annan sak är att man kan vara överens om detta och att i praktiken hålla sig till fullmäktigekretsen, när fullmäktigeberedningarna väljs.

En fullmäktigeberedning kan - till skillnad från en nämnd - endast ha beredningsuppgifter. Att ansvara för förvaltningen och verkställigheten av fullmäktiges beslut kan således inte anförtros den. Eftersom en i lagen angiven uppgift för nämnderna är att bereda fullmäktiges ärenden är en fullmäktigeberedning från KL:s synpunkt att se som kompletterande beredningsorgan till styrelsen och de övriga nämnderna. Fullmäktige får således inte delegera beslutanderätt till en fullmäktigeberedning.

Av 5 kap. 27 § KL framgår även att en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende be-rör alltid ska ges tillfälle att yttra sig, om ett ärende har beretts bara av en fullmäktige-beredning. Det går således inte att förbigå nämnderna

vid beredningen av fullmäktige-ärenden och överlämna till fullmäktigeberedningar att helt sköta den.

En fullmäktigeberedning kan ges i uppgift att bereda ärendena inom ett visst verksam-hetsområde och att för fullmäktiges räkning följa verksamhetens utveckling. Eftersom fullmäktige får ge en fullmäktigeberedning rätt att väcka ärenden i fullmäktige (5 kap. 23 § första stycket p 4 KL) kan uppgiften att följa en eller flera verksamheter förenas med en befogenhet att också ta de initiativ som beredningen finner påkallade.

I ett målstyrt system kan det vara till fördel att låta beredningen ta emot rapporter från nämnderna om verksamhetens utveckling, ekonomiska prognoser etc. Det kan ske inom ramen för fullmäktiges frihet att besluta om omfattningen och formerna för den redovisning som nämnderna ska lämna för hur de har fullgjort sina uppdrag att genom-föra verksamheterna (3 kap. 15 § KL). I förarbetena sägs att fullmäktigeberedningarna kan ha "vissa funktioner som förberedelser för fullmäktiges uppföljning av nämnd-verksamheten" (prop. 1990/91:117 s. 157). Något lagligt hinder mot en sådan ordning finns alltså inte.

Om nämnderna ska rapportera till fullmäktigeberedningarna om hur de fullgör sina uppdrag att sköta den målstyrda verksamheten, bör de åläggas detta genom bestämmelser i reglementena. Arbetsordningen bör dock kompletteras med regler om hur fullmäktigeberedningarna rapporterar vidare till fullmäktige och vad som i övrigt åligger dem i det sammanhanget.

En fråga som man har att ta ställning till är om fullmäktigeberedningarna ska ha rätt att väcka ärenden i fullmäktige och i så fall i vilken omfattning de ska få göra det.

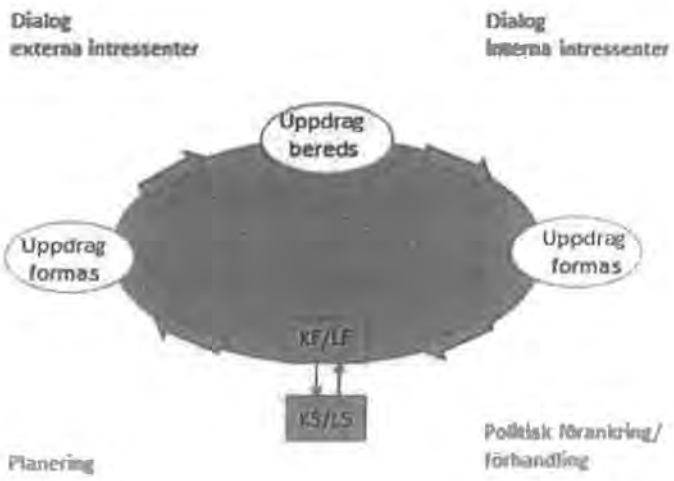
Fullmäktige kan medge att sammanträden med en fullmäktigeberedning helt eller del-vis ska vara offentliga. Det är sedan fullmäktigeberedningen själv som avgör vid vilka sammanträden allmänheten ska tillåtas närvara.

Utöver exemplen behövs en närmare bestämning av varje fullmäktige-beredning uppgiftsområde. De kan t.ex. vara knutna till en eller flera nämnders verksamhetsområden eller till huvudtitlarna i kommunens/landstingets budget.

KAPITEL 4

Beredningsprocessen

En beredningsprocess har flera naturliga steg där olika aktörer behöver involveras på olika sätt under processens gång. Har fullmäktigeberedningen fått uppdraget att lämna förslag, belysa frågor om ekonomi och juridiska krav blir styrelsens del i beredningen ofta av en helt annan karaktär än idag.

KAPITEL 5

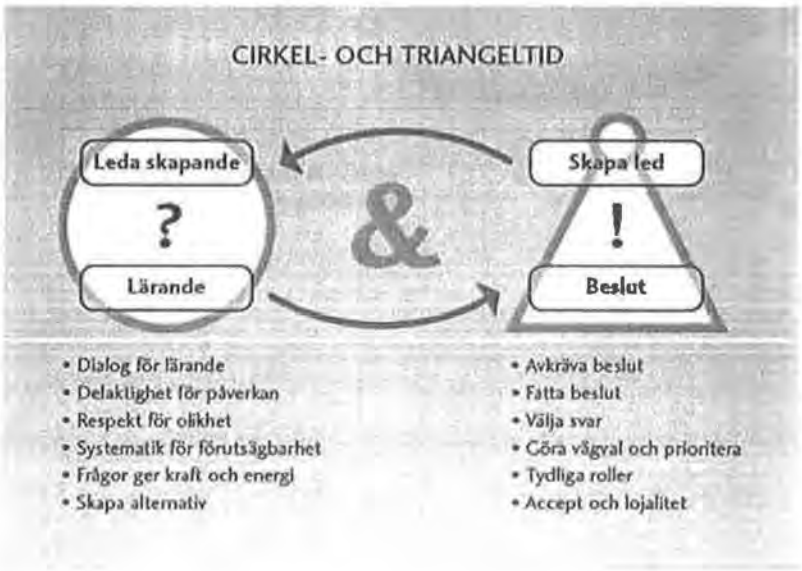
Ett uppdrag med nytt innehåll

I de flesta fall syftar fullmäktigeberedningarna till att stärka medborgarperspektivet i styrning och ledning. Det innebär att beredningarna i sitt uppdrag genomför olika typer av medborgardialoger.

Uppdraget som förtroendevald förändras och inriktas i högre grad på att utforska, ställa frågor och att omvärldsbevaka. Förändringen i uppdrag kan upplevas både frustrerande och vitaliserande.

För att skapa genomslag för beredningarna krävs det att innehållet i de nya uppdragen för ledamöterna kommuniceras väl. Ett sätt att visa på skillnaderna i nämn- respektive beredningsuppdragen visas i bilden om cirkel- och triangeltid. Det traditionella nämnduppdraget symboliseras här med en triangel och beredningsuppdraget med cirkeln.

Förutom att skilja på de olika uppdragens karaktär är det viktigt att skapa broar mellan beredningen och styrelse/ nämnder. Här spelar partigrupperna en viktig roll.

Cirkel- och triangeltid är framtaget av Preera

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Post: 118 82 Stockholm
Besök: Hornsgatan 20
Telefon: 08-452 70 00
www.skl.se

KAPITEL 6

Erfarenheter

Kort kan man säga att trenden med ett ökande antal fullmäktigeberedningar håller i sig. Framförallt är det en trend för kommuner. Om fullmäktigeberedningarna ska kunna stärka fullmäktige som beslutande församling och ledamöternas uppdrag som medborgarföreträdare krävs ett långsiktigt utvecklingsarbete som inte bara sätter frågan om organisation i fokus utan även frågan om uppdrag och samspel mellan olika arenor. Framförallt är det frågan om samspelet mellan beredningsprocessen och beslutsprocessen som måste säkerställas. Här spelar partigrupperna en avgörande roll. Om inte partigrupperna involveras under beredningsarbetet riskerar kommande underlag och slutsatser att läggas åt sidan.

Ur samtal med beredningar och fullmäktigepresidier kan några framgångsfaktorer lyftas:

- Se till att beredningarna har tydliga uppdrag
- Klargör relationen mellan fullmäktigeberedningens och styrelsens beredningsuppdrag
- Kommunicera vad uppdraget som beredningsledamot innebär
- Säkerställ att beredningarna har tillgång till både process- och expertkompetens
- Involvera fullmäktigegrupperna under beredningsarbetet
- Lyft in frågorna i form av vägvals- eller allmänpolitiska debatter i fullmäktige
- Pröva möjligheten att nominera och välja intresserade medborgare som ledamöter

KF § 141
KS § 155

DNR KS 194/2017 901

Inrättande av arvodesberedningar

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.
Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande inrättande av en arvodesberedning. Beredningen har inte tagit ställning till hur beredningens förslag påverkar den politiska arvoderingen utan anser att en Arvodesberedning bör tillsättas. Förutom arvoderingen i kommunstyrelsen bör även övriga presidiers arvoden ses över och eventuellt justeras med tonvikt på arbetsinsats och förändring som föranleds av den nya kommunallagen.
Förslaget föreslås remitteras ut till partigrupperna för inhämtning av ytterligare tankar.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18
Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av arvodesberedning

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag:

- Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
- Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
- Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om inrättande av arvodesberedning sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Gunnar Andersson (M) föreslår att ärendet från demokratiberedningen överlämnas till kommunfullmäktige för vidare diskussion i fullmäktige.

Ronnie Rexwall (KV) och Elin Hegg (MP) bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsens bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Fortsättning KF § 141
Fortsättning KS § 155

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Demokratiberedningens förslag (nedan) överlämnas för diskussion i fullmäktige;
2. Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
3. Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
4. Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

I kommunfullmäktige föreslår Uno Sanfridsson (C) att ärendet bordläggs.

Ordföranden frågar om ärendet ska bordläggas eller avgöras idag och finner att kommunfullmäktige bordlägger ärendet.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet bordläggs.

KF § 125
KS § 155

DNR KS 194/2017 901

Inrättande av arvodesberedningar

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.
Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande inrättande av en arvodesberedning. Beredningen har inte tagit ställning till hur beredningens förslag påverkar den politiska arvoderingen utan anser att en Arvodesberedning bör tillsättas. Förutom arvoderingen i kommunstyrelsen bör även övriga presidiers arvoden ses över och eventuellt justeras med tonvikt på arbetsinsats och förändring som föranleds av den nya kommunallagen.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18
Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av arvodesberedning

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag:

- Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
- Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
- Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om inrättande av arvodesberedning sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Gunnar Andersson (M) föreslår att ärendet från demokratiberedningen överlämnas till kommunfullmäktige för vidare diskussion i fullmäktige.

Ronnie Rexwall (KV) och Elin Hegg (MP) bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsens bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Fortsättning KF § 125
Fortsättning KS § 155

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Demokratiberedningens förslag (nedan) överlämnas för diskussion i fullmäktige;
2. Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
3. Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
4. Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

I kommunfullmäktige föreslår Johnny Carlsson (C) att ärendet bordläggs.

Ordföranden frågar om ärendet ska avgöras idag eller om ärendet ska bordläggas och finner att kommunfullmäktige bordlägger ärendet.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet bordläggs.

KS § 155 DNR KS 194/2017 901

Inrättande av arvodesberedning

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.
Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande inrättande av en arvodesberedning. Beredningen har inte tagit ställning till hur beredningens förslag påverkar den politiska arvoderingen utan anser att en Arvodesberedning bör tillsättas. Förutom arvoderingen i kommunstyrelsen bör även övriga presidiers arvoden ses över och eventuellt justeras med tonvikt på arbetsinsats och förändring som föranleds av den nya kommunallagen.
Förslaget föreslås remitteras ut till partigrupperna för inhämtning av ytterligare tankar.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18
Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av arvodesberedning

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag:

- Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
- Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
- Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om inrättande av arvodesberedning sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Gunnar Andersson (M) föreslår att ärendet från demokratiberedningen överlämnas till kommunfullmäktige för vidare diskussion i fullmäktige.

Ronnie Rexwall (KV) och Elin Hegg (MP) bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsens bifaller Gunnar Anderssons (M) förslag.

Fortsättning KS § 155

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Demokratiberedningens förslag (nedan) överlämnas för diskussion i fullmäktige;
- Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
- Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
- Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Johnny Carlsson

Ordförandeskrivelse
2017-09-18
DNR KS 194/2017 901

Inrättande av Arvodesberedning

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har fullgjort sitt uppdrag, att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Beredningens arbete har resulterat i ett antal förslag vilka nu är föremål för sedvanlig politisk behandling.

Demokratiberedning 2016-2017 har arbetat fram ett förslag gällande inrättande av en arvodesberedning. Beredningen har inte tagit ställning till hur beredningens förslag påverkar den politiska arvoderingen utan anser att en Arvodesberedning bör tillsättas. Förutom arvoderingen i kommunstyrelsen bör även övriga presidiers arvoden ses över och eventuellt justeras med tonvikt på arbetsinsats och förändring som föranleds av den nya kommunallagen.

Förslaget föreslås remitteras ut till partigrupperna för inhämtning av ytterligare tankar.

Beslutsunderlag

Demokratiberedning 2016-2017 förslag; Inrättande av Arvodesberedning
Ordförandeskrivelse i ärendet daterad, 2017-09-18

Förslag till beslut

- Demokratiberedning 2016-2017 förslag om Inrättande av Arvodesberedning sänds ut på remiss till samtliga partigrupper i Herrljunga kommun.
- Remissvar avges senast 2017-11-30.

Johnny Carlsson,
ordförande

Expedieras till: Samtliga partigrupper i Herrljunga kommun
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

DEMOKRATIBEREDNING
2016-2017

Tjänsteskrivelse
2017-08-09
DNR KS 192/2015

Förslag från Demokratiberedning 2016-2017 -Tillsättande av Arvodesberedning

Sammanfattning

Demokratiberedning 2016-2017 har inte tagit ställning till hur beredningens förslag påverkar den politiska arvoderingen utan anser att en Arvodesberedning bör tillsättas. Förutom arvoderingen i kommunstyrelsen bör även övriga presidiers arvoden ses över och eventuellt justeras med tonvikt på arbetsinsats och förändring som föranleds av den nya kommunallagen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-08-09

Förslag till beslut

Demokratiberedning 2016-2017 föreslår fullmäktige besluta att:

- Tillsätta en Arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
- Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
- Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

Kent Johansson
Ordförande

Bakgrund

Fullmäktige beslutade 2015-12-08 om inrättande av Demokratiberedning 2016-2017 med uppdraget att *"utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag for Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur infor mandatperioden 2019-2022."*

Under hösten 2016 anordnade Demokratiberedning 2016-2017 ett seminarie där fullmäktiges ledamöter och ersättare diskuterade en alternativ styrorganisation för Herrljunga kommun. Därefter sände beredningen ut en remiss till partigrupperna angående beredningens framtida arbete, om arbetet skulle inriktas mot en organisationsförändring eller ej. Av remissvaren framgick att befintlig organisation ska bestå och eventuella förändringar ska ske i den. Vidare innehöll remissvaren en rad frågeställningar som partigrupperna önskat att beredningen ska arbeta vidare med.

Demokratiberedningen 2016-2017 ska leverera beredningens resultat i enlighet med uppdrag, senast före augusti månads utgång 2017.

KS § 188 DNR KS 194/2017 901

Utredning – inrättande av arvodesberedning

Sammanfattning

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 "Demokratiberedning 2016-2017". Beredningen fick i uppdrag att utifrån nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022. Demokratiberedningen har inte tagit ställning till hur beredningens förslag påverkar den politiska arvoderingen utan anser att en Arvodesberedning bör tillsättas. Förutom arvoderingen i kommunstyrelsen bör även övriga presidiers arvoden ses över och eventuellt justeras med tonvikt på arbetsinsats och förändring som föranleds av den nya kommunallagen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:
Demokratiberedningens förslag (nedan) överlämnas för diskussion i fullmäktige;

- Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
- Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
- Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva, kostnadsberäkna samt lägga förslag till finansiering av beslutet. Kommunledningsförvaltningen har genom kommunchef, genomfört uppdraget. Kompletteringen utgör bilaga till ärendet "Tillsättande av arvodesberedning i Herrljunga kommun".

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-10-09

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen godkänner kompletterande information avseende exemplifiering, konsekvensbeskrivning, kostnadsberäkning samt förslag till finansiering i KS-ärende "Tillsättande av Arvodesberedning" i Herrljunga kommun" (KS 2017-09-25) och översänder ärendet till kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner kompletterande information avseende exemplifiering, konsekvensbeskrivning, kostnadsberäkning samt förslag till finansiering i KS-ärende "Tillsättande av Arvodesberedning" i Herrljunga kommun" (KS 2017-09-25) och översänder ärendet till kommunfullmäktige.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-10-09
DNR KS 194/2017 901

Kompletterande information i beredning av förslag från Demokratiberedning 2016-2017 – Inrättande av Arvodesberedning.

Sammanfattning

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 Demokratiberedning 2016-2017. Beredningen fick i uppdrag att utifrån nya kommunallagen ”En kommunallag för Framtiden, SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022.

Demokratiberedningen har inte tagit ställning till hur beredningens förslag påverkar den politiska arvoderingen utan anser att en Arvodesberedning bör tillsättas. Förutom arvoderingen i kommunstyrelsen bör även övriga presidiers arvoden ses över och eventuellt justeras med tonvikt på arbetsinsats och förändring som föranleds av den nya kommunallagen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
Demokratiberedningens förslag (nedan) överlämnas för diskussion i fullmäktige;
• Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
• Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
• Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018..

Kommunstyrelsens arbetsutskott har till uppgift att ansvara för beredning av ärenden till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva och kostnadsberäkna samt lägga förslag till finansiering av tillsättandet av arvodesberedning i Herrljunga kommun.

Kommunledningsförvaltningen har genom Kommunchef, genomfört förvaltningsberedning utifrån uppdraget; Exemplifiering – Konsekvensbeskrivning – Kostnadsberäkning – Förslag till finansiering.

Kompletteringen utgör bilaga till KF-ärende ”Tillsättande av arvodesberedning i Herrljunga kommun”.

Beslutsunderlag

Denna tjänsteskrivelse

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner kompletterande information avseende exemplifiering, konsekvensbeskrivning, kostnadsberäkning samt förslag till finansiering i KS-ärende ”Tillsättande av Arvodesberedning” i Herrljunga kommun” (KS 2017-09-25) och översänder ärendet till kommunfullmäktige.

Niels Bredberg
Kommunchef

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
20171009
DNR KS

Expedieras till: Vem som ska ha beslutet för vidare handläggning eller beslut
För kännedom till: Vem som ska ha beslutet för kännedom

Bakgrund

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 Demokratiberedning 2016-2017. Beredningen fick i uppdrag att utifrån nya kommunallagen ”En kommunallag för Framtiden, SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022.

Demokratiberedningen 2016-2017 har, bland andra ärenden, behandlat ärendet ”Alternativ styrmodell för den politiska organisationen för Herrljunga kommun”. Den ”Alternativa styrmodellen för den politiska organisationen för Herrljunga kommun” omfattade ett idéförslag, att avveckla befintlig facknämndstruktur och övergå till politisk styrande organisation med Kommunfullmäktige och Kommunstyrelse. I idéförslaget beskrevs Kommunfullmäktiges och Kommunstyrelsens olikartade ansvar och ledande respektive styrande roller. Redskapet och möjligheterna med ”Fullmäktigeberedningar” beskrevs i samband med idéförslaget. Demokratiberedningen skickade ut ärendet på remiss till partigrupperna. Beredningen beslutade, i enlighet med partigruppens yttranden, att inte arbeta vidare med en större organisationsförändring.

Demokratiberedningens övriga behandlade frågeställningar och ärenden redovisas i Demokratiberedningens slutrapport. En del av slutrapporten omfattar tillsättande av Arvodesberedning.

Kommunstyrelsens beslutade lämna över Demokratiberedningens förslag till kommunfullmäktige för vidare diskussion enligt följande;
Demokratiberedningens förslag (nedan) överlämnas för diskussion i fullmäktige;
• Tillsätta en arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.
• Arvodesberedningen ska genomföra en översyn av arvodesreglementet för förtroendevalda.
• Förslag till beslut om arvodesreglementet lämnas till fullmäktige senast februari 2018.

Kommunfullmäktige, 2014-09-30, beslutade fastställa ny beräkningsmodell för arvodering av förtroendevalda politiker för mandatperioden 2015-2018
De föreslagna arvodesbestämmelserna blev kopplade till Riksdagens grundarvode för ledamöter (2013-11-01 =59 800 kronor i månaden, vilket ger 717.600 kronor per år, och är skattepliktigt). Arvodets storlek beslutas av Riksdagens arvodesnämnd som är en myndighet under riksdagen. I konsekvens med detta blir arvoden för politiskt förtroendevalda i Herrljunga kommun, uppräknade varje år när arvoden får riksdagens ledamöter justeras.
Riksdagens grundarvode utgör grunden får beräkning av arvodet till ordförande och vice ordförande i kommunens nämnder och styrelser. Det utgör även grunden får beräkning av mötesersättning/tim.
Riksdagens grundarvode, 2013-11-0 l, utgör basen for beräkning av arvoden till förtroendevalda politiker i Herrljunga kommun for budgetåret 2015. Arvodering räknas upp varje nytt budgetår.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har till uppgift att ansvara för beredning av ärenden till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
20171009
DNR KS

exemplifiera, konsekvensbeskriva och kostnadsberäkna samt lägga förslag till finansiering av tillsättandet av arvodesberedning i Herrljunga kommun

Kompletteringen utgör bilaga till KF-ärende ”Tillsättande av arvodesberedning i Herrljunga kommun”.

Exemplifiering *Kommunstyrelsen beslutade överlämna ärendet från Demokratiberedningen till kommunfullmäktige för vidare diskussion.* *Exemplifieringen omfattar inrättande av Arvodesberedning bestående av 5 ledamöter.* *Beräkningen utgår från 6 sammanträden i Arvodesberedningen á 4 timmar.*
Konsekvensbeskrivning *Beroende på kommunfullmäktiges ställningstagande avseende ”Inrättande av ny organisation av kommunstyrelsen”, ”Tillsättande av fullmäktigeberedningar” och ”Inrättande av Samarbetsråd” i Herrljunga kommun påverkas omfattningen på den föreslagna Arvodesberedningens arbetsinsats.* *Själva beslutet att inrätta en arvodesberedning kan bedömas ske enligt praxis inför ny mandatperiod.*
Kostnadsberäkning *Inrättande av arvodesberedning medför kostnader avseende arvoden till Arvodesberedningens representanter.* *Arvodesberäkning* *Arvodesberedning beräknas omfatta 5x6x4 arvodestimmar = 120 arvodestimmar.* *120 arvodestimmar beräknas till kostnad motsvarande ca 30 tkr (brutto inkl PO-påslag och pensionsavgift). Ev. reseersättningar och ersättning för förlorad arbetsförtjänst kan tillkomma.* *Administrationsberäkning* *Arvodesberedningen bedöms verka under begränsad tid under 2017, 2018 och ska hanteras inom ordinarie budgetram och bemanning.*
Förslag till finansiering *Fullmäktiges ordinarie budget för 2017, 2018 bedöms finansiera Arvodesberedningen inom budgetram.*

Ekonomisk bedömning

Arvodesberedning beräknas omfatta 5x6x4 arvodestimmar = 120 arvodestimmar.
120 arvodestimmar beräknas till kostnad motsvarande ca 30 tkr (brutto inkl PO-påslag och pensionsavgift). Ev. reseersättningar och ersättning för förlorad arbetsförtjänst kan tillkomma.

Administrationsberäkning

Arvodesberedningen bedöms verka under begränsad tid under 2017, 2018 och ska hanteras inom ordinarie budgetram och bemanning.

Förslag till finansiering
Fullmäktiges ordinarie budget för 2017, 2018 bedöms finansiera Arvodesberedningen inom budgetram
Erforderligt förvaltningsstöd bedöms inrymmas inom ordinarie budget och bemanning 2017, 2018.

Juridisk bedömning
I enlighet med gällande lagstiftning.

Miljökonsekvensbeskrivning
Försumbara miljökonsekvenser.

Jämställdhetsbeskrivning
Urval, nominering och fastställande av representation sker inom det politiska beslutsfattandet.

Samverkan
Ärendet i sig är inte föremål för samverkan, men har kommunicerats inom det ordinarie samverkanssystemet, CSG.

Motivering av förslag till beslut
Kommunstyrelsens arbetsutskott har givit kommunchefen i uppdrag att exemplifiera, konsekvensbeskriva och kostnadsberäkna föreslaget inrättande av Arvodesberedning samt lägga förslag till finansiering.

Ärendet omfattar kompletterande information i beredning av förslag från Demokratiberedning 2016-2017 – ”Inrättande av Arvodesberedning” i Herrljunga kommun”.

KS § 230 DNR KS 196/2017 901

Utreda Framtida hantering av Besöksnäringen i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade, 2017-09-25, i enlighet med Demokratiberedningens förslag och kommunfullmäktiges beslut, 2017-09-05, att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att utreda framtida hantering av Besöksnäringen i Herrljunga kommun. Kommunstyrelsen beslutade 2015-08-17, att avsätta 400 tkr per år i tre år med syfte att genomföra särskild satsning på besöksnäringen.
Den prioriterade resursen har använts till att finansiera en deltidstjänst i kommunledningsförvaltningen. Särskilt fokus har även lagts på det gemensamma arbetet inom Turistorganisationerna för Boråsregionen och Sjuhärad.
Besöksnäringen i Herrljunga kommun har under 2016-2017, erhållit förbättrade insatser för stöd och utveckling av besöksnäringen. I Budget 2018 är säkerställt att motsvarande satsning på besöksnäringen fortlöper. Avsikten är att under det tredje året utvärdera verksamheten med därtill hörande rapport med analys samt överväganden inför framtiden efter 2018.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktige § 192/2015
Kommunstyrelsen § 153/2015

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen godkänner rapporten "Utreda Framtida hantering av Besöksnäringen i Herrljunga kommun" och återrapporterar i ärendet till kommunfullmäktige i enlighet med Demokratiberedningen 2016-2017:s förslag och kommunfullmäktiges samt kommunstyrelsens beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsen godkänner rapporten "Utreda Framtida hantering av Besöksnäringen i Herrljunga kommun" och återrapporterar i ärendet till kommunfullmäktige i enlighet med Demokratiberedningen 2016-2017:s förslag och kommunfullmäktiges samt kommunstyrelsens beslut.

Expedieras till: Diariet

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-11-06
DNR KS 196/2017 901

Utreda Framtida hantering av Besöksnäringen i Herrljunga kommun

- Uppdrag från kommunfullmäktige utifrån förslag från Demokratiberedning 2016-2017

Sammanfattning

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 Demokratiberedning 2016-2017. Kommunstyrelsen beslutade, 2017-09-25, i enlighet med Demokratiberedningens förslag och kommunfullmäktiges beslut, 2017-09-05, ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att utreda framtida hantering av Besöksnäringen i Herrljunga kommun. Kommunstyrelsen beslutade 2015-08-17, att avsätta 400 tkr per år i tre år, 2016-2018, med syfte att genomföra särskild satsning på besöksnäringen.

Den prioriterade resursen har använts till att finansiera en deltidstjänst i kommunledningsförvaltningen, med ansvar för besöksnäringsarbetet, kopplat till föreningsliv och lokala företrädare inom besöksnäringen, bland annat med kvalitativa avtalade utvecklingsinsatser med Crea Diem Bokcafé. Särskilt fokus har även lagts på det gemensamma arbetet inom Turistorganisationerna för Boråsregionen och Sjuhärad.

Besöksnäringen i Herrljunga kommun har under de två åren, 2016-2017, erhållit avsevärda förbättrade insatser för stöd och utveckling av besöksnäringen jämfört med före den prioriterade satsningen. I Budget 2018 är säkerställt att motsvarande satsning på besöksnäringen fortlöper. Avsikten är att under det tredje året utvärdera verksamheten med därtill hörande rapport med analys samt överväganden inför framtiden efter 2018.
Det ursprungliga beslutet tog sikte på att förändringsarbetet och den särskilda satsningen skulle få tre år på sig för att därefter utvärderas.

Det är av stort kontinuitetsvärde att fortsätta den påbörjade satsningen och under 2018 sammanställa slutrapport med överväganden, analyser och slutsatser inför det fortsatta arbetet med besöksnäringsutveckling i Herrljunga kommun.
Inför ställningstagande om den framtida besöksnäringen i Herrljunga kommun, bör även övervägas i vilken organisationsstruktur, som besöksnäringen ska verka.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Kommunfullmäktige § 192/2015-12-08 – ”Tillsättande av demokratiberedning”
Bilaga 2: Demokratiberedningens förslag till utredning om framtida besöksnäring.
Bilaga 3: KS § 153/2015 - ”Besöksnäringen och dess organisation i Herrljunga kommun”.
Bilaga 4: Tjänsteskrivelse inför kommunstyrelsens besluts §153/2015-08-17 avseende ”Besöksnäringen och dess organisation i Herrljunga kommun”.
Tjänsteskrivelsen i sig innehåller även bilagorna A, B, C.
Bilaga 5: Verksamhetsberättelse; Besöksnäring 2016.
Bilaga 6: Verksamhetsberättelse; Besöksnäring 2017 (januari-oktober).

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-11-06
DNR KS196/2017 901

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner rapporten ”Utreda Framtida hantering av Besöksnäringen i Herrljunga kommun” och återrapporterar i ärendet till kommunfullmäktige i enlighet med Demokratiberedningen 2016-2017.s förslag och kommunfullmäktiges samt kommunstyrelsens beslut.

Niels Bredberg
Senior Kommunchef

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-11-06
DNR KS196/2017 901

Bakgrund

Herrljunga kommuns fullmäktige tillsatte 2015-12-08 Demokratiberedning 2016-2017. Beredningen fick i uppdrag att utifrån nya kommunallagen ”En kommunallag för Framtiden, SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur inför mandatperioden 2019-2022.

Kommunstyrelsen beslutade, 2017-09-25, i enlighet med Demokratiberedningen 2016-2017.s förslag och kommunfullmäktiges beslut, 2017-09-05, ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att utreda framtida hantering av Besöksnäringen i Herrljunga kommun.

Kommunstyrelsen beslutade 2015-08-17, efter kommunledningsförvaltningens utredning och förslag, att avsätta 400 tkr per år i tre år, 2016-2018, med syfte att genomföra särskild satsning på besöksnäringen. Förslaget och beslutet grundade sig på att arbetet med besöksnäringen fram till dess, inte hade någon särskild prioriterad resurs. Utredningsmaterialet visar på bristfällighet avseende strategi, resurser och styrning. Mycket av arbetet utfördes av lokala intressenter med sporadiska stödinsatser från kommuneldningsförvaltningen och Fokus Herrljunga.

Den prioriterade resursen har använts till att finansiera en deltidstjänst i kommunlednings-förvaltningen, med ansvar för besöksnäringsarbetet, kopplat till föreningsliv och lokala företrädare inom besöksnäringen, bland annat med kvalitativa avtalade utvecklingsinsatser med Crea Diem Bokcafé. Särskilt fokus har även lagts på det gemensamma arbetet inom Turistorganisationerna för Boråsregionen och Sjuhärad.

Besöksnäringen i Herrljunga kommun har under de två åren, 2016-2017, erhållit avsevärda förbättrade insatser för stöd och utveckling av besöksnäringen jämfört med hur tillståndet inom Herrljunga kommuns besöksnäring varit före den prioriterade satsningen. I Budget 2018 är säkerställt att motsvarande satsning på besöksnäringen fortlöper.
Avsikten är att under det tredje året utvärdera verksamheten med därtill hörande rapport med analys samt överväganden inför framtiden efter 2018.

Utifrån intresset och förslaget från Demokratiberedning 2016-2017, Kommunfullmäktiges beslut om förslag till utredning och kommunstyrelsens beslut 2017-0925 avseende utredning av framtida hantering av besöksnäringen i Herrljunga kommun, bifogas även en delrapport efter de två åren, 2016-2017 (2017 jan-oktober), inför budgetarbetet 2019-2021.

Det ursprungliga beslutet tog sikte på att förändringsarbetet och den särskilda satsningen skulle få tre år på sig för att därefter utvärderas.
Det är av stort kontinuitetsvärde att fortsätta den påbörjade satsningen och under 2018 sammanställa slutrapport med överväganden, analyser och slutsatser inför det fortsatta arbetet med besöksnäringsutveckling i Herrljunga kommun.

Inför ställningstagande om den framtida besöksnäringen i Herrljunga kommun, bör även övervägas i vilken organisationsstruktur, som besöksnäringen ska verka.

Alternativa förslag som diskuterats har varit att Herrljunga kommun fortsätter att direkt ansvara för besöksnäringsstödet under kommunstyrelsens förvaltning, alternativt att besöksnäringen organiseras inom ett av kommunen ägt bolag, alternativt att besöksnäringen organiseras utifrån samma principer som näringslivsfunktionen i övrigt. Diskussioner bör i så fall tas upp med företagarnas organisation.

Kommunchefen föreslår kommunstyrelsen godkänna föreslagen rapport och avge densamma till kommunfullmäktige.

Ekonomisk bedömning

Utifrån det nuvarande gällande KS-beslutet, avsätter Herrljunga kommun 400 tkr/år i tre år, 2016-2017-2018, med syfte att stärka organisationsstrukturen och utveckla besöksnäringen för Herrljunga kommun.

Juridisk bedömning

Utifrån nuvarande gällande KS-beslut avseende särskild satsning på besöksnäringen i Herrljunga kommun, uppfyller kommunen samtliga juridiska förutsättningar. Något enskilt stöd till enskilda näringsidkare utgår inte.
Vid eventuella förändringar inför framtiden, ska säkerställas att de juridiska förutsättningarna uppfylls, såväl utifrån kommunallag som utifrån konkurrenslagstiftning och andra relevanta lagstiftningsområden.

Samverkan

Rapporten är ej föremål för samverkan, men har genomgått det ordinarie samverkanssystemet i CSG, som information.

Motivering av förslag till beslut

Eftersom det av Kommunstyrelsen tagna beslutet om särskild satsning under tre år på besöksnäringen i Herrljunga kommun fortfarande gäller, bör inte förutsättningarna ändras under pågående 3-årsperiod.
En delrapport ska redovisas utifrån det av Kommunstyrelsen fastställda uppdraget med särskild satsning på besöksnäringen under tre år. Delrapporten ska redovisas inför budgetprocessen 2019-20121.
Därefter bör kommunstyrelsen ta ställning till hur det framtida arbetet med besöksnäringen bör konstrueras. Om Kommunstyrelsen bedömer, kan även ställningstagandet överlämnas till och slutgiltigt bedömas av kommunfullmäktige.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-11-06
DNR KS196/2017 901

Bilaga 1 Kommunfullmäktiges beslut avseende Demokratiberedningens uppdrag

(KF 2015-12-08).
Utdrag ur KOMMUNFULLMÄKTIGE$ BESLUT
l. Demokratiberedningens uppdrag är att utifrån den nya kommunallagen "En kommunallag för Framtiden", SOU 2015:24, föreslå kommunfullmäktige erforderliga förändringar i Herrljunga kommuns politiska organisation och struktur infor mandatperioden 2019-2022.

Bilaga 2 Demokratiberedningens förslag till utredning ”Utreda frågan och återrapportera till kommunfullmäktige om det framtida arbetet med besöksnäring”.

Demokratiberedningen har berört frågan om besöksnäring och hur den hanteras i Herrljunga kommun. Besöksnäringen är en viktig näringsgren som växer och utvecklas i ett rasande tempo. Besöksnäringen i Herrljunga kommun har möjligheter att utvecklas ytterligare där näringslivet och föreningar kan bidra till en lösning. Frågan behöver utredas vidare där näringslivets och föreningarnas perspektiv inkluderas i kommunens satsningar.

Förslag till beslut:
Demokratiberedningen föreslår kommunstyrelsen att utreda frågan och återrapportera till kommunfullmäktige om det framtida arbetet med besöksnäring.

Bilaga 3 Kommunstyrelsens beslut (KS § 153 DNR KS 153/2015 471) avseende Besöksnäringen och dess organisation i Herrljunga kommun

Sammanfattning
Besöksnäringen har de senaste åren fått stå tillbaka vad gäller utveckling och organisation för andra prioriteringar. Vidare har förändringar genomförts avseende organisation för kultur, fritidsgård, musikskola, fritid och föreningsliv vilket påverkar arbetssätt för samordning och utveckling av besöksnäringen.

Samordning och utveckling av Besöksnäringen med däri involverade verksamhetsområden behöver lyftas till ett prioriterat arbetsområde för åren 2016-2018, med påbörjan under hösten 2015. Prioriterad resurs bör användas till finansiering av resurs/deltidstjänst för förvaltning, samordning och utveckling av besöksnäringen samt ekonomiskt utrymme för särskilda satsningar inom verksamhetsområdet under perioden 2016-2018.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2015-06-30
Förslag på organisation för arbete med besöksnäringen i Herrljunga kommun
Skrivelse VARFÖR ska vår kommun arbeta med besöksnäringen och VAD ska vi göra'?

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:
Kommunstyrelsen beslutar avsätta 400 tkr/år, i budget 2016-2018, från konto "tillväxt och utveckling" for särskild satsning på besöksnäring/turism.
Christina Abrahamsson (M) bifaller förvaltningens förslag.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut
Kommunstyrelsen beslutar avsätta 400 tkr/år, i budget 2016-2018, från konto "till-växt och utveckling" för särskild satsning på besöksnäring/turism.

Bilaga 4 Tjänsteskrivelse (2015-06-26) inför kommunstyrelsens beslutssammanträde (KS § 153 DNR KS 153/2015 471) avseende ”Besöksnäringen och dess organisation i Herrljunga kommun”.

Besöksnäringen och dess organisation i Herrljunga kommun

Sammanfattning
Besöksnäringen har de senaste åren fått stå tillbaka vad gäller utveckling och organisation för andra prioriteringar. Vidare har förändringar genomförts avseende organisation för Kultur, Fritidsgård, Musikskola, Fritid, Föreningsliv vilket påverkar arbetssätt för samordning och utveckling av besöksnäringen.
Samordning och utveckling av Besöksnäringen med däri involverade verksamhetsområden behöver lyftas till ett prioriterat arbetsområde för åren 2016-2018 med påbörjan under hösten 2015.
Prioriterad resurs bör användas till finansiering av resurs/deltidstjänst för förvaltning, samordning och utveckling av besöksnäringen samt ekonomiskt utrymme för särskilda satsningar inom verksamhetsområdet under perioden 2016-2018.

Beslutsunderlag
Förvaltningsberedning med förslag på organisation för arbete med besöksnäringen i Herrljunga kommun och VARFÖR ska vår kommun arbeta med besöksnäringen och VAD ska vi göra?

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar avsätta 400 tkr/år, i budget 2016-2018, från konto Tillväxt och Utveckling för särskild satsning på Besöksnäring/Turism.

Niels Bredberg
Kommunchef

Bilagor, A,B,C

Bilaga A

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-11-06
DNR KS196/2017 901

Förvaltningsberedning med förslag på organisation för arbete med besöksnäringen i Herrljunga kommun

Bilaga B
VARFÖR ska vår kommun arbeta med besöksnäringen och VAD ska vi göra?

Bilaga C
Definition av Turism (Wikipedia)

Bakgrund

I bilagda tjänsteskrivelser finns utförligt beskrivet vad arbetsområdet omfattar och vilka brister som är identifierade.

I 2015 års budget finns inte någon särskild resurs avsatt för arbetet med förvaltning, samordning och utveckling av Besöksnäringen. Tidigare har avdelningen för Kommunikation och utveckling i viss mån arbetat med verksamhetsområdet.

I reglemente för Bildningsnämnd, Teknisk nämnd och Kommunstyrelsen finns reglerat respektive nämnds ansvar. Ansvarsområden vilka berör besöksnäring/Turism är farmförallt;

Bildningsnämnd
- Folkbibliotek, musiskola, kultur för barn, unga och vuxna
  I reglementet finns även tydliggörande av vad ansvarsområdet kultur omfattar.

Teknisk nämnd
- Fritid, anläggningar och lokaler, föreningslivet, stödja föreningar och organisationer för fritidsverksamhet i deras arbete med arrangemang

Kommunstyrelsen
- Totala ledningsansvaret avseende styrning, ledning, uppföljning och kontroll samt uppsiktsplikt över bolag och nämnder
- Information och Kommunikation
- Näringslivsutveckling
- Besöksnäring/Turism
- Åtgärder för att allmänt främja, näringsliv, besöksnäring/turism
- Ansvar för kultur- och fritidsfrågor avseende vuxna, vilka ej omfattas av annan nämnds ansvar
- Verksamhetsplan för Besöksnäring/Turism 2016 arbetas fram.

Fokus Herrljunga är företagarnas organisation för Näringslivsutveckling i kommunen.
Näringslivsutveckling omfattar även utveckling av besöksnäringen, men har inte varit prioriterat arbetsområde för Fokus Herrljunga, förutom inom genomfört Leaderprojekt.
Herrljunga kommun stödjer Fokus Herrljunga ekonomiskt årligen.
Styrelsen för Fokus Herrljunga ansvarar för prioriteringarna inom uppdraget.

Avtal finns med Crea Diem Bokcafe', vilket omfattar turistinformation.
Avtalet går ut 2015 och bör omförhandlas/förlängas.

Ekonomisk bedömning

- Fokus Herrljunga
  Utifrån nuvarande förutsättningar stödjer Herrljunga kommun Fokus Herrljunga årligen med 400 000:-.
  Syfte är att stödja för att allmänt främja, näringsliv, besöksnäring/turism
- Crea Diem Bokcafe´Turistinformation
  Avtalet reglerar en årlig ersättning om 20 000:- + indexuppräkning samt eventuella extra överenskomna utgifter, ca 32 000:- 2014
- Bildningsförvaltningen har budgeterade kostnader för de delar, vilka berör besöksnäringen
- Tekniska nämnden har budgeterade kostnader för de delar, vilka berör besöksnäringen
- Kommunstyrelsen har budgeterade medel för besöksnäring avseende tryckkostnader av informationsmateriel och avtal med Crea Diem Bokcafé

Utöver ovan nämnda budgeterade medel finns inte resurser avsedda för förvaltning, samordning och utveckling av besöksnäringen.

Kommunchefens bedömning är att det är nödvändigt att skapa ett ekonomiskt utrymme för förvaltning, samordning och utveckling av besöksnäringen/turismen i Herrljunga kommun med ansvar under kommunstyrelsen.
Inom kommunstyrelsens budget för Tillväxt och Utveckling bör resurs reserveras för åren 2016-2018.

Juridisk bedömning

Kommunen har möjlighet att allmänt stödja utveckling av näringsliv, vilket även inkluderar besöksnäringen.
I Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter finns särskilt angivet vad som gäller avseende kommunens möjligheter avseende turismanläggningar.

Samverkan

Ärendet är behandlat i Centrala Samverkansgruppen

Motivering av förslag till beslut

Utifrån ovan redovisad historik, nuläge och bedömda behov är det särskilt angeläget att prioritera resurser inom Kommunstyrelsens ”Tillväxt och Utveckling”.
Ett stukturerat arbete inom besöksnäringsutveckling under tre år är nödvändigt för att säkerställa förvaltning, samordning och utveckling av besöksnäringen inom Herrljunga kommun och i samarbete med omgivande aktörer på marknaden.

Niels Bredberg
Kommunchef

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-11-06
DNR KS196/2017 901

Bilaga A

Förvaltningsberedning med förslag på organisation för arbete med besöksnäringen i Herrljunga kommun

Bakgrund

Besöksnäringsområdet har de senaste åren fått stå tillbaka vad gäller utveckling och tydlig organisering. Att detta område känns angeläget att lyfta fram just nu är att flera faktorer belyser och pekar på att en tydligare organisation, arbetssätt och en tydlig vision behövs. Vi har bland annat under de senaste åren haft flera framgångsrika projekt och det arbetet behöver stödjas för att även i fortsättningen påverka besöksnäringen i en positiv riktning. En annan faktor är det Fritids-, kultur- och turismpolitiska programmet som Fritids- och kulturutskottet tog fram 2011, som nu, i och med den nya organisationen, behöver revideras för att delarna skall anpassas till de nya förvaltningarnas visioner och handlingsplaner. Där hamnar besöksnäringen mellan stolarna om ingen ”äger” frågan. För tydlighetens skull följer här, punktvis, de svagheter som vi i dagsläget ser:

- Ingen som har ansvaret att driva besöksnäringsfrågorna
- Arbetsfördelningen är oklar
- Ingen genomarbetad budget
- Ingen som har mandat eller ansvarar för utvecklingen
- Ingen som har ansvaret att ta fram en strategi
- Inget regelrätt samarbete med näringslivet i dagsläget

Bemanning idag

- Biblioteket har turistinformation till viss del, inga uttalade procent
- Avtal med Gerd Ljungqvist Persson gällande uppdrag kring turistinformationstjänster
- ”Sporadisk” tid ur tjänsten: Utvecklare för medborgardialog och kommunikation

Förslag på arbetssätt/nysatsning

Besöksnäringen i vår kommun har stor potential att växa, utvecklas och bidra till att skapa jobb, försörjning, marknadsföring av kommunen och på sikt bidra till en ökad inflyttning. För att detta skall ske krävs dock att näringen utvecklas, breddas och fördjupas i nära samarbete med kommunen. Här har kommunen en unik och viktig roll att spela genom att verka som katalysator för förändring och utveckling.

Undertecknade förslår därför att kommunen organiserar sitt arbete med att utveckla besöksnäringen i kommunen på följande sätt:

- En person på halvtid med tydlig förankring i den kommunala organisationen.
- En person på halvtid med tydlig förankring i besöksnäringen och företagen som köps in av kommunen från Fokus Herrljunga.

Vi föreslår en tydlig ansvarsfördelning kombinerat med ett nära samarbete mellan de de båda funktionerna och de olika offentliga organisationer som lokalt, regionalt och nationellt arbetar för att utveckla besöksnäringen. Dessutom kommer det att krävas ett nära samarbete med näringslivsfunktioner, ideella föreningar och olika typer av projekt lokalt och regionalt.

Ansvarsområden kommunförankrad person 50%-tjänst:
- Samordna arbetet med det kommunala uppdraget kring besöksnäringen. (Ansvaret delas med n.l.-personen.)
- Turistrådet Västsveriges hemsida (inklusive verktyget Base-Tool), ansvara för att driva och uppdatera information om territoriet och dess ”tysta besöksmål” såsom natur, vandringsleder, föreningar etc. (Delas)
- Medlem i och representant för kommunen i samarbeten med turism-organisationer i närområdet samt Turistrådet Västsverige. (Delas)
- Formulera, utvärdera och utveckla kommunens besöksstrategi. (Delas)
- Kommungemensamt informationsmaterial som broschyrer, kartor etc. (Delas)
- Vård & utveckling av våra ”tysta besöksmål” såsom kultur- och fornminnen i kommunen, i samverkan med lokala föreningar.
- Kontakter med föreningar (byalag, hembygdsföreningar etc.) och andra icke-kommersiella aktörer som t.ex. kyrkan som är eller har besöksmål.
- Underhåll och utveckling av vandringsleder baserat på avtal med de ideella föreningar som driver lederna.
- Kontaktperson mot förtroendevalda.

Beskrivning näringslivsbaserad 50%-tjänst
- Samordna näringslivets gemensamma arbete inom besöksnäringen. (Delas)
- Turistrådet Västsveriges hemsida (verktyg: Base-Tool). Ansvara, driva, uppdatera, promota. Driva på arbetet med temaaktiviteter, paketering av besöksmål etc. tillsammans med företag och andra. (Delas)
- Kommungemensamt informationsmaterial(Delas)
- Medlem i och representant för kommunen i samarbeten med Turism-organisationer i närområdet samt Turistrådet Västsverige. (Delas)
- Formulera, utvärdera och utveckla kommunens besöksstrategi. (Delas)
- Driva på och stödja paketering och utveckling av specifika besöksmål, produkter, teman och samarbeten mellan företag, organisationer, föreningar och regionsatsningar.
- Utbilda externa aktörer, t.ex. guiderna i Ulricehamn, i vår kommuns besöksmål och annan relevant information.
- Stödja besöksnäringslivets företag med samordning, coachning, utbildning etc.
- Samarbete kring specifika kommungemensamma såväl som kommungränsöverskridande satsningar i form av event etc. baserat på besöksmålsstrategin.
- Samordning och utveckling av olika teman såsom boendeanläggningar, måltidsturism, besöksnäringshandel etc.
- Engagera besöksmålsambassadörer och förse dessa med material, utbildning etc.
- Samla in och sammanställa besöksmåls- och besöksnäringsstatistik.
- Nyhetsbrev till alla berörda aktörer.
- Initiera och leda/stödja Leader-samarbeten, Leader-projekt etc.

Avsatta medel för besöksnäringen
Förutom pengar till föreslagna tjänster behövs också pengar till material, arrangemang, marknadsföring, resor, konferenser etc.

Det är i dagsläget svårt att få grepp om vilka kostnader som betalas av kommunen. Sammanställningen nedan får ses som preliminär:
- Kostnad för medverkan i olika besöksnäringsevent och -evenemang (t.ex. cykeltävling, golf etc.)
- Basetool – Turistrådet Västsverige – kostnad för licenser, utbildning etc.
- Vår andel i gemensamma projekt i Boråsregionen/Sjuhärad och omgivande kommuner.

- Material, broschyrer, kartor, etc.
- Resor, möten etc.
- Driftkostnad för turistinfoservice-platser (olika varianter av turistinformation/-byråer).

En preliminär uppskattning är att detta tillsammans kostar X.XXX.000 kr/år.
(Emelie undersöker kostnaden.)

Andra frågor/funktioner/projekt med nära koppling till ovanstående
- Handelsutveckling i hela kommunen
- Centrumutveckling Storgatan
- Ökad inflyttning
- Landsbygdsutveckling
- Utveckling av föreningsliv
- Utveckling och drift av Herrljunga stationshus
- Div projekt & tema lokalt, regionalt och nationellt
- Leader-initiativ av olika slag
- Näringslivs-projekt av olika slag

Johanna Renko
Utvecklare medborgardialog och kommunikation

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Bilaga B
Bilaga till tjänsteskrivelsen ” Förslag på organisation för arbete med besöksnäringen i Herrljunga kommun”:

VARFÖR ska vår kommun arbeta med besöksnäringen och VAD ska vi göra?

Det är fullt rimligt och ansvarsfullt att ställa frågan: VARFÖR skall vår kommun arbeta med besöksnäringen? Svaren är många men (nästan) alla kan sammanfattas i orden ”ökad attraktivitet”. Attraktivitet är ett kärnord!

Vi lever i en tid där allt fler kämpar om människors uppmärksamhet, pengar, kompetens och bosättningsort. Att bevara, och helst öka, vår kommuns attraktivitet får många goda effekter, både på inflyttning, befolkningens inkomster, etableringar och, kanske främst, på invånarnas stolthet över sin kommun.

Attraktivitet leder till ökad stolthet
Genom att lyfta fram vår kommuns många vackra, spännande, historiska och välsmakande besöksmål och berättelser ökar stoltheten över den egna kommunen. Genom att tipsa kommunens invånare om vad vi alla kan visa släktingar, vänner och andra besökare blir alla i kommunen ambassadörer.

Attraktivitet leder till ökade inkomster
När vi som kommun attraherar fler besökare, antingen dessa besöker oss i jobbet eller på fritiden, kommer detta kommunens invånare till del. Förutom alla företag som jobbar direkt med besöksnäring såsom hotell, camping, golfbanor, bensinstationer etc. gynnas även alla ordinarie butiker, restauranger, kaféer och andra serviceinrättningar. Fler tjänar lite mer och kan hålla öppet lite längre eller får de inkomster som behövs för att anställa en person till, eller för att över huvud taget överleva och utvecklas.

Attraktivitet leder till ökad inflyttning
När vi intervjuade inflyttare i vår kommun (se ION-rapporten) visade det sig att alla, utan undantag, hade haft kontakt med vår kommun innan tanken på att flytta hit vakande. Några hade haft sommarstuga, andra hade jobbat här, vissa hade släkt och vänner här och ytterligare andra hade varit här som turister. Ingen hade flyttat hit helt utan någon tidigare kontakt med vår kommun. Ju fler som får positiva erfarenheter av vår kommun desto fler som kan lockas att flytta hit.

Attraktivitet leder till ökade etableringar och investeringar
I samma mån som vi kan skapa en kommun som attraherar besökare, i samma mån har vi möjlighet att locka etableringar och investeringar. Det skall inte framställas som denna process är enkel eller helt förutsägbar men om vi sprider goda ”dofter” till de som har vägarna förbi så finns chansen att någon ser möjligheten och tar den. Ju större besöksströmmar, desto bättre underlag för olika företag som i huvudsak lever på besökare. Chansen är definitivt större att få en, eller till och med flera, friare om man klär sig snyggt på balen och har ett gott och genuint värdskap.

Attraktivitet leder till minskad ungdomsarbetslöshet

Egentligen är detta bara en liten del av de föregående punkterna men tål ändå att lyftas fram. Besöksnäringen genererar jobb som passar utmärkt för våra ungdomar, även de utan längre utbildning, jobb där de kan få sina första arbetserfarenheter och sina första egna pengar. Få branscher kan idag erbjuda detta.

Attraktivitet leder till bättre lokal service
Även detta argument ingår egentligen i ovanstående men tål ändå att betonas. Genom att besökare i vår kommun handlar, går på restaurang, spelar golf etc. ökar underlaget så att fler serviceföretag kan överleva, både i tätorterna och på landsbygden.

Attraktivitet gynnar både ”stad” och ”land”
Fler besökare gynnar inte ”bara landet” eller ”bara staden”. Besökare vill både besöka tätorter, byar, skogar, sjöar och vackra odlingslandskap. Vill bo både på hotell och i stugor på landet. Vill handla både av tätorternas utbud och i mysiga gårdsbutiker. Få andra branscher kan erbjuda detta.

”Vår attraktivitet samverkar med Sveriges attraktivitet!”

Besöksnäringen gynnar vårt kulturarv
Hela vår kommun är full av pusselbitar till vårt gemensamma kulturarv. Hembygdsgårdar, gravfält, runstenar, urgamla kyrkor som bara väntar på att berätta om alla generationer som levt här före oss. Genom att bjuda in andra att ta del av detta arv ökar vi både vår egen förankring i vår historia och motivationen att skydda och vårda detta arv.

Beprövad erfarenhet
I Sverige, och många andra länder, är det mer eller mindre en regel att kommunen ansvarar för det generella och övergripande ansvaret för besöksnäringen. Detta då besöksnäringen är en naturlig del av, och dörr in till, det kommunala rummet, Herrljungabygden.

Vad är då lämpligt att vår kommun gör för att stärka besöksnäringen?

Lyfta fram och utveckla det som inte är kommersiellt: natur, kultur och historia
Varje butik, kafé och restaurang måste självfallet marknadsföra sig själv och sina tjänster men det finns så mycket mer i vår kommun: Bokskogar, badsjöar, gravfält, kyrkor, hembygdsgårdar, vandringsleder… Allt detta är besöksmål som berikar både kommunens invånare och de som besöker oss utifrån. Men ingen tjänar pengar på dem. Ingen kan räkna på avkastningen på att investera i dessa. Att lyfta fram det icke-kommersiella är en uppgift, dels för lokala föreningar och organisationer (som t.ex. kyrkan), dels för kommunen. Här följer några exemplifieringar på utvecklingsområden:

Samordna produktion och distribution av informationsmaterial
Besöksnäringen i vår kommun har inte den kommersiella styrka och tyngd som skulle krävas för att själva, utan kommunens stöd, kunna ta fram, producera och distribuera information om hela kommunens utbud. I Sverige är det mer eller mindre en regel att just kommunen står för den sammanhållande informationsspridningen, såväl i tryckt form som på nätet.

Utveckla besöksnäringen och värdskapet
Arbeta för hållbara lösningar genom att utbilda och stödja värdskapet, t.ex. genom att initiera nya samarbeten, sätta samman nya paketerbjudanden och arrangera ögonhöjande event.
Haka på de tillfällen som yppar sig.

Samverkan med andra territorier
Medverka i gränsöverskridande projekt, t.ex. gällande vandringsleder, paketeringar av erbjud. m.m.
Ta aktiv del i gemensamma utvecklingsinsatser, utbildning, marknadsföring.

Utveckla shopping ur besöksnäringsperspektiv
I Herrljungabygden finns tre shoppingområden, innefattande tätorterna och landsbygden. Gemensamma utvecklingsmöjligheter och insatser för att stärka lokal shopping. En win-win utveckling: Shopping ur besöksnäringsperspektiv med upplevelseshopping etc stödjer lokal shopping och omvänt.

Utveckla och genomföra en synliggörandeplan för hela Herrljungabygden
- Utveckla och genomföra en aktiv synliggörandeplan, innefattande verksamhetssynlighet, story-telling, värdskap och marknadsföring.
- Utveckla ett nära samarbete med företag och organisationer som inte rubriceras besöksmål eller besöksmålsnäring (t.ex. utställning i entrén till IMI, Fideltronik)
- Internet
- Text och bild
- Tidningar och tidskrifter

Utveckla temaområden
- Samverka och utveckla temaområden - mål och temaområde som ingår i planen regionen och Turistrådet Västsverige; mat och måltider, natur och outdoor.
- Andra möjliga teman: Husbilar, motorcyklister, cyklister
- Definiera målgrupper med riktade insatser; t ex barnperspektivet i Herrljungabygden
- Tillgänglighetsanpassning Herrljungabygden
- Boendemöjligheter – samordning och synliggörande

Samordnat av
Per Florén, Fokus Herrljunga
Gerd Ljungqvist-Persson, Crea diem
Johanna Renko, utvecklare Herrljunga kommun

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-11-06
DNR KS196/2017 901

Bilaga C

Definition av Turism (Wikipedia)

Turism är människors aktiviteter när de reser till och vistas på platser utanför sin folkbokföringsadress med omnejd en kortare tid än ett år.[1] Turism kan innefatta fritidsaktiviteter, personliga besök, övernattning, shopping eller andra aktiviteter. I en snävare definition räknar man bort affärsresorna, som har andra krav, och räknar endast resor på fritiden. I en ännu snävare definition räknar man bort besök hos vänner och släktingar eftersom dessa resenärer inte brukar efterfråga mycket på plats.

Enligt Världsturismorganisationen (World Tourism Organisation, UNWTO) är en turist:

” [...] *en person som för nöjes skull är minst tio mil från sin folkbokföringsadress under minst 24 timmar, enligt den kategorisering som är underlag för beräkningar av turistnäringens statistik.* „

Begreppet är koncentrerat till det nöjesbetonade fritidsresandet, men omfattar i praktiken allt slags resande som inte är av daglig art som till exempel daglig pendling. Eftersom turistsäsongen är kort och intensiv (åtminstone i Sverige) blir allt fler agerande parter mer en del av besöksnäringen som helhet, och då omfattas allt från dagligvarubutiker och bensinstationer till nöjesparker och skidliftar i begreppet.

Bilaga 6
Verksamhetsberättelse; Besöksnäring 2016

Besöksnäringsprojektet som Herrljunga kommun tog beslut om 2015 påbörjades våren 2016. Den förste mars 2016 började Birgitta Saunders på sitt arbete som besöksnäringssansvarig för projektet.
Ett 1-årigt avtal skrevs med Gerd Ljungqvist Persson om att arbeta i projektet tillsammans med Birgitta Saunders. Avtalet reglerar förhållandet mellan parterna avseende uppdraget att bedriva insatser inom verksamhetsområdet besöksnäring/turism.
I uppdraget har ingått att aktivt marknadsföra besöksområdet, medverka i besöksnärings/turismutvecklingsarbetet för Herrljunga kommun, Boråsregionen och närliggande regioner samt att delta vid prioriterade möte inom uppdragsområdet.
Avtal med CreaDiem skrevs för att de ska erbjuda turistbyrå under 2016.

Ambassadörsskap/värdskap, är områden som vi lyfter under projektperioden. Ambassadörsskap ligger i linje med de värdskapsutbildningar som turistrådet arbetar med.
Herrljunga kommuns temaområden under hela projektperioden följer Turistrådet Västsveriges; Natur, Mat och Kultur.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-11-06
DNR KS196/2017 901

Webb och Turistrådet Västsverige

Turistrådet Västsverige genomförde under januari och februari ett flertal kurser inför lanseringen av deras nya hemsida.www.vasteverige.com, kommunens Turistportal är kopplad till denna webbsida. Arbetet med att ta fram en ny sida i EPI-server påbörjades i april, www.vastsverige.com/herrljunga. En helt ny och omarbetad sida lanserades i juni 2016 och bakom den låg ett omfattande arbete med många nya bilder med tillhörande text.
Idag har vi en fin turistportal på webben som är på svenska. Det finns även en engelsk sida om än något mindre än den svenska.
Flertalet kontakter har tagits med besöksnäringsföretag/föreningar för att informera om den nya hemsidan mm då det blev förändringar för företag att medverka med full sida på Turistrådet Västsveriges sida.
Sedan starten av den nya webbsidan är det en årlig kostnad på 1000 kr för medverkande företag. För föreningar är det ingen kostnad.
Turistrådet Västsverige inbjuder till redaktionsråd 3-4 gånger per år. Då samlas alla regionens 49 kommunerna för att ta del av nyheter, trender och utveckling inom besöksnäringen. Ett tillfälle för varje kommun att lyfta sina större evenemang och vad som är på gång.
Utöver detta har undertecknad deltagit i utbildning i sökoptimering samt EPI-serverutbildning.

Boråsregionen

Inom besöksnäringen har det under året genomförts 4 olika samverkansträffar mellan kommunerna Herrljunga, Vårgårda, Ulricehamn, Borås, Tranemo, Svenljunga, Mark och Bollebygd. Tillsammans har kommunerna bjudit in turistföretagare och kommunernas föreningar till en gemensam turistfrukost. Varje kommun fick här möjlighet att marknadsföra sommarens och höstens evenemang.
Samma målgrupp bjöds in att fira turismens dag den 27 september. Varje kommun hade nominerat ett turistföretag. Herrljunga kommun nominerade Gäsene mejeri. Vinnare blev Vårgårdaföretaget Tånga Heds Event.

Jubileumsmässan

I april genomförde Fokus Herrljunga AB Företag en jubileumsmässa i Herrljunga idrottshall. Gerd Ljungqvist Persson och undertecknad marknadsförde Herrljunga kommuns besöksmål tillsammans med företagare och föreningar inom besöksnäringen. I vår monter delades det ut vandringsledskartor samt Herrljungabygdens broschyr.
På mässan hade vi en tävling där besökarna fick markera ut en plats som de ville rekommendera. Vi hade också en tävlingsfråga; hur många det var som lämnade in förslag under de tre dagarna som mässan pågick. Vinsterna kom från besöksnäringsföretag i kommunen. Det var allt från mat till upplevelser.

Träffar och utbildningar och nyhetsbrev

En utbildning för företagare genomfördes under tidig höst där de fick arbeta med sina hemsidor i Basetool. Här hade vi ett 10-tal företagare/föreningar som var med. Ytterligare stöd t ex på hur man uppdaterar och lägger upp en sida har också gjorts via telefon eller genom besök.
Under hösten bjöd vi in företag och föreningar till informationsmöte. Till mötet var Manda Schillerås Turistrådet Västsverige och Annika Andersson, Leader Sjuhärad inbjudna.
De informerade om sina respektive organisationers verksamheter, om stöd som finns att söka. Vi diskuterade också hur samverkan kan utvecklas.
Ett nyhetsbrev har introducerats sedan mars 2016. Det skickas ut varje månad med

nyhetsinformation om utbildningar och kurser som pågår i regionen samt med information om vad som pågår i Herrljungabygden. Mottagare av denna är företag och föreningar som tar emot besökare eller genomför evenemang.

Marknadsföring

Marknadsföring av kommunen görs via vår turistportal. Det har startats en Facebooksida som heter **Upplev Herrljunga,** en sida där vi marknadsför aktiviteter och evenemang utifrån Turistportalen. De evenemang som läggs upp här får en spridning också i övriga Västsverige.
Inför sommaren marknadsfördes kommunen i Knallebladets sommarbilaga samt i Alingsåstidningens sommarbilaga.
Två stycken flyers har tagits fram för att marknadsföra www.vastsverige.com/herrljunga. En flyer togs fram inför sommaren 2016 och en flyer togs fram inför julen då vi marknadsförde alla de evenemang och aktiviteter som då ägde rum.

Elisabeth Hesselblad

2016 års stora händelse kom redan i december 2015. Då fick vi informationen om att Moder Elisabeth Hesselblad, som var född i Fåglavik, skulle kanoniseras 5 juni 2016. Nu började planeringen, där Svenska kyrkan tog ett stort ansvar, att uppmärksamma denna stora händelse.
Helgonförklaringen direktsändes i TV. Med det fick Elisabeth Hesselblad, Fåglavik och Herrljunga kommun stor uppmärksamhet i massmedia världen över.
Sedan helgonförklaringen har det varit ett stort intresse att besöka Elisabeths födelsehem och besöksnäringen har samverkat med flera för att på bästa sätt ta emot besökare.
En informationsskylt har tagits fram och satts upp mitt emot Heliga Elisabeths födelsehus. Bord och bänkar vid kapellet, vid lekplatsen i Björsbo och vid Elisabeth Hesselblad födelsehus.
I hop med Post Nord har vi på kommunen tagit fram vykort som kan skickas via webben. Den App som Post Nord har är gratis och fri att ladda ned, det som kostar är att skicka vykort genom Appen.

Cykel- och vandringsleder

Kommunen är sedan 2014 med i ett projekt som heter Cykla och vandra i Sjuhärad. Projektet har genomfört informationskvällar för att stimulera till uppdatering av vandringsleder och att sammankoppla företag och föreningar som sysslar med besöksnäring i syfte att öka paketeringar inom besöksnäringsområdet. Projektet har de senast två åren fått stöd av Boråsregionen. Projektet kommer att avslutas 2017 men en fortsättning planeras.
Genom projektet så marknadsförs Herrljunga kommun tillsammans med andra Sjuhäradskommuners cykel- och vandringsledsområden. Det arbete som pågår med att skriva avtal med vandringsledsansvariga föreningar i kommunen är viktigt för att vi ska kunna ta emot cykel och vandringsbesökare på ett bra sätt.
Ett bra kartmaterial över cykel- och vandringsleder har tagits fram och detta kommer att arbetas vidare med in i 2017.

InfoPoint!

Under våren 2016 startades ett projekt som heter InfoPoints i Sjuhärad.
Herrljunga kommun är med i detta projekt genom Boråsregionen SKL. Här har det genomförts ett antal träffar under 2016 och ett studiebesök gjordes i Mariestad i maj 2016. I Mariestad och i Skaraborg har man sedan några år tillbaka ett flertal Info Points och detta projekt har slagit väl ut. En InfoPoint är en plats där man genom gott värdskap kan ge upplysningar om området, ett mindre antal broschyrer ska

finnas på plats men det viktiga är värdskapet i sig. Ett personligt och gott värdskap där man möter kunden och dennes behov och önskemål.
Genom att bli en InfoPoint så åtar man sig att marknadsföra kommunen. Ersättning utgår i form av utbildning i värdskap och tanken är att fler besökare tar sig till en InfoPoint och det blir då en win-win situation. Målet är att framåt ha flertalet InfoPoints runt om i kommunen.
Under 2016 har Pars Café på stationshuset i Herrljunga varit en InfoPoint. Med InfoPoint görs det en överenskommelse varje år.
Projektet med info Point fortgår fram till 2018.

Jul i Herrljungabygden

Som tidigare nämnts så har vi under november och december gjort en satsning för att nå ut med Julevenemang runt om i Herrljungabygden.
Det gjordes en Julpuff på hemsidan där vi samlade alla julevenemang, jullunchar mm.
Julevenemangskort med hänvisning till hemsidan delades ut till flertalet besöksnäringsföretag samt till föreningar som anordnar julevenemang. Dessa gjordes som vykort. Denna julevenemangsida är tänkt att vara årligt återkommande.
Under slutet på året påbörjades också planeringen för framtagandet av ny uppdaterad Besöksbroschyr som är tänkt att lanseras i juni 2018.

Värdskapsutbildningar

Under hösten 2016 tog Turistrådet Västsverige fram en värdskapsutbildning på webben, som företag samt föreningar kostnadsfritt kan göra, vid godkänd utbildning så kan man skriva ut ett diplom. Information om denna utbildning har skickats ut via nyhetsbrev.

Reseberättelser

TripTale är en app som förhöjer reseupplevelse och gör bilresan lika intressant som slutmålet och baseras på en idé som handlar om att nyttja tiden i bilen på bästa sätt
Turistrådet Västsverige tog fram tillsammans med företaget TripTale och kommunerna ett audiomaterial. Herrljunga kommuns besöksnäringsansvarig beslöt att ta fram två stycken reseberättelser under 2016. Förfrågan skickades också ut till företag om att möjligheten fanns att till en mindre summa komma med i resepodden.
Genom att man laddar upp Appen TripTale i sin telefon kan man på väg Riksväg 40 och längst med E20 få upp reseberättelser om Herrljunga kommun. Denna app fungerar också utmärkt när man åker tåg. Förhoppningen här är att detta ska leda till fler besökare i Herrljungabygden och att reseberättelserna lockar till en avstickare genom Herrljunga. Reseberättelserna ligger uppe på vastsverige.com/herrljunga

Herrljunga kommun 20170201

Birgitta Saunders
Besöksnäringsansvarig

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-11-06
DNR KS196/2017 901

Bilaga 7.

Verksamhetsberättelse
Besöksnäring 2017 (januari-oktober)

Verksamhet

Under 2017 har undertecknad arbetat 50 % av sin tjänst i besöksnäringsprojektet.
Ett 1-årigt avtal, motsvarande ca 8 % tjänst, skrevs med Gerd Ljungqvist Persson om att arbeta i projektet tillsammans med undertecknad. Avtalet reglerar förhållandet mellan parterna avseende uppdraget att bedriva insatser inom verksamhetsområdet besöksnäring/turism. I uppdraget har ingått att aktivt marknadsföra besöksområdet, medverka i besöksnärings/turismutvecklings-arbetet för Herrljunga kommun, Boråsregionen och närliggande regioner samt delta vid prioriterade möte inom uppdragsområdet.

Marknadsföring

Under året har marknadsföring gjorts i www.vastsverige.com/herrljunga, samt att aktiviteter, evenemang har uppmärksammats på Facebooksidan ”Upplev Herrljunga”.
Herrljunga kommun har marknadsförts i Aftonbladet i söndagsbilaga samt i mässtidning på husbilsmässan tillsammans med Ulricehamns, Borås, Svenljungas och Tranemos kommuner.
Marknadsföringen har gjorts inom området cykel- och vandringsprojektet ”Cykla och vandra i Sjuhärad”.
I Alingsåstidningens ”Hej Sommar” har vi haft med en annons om Herrljungabygden där vi bland annat lyft vår besöksbroschyr.
Med en annons i Knallebladets sommarbilaga marknadsfördes vad som var på gång i kommunen under sommaren.
I Borås tidnings sommarbilaga lyftes evenemang och besöksmål i Herrljungabygden.

Besöksbroschyr

Planeringen av en ny uppdaterad besöksbroschyr påbörjades under 2016. Information till företagare och föreningar skickades ut under januari månad. Under våren fortsatte arbetet med framtagningen av nya redaktionella texter, foton och kartor revidering av företagens och föreningarnas annonser. Antalet företag som medverkar i broschyren är 48 st. Här hittar man allt från affärer, hantverkare till boenden. 12 föreningar, 4 kommunala verksamheter medverkar med annonser.

Material togs fram för att lyfta våra natur- och kulturområden. Här nämns naturreservat, natura 2000-områden, vandringsleder, badplatser, fiskevatten, fornlämningsområden, Elisabeth Hesselblad samt information om Idrottslivet i Herrljungabygden.

Ambassadörsfoto. Under försommaren samlades flertalet besöksnäringsföretag och andra företag och föreningar, kommunanställda och politiker efter en företagslunch för fotografering. Syftet med det var en välkomnande bild i vår besöksbroschyr.

Broschyren lanserades under v.23 och distribuerades ut till alla annonsörer i broschyren, turistbyråer m.fl. i närområdet.

Samverkan Boråsregionen

Hittills under 2017 har Boråsregionen haft fyra stycken möten.
Under försommaren genomfördes Turismfrukost på Hotell Scandic. Här informerade varje kommun om kommande sommarevenemang och andra utflyktsmål. InfoPoints i Boråsregionen presenterades samt personal från butiker, matställen, bensinstationer m.fl. som nu har blivit InfoPoints uppmärksammades.
Turismens dag den 27/9 firade Boråsregionens kommuner gemensamt i Sinnenas hus i Borås. Då informerades bl a om turismsatsningar runt om i regionen. Samverkan mellan Boråsregionen är viktig och vi försöker att samverka över gränser vid evenemang mm.
Varje kommun nominerar en turismföretagare/förening. Från Herrljunga kommun nominerades Säms Camping med Geraldine Hulsman. Årets turismpris gick till Simon som arrangerar festivalen Uport i Ulricehamn.

Samverkansgrupper inom kommunen

Under våren startades en samverkansgrupp inom området Mat. Syftet var att lyfta hur vi på bästa sätt marknadsför redan etablerade matevenemang.

Samverkansgruppen mellan Hembygdsföreningar återupptogs under våren och i Nya Spårabolstugan samlades 11 representanter från 11 av våra 13 hembygdsföreningar. Under hösten har denna samverkan fortsatt och nu finns också Studieförbundet Vuxenskolan med.

Vid Herrljunga köpmannaförenings årsmöte var besöksnäringsansvariga Gerd och undertecknad inbjudna för att informera om kommunens marknadsföring på webben och i sociala medier. Särskilda punkter som togs upp var samverkan, ambassadörsskap samt framtida paketeringar.

Turistrådet Västsverige

Nya Västsverigewebben – Under försommaren i juni meddelade Turistrådet Västsverige om planerna på att göra förändringar på webben, detta för att den digitala utvecklingen går fort fram samt för att få en ökad trafik till turistrådet Västsverige. I augusti meddelades om hur detta skulle ske och informerade alla kommuner att samarbetet mellan Turistrådet och Basetool kommer sägas upp fr.o.m. 31 december 2017. Den nya sidan kommer att lanseras 1 januari 2018

Webb, vastsverige.com/herrljunga

Avtalet mellan Herrljunga kommun och Basetool kommer att sägas upp under hösten 2017. Detta innebär att de sidor som idag ligger i Basetool d.v.s. alla presentationssidor skall flyttas in på nya webben i systemet EPI. Detta stora omläggningsarbete har påbörjats under oktober månad

Teman på vastsverige.com är evenemang, se och uppleva, äta, destinationer samt paketeringar. Under respektive tema finns det underrubriker som utvecklats allt eftersom.

EPI är det webbsystem som framåt kommer vara det arbetsverktyg som kommer att användas för upplägg på turismsidan.

InfoPoint

Under 2017 har Herrljunga kommun slutit avtal med Paroy i Annelund och Herrljunga Hälso- och friskvårdscenter att vara InfoPoints.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2017-11-06
DNR KS196/2017 901

På dessa platser finns det ett broschyrställ. Personalen har genomgått den digitala värdskapsutbildningen och deltagit i en informationsdag i Borås. Projektet InfoPoint i Boråsregionen har under 2017 bedrivits runt om i Sjuhärad samt i flertalet andra kommuner i Västsverige. Det utgår ingen ersättning för de som vill vara en InfoPoint och kontrakten man skriver är på ett år med möjlighet till förlängning kommande år.

Sociala medier- Facebook / Upplev Herrljunga

Sociala medier har blivit allt viktigare verktyg för att nå ut till allmänheten både gällande marknadsföring och information. Under sommaren 2016 lade vi till Upplev Herrljunga på Facebook. Sidan har blivit en kanal ut för att uppmärksamma evenemang och aktiviteter i Herrljungabygden. Under 2017 har vi fått fler ”gillamarkeringar” till sidan men framför allt ser vi att den gett större spridning till våra evenemang, samverkan med Boråsregionen och andra närliggande kommuner.

TripAdvisor och Google my business, två webbportaler har blivit allt viktigare för företag att synas på inom besöksnäringen. Här har man som resenär möjlighet att recensera företag, platser mm. Många som idag ska ut och resa, använder sig av dessa webbplatser för att söka information.

En utbildningsträff är under planering, för besöksnäringsföretag och föreningar, där de ska få ökad kunskap att lägga upp sitt företag/förening så att de ska få mer trafik till sina webbplatser.

Herrljungabygdens nyhetsbrev

Under 2017 har nyhetsbrev gått ut till besöksnäringsföretag, föreningar och privatpersoner samt till InfoPoints om vad som är på gång inom besöksnäringen i Herrljunga kommun, Boråsregionen samt inom Västsverige. Under januari till oktober har sammanlagt nio nyhetsbrev skickats ut. Nyhetsbreven är en viktig kanal för att nå ut med information om föreläsningar, trender och vad som är på gång i Herrljungabygden evenemang mm. Detta är en del i ett gott värdskap.

Paketeringar

I Herrljungabygden finns det redan ett antal paketeringar med möjlighet till att bo, äta och/eller göra.

Vandringsledspaketeringar är på gång med några boenden och här arbetas för fler inför våren 2018.

Julevenemang 2017

Nu pågår insamlandet av evenemang för en gemensam satsning där man ska kunna se alla julevenemang samlat i en puff på vastsverige.com.

Verksamhetsberättelse per jan-okt 2017.

Herrljunga 20171024

Birgitta Saunders
Besöksnäringsansvarig

Medborgarförslag Herrljunga kommun

Till Kommunfullmäktige Herrljunga kommun

Medborgarförslag från Magnus Lennartsson 2017-12-21

Den smarta Herrljunga bygden!

Hur jag än på kommunens hemsida och handlingar letar kan jag inte hitta någon tydlig plan hur kommunen skall hantera eller utvecklas utifrån den digitalisering som sker runt om kring oss. Detta finner jag lite anmärkningsvärt då en av framgångsfaktorerna är ett bra och tydligt beslut på övergripande nivå.

En övergripande utvecklingsplan för företag såväl som andra organisationer är en förutsättning för att nå mål och framgång.

För en kommun som har till uppgift att tillgodose medborgarnas behovs och förväntningar är det en stor utmaning. **En plan måste utgå från en övergripande vision och tydliga mål.**

- Enklare vardag för privatpersoner och företag
- Smartare och öppnare förvaltning stödjer innovation och delaktighet
- Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Utöver detta krävs en tydlig strategi som har samma utgångspunkt ”medborgaren”

- Utvecklingen utgår från medborgarnas behov
- Samordnad förändringsledning
- Samarbete
- Säker och effektiv IT leverans

För att säkerställa en god och säker utveckling bör antalet ”programområden” begränsas

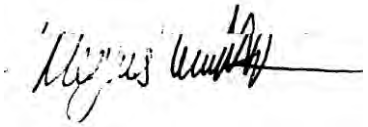
- Eförvaltning
- Ehälsa
- Digitalisering skola
- Smart bygd

Kommunchef bör vara ägare och drivande i utvecklingen, trender och drivkrafter påverkar utvecklingen vilka förutsättningar och möjligheter har Herrljunga kommun?

För att lyckas krävs en tydlig och moderna ”förändringsbenägen” ledning som kan sammarbeta över alla traditionella gränser som bygger på förtroende och säkerhet.

Mitt förslag är att kommunfullmäktige i Herrljung kommun tar fram en och fastsäller en
”Utvecklingsplan för den smarta Herrljunga bygden”

(Undertecknad är gärna med och kan tillföra tankar funderingar i beredningen)

Medborgarförslag Herrljunga kommun

Till Kommunfullmäktige Herrljunga kommun

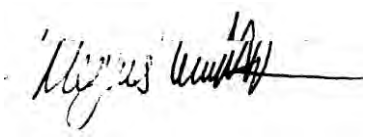
Medborgarförslag från Magnus Lennartsson 2017-12-22

Det digitala samhället!

I arbetsordning regleras hur olika förslag och handlingar skall hanteras.

I dagens samhälle där faxen och scanner inte hör det vanligaste är det lite konstigt att man inte kan skicka in tex medborgareförslag via epost eftersom det krävs ”underskrift” för att förslaget skall hanteras.

Mitt förslag är att kommunfullmäktige i Herrljung kommun gör en översyn i arbetsordningar etc och anpassar dessa till ett modernt synsätt

HERRLJUNGA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2018 -01- 03
Dnr 6/2018
Ärende 610
2018-01-03

Medborgarförslag Herrljunga kommun

Till Kommunfullmäktige Herrljunga kommun

Medborgarförslag från Magnus Lennartsson

IT i Skolan!

I Herrljunga kommun har vi valt att förse de äldre eleverna först med datorer och nu verkar det som att årkurs 6 är på gång, detta system gör att många av våra yngre elever halkar efter inför framtidens krav på kompetenser och färdigheter.

Herrljunga kommun borde arbeta aktivt för att säkerställa sina elevers digitala kompetens, dels för att läroplan och kursplaner ställer krav på digitalisering, dels för den oändliga potential de digitala verktygen erbjuder i form av inspirerande och motivationshöjande arbetssätt.

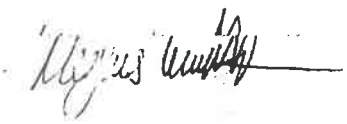
Även ur tillgänglighets- och likvärdighetsperspektiv är datorn oslagbar. Allt material blir tillgängligt för alla genom uppläsning, översättning och språkhjälp.

Skolorna bör ha tillgång till verktyg som är enkla och som inte stjäl vare sig värdefull pedagogtid för tekniskt underhåll, eller alltför stora ekonomiska resurser. Tex Google Suite for Education erbjuder kostnadsfritt skolor och universitet ett antal molnbaserade verktyg som på olika sätt förenklar och förbättrar skolarbetet. Det är redskap för bland annat skapande av såväl texter som presentationer, hemsidor, mejl, kalender, blogg och egna hemsidor.

I dagens samhälle är det viktigt att våra elever får tillgång till digitala verktyg tidigt.

All elever i grundskolan skall ha en egen dator, förskolorna bör minst ha en på tre

Mitt förslag är att samtliga elever i grundskolan senast höstterminen 2018 skall förses med en skoldator

HERRLJUNGA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2018 -01- 16
Dnr 16/2018 220

Medborgarförslag Herrljunga kommun

Till Kommunfullmäktige Herrljunga kommun

Medborgarförslag från Magnus Lennartsson 2018-01-15

Mer valfrihet i Skolan!

Forskningsläget om skolmat är inte helt entydigt, olika forskningsläger säger olika saker när det gäller bland annat fetter. Många kommuner förlitar sig på livsmedelsverket som förordar just margarin och lättprodukter eftersom det innehåller mindre fett och att det därför skulle minska risken för hjärt- och kärlsjukdomar i framtiden. Men livsmedelsverkets rekommendationer ska ses just som det – och inget som kommunerna är tvingade att följa.

– Tolkningen är väldigt mycket att Livsmedelsverket säger att man ska servera lättprodukter, men så är det alltså inte. Vill man inte följa ett av förslagen i riktlinjerna, till exempel det om att servera lättmjölk och lättmargarin, så får man jobba med matsedeln så att eleverna får en näringsriktig kost.

Åsikterna bland föräldrar och elever går isär, vissa förkastar mjölk helt och andra väljer lantmjölk, fett på smörgåsen skiljer sig också minst lika mycket. Nu är det dags att våra elever själva får välja vad dom vill dricka och ha på smörgåsen.

Det viktigaste är att barnen äter skolmaten och där har vi problem. Det ser vi när vi studerar elever i matsalen att långtifrån alla barn äter det de skulle behöva. I stället för att hamna i en konflikt mellan margarin och smör så borde diskussionen hamna där.

Mitt förslag är att

- **alla elever skall erbjudas vanlig mjölk, lantmjölk och smör till smörgåsen (utöver det som erbjuds idag)**
- **justering av kostpolicy görs enligt detta förslag**

Kommunfullmäktige
2018 -01- 22
Dnr 22/2018 Ärende 731

Till

Kommunfullmäktige

Herrljunga Kommun

Motion

Antalet äldre personer som bor i Herrljunga kommun är högt (ca 22%) jämfört med landet i övrigt(ca 19%). Och all statistik tyder på att antalet äldre kommer att öka.

Med en åldrande befolkning är det viktigt att kommunala insatser görs för att ge våra äldre kommuninvånare ett aktivt åldrande och därmed förebygga ohälsa och undvika behov av kommunala insatser.

Ett aktivitetscenter för alla äldre boende i kommunen inrättas, där man kan ta en fika tillsammans eller delta i olika verksamheter som erbjuds av frivilliga organisationer eller föreningar.

Bristen på aktiviteter ger dålig livskvalitet o medför ofta ohälsa o därmed ökade kostnader för äldreomsorgen inom kommunen.

Vi föreslår att:

Ett äldrecenter inrättas på Hemgården i Herrljunga.

Herrljunga den 21 Januari 2017

Björn Wilhelmsson

Socialdemokraterna

Herrljunga

Liberalerna

Herrljunga den 5 februari 2018

Motion till Kommunfullmäktige i Herrljunga

Utöka Herrljunga Sportcenters öppettider

Herrljunga Kommun har ett välbesökt och utnyttjat sportcenter med simhall, gym och möjlighet till gruppträning. Liberalerna anser att kommunen bör främja friskvård samt att våra kommuninvånare ska finna ett attraktivt och brett utbud av träningsmöjligheter, i bland annat kommunens regi. Många gym håller idag öppet 24-7, alltså dygnet runt alla dagar i veckan. Liberalerna anser också att det är viktigt att Herrljunga kommun tillhandahåller ett attraktivt gym som är lika mycket öppet som andra gymalternativ i närområdet.

Herrljunga Sportcenter har idag ett kortsystem som innebär att inte fysisk personal behövs finnas på plats för att ha öppet gymmet. Det är viktigt att Herrljunga Sportcenter har öppettider som passar även dem som inte är dagslediga.

Därför yrkar Liberalerna på

- Att Herrljunga Kommun utökar Herrljunga Sportcenters öppettider
- Ser över möjligheter för 24-7 öppet med t ex kameraövervakning

För Liberalerna i Herrljunga

Elin Alavik
ledamot i Kommunfullmäktige

Händelser

Herrljunga Kommun

2018-01-30 Mirjana Lind

Urval: Händelse - Händelsedatum: '2017-01-01...2017-12-31'; Händelsekategorikod: 'BES'; Organnamn: 'Kommunfullmäktige'; Ärendets status: 'Handläggs'

Händelse

Diarienummer	Datum	Paragraf	Status	Ärenderubrik	Handläggare
KS-2016-101:6	2017-02-14	§ 3	Handläggs	Motion - Avskaffa delade turer	MILID
KS-2017-40:2	2017-03-14	§26	Handläggs	Motion avseende daglig schemalagd idrott i skolan	MILID
KS-2017-42:2	2017-03-14	§28	Handläggs	Motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer	MILID
KS-2017-41:2	2017-03-21	§27	Handläggs	Motion avseende gratis wifi (wi-fi) i kommunens verksamhetslokaler	MILID
KS-2017-83:2	2017-04-11	§51	Handläggs	Motion angående platsen vid informationstavlan korsningen Hudene-Vedum	MILID
KS-2017-33:8	2017-06-20	§71	Handläggs	Budget 2018 och verksamhetsplan 2019-2020 för Herrljunga kommun	LIRU
KS-2017-7:3	2017-06-20	§75	Handläggs	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS, 2017 (samlingsakt)	MILID
KS-2017-140:2	2017-06-20	§76	Handläggs	Motion - Staty av Helgonet Elisabeth Hesselblad	MILID
KS-2017-141:2	2017-06-20	§77	Handläggs	Medborgarförslag - Laddstolpar i Herrljunga kommun	MILID
KS-2017-171:2	2017-09-05	§ 96	Handläggs	Medborgarförslag om tydligare kommunfullmäktigesammanträden	MILID
KS-2017-182:2	2017-09-05	§ 97	Handläggs	Medborgarförslag om utökad gatubelysning i Hudene	MILID
KS-2016-101:11	2017-10-17	§ 102	Handläggs	Motion - Avskaffa delade turer	MILID
KS-2017-7:6	2017-10-17	§ 111	Handläggs	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS, 2017 (samlingsakt)	MILID
KS-2017-208:2	2017-10-17	§ 112	Handläggs	Motion om lättillgänglig upplevelse och motion för äldre och rörelsehindrade	MILID
KS-2017-215:2	2017-10-17	§ 113	Handläggs	Motion - Personalköp elcykel/cykel	MILID
KS-2016-101:12	2017-11-14	§ 120	Handläggs	Motion - Avskaffa delade turer	MILID
KS-2017-193:7	2017-11-14	§ 123	Handläggs	Tillsättande av fullmäktigeberedningar	aegus
KS-2017-192:6	2017-11-14	§ 124	Handläggs	Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun	aegus
KS-2017-194:6	2017-11-14	§ 125	Handläggs	Inrättande av Arvodesberedning	aegus
KS-2017-220:2	2017-11-14	§ 127	Handläggs	Medborgarförslag om cykel och gångväg från Eggvena via Fölene till Herrljunga tätort	MILID
KS-2017-33:22	2017-11-14	KF § 121	Handläggs	Budget 2018 och verksamhetsplan 2019-2020 för Herrljunga kommun	LIRU
KS-2017-192:7	2017-12-12	§139	Handläggs	Inrättande av samarbetsråd i Herrljunga kommun	aegus
KS-2017-193:8	2017-12-12	§140	Handläggs	Tillsättande av fullmäktigeberedningar	aegus
KS-2017-194:7	2017-12-12	§141	Handläggs	Inrättande av Arvodesberedning	aegus
KS-2017-7:9	2017-12-12	§142	Handläggs	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS, 2017 (samlingsakt)	MILID
KS-2017-244:2	2017-12-12	§143	Handläggs	Motion om höjt friskvårdsbidrag	MILID
KS-2017-245:2	2017-12-12	§144	Handläggs	Motion om fri pedagogisk måltid	MILID
KS-2017-248:2	2017-12-12	§145	Handläggs	Motion - Struktur med ordning och reda på Återvinningscentralen i Annelund	MILID
KS-2017-249:2	2017-12-12	§146	Handläggs	Motion - Informationstavla i Annelund	MILID
KS-2017-268:2	2017-12-12	§147	Handläggs	Motion om barnomsorg på obekväm arbetstid	MILID

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Informationsbrev
Datum 2018-01-16
Diarienummer PNS 2017-00063

Västra Götalandsregionen
Patientnämndernas kansli

Till kommunfullmäktige

Ny lag gällande patientnämndsverksamhet 1 januari 2018

Avtal mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

I Västra Götalandsregionen finns fem patientnämnder som betjänas av ett gemensamt kansli: patientnämnden Göteborg, norra-, södra-, västra- och östra patientnämnden. Samtliga 49 kommuner i Västra Götaland har avtal med patientnämnderna i Västra Götalandsregionen. Avtalen mellan Västra Götalandsregionen och respektive kommun är i de flesta fall tecknade 1999 eller de närmast följande åren.

Södra patientnämnden har ansvar för avtalen med följande kommuner: Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn, Vårgårda.

Tidigare lag

Lag (1998:1656) om patientnämndsverksamhet m.m. upphörde att gälla 1 januari 2018.

Lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården

1 januari 2018 trädde lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården i kraft. Lagen är i stora delar samstämmig med tidigare lag om patientnämndsverksamhet men ger patientnämnderna en mer central roll i klagomålshanteringen. Patientnämnderna åläggs att utifrån patientklagomål, iakttagelser och avvikelser av betydelse, göra mer analyser att återföra till politiker och tjänstemän i syfte att bidra till kvalitetsutveckling, hög patientsäkerhet och mer personcentrerad hälso- och sjukvård.

Vidare ska nämnderna, enligt samma lagrum, göra Inspektionen för vård och omsorg (IVO) uppmärksam på förhållanden som omfattas av myndighetens tillsyn. Utredningsskyldigheten för Inspektionen för vård och omsorg förändrades vid samma tidpunkt.

Patientnämndens uppdrag omfattar all den offentligt finansierade hälso- och sjukvård som ges på uppdrag av eller genom avtal med kommunen. Det berör framförallt hälso- och sjukvårdsinsatser för äldre men också skolhälsovård. Det är

Postadress: Patientnämndernas kansli 413 45 Göteborg
Besöksadress: Ekenäsgatan 15, Borås; Nordstadstorget 6, Göteborg; Drottninggatan 1, Mariestad; Kilbäcksgatan 32, Uddevalla
Telefon: 010-441 20 00
E-post: patientnamnden@vgregion.se
Webbplats: www.vgregion.se/patientnamnden

kommunen som är vårdgivare i de flesta fall, vilket innebär att det på politisk nivå i kommunen är kommunfullmäktige som är ytterst ansvarig. Vårdgivaren får tydligare skyldigheter i sin hantering av klagomål samt att på ett strukturerat sätt ta tillvara patientnämndernas iakttagelser och analyser.

Erbjudande

Med anledning av ovanstående erbjuder patientnämnden att efter inbjudan från kommunfullmäktige/kommunstyrelse, eller annan av detta organ utsett, komma och informera om patientnämndsverksamhet och den nya lagen och uppdraget. Patientnämnden beräknar en tidsåtgång på 45 minuter exklusive frågor.

För patientnämndens del kan flera kommuner informeras samtidigt om så önskas. Inget hindrar att kommunen utöver berörda politiker även bjuder in exempelvis hälso- och sjukvårdspersonal och andra berörda till ett sådant informationsmöte.

Kontakt

För dialog och bokning av informationsmöte:
Robin Lyktberg, nämndsekreterare, robin.lyktberg@vgregion.se.

För frågor rörande avtalet:
Mona-Lisa Dahlberg, förvaltningsjurist, mona-lisa.dahlberg@vgregion.se.
Yvonne Tellskog, förvaltningschef, yvonne.tellskog@vgregion.se.

Göteborg 16 januari 2018

Valéria Kant
Ordförande
Södra patientnämnden

Boverket
Myndigheten för samhällsplanering, byggande och boende

BESLUT
2017-11-15

Person-/org nr 212000-1520
Ärende nr 33-84-1060 6778
Boverkets dnr 4125/2017

HERRLJUNGA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2017 -11- 20
Dnr KS 139/17-3
Beteckning 900

Handläggare
Amelie Fast

Herrljunga kommun
524 23 Herrljunga

Beslut enligt förordningen (2016:364) om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande

Boverkets beslut

Herrljunga kommun beviljas bidrag med 1 067 503 kronor. I samband med detta beslut betalar Boverket ut bidraget.

Detta beslut får enligt 13 § förordningen (2016:364) om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande inte överklagas.

Redogörelse för ärendet

Herrljunga kommun har ansökt om statsbidrag för ökat bostadsbyggande.

Beslutsmotiveringar

Boverket anser att kommunen uppfyller förutsättningarna för att beviljas bidrag.

Villkor för bidrag

De krav som anges i förordningen (2016:364) om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande ska vara uppfyllda.

Villkoren för bidraget är:

- Att kommunen under en tolvmånadersperiod har gett startbesked som möjliggör byggande av minst en bostad. Tolvmånadersperioden är den 1 augusti föregående år och tolv månader framåt.
- Att kommunen under innevarande eller föregående mandatperiod har antagit riktlinjer för bostadsförsörjningen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.
- Att kommunen under innevarande eller föregående mandatperiod har antagit en ny översiktsplan eller gjort en översyn av planens aktualitet enligt 3 kap. plan- och bygglagen (2010:900).
- Att det i kommunen den 31 juli innevarande år finns minst en folkbokförd nyanländ invandrare som fått uppehållstillstånd. Tolvmånadersperioden är den 1 juli föregående år och tolv månader framåt. Folkbokföringsadressen den 31 juli är utgångspunkten. Den nyanlända invandraren ska även omfattas av förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Detta villkor gäller endast för en del av stödet (60 procent).

Beräkning av bidrag

Av tillgängliga medel ska 60 procent fördelas utifrån antalet bostäder i kommunen som omfattas av givna startbesked från och med den 1 augusti föregående år och tolv månader framåt i förhållande till ett referenstal som svarar mot behovet av bostäder för nyanlända invandrare i kommunen.
Referenstalet beräknas som en kvot av antalet folkbokförda nyanlända i förhållande till antalet

Postadress: Box 534, 371 23 Karlskrona
Besöksadress: Drottninggatan 18
Telefon: 0455-353000
Telefax: 0455-353100
E-post: registraturen@boverket.se
Internet: www.boverket.se

personer i ett genomsnittligt hushåll i landet, omvandlat till närmaste heltal.
Om referenstalet är lika med eller mindre än antalet bostäder ska fördelningen av statsbidrag ske utifrån referenstalet.
Om referenstalet är större än antalet bostäder ska fördelningen av statsbidrag ske utifrån antalet bostäder.
Av tillgängliga medel ska 40 procent fördelas enbart utifrån antalet bostäder. Sådant statsbidrag ska dock inte lämnas för bostäder som legat till grund för beräkningen av fördelning av statsbidrag utifrån referenstalet.

Annan information i ärendet

Enligt 11 § förordningen om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande är en kommun som har tagit emot statsbidrag återbetalningsskyldig om bidraget har lämnats på felaktig grund eller med för högt belopp.

I detta ärende har avdelningschef Peter Fransson beslutat. Enhetschef Per Lindkvist har varit föredragande. I beredningen av ärendet har jurist Amelie Fasth, jurist Greta Lenhoff, utredare Emma Fäldt och utredare Martin Noren deltagit.

Peter Fransson
avdelningsschef

Per Lindkvist
enhetschef

Ett undertecknat originalbeslut i detta ärende finns i Boverkets arkiv.

Boverkets beräkningsunderlag

Referenstal:
(Antal nyanlända) 61 / (genomsnittligt hushåll) 2,2 = 28

Antal bostäder startbesked har lämnats för: 26

Bostäder Pott A: 26

Bostäder Pott B: 0

Sveriges Kommuner och Landsting

2017-12-01

CIRKULÄR 17:57

Avdelningen för juridik
Helena Linde

En ny kommunallag

Inledning

Riksdagen har den 20 juni 2017 beslutat att anta regeringens proposition med förslag till ny kommunallag. Ett stort antal följdändringar i andra författningar har beslutats samtidigt. De nya reglerna träder med något undantag i kraft den 1 januari 2018.

Den nya kommunallagen (KL) har SFS-nummer 2017:725. De huvudsakliga förarbetena till lagen finns i regeringens proposition 2016/17:171 *En ny kommunallag* och i konstitutionsutskottets betänkande 2016/17:KU 30 *Ny kommunallag*. Regeringens proposition bygger på slutbetänkandet *En kommunallag för framtiden* (SOU 2015:24) från utredningen om en kommunallag för framtiden, och i vissa delar på demokratiutredningens betänkande (SOU 2016:5) *Låt fler forma framtiden*. Det bör uppmärksammas att det av riksdagen antagna lagförslaget i flera avseenden skiljer sig från de förslag som utredningarna lade fram.

I detta cirkulär redovisar vi några av de centrala nyheterna i 2017 års kommunallag.

Huvudsakliga nyheter i den nya kommunallagen

- En delvis ny struktur, ett mera enhetligt språk och en mer enhetlig begreppsbildning präglar 2017 års kommunallag.
- Styrelsen kan ges en starkare ställning. Fullmäktige får i 2017 års lag en möjlighet att ge styrelsen rätt att besluta i vissa frågor som rör andra nämnders verksamhet. Möjligheten får inte användas i ärenden som rör myndighetsutövning, tillämpning av lag eller i ärenden som rör enskilda.
- Det blir möjligt att hantera ledande politikers eventuella behov av föräldraledighet och sjukdom genom antagande av lokala regler för sådan frånvaro. Det blir också möjligt att utse en personlig ersättare under sådana frånvaro.
- Rollfördelningen mellan de anställda och de förtroendevalda tydliggörs. De anställda regleras i ett särskilt kapitel där bestämmelser om förvaltningen har samlats.
- Den ledande tjänstemannen bland de anställda – en direktör – ska vara chef för den förvaltning som samlats under styrelsen. Direktör ska utses och få sin instruktion av styrelsen som helhet. Styrelsen kan besluta om annan titel för den ledande tjänstemannen.

- Reglerna för anmälan av delegationsbeslut görs mera flexibla**.** Rutinartade delegationsbeslut som kan överklagas med laglighetsprövning behöver inte längre anmälas. Istället kan respektive nämnd själv besluta om vilka rutiner för anmälan som ska gälla för denna typ av beslut. Protokoll över sådana beslut ska tillkännages på den kommunala anslagstavlan.
- Den kommunala anslagstavlan ska placeras på kommunens webbplats. En följd av det är att lagen om vissa anslag på kommuns anslagstavla har upphävts. Det som ska kungöras på kommunens anslagstavla ska därför kungöras på det väl avgränsade stället på webbplatsen som kallas anslagstavla.
- Fullmäktiges sammanträden behöver inte längre annonseras i ortstidning. Istället tillkännages sammanträden och anslag av protokoll på den webbaserade anslagstavlan. Även kommunalförbundens beslut ska anslås på en webbplats – antingen en egen sådan eller hos någon av förbundsmedlemmarna.
- Revisorernas budget ska beredas av fullmäktiges presidium. Avsikten med denna tvingade reglering är att säkra förutsättningar för en oberoende beredning och markera behovet av resurser till revisionen.
- Ställningen för de förtroendevalda revisorernas sakkunniga biträden har stärkts. De sakkunniga har fått en på lag grundad självständig rätt att uttala sig i fullmäktige när revisionsberättelsen behandlas – om de begär det.
- Utrymmet att verkställa överklagade beslut som inte kan rättas har begränsats. Avsikten är att undvika att beslut som upphävts av domstol inte rättas, t.ex. med hänvisning till civilrättslig bundenhet. Verkställighetsbegränsningen är inte absolut – men utrymmet är mindre än tidigare.

Styrelsens ställning kan stärkas

Genom en ny bestämmelse i 6 kap. 8 § KL har fullmäktige fått möjlighet att stärka styrelsens ställning. Bestämmelsen har följande lydelse:

> *”Fullmäktige får besluta att styrelsen får fatta beslut om särskilt angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Styrelsen får dock inte ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpningen av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda.”*

Med ett sådant fullmäktigebeslut i ryggen kan styrelsen inom tydliga ramar besluta i frågor som påverkar andra nämnders verksamhet. Det kan ge ökade möjligheter att styra verksamheten. Styrelsens samordnande roll kan stärkas och förutsättningarna för att anlägga ett helhetsperspektiv på hela den kommunala verksamheten ökar.

Regleringen inte innebär någon skyldighet utan bara en möjlighet för fullmäktige att öka styrelsens befogenheter och beskrivs i propositionen som en utvidgning av organisationsfriheten. Lagstiftarens avsikt är också att skapa förutsättningar för större transparens i styrelsens styrning.

Styrelsen kan få fatta beslut
”om särskilt angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet”

Den beslutanderätt för styrelsen som kan komma ifråga får bara gälla vissa, av fullmäktige, särskilt angivna förhållanden.

I propositionen anför regeringen att fullmäktige exempelvis ska kunna ge att styrelsen mandat att fatta övergripande ekonomiska beslut. Som exempel nämns beslut om ett generellt anställningsstopp. Enligt regeringen kan det även bli aktuellt att tilldela styrelsen en överordnad roll, med en möjlighet att fatta för nämnderna bindande beslut på personal-, säkerhets- och miljöområdena. En starkare roll för styrelsen på sådana områden kan ha ett stort värde för den strategiska styrningen av arbetsgivarrollen eller för internt miljöarbete. Ett annat exempel som nämns i propositionen är när två nämnder är oense i något hänseende. I sådana fall kan styrelsen ges rätt att fatta det avgörande beslutet i frågan. Det kan bli aktuellt i en s.k. beställar-utförarorganisation – men däremot inte i ärenden som på något sätt rör enskilda – se vidare nedan. Andra exempel som nämns i propositionen är frågor som rör kommunens agerande på sociala medier eller etiska riktlinjer.

Styrelsen får inte ges inflytande över nämndernas myndighetsutövning eller tillämpning av lag eller nämndernas beslut i ärenden som rör enskilda

Den utökade befogenhet som fullmäktige kan ge styrelsen när det gäller andra nämnders verksamhet är försedd med begränsningar.

I 6 kap. 8 § andra meningen KL sägs att styrelsen inte får ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpningen av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda.

I förarbetena förs bl.a. följande resonemang om dessa begränsningar:

> *”I regeringsformen har förvaltningsmyndigheterna, såväl de statliga som de kommunala, tillförsäkrats en självständighet när ett beslut utgör myndighetsutövning eller innebär tillämpning av lag. Ingen myndighet, inte heller kommun- eller landstingsfullmäktige, får bestämma hur en förvaltningsmyndighet ska besluta i ett ärende som rör myndighetsutövning eller tillämpning av lag (12 kap. 2 § regeringsformen). I en kommun eller ett landsting utgör varje nämnd och även styrelsen en egen myndighet. Det är därför inte möjligt att ge styrelsen befogenhet att fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning eller tillämpningen av lag.”*

Detsamma gäller uppgifter som i lag lagts på en särskild nämnd, t.ex. valnämnden eller socialnämnden. Styrelsen kan alltså inte ges möjlighet att fatta beslut som enligt lag ska beslutas av socialnämnden – om kommunen har en sådan nämnd. Bestämmelsen hindrar dock inte att styrelsen av fullmäktige utses att fullgöra socialnämndens uppgifter i kommunen. I en sådan organisationsmodell är det ju styrelsen som är att

betrakta som socialnämnd i socialtjänstlagens mening och i den egenskapen har självständigt ansvar för sin handläggning.

Regeringen betonar i propositionen att det är centralt att nämndernas grundlagsskyddade självständighet inte får inskränkas. I propositionen pekas på en rad kontrollmekanismer till skydd för detta. En sådan kontrollmekanism finns vid fullmäktiges behandling. Av den allmänna regleringen för handläggning i fullmäktige följer att fullmäktiges ordförande inte ska ta upp förslag till beslut som innebär att en nämnds självständighet direkt påverkas. En annan kontrollmekanism ligger i möjligheten till laglighetsprövning, som kan användas både i förhållande till grundbeslutet och till efterföljande beslut av styrelsen.

Frågan om *indirekt påverkan* på nämndernas myndighetsutövning mot enskild och tillämpningen av lag är mer svårbedömd. Klart är enligt regeringen att direktiv som indirekt anvisar hur ett enskilt ärende ska avgöras inte får ges. Förbudet hindrar däremot inte fullmäktige att vid beviljande av anslag uppställa villkor som anknyter till konkreta fall. Fullmäktige har redan i dag en indirekt påverkan på nämndernas myndighetsutövning genom budgetprocessen som anses förenlig med regeringsformen. I propositionen uttalas att det även är tänkbart att styrelsen, inom ramen för sitt uppföljningsansvar, i någon mån indirekt kan påverka nämndernas ärendehantering utan att detta innebär att styrelsen bestämt utgången av ett enskilt ärende i strid med 12 kap. 2 § regeringsformen.

Från styrelsens beslutsbefogenhet undantas även alla ärenden där nämnderna fattar beslut som rör enskilda, även om de inte utgör myndighetsutövning eller tillämpning av lag, Syftet med bestämmelsen är att ge ökade möjligheter att styra verksamheten strategiskt och att stärka styrelsens samordnande roll. Mot denna bakgrund är det enligt regeringen inte motiverat att beslut som riktar sig till en enskild, men som inte utgör myndighetsutövning, ska kunna omfattas av styrelsens utökade beslutsmöjligheter.

Utformningen av fullmäktiges beslut och frågor om ansvar

Regeringen betonar i propositionen att regleringen ställer stora krav på att fullmäktige utformar sina beslut så att det tydligt klargörs vilka förhållanden som styrelsen får befogenhet att besluta om. Väl övervägda och väl avgränsade beslut av fullmäktige minimerar risken för oklarheter i ansvarsfördelningen.

När det gäller ansvarsfrågor påpekas i propositionen att om en styrelse getts särskilda befogenheter så omfattar revisionen av styrelsens arbete dessa ansvarsområden likväl som styrelsens övriga ansvar. Eftersom det är fullmäktige som behandlar revisionsberättelsen så kommer det åligga fullmäktige att följa upp och eventuellt korrigera beslutet om styrelsens befogenheter, t.ex. utifrån revisorernas synpunkter. Denna ordning ger enligt regeringen förutsättningar för att eventuella oklarheter i frågor om ansvar kan uppmärksammas och hanteras inom ramen för fullmäktiges arbete.

Däremot ändras inte det förhållandet att varje nämnd är ansvarig för sin verksamhet. Att styrelsen av fullmäktige ges en viss beslutsbefogenhet som rör de övriga nämndernas verksamhet innebär inte att nämnderna blir underordnade styrelsen. Styrelsens beslutsbefogenheter sträcker sig bara så långt som fullmäktige har bestämt. Om styrelsen fattar ett beslut som rör en viss nämnd, blir styrelsen ansvarig för det beslutet. Beslut som fattas av styrelsen enligt de befogenheter den fått av fullmäktige skiljer sig inte från andra styrelsebeslut och kan således laglighetsprövas. Nämnden behåller dock sitt verksamhetsansvar för de uppgifter som fullmäktige lagt på nämnden. Innebörden av regleringen är att fullmäktige får en möjlighet att begränsa en nämnds ansvarsområde genom att besluta att styrelsen i stället ska vara ansvarig för vissa särskilt angivna förhållanden.

De förtroendevalda

Reglerna om de förtroendevalda kompletteras och ändras i vissa avseenden i 2017 års kommunallag.

Kommunalråd, landstingsråd m.fl.

Definitionen av begreppet förtroendevald utvidgas i 2017 års kommunallag. Även förtroendevalda ”som fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid” (4 kap. 1-2 §§ KL) dvs. kommunalråd m.fl. omfattas.[1] Denna grupp förtroendevalda kallas sammanfattningsvis i detta cirkulär bara ”råd”, men kan ha många olika benämningar.

Det är fullmäktige som bestämmer vad ett råd ska kallas. Propositionen exemplifierar med kommunalråd, borgarråd, landstingsråd, regionråd eller oppositionsråd. För valbarhet för dessa råd gäller samma villkor som för andra förtroendevalda som utses av fullmäktige (4 kap. 3 § KL).

Råden får tidigast väljas av fullmäktige vid första sammanträdet efter att val av fullmäktige har hållits i hela landet (4 kap. 4 § KL). Är det lämpligt kan råden utses vid det första fullmäktigesammanträdet efter valet det året det hålls val i hela landet. Råden kan därmed börja arbeta så fort som möjligt, utan att övriga ledamöter och ersättare i nämnderna behöver ha utsetts samtidigt. De kommuner och landsting som finner det lämpligare kan välja råd senare, i anslutning till övriga val till nämnderna.

För att skapa enhetlighet har den modell som tidigare tillämpats för Stockholms stads borgarråd utvidgats till att gälla i hela landet. Det innebär att den som utses till råd inte behöver ha en plats i fullmäktige – även om det sannolikt kommer att vara den vanligaste ordningen också fortsättningsvis. Ett råd som inte har plats i fullmäktige har enligt lag rätt att delta i debatten och att framställa förslag i fullmäktige. Däremot får ett sådant råd (som saknar plats i fullmäktige) inte delta i fullmäktiges beslut (5 kap. 39 § KL). Av propositionen (s. 345) framgår att de råd som ingår i denna grupp inte har rätt

[1] Uppdraget som t.ex. kommunal- eller landstingsråd utgör inte i sig ett förtroendeuppdrag i 1991 års kommunallag.

att delta i sådana undantagsfall där ärendet i fullmäktige omfattas av sekretess, dvs. där överläggningarna hålls inom stängda dörrar.

Reglerna om återkallande av uppdrag på grund av förändrade majoritetsförhållanden eller en förändrad nämndorganisation gäller även för råden (4 kap. 10-11 §§ KL).

I förarbetena anges att det kan finnas skäl att närmare reglera arbetsformerna i allmänhet för råden i ett särskilt reglemente.

Möjlighet till föräldraledighet och sjukledighet för råd

Av 4 kap. 14 § KL följer att fullmäktige får besluta om särskilda arvodesregler för råden. Sådant arvode kan avse kostnadsersättning, pension och andra ekonomiska förmåner

En nyhet i 2017 års kommunallag är att fullmäktige kan att anta lokala regler för att hantera den situation som uppstår när en ledande förtroendevald önskar vara föräldraledig eller drabbas av sjukdom.

Det sker i så fall genom ett generellt fullmäktigebeslut som anger på vilka villkor och för hur lång tid ett råd kan få vara borta från sitt uppdrag. Fullmäktigebeslutet ska också ange vilket organ som ska utse ersättare. Bestämmelsen finns i 4 kap. 18 § KL, som har följande lydelse:

> *”Fullmäktige får besluta att en sådan förtroendevald som anges i 2 § första stycket för sina uppdrag ska få ekonomiska och andra förmåner som svarar mot de löne- och anställningsvillkor som gäller för dem som är anställda hos kommunen eller landstinget.*
> *Fullmäktige får bestämma hur ersättare ska utses för förtroendevalda som beviljas ledighet till följd av bestämmelsen i första stycket. ”*

Av lagtexten följer att kompensationen som högst kan motsvara de löne- och anställningsvillkor som skulle gälla för kommunens eller landstingets anställda i motsvarande situation (4 kap. 18 § KL). Inget hindrar att fullmäktige beslutar att det generella utrymmet för frånvaro ska vara kortare respektive att nivån för ersättning ska vara lägre än vad som skulle gällt för anställda.

I förarbetena (prop. 2016/17:171 s. 182-183) har regeringen i denna fråga anfört följande:

> *”Regeringen anser inledningsvis att en ordning för att möjliggöra för ett kommunal- och landstingsråd att vara föräldraledig eller sjukskriven är viktig för att underlätta en bred representation och goda villkor för de förtroendevalda. Att vara förtroendevald varken kan eller bör dock jämställas med att inneha en anställning, enligt regeringens mening. Detta innebär att kommunal- och landstingsråd inte i lag ska ges sådana rättigheter till ledighet som gäller för anställda. Det finns inte heller skäl att inordna regleringen för ledighet för förtroendevalda i socialförsäkringssystemet, enligt regeringens mening. Rege-*

ringen anser vidare att en reglering, i likhet med vad som tidigare gällt för regleringen av kommunal- och landstingsråd, ska ge ett stort utrymme för lokal anpassning. Fullmäktige i Stockholms kommun får ge borgarråden ekonomiska och andra förmåner i deras uppdrag, som svarar mot de löne- och anställningsvillkor som gäller för kommunens anställda (4 kap. 27 § KL). Med stöd av denna bestämmelse har borgarråden möjlighet att genom fullmäktiges beslut få förmåner som motsvarar anställdas villkor om föräldraledighet, sjuklön vid sjukdom och tjänstledighet. Mot bakgrund av att regleringen av kommunal- och landstingsråd fortsatt ska ge stort utrymme för lokal anpassning anser regeringen, att denna bestämmelse, med ett tillägg, bör göras allmänt tillämplig. Kommuner och landsting kommer då ha möjlighet att ge kommunal- och landstingsråd ledigheter som motsvarar vad som gäller för kommunens anställda. Detta innebär inte att uppdragen som kommunal- och landstingsråd i sig ska jämställas med en anställning. Att förmånerna svarar mot vad som gäller för de anställda innebär inte heller något krav på att kommunal- och landstingsråds villkor ska överensstämma med någon utpekad anställd eller grupp av anställda. Regeringens förslag innebär att varje kommun och landsting får möjlighet att utforma ett system som är lokalt anpassat, utan att någon omfattande reglering i kommunallagen krävs. Eftersom frågan om ledighet ska behandlas av kommunerna och landstingen själva så finns det inte skäl att i lag uppställa några krav på vilka krav som ska ställas för att ledighet ska kunna beviljas. Detta får regleras i t.ex. ett reglemente för kommunal- och landstingsråd eller annat styrdokument. Det ankommer vidare på fullmäktige att avgöra vilket organ eller vilka organ som ska behandla och besluta om ledighet. Även frågan om vilka förmåner som ska utgå under ledigheten får regleras i reglemente eller något annat styrdokument. Den ledighet som kommuner och landsting kan bevilja är från uppdrag som kommunal- och landstingsråd. Det är dock viktigt att påpeka att ledigheten inte kan avse en förtroendevalds plats i fullmäktige …

Regeringen anser att det framstår som orimligt att ledighet beviljas för längre tid än vad som återstår av den innevarande mandattiden. Regeringen kan också instämma i vad demokratiutredningen anför om att dessa förtroendeuppdrag är speciella till sin karaktär och kräver förankring i den kommunala organisationen, i partiet samt bland kommun- eller landstingsmedlemmarna. Denna förankring riskerar att gå förlorad vid en för lång ledighet vilket talar för att kommuner och landsting inför någon form av tidsgräns av eventuella möjligheter till ledighet."

Underlag som rör dessa frågor kommer att inarbetas i de riktlinjer för OPF-KL[2] som SKL avser att se över inför nästa mandatperiod.

[2] Bestämmelser om omställningsstöd och pension till förtroendevalda (OPF-KL)
se http://brs.skl.se/cirkular/cirkdoc.jsp?searchpage=brs-bibl_cirk.htm&op1=&type=&db=CIRK&from=1&toc_length=20&currdoc=1&search1_cnr=13:75

Ersättare för den som beviljats ledighet

Vid en ledande politikers längre frånvaro fungerar inte de generella reglerna om ersättares tjänstgöring. Förarbetena lyfter också fram behovet av att aktivt kunna utse en ersättare när ett råd är frånvarande en längre tid.

Det har därför gjorts möjligt att besluta om en personlig ersättare för den ledande politiker som beviljas ledighet för viss tid. Ersättaren är förtroendevald i kommunallagens mening och omfattas av samma regler som övriga förtroendevalda, t.ex. vad gäller valbarhet. Den som utses till sådan personlig ersättare tjänstgör under hela frånvaron och övertar alla funktioner som den som beviljats ledighet innehar. Däremot kan en sådan ersättare inte överta en plats i fullmäktige eftersom det är ett direktvalt uppdrag.

Det är fullmäktige som ska bestämma *hur* en ersättare i sådana här situationer ska utses. Det kan ske genom att ersättare väljs av fullmäktige eller att fullmäktige överlåter till styrelsen eller annan nämnd att utse en sådan ersättare. Det är även tänkbart att t.ex. styrelsen utser ersättare vid kortare ledigheter medan en ersättare som ska tjänstgöra under en längre tid i stället utses av fullmäktige. Däremot är det inte lämpligt att fullmäktige direkt lägger ansvaret att utse en ersättare på ett utskott – det blir i så fall en fråga för styrelsen eller den nämnd som fått ansvaret för uppgiften att delegera uppgiften till utskott.

Lagen (1992:339) om proportionellt valsätt kan inte tillämpas vid beslut om att utse en ersättare för ett råd som beviljats ledighet. Ett beslut om att utse en sådan ersättare är inte ett fyllnadsval – det är enbart ett beslut om att just utse en ersättare för ett visst råd under en viss tid.

Skulle ett råd avgå under den beviljade ledigheten eller skulle uppdraget upphöra av annan anledning, upphör också ersättarens uppdrag. Vem som ska utses i ett sådant fall behandlas som ett vanligt valärende.

Några andra nyheter som rör de förtroendevalda

Reglerna om när ett förtroendeuppdrag upphör har delvis ändrats genom 2017 års kommunallag.

För fullmäktigeuppdragen gäller liksom tidigare att sådana uppdrag upphör samtidigt som valbarheten upphör.

För de förtroendevalda som valts av fullmäktige – dvs. ledamöter och ersättare i styrelse och nämnder – gäller istället att sådana uppdrag upphör först *vid nästkommande fullmäktigesammanträde* efter det att valbarheten har upphört eller ett entledigande har begärts.

Frågan om ett uppdrags upphörande ska behandlas om ett anmälningsärende. Det finns en möjlighet för fullmäktige att besluta att den förtroendevalde, efter ansökan, ska få ha kvar sitt uppdrag under återstoden av mandattiden om det skulle vara lämpli-

gare (jfr. 4 kap. 7 § KL). Ett ärende om att en förtroendevald ska få behålla sitt uppdrag med stöd av denna bestämmelse utgör dock ett sådant ärende som omfattas av beredningskravet. Hur omfattande beredningskravet ska anses vara är inte entydigt – det framstår inte som orimligt att anse att sedvanlig behandling i valberedningen är tillräckligt. I annat fall framstår den tidsförskjutning som har införts som tämligen meningslös.

Vid *omval eller extra val* får fullmäktige enligt en ny bestämmelse i 4 kap. 8 § KL besluta att förtroendevalda kan tillträda tidigare än två månader efter det aktuella valet. I konsekvens med det kommer de som i sådana situationer ska ersättas att lämna sina respektive uppdrag vid samma tidpunkt. Motsvarande gäller vid *förnyad sammanräkning*. Syftet bakom denna reglering är möjliggöra ett så snabbt valgenomslag som möjligt. Med de nya reglerna ges fullmäktige möjlighet att besluta att en ny kommunstyrelse eller nämnd ska kunna påbörja sitt uppdrag tidigare än två månader efter omvalets, sammanräkningens eller extra valets avslutande och att de frånträdande förtroendevaldas uppdrag i sådant fall ska upphöra vid samma tidpunkt.

En minimiregel har införts även ifråga om antalet *ersättare i styrelsen.* Enligt 6 kap. 16 § KL ska de vara minst fem. Regeringen har bedömt att det från demokratisynpunkt är viktigt att det finns tillräckligt många ersättare i styrelsen och har därför ansett att det bör lagstiftas om ett minsta antal ersättare i styrelsen.

De anställda

Frågan om de anställdas roll och reglering i kommunallagen har varit en central fråga under lagstiftningsarbetet. Detta har resulterat i tillkomsten av ett särskilt kapitel för de anställda. Lagstiftarens avsikt är att synliggöra betydelsen av rollfördelningen mellan de anställda och de förtroendevalda, samtidigt som ett par nya bestämmelser lyfter fram den ledande tjänstemannen - direktören.

Behovet av transparens i förhållande till medborgarna, till olika grupper av förtroendevalda och till de anställda anges i propositionen som grundläggande motiv för den nya regleringen. Avsikten är också att stärka förutsättningarna för effektiva och tydliga organisationer. Även den demokratiska betydelsen av en stärkt insyn för politiska minoriteter lyfts fram.

Direktörens roll och uppgifter

Av 7 kap. 1 § KL framgår att varje kommun och landsting ska utpeka en person som den som har den ledande ställningen bland de anställda – en direktör. Direktören kan få den titel styrelsen finner lämplig. Direktören ska ha den ledande ställningen bland de anställda och vara chef för den förvaltning som finns under styrelsen.

I propositionen pekar regeringen på att det ur ett medborgarperspektiv är viktigt att det tydligt framgår vad som ingår i det politiska ledarskapet respektive vad som är den ledande tjänstemannens uppdrag. De förtroendevalda, de anställda, medlemmarna och

allmänheten ska kunna förstå vem som svarar för vad. Den införda regleringen innebär däremot inte att något politiskt ansvar läggs på den ledande tjänstemannen. Det ansvaret bärs fullt ut och ograverat av den politiska nivån.

Det betonas i propositionen att det är styrelsen som ska utse direktören. Det innebär att uppgiften att definiera direktörens roll också vilar på de förtroendevalda i *styrelsen som helhet*. Även om förhållandet mellan styrelsens ordförande och direktören är centralt för ledningen av en kommun eller ett landsting är det ändå styrelsen som helhet som bestämmer vilka uppgifter direktören har och vilka ramar som gäller för direktörens uppgifter.

I 7 kap. 2 § KL klargörs att instruktionen ska fastställa direktörens grundläggande uppgifter och hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. Därutöver är det upp till varje kommun eller landsting att bestämma om vad som ska regleras.

Organisationen under styrelsen

Av lagtexten framgår uttryckligen att styrelsen ska utse *en* direktör som har den ledande ställningen bland de anställda. Denne ska också vara chef för förvaltningen under styrelsen. Bestämmelsen kan tolkas som en viss inskränkning i den kommunala organisationsfriheten eftersom den uttrycker en ram för förvaltningsorganisationen under styrelsen. Med förvaltning under styrelsen avses enligt propositionen den tjänstemannaorganisation som enligt fullmäktiges reglemente, instruktioner eller styrelsens beslut lyder under styrelsen.

Det formella chefskapet över förvaltningen under styrelsen ska samlas i en person. I propositionen lyfter regeringen här särskilt fram vikten av transparens i den kommunala förvaltningen och gör ställningstagandet att den inskränkning av kommunernas och landstingens organisationsfrihet som ligger i detta är nödvändig och proportionerlig.

Regeringen betonar i propositionen att bestämmelserna inte hindrar att direktören ges uppdrag av strategisk natur. För att förhindra att direktören får en alltför stor arbetsbörda kan t.ex. en biträdande chef utses, beslutanderätten i vissa ärenden kan delegeras till andra anställda och styrelsen kan också överlåta åt direktören att i sin tur besluta om vidaredelegation till en annan anställd.

Det uppställs heller ingen begränsning när det kommer till att utse fler chefer under direktören inom förvaltningen under styrelsen. Oavsett vilken organisation kommunen eller landstinget väljer ska direktören dock vara chef över styrelsens förvaltning som helhet. I detta inbegrips enligt propositionen att ansvara för att förvaltningen bedrivs i enlighet med gällande lagar och föreskrifter. Direktören har som chef för förvaltningen även ansvaret för personalen och budget m.m. inom förvaltningen. Direktören behöver däremot inte – men kan – vara chef för de övriga förvaltningscheferna.

Instruktion för direktören

Direktörens roll ska fastställas av styrelsen i en *instruktion*. I 7 kap. 2 § KL uttrycks det så att styrelsen i en instruktion ska fastställa *hur* direktören ska leda förvaltningen under styrelsen och fastställa direktörens övriga uppgifter.

Ambitionen är att arbetet med upprättandet av instruktionen ska leda till en *dialog* och en *diskussion* om uppgiftsfördelningen mellan de förtroendevalda och direktören.

Instruktionen fyller två viktiga funktioner; den ska skapa klarhet inåt i organisationen och den ska bidra till att öka medborgarnas förståelse för rollfördelningen mellan de förtroendevalda och förvaltningen. Regeringen framhåller betydelsen av transparens i detta sammanhang.

Regeringens syfte med krav på att styrelsen fastställer en instruktion för direktören är att detta ska bidra till att skapa ett bra samspel mellan de förtroendevalda och direktören. En tydlig fördelning av uppgifter innebär normalt en bättre samverkan. Finns det en instruktion för en sådan fördelning och ett sådant samspel, finns det enligt regeringen också förutsättningar för ett fungerande samarbete. I propositionen betonas att det vid en eventuell konflikt kan vara en fördel att kunna luta sig mot vad som har reglerats i en instruktion, men framförallt kan processen som sådan verka konfliktförebyggande. Instruktionen kan på så sätt underlätta samarbetet mellan förtroendevalda och direktören.

Den process som ligger till grund för utvecklandet av en instruktion för direktören är viktig. Ett bra samspel mellan den politiska nivån och förvaltningsorganisationen är en grundförutsättning för att skapa förutsättningar för genomslag av den förda politiken. Instruktionen utgör därmed ett levande dokument.

I instruktionen ska fastställas hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. Enligt propositionen kan det t.ex. vara lämpligt att det i instruktionen framgår inom vilka ramar direktören anställer personal vid sin förvaltning samt har medarbetar- och lönesamtal med den. En fråga som också kan beröras i en instruktion är om direktören ska vara chef för de andra förvaltningscheferna. Oavsett hur organisationen ser ut kan det vara lämpligt att i instruktionen förtydliga direktörens uppdrag och arbetsuppgifter i relation till de andra förvaltningscheferna. Likaså kan direktörens roll i ärendeberedningen inom förvaltningen belysas. Ytterligare resonemang om instruktionens innehåll finns att läsa på sid 197-201 i propositionen.

Sammanfattningsvis är det viktigt att understryka att det är processen som sådan som ger mervärde i sammanhanget. Vad som behöver finnas i en instruktion kommer därmed att färgas av lokala förutsättningar och traditioner. Det lokala handlingsutrymmet är stort.

Instruktionens roll i förhållande till beslutad delegationsordning

I propositionen berörs situationen att befogenheter i delegationsordningen och uppgifter i instruktionen tangerar varandra. Frågan är då om instruktionen också *bör* innehålla sådan delegation.

Enligt förbundets mening är det viktigt att skilja delegation från instruktion. Den underliggande delegationen är avgörande för vad som är överklagbart. Mot den bakgrunden kan det finnas goda skäl att i instruktionen istället hänvisa till att beslutanderätt som delegeras till direktören redovisas i den samlade delegationsordningen.

Delegation av nämndernas beslutanderätt

Flexiblare regler för anmälan av delegationsbeslut

En nyhet i 2017 års kommunallag är att varje nämnd ska ta ställning till i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av delegation ska anmälas. Det gäller även i vilken utsträckning beslut som har fattats efter vidaredelegation ska anmälas.

Syftet med denna lagändring är att bädda för ökad effektivitet genom att delegationsbeslut kan vinna laga kraft snabbare. Det blir alltså möjligt för en nämnd att förordna om att beslut i vissa ärenden eller grupper av ärenden inte ska anmälas till nämnden. Är det fråga om beslut som överklagas med laglighetsprövning ska sådana beslut protokollföras särskilt. Protokollen ska därefter tillkännages på den webbaserade anslagstavlan.

Reglerna gäller inte bara beslut som fattas av anställda med stöd av delegation (7 kap. 8 § KL), utan även delegationsbeslut av utskott och enskilda förtroendevalda (6 kap. 40 § första stycket KL). Beslut som fattats med stöd av delegation på grund av att det rör en brådskande fråga (6 kap 39 § KL) ska däremot alltid anmälas.

När det gäller *nämndens möjlighet till insyn* framför regeringen i propositionen att det fortfarande är de förtroendevalda som beslutar om vilka typer av beslut som ska anmälas till nämnden, t.ex. om nämnden anser sig ha ett särskilt intresse av vissa typer av beslut. De förtroendevalda kommer också att kunna följa delegationsbeslut som inte anmäls via den kommunala anslagstavlan. Som ett led i uppföljning av hur den delegerade beslutanderätten använts kan nämnderna även besluta om mer samlad återrapportering på aggregerad nivå.

Inget hindrar att nämnden beslutar att alla delegationsbeslut liksom tidigare ska anmälas i den ordning som tidigare tillämpats. I avvaktan på att nämnden tagit ställning till nya rutiner kan en sådan ordning vara lämplig.

Protokollets utformning

Hur protokollen ska utformas och vad de ska innehålla är det upp till varje kommun, landsting och landsting att bestämma. Protokollen kan innehålla allt från fullständiga beslut med motivering och andra uppgifter till enbart en förteckning över att beslut har

fattats i vissa ärenden. De nya reglerna innebär inte några formkrav på hur protokoll över delegationsbeslut som inte anmäls ska utformas. Kravet på att beslut ska protokollföras och tillkännages innebär bara ett krav på att det dokumenteras att ett beslut fattats och att detta sedan tillkännages på anslagstavlan.

Regeringen uttalar i propositionen att en rimlig ordning kan vara att beslutsprotokollet justeras genom att i det någon form signeras av beslutsfattaren. Eftersom protokollen ska tillkännages på den kommunala anslagstavlan måste hänsyn tas till bl.a. bestämmelser om personuppgifter i personuppgiftslagstiftningen och offentlighets- och sekretesslagen. Protokollens utformning kan därför komma att se olika ut beroende på typen av beslut. Regeringen påpekar dock att det av rättssäkerhetsskäl är viktigt att besluten kan identifieras. Grundläggande uppgifter som möjliggör det måste därför finnas med i tillkännagivandet.

Beslut som fattas med stöd av vidaredelegation

Möjligheten till vidaredelegation behålls oförändrad i 2017 års kommunallag. Det innebär att samma regler om återrapportering till nämnd gäller, oavsett om det är fråga om delegation eller om vidaredelegation. Bestämmelsen om att nämnderna ska besluta om i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av delegation ska anmälas till dem omfattar således även beslut fattade med stöd av vidaredelegation. Även sådana beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas genom laglighetsprövning (7 kap. 6 och 8 § KL).

Någon lagstadgad återrapporteringsskyldighet till förvaltningschefen för beslut som fattats med stöd av vidaredelegation föreskrivs inte i 2017 års kommunallag. Det står dock nämnden fritt att bestämma att återrapportering, i stället för att ske till nämnden, ska ske till förvaltningschef. Nämnden kan också bestämma att återrapportering ska ske till både nämnden och förvaltningschefen. Alternativt kan nämnden besluta att överlämna till förvaltningschefen att besluta om vilken återrapportering som ska ske till denne.

De nya reglerna gäller även för beslut som fattats efter vidaredelegation inom en gemensam nämnd. Om det är en uppgift för förvaltningschefen eller för delegaten att anmäla sådana beslut till nämnden får respektive nämnd bestämma. Nämnden ska, i likhet med vad som föreslås ovan, ha möjlighet att besluta om omfattningen av återrapporteringen.

Delegering till nämndernas presidier

En nyhet i 2017 års kommunallag är att det införs en möjlighet att delegera beslutanderätt till *nämndernas presidier*. Regeringen uttalar i propositionen att det på nämndnivå kan finnas frågor som lämpar sig väl för ett beslutsfattande där man strävar efter politisk konsensus och att det därför bör införas en möjlighet att delegera beslutanderätt till nämndernas presidier. Bestämmelserna om återrapportering till nämnderna gäller även vid delegation till presidierna.

Delegation till nämndens presidium kommer inte att skilja sig från andra former av delegation, vare sig när det gäller vilka typer av beslut som kan delegeras eller när det gäller ansvarsfördelningen. Det är upp till den enskilda nämnden att avgöra om några, och i så fall vilka, beslut som ska delegeras. Med tanke på presidiets sammansättning ges i propositionen några exempel. Det kan t.ex. handla om sådana beslut där nämnden redan är överens i stora drag om det sakliga innehållet och där beslutet endast är en formalitet. Det kan också gälla både brådskande och icke-brådskande ärenden där nämnden redan har fattat ett inriktningsbeslut. Ett annat exempel är känsliga socialtjänstärenden där man vill hålla kretsen av de inblandade liten.[3] Enkla myndighetsbeslut och beslut om tillstånd är andra exempel på sådant som skulle kunna delegeras till ett presidium.

I lagstiftningsärendet uppmärksammas att beslutanderätt redan i dag delegeras till nämndpresidier i form av utskott. Regeringen framför i propositionen att de nya reglerna ändå fyller en funktion genom att underlätta för kommuner och landsting. Nämnderna kommer inte längre behöva göra presidierna till utskott för att på så sätt kunna delegera beslutanderätt till dem.

Det blir följaktligen möjligt för en nämnd att anförtro uppgifter både till presidiet och till ett utskott. Organen uppvisar likheter med den skillnaden att det redan av lagen framgår vilka som utgör en nämnds presidium. I övrigt kommer skillnaden mellan eventuella utskott och presidiet till största del avgöras av organisationen av arbetet i den enskilda nämnden. Från SKL:s sida vill vi dock påpeka att val av presidiet sker på annat sätt än val av utskott, vilket kan påverka de olika partiernas representation.

En aspekt som belyses i förarbetena är att beslutsfattandet i presidierna kan bli problematiskt. I kommunallagen finns inga regler om hur ett presidium eller ett utskott ska fatta beslut. Vid lika röstetal i fullmäktige har ordförande utslagsröst (5 kap. 44 § KL). Denna bestämmelse är även tillämplig när en nämnd fattar beslut (6 kap. 28 § KL). I ett JO-uttalande (JO 1985/86 s. 278) som rörde en situation med lika röstetal i ett utskott, gav JO uttryck för att ordförandens röst skulle vara utslagsgivande och rekommenderade kommunfullmäktige att i reglemente för utskott fastställa beslutsförhetsregler. I linje med detta uttalande uttalar regeringen i propositionen att det finns skäl för fullmäktige att besluta om beslutsförhetsregler även för presidier. JO:s beslut torde ge uttryck för en generell princip om att vid lika röstetal har ordförande utslagsrösten, även vid delegation till presidier. Av lagen framgår att nämndens ordförande är ordförande för presidiet. Frågor kring presidiets sammanträde kan i övrigt regleras internt.

Webbaserad anslagstavla

Kommunens anslagstavla har en *formell funktion*. Där tillkännages bl.a. fullmäktiges möten och där anslås justering av protokoll. Anslaget av ett protokolls justering ger utgångspunkten för att beräkna tiden för möjligheten att överklaga de beslut som kan

[3] Här vill vi dock påtala att delegation enligt socialtjänstlagen i vissa fall bara är möjlig till utskott.

överklagas med laglighetsprövning. Anslagstavlan är också platsen för vissa andra formbundna tillkännagivanden i annan lagstiftning – exempelvis i plan- och bygglagen och i ordningslagen.

En viktig nyhet i 2017 års kommunallag är att anslagstavlan ska vara webbaserad. Det uttrycks så i 8 kap. 9 § KL att varje kommun och landsting på sin webbplats ska ha en anslagstavla. Den fysiska kommunala anslagstavlan försvinner samtidigt i och med att anslagstavlan *blir digital och placeras på kommunens webbplats*. Den webbaserade anslagstavlan ska placeras väl synlig och vara lätt att hitta. I propositionen rekommenderas att anslagstavlan läggs på webbplatsens startsida. Är det av någon anledning inte lämpligt bör startsidan under alla förhållanden innehålla en tydlig anvisning om hur anslagstavlan nås.

Informationen på anslagstavlan ska vara väl avskild. Det innebär att det inte får finnas någon risk för sammanblandning med annan information på kommunens eller landstingets webbplats. Överskådlighet och tydlighet är viktiga ledord vid utformningen av anslagstavlan. Det är noga reglerat i KL vilken information som ska eller får finnas på anslagstavlan (8 kap. 10-11 §§ KL). Obligatoriskt innehåll är:

- Tillkännagivanden om fullmäktiges sammanträden, dvs. uppgift om tid och plats för fullmäktiges sammanträden och om vilka ärenden som ska behandlas.
- Tillkännagivande av justerade protokoll.
- Tillkännagivande av delegationsbeslut som inte ska anmälas.
- Justerade protokoll, i den utsträckning kommunen eller landstinget bestämmer och det inte strider mot lag eller annan författning.
- Upplysningar om hur beslut kan överklagas enligt 13 kap. KL.

En grundläggande och viktig funktion hos anslagstavlan är alltså att fungera som verktyg för kungörelsen över vilka ärenden som ska behandlas på fullmäktige. Anslagstavlan ska också redovisa att beslut fattats, när protokollet justerats – och hur överklagandetiden för sådana beslut ska beräknas.

Anslagstavlan ska innehålla en permanent och allmän upplysning om *hur beslut kan överklagas* enligt reglerna om laglighetsprövning enligt 13 kap. KL. Upplysningen behöver redovisa inom vilken tid laglighetsprövning kan begäras och vad som i övrigt gäller för en sådan prövning. I propositionen sägs särskilt att upplysningen bör innehålla information om att alla omständigheter en klagande vill göra gällande måste anföras inom klagotiden.

Med digitaliseringen av anslagstavlan följer ett visst mått av utökad serviceskyldighet. Innehållet på anslagstavlan ska kunna göras tillgängligt även för de kommunmedlemmar som av någon anledning är obekväma med att söka information digitalt. Den digitala klyftan kan exempelvis överbryggas genom att informationen på anslagstavlan kan göras tillgänglig i kommunhusets entré eller på biblioteken.

Revision

Revisionsbudgeten fullmäktigepresidiets sak

För att åstadkomma en oberoende beredning och markera behovet av resurser till revisionen införs ett krav på att revisorernas budget ska beredas av fullmäktiges presidium i 11 kap. 8 § KL. Det innebär att styrelsen i arbetet med att upprätta förslaget till den samlade budgeten inte ska ta ställning till budgetutrymmet revisorernas verksamhet.

Fullmäktigepresidiet upprättar alltså sitt förslag självständigt i förhållande till styrelsen. Bestämmelsen hindrar dock inte presidiet från att samråda med styrelsen, en annan nämnd eller revisorerna vid beredning av förslaget.

Självständig yttrande- och upplysningsrätt för de sakkunniga lagfästs

Frågan om revisionens oberoende har ständig aktualitet. Regeringen är av uppfattningen att det inte enbart kan ankomma på revisorerna att förklara de sakkunnigas iakttagelser. I 2017 års kommunallag får därför revisorernas sakkunniga en självständig rätt att yttra sig. Bestämmelsen har utformats efter samma mönster som yttranderätten för de förtroendevalda revisorerna – det är alltså fråga om en rätt – inte en skyldighet.

De sakkunnigas rätt att yttra sig är knuten till de rapporter de lämnat och följer direkt av lag. Det krävs alltså ingen ändring av fullmäktiges arbetsordning för att rätten ska kunna göras gällande. Däremot finns det naturligtvis inget som hindrar att arbetsordning kompletteras i detta avseende.

Revisionsprocessen i fullmäktige ny ordning
Vissa tekniska förändringar gäller revisionsprocessen i fullmäktige. Det slås numera fast i lagtext att årsredovisningen ska godkännas innan fullmäktige tar ställning till frågan om ansvarsfrihet. Enligt regeringens mening är det lämpligt att fullmäktige först tar ställning till eventuell revisonskritik mot årsredovisningen genom att ta ställning till årsredovisningen. Därefter ska fullmäktige pröva om kritiken bör föranleda anmärkning eller vägrad ansvarsfrihet.

För det fall det förekommer kritik kan det inverka på hur debatten kring årsredovisning och ansvarsprövning organiseras.

Valbarhet och fyllnadsval för revisorer

En fullmäktigeledamot är inte valbar till uppdrag som revisor. I 2017 års kommunallag har ytterligare ett valbarhetshinder för de förtroendevalda revisorerna har tillkommit. Syftet med denna bestämmelse som återfinns i 4 kap. 5 § KL är att ytterligare stärka revisionens oberoende i förhållande den kommunala verksamheten. Av bestämmelsen framgår att en revisor inte kan väljas till ledamot eller ersättare i fullmäktige. Det finns dock en övergångsbestämmelse när det gäller det nya valbarhetshindret. Av

denna framgår att valbarhetshindret ”tillämpas första gången efter det att det första ordinarie valet efter ikraftträdandet har hållits i landet”.

Ordningen väcker frågor om vad som händer vid valet 2018. Revisionsuppdraget sträcker sig över de fyra år som följer efter valet till revisor. Det innebär att den som valts till revisor fortsätter att vara revisor för granskning som sträcker sig in i den nya mandatperioden. Övergångsbestämmelsen torde innebära att valbarhetshindret får effekt från och med ordinarie val till fullmäktige 2018.

Det är rimligt att utgå från att en förtroendevald revisor ska kunna finnas med på sitt partis valsedel inför en ny mandatperiod. Däremot kommer länsstyrelsen *vid sammanräkningen* tvingas konstatera att vederbörande inte är valbar till uppdraget som ledamot eller ersättare i fullmäktige eftersom det föreligger ett valbarhetshinder. Skulle en förtroendevald revisor vilja återgå till ett fullmäktigeuppdrag måste därför fullmäktige besluta om entledigande på sitt sista sammanträde under mandatperioden, med hänsyn till regleringen av när ett uppdrag upphör.

Verkställighet

Ett kommunalt beslut anses i princip verkställbart så snart protokollet över beslutet har justerats. Ett beslut som kan överklagas enligt reglerna om laglighetsprövning har enligt 1991 års kommunallag fått verkställas innan det har vunnit laga kraft om inte särskilda skäl talat emot det.

Riksdagen har uttalat att reglerna om verkställighet behöver ses över i syfte att åstadkomma en ordning som så långt som möjligt förhindrar att ett beslut verkställs innan det fått laga kraft, i de fall det finns en risk för återgång av ett beslut som för med sig en civilrättslig bundenhet (bet. 2010/11:KU 24 s. 31). Riksdagens tillkännagivande grundar sig bl.a. på Justitieombudsmannens (JO) kritik i två ärenden mot kommuner som verkställt beslut utan att närmare överväga om det förelåg skäl att invänta att de fått laga kraft eller att verka för att frågan om rättelse togs upp efter att besluten upphävts (JO 2010/11 s. 568 I och II).

Regeringen konstaterar i propositionen att problemet med att rättelse inte kunnat ske är ovanligt, men gör ändå bedömningen att reglerna bör skärpas. Skälet för detta är enligt regeringen att möjligheten till laglighetsprövning i praktiken blir illusorisk om verkställigheten av ett upphävt beslut inte går att rätta och att uppkomsten av sådana situationer riskerar att urholka respekten för rättssystemet.

Regeringen uttalar att en skärpning bör ta sikte på att förhindra att denna typ av situationer över huvud taget uppstår, samtidigt som det är viktigt att en ny reglering inte får till effekt att den kommunala beslutsprocessen försvåras eller försenas på ett sätt som inte står i proportion till detta ovanligt förekommande, om än allvarliga, problem.

Enligt regeringen är en utgångspunkt att ett beslut som inte kan rättas om det upphävs av domstol inte ska verkställas. Samtidigt konstaterar regeringen att ett kategoriskt förbud mot verkställighet av sådana beslut inte kan motiveras. En sådan ordning

skulle försvåra den kommunala beslutsprocessen på ett alltför ingripande sätt. Mot den bakgrunden har regeringen i stället valt att göra frågan om rättelse kan ske eller inte till en central omständighet vid verkställighetsbedömningen.

Lagtexten i 13 kap. 14 § KL har därför utformats enligt följande.

> *”Ett beslut som kan överklagas enligt detta kapitel får verkställas innan det fått laga kraft om inte särskilda skäl talar mot det. Vid bedömningen ska särskild hänsyn tas till om verkställigheten av beslutet kommer att kunna rättas.”*

Det faktum att det kan bli kostsamt eller krångligt för kommunen eller landstinget att rätta det upphävda beslutet betyder inte att det inte går att rätta. För det fall att kostnaderna för att rätta ett beslut framstår som orimliga bör detta dock tala för att beslutet inte ska verkställas förrän det fått laga kraft.

Enligt regeringen ger förändringen tydliga incitament för kommuner och landsting att t.ex. se över hur de utformar sina avtal. Civilrättsliga avtal kan utformas så att det faktiskt går att rätta om beslutet som det vilar på upphävs. Regeln skapar incitament för att i förväg ta hänsyn till problematiken med verkställighet och för det fall en snabb verkställighet önskas möjliggöra återgång av den.

Regeringen konstaterar att det även fortsättningsvis kommer att finnas fall när verkställighet måste ske skyndsamt av beslut som inte kan rättas. En aspekt som talar för verkställighet trots att beslutet inte fått laga kraft är enligt regeringen att beslutet annars skulle sakna verkan. Det kan t.ex. handla om tillfälliga anställningar som inte kan vänta eller att en fastighet som kommunen eller landstinget vill förvärva säljs på exekutiv auktion. Om det finns skäl för att ändå verkställa ett beslut som inte kan rättas trots att det inte fått laga kraft och de är sådana att de väger tyngre än skälen som talar för att vänta med verkställigheten, ska beslutet därför kunna verkställas tidigare.

Något uttryckligt dokumentationskrav föreskrivs inte. Förarbetena utgår från att överväganden i verkställighetsfrågan framgår av beslutsunderlaget. Det får också anses ligga i kommunen eller landstingets intresse att tillse att sådan dokumentation finns.

Vissa frågor om kommunalförbund

De regeländringar som genomförs i 2017 års kommunallag, gäller i tillämpliga delar även kommunalförbund. Det innebär att förbunden måste ägna uppmärksamhet åt vad som exempelvis ska tillkännages på den webbaserade anslagstavlan.

Vissa av de lagändringar som sker innebär att det finns behov av att se över och ändra förbundsordningarna för kommunalförbunden.

Kommunalförbundens revisorer

Ett kommunalförbunds förbundsordning ska enligt 1991 år kommunallag, i fråga om förbund med förbundsdirektion, ange på vilket sätt och vilken av förbundsmedlemmarna som ska utse revisorer. I praktiken utses revisorerna regelmässigt inte av en förbundsmedlem, utan av flera eller alla förbundsmedlemmar tillsammans. Regeringen

framför i propositionen att det av tydlighetsskäl inte är lämpligt att ha en bestämmelse som kan tolkas som att endast en förbundsmedlem ska utse revisorerna, även om en sådan ordning är möjlig även i fortsättningen. Genom 2017 års kommunallag har detta därför ändrats. Av lagtexten framgår att det i förbundsordningen ska anges på vilket sätt revisorer utses i kommunalförbund med förbundsdirektion (9 kap. 6 § 5 KL). Det kan anges att revisorerna ska utses av endast någon eller några av förbundsmedlemmarna eller av alla gemensamt. – För kommunalförbund med förbundsfullmäktige väljs revisorerna liksom tidigare av förbundets fullmäktige (9 kap. 12 § KL).

Kommunalförbundens anslagstavla

De allmänna reglerna om anslagstavla i 2017 års kommunallag är generellt tillämpliga för kommunalförbunden. Frågor om vad som ska kungöras behöver därför inte längre framgå av förbundsordningen. Däremot ska förbundsordningen ange på vilken webbplats förbundets anslagstavla ska finnas (9 kap. 6 § 10 KL).

Ett kommunalförbund ska ha en egen anslagstavla på internet. För de kommunalförbund som redan har egna självständiga webbplatser gäller motsvarande krav för dem som gäller för kommunernas och landstingens anslagstavlor.

Det finns emellertid inget som hindrar att kommunalförbund i stället för en självständig webbplats använder sig av en av förbundsmedlemmarnas webbplatser. I sådant fall ska kommunalförbundets anslagstavla kunna särskiljas från såväl förbundsmedlemmens webbplats som förbundsmedlemmens egen anslagstavla.

Av rättssäkerhetsskäl ska förbundet *endast ha en anslagstavla* eftersom informationen inte får återges självständigt på flera webbplatser. Ett sådant system skulle innebära en risk för att uppgifterna inte kommer att överensstämma med varandra. Det är dock inget som hindrar att det skapas länkar från varje förbundsmedlems webbplats till den webbplats där kommunalförbundet har sin anslagstavla, oavsett var denna har placerats.

Särskilt om årsredovisningen och allmänhetens rätt att ställa frågor

Regeringen gör i propositionen bedömningen att det är befogat att det i förbundsordningen *ska* anges under vilka förutsättningar frågor kring årsredovisningen i ett kommunalförbund kan ställas. Av bestämmelsen i 9 kap. 6 § 14 p KL framgår det därför att det i förbundsordningen ska anges *om* allmänheten har rätt att ställa frågor om årsredovisningen.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

2017 års kommunallag träder i kraft den 1 januari 2018. Bestämmelsen hindrar inte att kommuner, landsting, regioner och kommunalförbund innan dess vidtar de administrativa åtgärder som kan behövas för att lagen ska kunna tillämpas i sin helhet från och med ikraftträdandet.

1991 års kommunallag (1991:900) och lagen (1970:462) om vissa anslag på kommuns anslagstavla upphör samtidigt den 1 januari 2018.

För vissa frågor finns särskilda övergångsbestämmelser.

Bestämmelserna om att en revisor inte är valbar som ledamot eller ersättare i fullmäktige och om att antalet ersättare i styrelsen ska vara minst fem ska tillämpas första gången efter det att det första ordinarie valet efter ikraftträdandet har hållits i landet. Skälet till att dessa bestämmelser ska tillämpas först efter det att ordinarie val har hållits, är att regeringen bedömt att det saknas anledning att ändra villkoren för fullmäktiges och styrelsens arbete under pågående mandatperiod.

Bestämmelserna i 1991 års kommunallag om sådana underställda nämnder som fullmäktige beslutat om före ikraftträdandet och bestämmelserna om att en lokal nämnd inte får väcka ärenden i fullmäktige fortsätter att gälla fram till dess det första ordinarie valet efter ikraftträdandet har hållits i landet. Motivet är att undvika behov av organisatoriska förändringar under pågående mandatperiod.

1991 års kommunallag ska fortfarande gälla för **överklagande av beslut** som har tillkännagetts före ikraftträdandet av den nya kommunallagen den 1 januari 2018. Det innebär att både de processuella och de materiella regler som gällde före ikraftträdandet ska tillämpas vid överklagande av beslut som tillkännagetts före ikraftträdandet.

En särskild fråga är vad som gäller för tillkännagivanden som är anslagna på den fysiska anslagstavlan och som behöver vara anslagna även efter årsskiftet. I propositionen klargör regeringen att befintliga anslag på den fysiska anslagstavlan vid ikraftträdandet den 1 januari 2018 ska flyttas över till den webbaserade anslagstavlan, där de ska finnas tills överklagandetiden har gått ut. Detta eftersom den webbaserade anslagstavlan ersätter den fysiska anslagstavlan och för att undvika problematiken med att under en övergångsperiod ha dubbla anslagstavlor.

Åtgärder som behöver vidtas eller övervägas med anledning av ikraftträdandet av 2017 års kommunallag

Som framgått behöver kommuner, landsting, regioner och kommunalförbund vidta vissa åtgärder inför eller i anslutning till ikraftträdandet av 2017 års kommunallag den 1 januari 2018. Det finns också ett antal frågor som kan behöva övervägas, men där beslut även kan fattas i senare skede. I det följande listas några av de frågor som förtjänar särskild uppmärksamhet av kommuner, landsting, regioner och kommunalförbund.

Webbaserad anslagstavla

Kommuner, landsting och regioner samt kommunalförbund måste ordna med en webbaserad anslagstavla. En sådan ska vara i funktion när 2017 års kommunallag träder i kraft, dvs. den 1 januari 2018. Rutiner måste också införas om för att ta hand om den utökade serviceskyldigheten.

Instruktion för direktören

En instruktion för den ledande tjänstemannen – direktören – behöver tas fram och antas av styrelsen. Bestämmelserna om direktören träder också i kraft den 1 januari 2018 och det är därför viktigt att detta arbete kommer i gång.

Regler om arvode och andra ersättningar till förtroendevalda

En viktig fråga att ta ställning till för kommuner, landsting och regioner är om och i så fall vilka förmåner motsvarande de som gäller för anställda som ska införas för hel- eller deltidsarbetande förtroendevalda, t.ex. vad gäller förutsättningarna för föräldraledighet och sjukskrivning för kommunal-, borgar-, landstings-, region- och oppositionsråd.

Underlag som rör dessa frågor kommer att inarbetas i de riktlinjer för OPF-KL som SKL avser att se över inför nästa mandatperiod.

Reglementet för styrelsen och nämnderna

Reglementen för styrelsen och nämnderna behöver ses över och uppdateras.

Kommuner, landsting och regioner har bl.a. anledning att ta ställning i frågan om styrelsen ska ges en beslutanderätt angående vissa förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Det finns i förekommande fall även anledning att se över frågor om beställar- och utförarnämnder och om underställda nämnder (som inte längre tillåts).

Kommuner, landsting och regioner har vidare anledning att se över och ta ställning till regler om arbetsformer och beslutsförhet i utskott och presidier.

Det finns även skäl att se över och anpassa reglerna om arbetsformer m.m. för kommunal-, landstings-, region- och oppositionsråd, vare sig de finns i reglementet för styrelsen eller i ett särskilt reglemente.

SKL avser att i början av år 2018 ge ut nytt underlag om reglemente för styrelse och nämnder.

Hantering av delegationsbeslut

Kommuner, landsting, regioner och kommunalförbund har anledning att överväga om det finns skäl att ändra hanteringen av delegationsbeslut. Det gäller bl.a. om det finns skäl att utnyttja möjligheten att undanta vissa ärenden/beslut från anmälan till nämnden. Om så sker måste också regleras hur protokoll ska föras och protokoll ska justeras.

Det finns också anledning att se över delegationsordningarna med hänsyn till presidiernas möjlighet att fatta beslut samt när det gäller gränsdragningen mot direktörens instruktion.

Arbetsordning för fullmäktige

Arbetsordningen för fullmäktige behöver ses över och uppdateras. Det gäller bl.a. presidiets roll att bereda revisorernas budget samt de sakkunniga revisorernas närvarorätt. Hänvisningar till bestämmelser i kommunallagen behöver uppdateras

SKL avser att i början av år 2018 ge ut nytt underlag för arbetsordning för fullmäktige.

Kommunalförbund

Förbundsordningar för kommunalförbunden behöver ses över och uppdateras.

Frågor och synpunkter

Frågor och synpunkter med anledning av detta cirkulär kan i första hand ställas till

Helena Linde, tfn 08-452 79 76, helena.linde@skl.se
Lena Dalman, 08-452 79 73, lena.dalman@skl.se
Staffan Wikell, 08-452 75 71, staffan.wikell@skl.se

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för juridik

Germund Persson
Chefsjurist

Helena Linde
förbundsjurist

KS § 2

Information om skatteprognos mot budget 2018-2020

Sammanfattning

Den 21 december 2017 kom det en ny skatteprognos för den kommande treårsperioden. Skatteprognosen visar att Herrljunga kommuns budget för perioden 2018-2020 är för högt satt gällande skatteintäkter och generella statsbidrag. Skillnaden mellan budgeterade och prognostiserade skatteintäkter och generella statsbidrag för 2018 uppgår till totalt -9 798 tkr och beror framförallt på två faktorer; antalet invånare i utfall är lägre än budgeterat samt att prognosen för inkomstutjämningen försämrats. Den negativa posten för skatteintäkter och generella statsbidrag balanseras upp något genom att kapitalkostnadernas utfall kommer att bli cirka 2 000 tkr lägre än budgeterat samt att ytterligare intäkter i generella statsbidrag kommer att tillföras med cirka 300 tkr gällande ensamkommande flyktingbarn. Den totala underfinansieringen i budget för 2018 är efter avdrag för kända effekter är därmed cirka 7 500 tkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-01-01

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslagen antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Informationen skickas till kommunfullmäktige för kännedom.

För kännedom till: Kommunfullmäktige, nämnder och revisorer

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2018-01-08
DNR KS 12/2018 942

Information skatteprognos mot budget 2018-2020

Sammanfattning

Den 21 december 2017 kom det en ny skatteprognos för den kommande treårsperioden. Skatteprognosen visar att Herrljunga kommuns budget för perioden 2018-2020 är för högt satt gällande skatteintäkter och generella statsbidrag. Skillnaden mellan budgeterade och prognostiserade skatteintäkter och generella statsbidrag för 2018 uppgår till totalt -9 798 tkr och beror framförallt på två faktorer; antalet invånare i utfall är lägre än budgeterat samt att prognosen för inkomstutjämningen försämrats. Den negativa posten för skatteintäkter och generella statsbidrag balanseras upp något genom att kapitalkostnadernas utfall kommer att bli cirka 2 000 kr lägre än budgeterat samt att ytterligare intäkter i generella statsbidrag kommer att tillföras med cirka 300 tkr gällande ensamkommande flyktingbarn. Den totala underfinansieringen i budget för 2018 är efter avdrag för kända effekter är därmed cirka 7 500 tkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-01-08

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner informationen

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Nämnder och revisorer

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2018-01-08
DNR KS 12/2018 942

Bakgrund

Budgetprocessen för perioden 2018-2020 startade i januari 2017. Investeringsbudget sammanställdes, information från SKL samlades in och uppräkningar gjordes utifrån rekommendationer, vilket gav underlag för resultat- och balansräkning samt kommunbidragsfördelning. Förvaltningen lämnade i mars över de första utkasten för politisk beredning och justering.
Budgeten beslutades i kommunfullmäktige i juni 2017. Budget med tillhörande verksamhetsplan beslutades i kommunfullmäktige i november 2017.

Den 21 december 2017 kom det en ny skatteprognos för den kommande treårsperioden. Vid denna tid har antal invånare den 1/11 fastställts för 2018 års skatteintäkter. Två delar i denna skatteprognos ger Herrljunga kommun negativ effekt mot budgeterade intäkter för skatter och generella statsbidrag.

1) Invånarantalet är i beslutad budget fastställd till totalt 9 586 personer och den 1/11 var 9 497 personer registrerade i Herrljunga kommun. Totalt har invånarantalet ökat med 9 personer mot samma period föregående år. Budgeten visar på en ökning om 98 personer, vilket är 89 personer fler än utfall. Med en schablon om 56 tkr per invånare är utfallet cirka 5 000 tkr lägre än budgeterat.

2) Inkomstutjämningen är enligt skatteprognosen i december fastställd till en lägre summa än i tidigare prognoser. För Herrljunga kommun skiljer sig prognosen mellan september och december på inkomstutjämningen på totalt -6 600 tkr. Denna post kan förklaras med två saker, den ena är att antalet invånare i Herrljunga kommun enligt utfall blev betydligt lägre än vad som tidigare prognostiserats. Den andra förklaringen är att riksprognosen som gjorts gällande total befolkning i Sverige den 1/11 var lägre satt än faktiskt utfall. Sverige ökade befolkningen totalt med fler personer än prognosen, vilket ger en lägre medelskattekraft än enligt tidigare prognoser. Kommuner som erhåller bidrag i inkomstutjämningen kommer därför att få en lägre ersättning och kommuner som betalar avgift i systemet kommer betala en högre avgift.

Nedanstående tabell visar skillnaden mellan beslutad budget och prognos.

2018	**Skatteintäkter och generella statsbidrag tkr**			
	Budget	**Prognos sept**	**Prognos dec**	**Differens budget mot prognos**
Skatteintäkter	430 035	418 645	419 012	-11 023
Generella statsb	106 741	111 801	107 129	388
Extra flyktingpott	3 649	4 486	4 486	837
Totalt	**540 425**	**534 932**	**530 627**	**-9 798**
Invånarantal	9 586	9 606	9 497	

2019	**Skatteintäkter och generella statsbidrag tkr**			
	Budget	**Prognos sept**	**Prognos dec**	**Differens budget mot prognos**
Skatteintäkter	441 183		432 838	-8 345
Generella statsb	109 446		112 680	3 234
Extra flyktingpott	2 610		2 610	0
Totalt	**553 239**	**0**	**548 128**	**-5 111**
Invånarantal			9 593	

2020	**Skatteintäkter och generella statsbidrag tkr**			
	Budget	**Prognos sept**	**Prognos dec**	**Differens budget mot prognos**
Skatteintäkter	454 655		447 555	-7 100
Generella statsb	112 194		118 575	6 381
Extra flyktingpott	1 564		1 564	0
Totalt	**568 413**	**0**	**567 694**	**-719**
Invånarantal			9 690	

I budgetarbetet: om ändring sker i befolkning, påförs/nedjusteras totala intäkter på raden för skatteintäkter.
Det innebär att prognos mot budget slår mer mot skatteintäkter än mot generella statsbidrag.

Nedanstående tabell visar befolkningsutvecklingen samt SCB-prognos för den kommande tioårsperioden.

Befolkningsutveckling		**Ökning/minskn**
1/11 2011	9 273	-46
1/11 2012	9 267	-6
1/11 2013	9 260	-7
1/11 2014	9 365	105
1/11 2015	9 362	-3
1/11 2016	9 488	126
1/11 2017	9 497	9
1/11 2017 Budget	9 586	98
PROGNOS SCB (ny i nov 2017)		**Ökning/minskn**
1/12 2018	9 549	52
1/12 2019	9 598	49

1/12 2020	9 653	55
1/12 2021	9 708	55
1/12 2022	9 761	53
1/12 2023	9 810	50
1/12 2024	9 857	46
1/12 2025	9 900	44
1/12 2026	9 938	38
1/12 2027	9 973	35

Ekonomisk bedömning

I dagsläget är Herrljunga kommuns budget för 2018 underfinansierad med totalt 9 798 tkr enligt skatteprognos december 2017. Budgeten är dock för högt satt på kapitalkostnader, vilka beräknas ge ett överskott på totalt 2 000 tkr. Ytterligare medel som inte är budgeterade är extra generella bidrag för ensamkommande flyktingbarn, 300 tkr som tillfaller finansen. Den totala ekonomiska underfinansieringen är efter avdrag för kända effekter cirka 7 500 tkr.